



STRATEGIJA RAZVOJA GRADA

VODNJANA-DIGNANO

2015. – 2020.



iDEO PLAN
Mletačka 12
52100 Pula
+385(0)95-55-060-55
www.ideoplan.hr

STRATEGIJA RAZVOJA
GRADA VODNJANA-DIGNANO
2015. – 2020.

NARUČITELJ
Grad Vodnjan-Dignano
Trgovačka 2
52215 Vodnjan-Dignano

2015. sva prava pridržava iDEO PLAN, Pula

Sva prava pridržana; niti jedan dio ovog izdanja ne može biti ponovo izdan, prodan ili iznajmljen bez prethodnog pismenog pristanka tvrtke iDEO PLAN, Pula.

Suradnici:

Prof.dr.sc. Jasmina Gržinić

Dr.sc. Patricia Zanketić

KAZALO

1. UVOD – RIJEČ GRADONAČELNIKA.....	1
2. PRISTUP IZRADI RAZVOJNE STRATEGIJE.....	3
2.1. STRATEGIJA RAZVOJA.....	5
2.2. SADRŽAJ STRATEGIJE RAZVOJA GRADA VODNJANA-DIGNANO.....	8
2.3. FINANCIRANJE RAZVOJA.....	9
2.4. IMPLEMENTACIJA AKTIVNOSTI.....	10
3. OPĆI PODACI.....	11
3.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ ISTARSKJE ŽUPANIJE I GRADA VODNJANA-DIGNANO.....	12
3.1.1. PROSTOR I PRIRODNA OBILJEŽJA.....	14
3.2. DEMOGRAFSKO STANJE GRADA VODNJANA-DIGNANO.....	18
3.3. PRIRODNI RESURSI.....	25
3.3.1. RELJEF I TLO.....	25
3.3.2. KLIMATSKA OBILJEŽJA.....	25
3.3.3. KAKVOĆA ZRAKA.....	27
3.3.4. VODOTOCI I VODE.....	27
3.3.5. FLORA I FAUNA.....	29
3.4. KULTURNA BAŠTINA.....	32
3.4.1. KULTURNO – POVIJESNE CJELINE VODNJANA-DIGNANO I GALIŽANE-GALLESANO.....	39
3.5. ZAŠTITA OKOLIŠA.....	39
3.6. PROSTORNO UREĐENJE.....	40
4. INFRASTRUKTURA.....	46
4.1. VODOOPSKRBA I KANALIZACIJSKI SUSTAVI.....	46
4.2. ENERGETSKA INFRASTRUKTURA.....	47
4.3. PROMETNA INFRASTRUKTURA.....	48
4.4. ZBRINJAVANJE OTPADA.....	51
5. ANALIZA GOSPODARSTVA.....	54
5.1. POLJOPRIVREDA.....	60
5.2. TURIZAM.....	64
6. DRUŠTVENE DJELATNOSTI.....	76
6.1. PREDŠKOLSKI (I ŠKOLSKI) ODGOJ I OBRAZOVANJE.....	76

6.2. KULTURA I SPORT	81
6.3. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB	83
6.4. OSTALE DRUŠTVENE DJELATNOSTI	85
7. FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA I ANALIZA PRORAČUNA GRADA VODNJANA-DIGNANO.....	89
7.1. USTROJ GRADA VODNJANA-DIGNANO	91
7.2. ANALIZA PRORAČUNA GRADA VODNJANA-DIGNANO	95
7.3. FINANCIRANJE RAZVOJNIH PROJEKATA SREDSTVIMA EU FONDOVA ...	112
7.4. EU FONDOVI U FINANCIJSKOJ PERSPEKTIVI 2014. – 2020.	113
7.4.1. PARTNERSKI SPORAZUM	114
7.4.2. OPERATIVNI PROGRAMI	115
7.5. PARTNERSTVO PRIVATNOGA I JAVNOGA SEKTORA	118
7.5.1. MODELI JAVNO – PRIVATNOG PARTNERSTVA	121
7.5.2. EU FONDOVI I JAVNO - PRIVATNO PARTNERSTVO.....	122
8. RAZVOJNE POLITIKE, KLJUČNI DOKUMENTI VIŠIH RAZINA VLASTI I SURADNJA.....	124
8.1. REGIONALNA POLITIKA RH.....	124
8.2. ZNAČAJ STRATEGIJE „EUROPA 2020“ ZA REGIONALNI RAZVOJ	128
8.3. ZAJEDNICA NA ČELU LOKALNOG RAZVOJA – CLLD PRISTUP.....	129
8.4. REGIONALNA RAZVOJNA POLITIKA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI.....	130
8.4.1. PROSTORNI PLAN ISTARSKE ŽUPANIJE	130
8.4.2. MASTER PLAN RAZVOJA TURIZMA	131
8.4.3. STRATEGIJA RURALNOG RAZVOJA ISTRE	132
8.4.4. ŽUPANIJSKA RAZVOJNA STRATEGIJA ISTARSKE ŽUPANIJE 2011.- 2013.....	134
8.4.5. LOKALNA AKCIJSKA GRUPA „JUŽNA ISTRA – LAG JUŽNA ISTRA“	135
8.5. SURADNJA.....	136
9. DRUŠTVENO EKONOMSKA KRETANJA U RH I IŽ.....	138
9.1. STANJE GOSPODARSTVA	138
9.1.1. INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA.....	140
9.1.2. PROMET U TRGOVINI NA MALO.....	141
9.1.3. ROBNA RAZMJENA S INOZEMSTVOM	141
9.1.4. TURIZAM	141
9.1.5. ZAPOSLENI I NEZAPOSLENOST	142

9.2. INDEKS RAZVIJENOSTI I PODUZETNIŠTVO	147
10. STRATEGIJA RAZVOJA	150
10.1. VIZIJA	150
10.2. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE	151
11. PLAN IMPLEMENTACIJE I EVALUACIJE STRATEGIJE.....	207
11.1. UVOD	207
11.2. INSTITUCIONALNI OKVIR	208
11.3. RASPODJELA ODGOVORNOSTI ZA PROVEDBU	210
11.4. NADZOR I EVALUACIJA	211
12. ZAKLJUČAK.....	213
13. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA.....	215

1. UVOD – RIJEČ GRADONAČELNIKA

Dragi sugrađani,



Strategija razvoja Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2015. do 2020. godine predstavlja najvažniji strateški razvojni dokument čiji je glavni cilj pronaći i uspostaviti optimalan model razvoja svih sastavnica društveno-gospodarskog razvoja našeg grada. Tijekom izrade Strategije vodili smo se načelima transparentosti,

konsenzusa, jednakosti i partnerstva pa smo u proces izrade ovog važnog dokumenta uključili brojne institucionalne, društvene i gospodarske sudionike, kako bi zajednički utvrdili naše razvojne potrebe, ograničenja, potencijale i pravce budućeg razvoja. Tako je definirana vizija razvoja koja se prvenstveno temelji na održivom korištenju bogate kulturne i prirodne baštine, jačanju poljoprivrede i turizma, te privlačenju novih investicija.

Nakon dugogodišnje gospodarske recesije koja je obilježila proteklo razdoblje, a rezultirala je padom gospodarskih aktivnosti, povećanjem nezaposlenosti, usporavanjem razvoja komunalne i društvene infrastrukture, te brojnim drugim problemima s kojima se svakodnevno suočavamo, čekaju nas brojni izazovi. S ciljem rješavanja navedenih problema, postizanja više razine kvalitete života, stvaranju konkurentnog gospodarskog okruženja koje će pomoći u otvaranju novih radnih mjesta, vodit ćemo se postavljenim razvojnim ciljevima koji kroz pripadajuće mjere sadrže konkretne odgovore i rješenja.

Ulaskom u Europsku uniju dobili smo jedinstvenu priliku, iskoristiti sve prednosti koje nudi zajednička kohezijska politika. Uspješnost u korištenju instrumenata kohezijske politike ovisi o jasnoći i usklađenosti postavljene vizije razvoja, kvaliteti pripreme razvojnih projekata i zajedničkoj suradnji institucija Grada, poduzetnika, obrtnika, udruga civilnog društva i građana. Provedbom planiranih projekata Vodnjan-Dignano će poboljšati svoju prepoznatljivost kao centar maslinarstva, destinacija klasičnog turizma (sunce i more), te ruralnog, kulturnog i sakralnog turizma, poželjno mjesto za investicije koje se temelje na novim tehnologijama i inovacijama.

U izradi Strategije sudjelovalo je niz osoba iz javnog, privatnog i civilnog sektora pa im se ovim putem zahvaljujem na uloženom trudu i doprinosu, čime su pomogli da dobijemo ovaj kvalitetan strateški razvojni dokument.

Vodnjan-Dignano, Prosinac, 2015.

Klaudio Vitasović

Gradonačelnik Grada Vodnjana-Dignano

2. PRISTUP IZRADI RAZVOJNE STRATEGIJE

Strategija razvoja jedinice lokalne samouprave predstavlja strateški razvojni dokument jedinice lokalne samouprave. Ovim strateškim dokumentom, donosi se vizija razvoja jedinica lokalne samouprave, koja odražava najbolju moguću budućnost koja se može predvidjeti, što ona želi postići i kako će jedinica lokalne samouprave izgledati kada ostvari postavljene ciljeve. Nakon provedbe svake strategije, potrebno je evaluirati postignute rezultate provedbe i započeti novi proces planiranja razvoja s istim i/ili novim postavljenim ciljevima.

U sustavnom pristupu planiranja razvoja, nužno je poštivati piramidu strategija, odnosno planova na području Republike Hrvatske, koja se sastoji od tri razine djelovanja: državne, regionalne i lokalne razine.

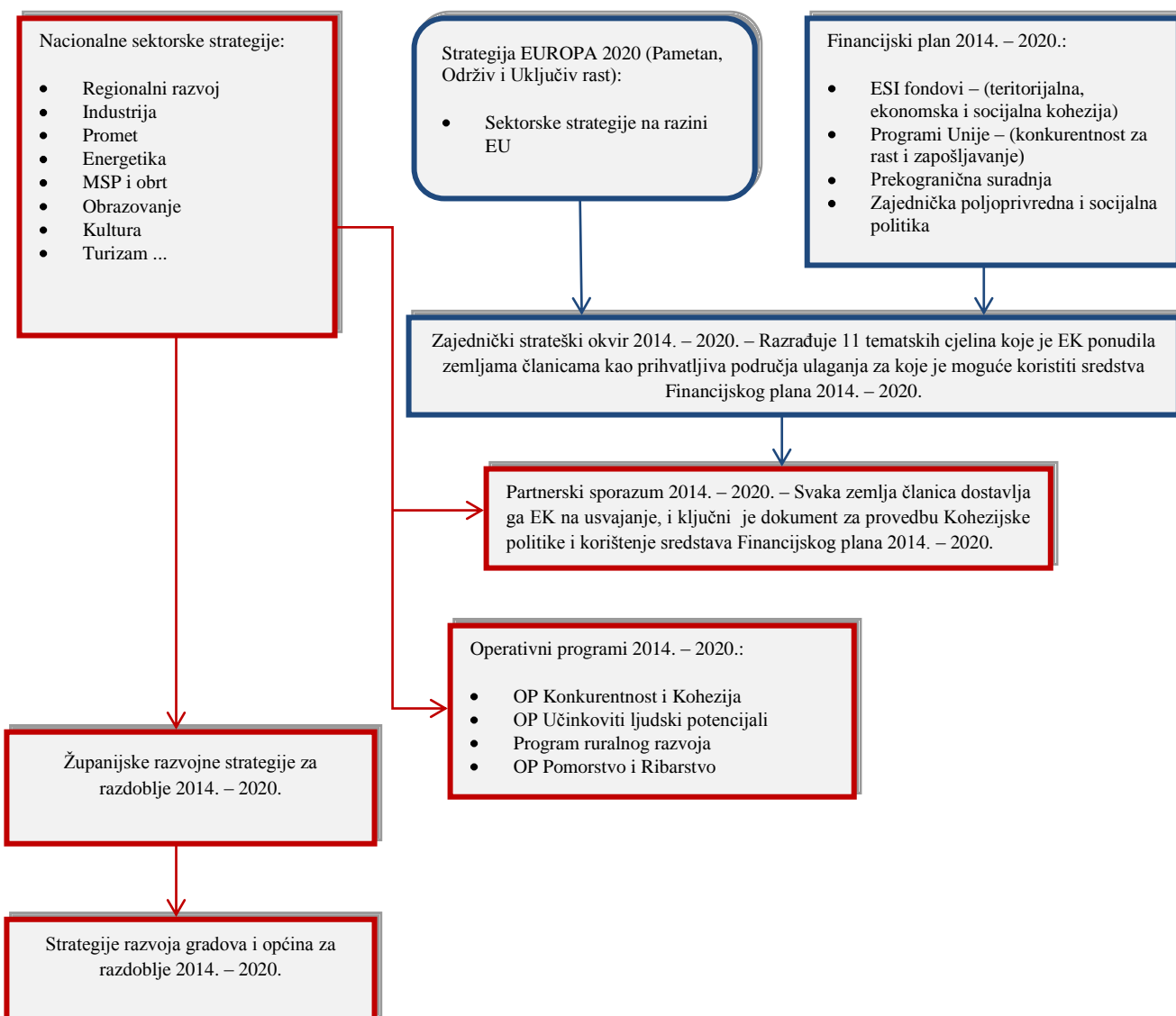
Država izrađuje strategiju razvoja, strateške okvire koji definiraju smjerove razvoja gospodarstva i društva, te identificira područja od nacionalnog interesa. Sukladno tome, planiranje razvoja se spušta na niže razine, odnosno na regionalnu i lokalnu razinu. Tako razvojne strategije predstavljaju osnovu za buduće korištenje bespovratnih sredstava Europske unije u programskom razdoblju od 2014. do 2020. godine.

U Republici Hrvatskoj sustav planiranja ima sljedeće elemente:

- Sektorske strategije RH - donosi ih Vlada i Sabor Republike Hrvatske,
- Županijske razvojne strategije – donosi ih Županija u suradnji s pripadajućim jedinicama lokalne samouprave,
- Strategije razvoja gradova i općina – donose ih gradovi i općine u suradnji sa svim zainteresiranim dionicima (građani, poduzetnici, udruge i sl.)

Jedan je od učinaka ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, s aspekta strateškog planiranja razvoja, „proširenje“ vertikalne koherentnosti u smislu ostvarenja strateških ciljeva na razini Unije. Navedeno podrazumijeva nužnost usklađivanja razvojnih ciljeva i prioriteta na svim razinama planiranja razvoja. U nastavku je prikazan sustav strateškog planiranja.

Dijagram 1: Sustav strateškog planiranja



Izvor: Obrada autora

Ako promatramo učinak ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju s institucionalnog aspekta, važno je naglasiti da Europska unija snažno potiče regionalni razvoj i decentralizaciju. Razvoj država članica trebao bi ići smjerom „bottom – up“ (odozdo prema gore), što za JL(R)S znači preuzimanje odgovornosti za definiranje i provođenje razvojnih strategija koje su u svojim konačnim ciljevima koherentne sa strategijama viših razina vlasti, a što je prikazano u dijagramu 1. Uz preuzimanje odgovornosti, Europska unija korisnicima omogućuje korištenje raznih financijskih programa i instrumenata u svrhu jačanja institucionalnih kapaciteta lokalnih i regionalnih razina vlasti koji su dostupni Republici

Hrvatskoj od 01.07.2013. godine. Spomenuti financijski programi i instrumenti dostupni su kroz Europske strukturne i investicijske fondove (ESIF, eng. European Structural and Investment Funds) te razne Programe Unije. Ova se sredstva koriste za ostvarenje ciljeva kohezijske politike odnosno podupiranje razvojnih projekata u svim državama članicama u svrhu povećanja konkurentnosti, ekonomskog i društvenog blagostanja građana. Stoga je od izrazite važnosti da lokalna javna uprava koja djeluje na regionalnoj razini, bude sposobna za djelotvorno i učinkovito korištenje navedenih sredstava. Više o kohezijskoj politici Unije i instrumentima financiranja razvojnih projekata u sedmom poglavlju „*FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA*“.

2.1. STRATEGIJA RAZVOJA

Pristup izradi predmetnog dokumenta kojim se planira društveni i gospodarski razvoj uključuje preporučenu metodologiju izrade iznimno važnog planskog dokumenta kakav je strategija razvoja JL(R)S i osnovnih načela strateškog menadžmenta. Pojam „strateški menadžment“ podrazumijeva prije svega dugoročni pristup planiranju u privatnom sektoru, analizu interne i eksterne okoline, definiranje vizije, misije i ciljeva, formuliranje strategije, implementaciju strategije te kontrolu i evaluaciju. Ovaj pristup planiranju po načelima strateškog menadžmenta ima svoju primjenu i u javnom sektoru, a implementacija načela strateškog planiranja razvoja na državnoj i lokalnoj razini predstavlja nužnost i izazov, posebno danas kada nacionalna gospodarstva širom globaliziranog svijeta pokušavaju definirati strategije koje će biti u funkciji efikasnog, efektivnog i održivog razvoja. Tako ovaj dokument objedinjuje dvije osnovne funkcije.

- Prva se odnosi na njegovu funkciju ključnog strateškog dokumenta kojim se analizira postojeće stanje, definiraju potrebe, ciljevi i prioriteti, predlažu konkretne mjere i modeli kontrole i evaluacije.
- Druga funkcija ovog dokumenta odnosi se na jačanje apsorpcijskog kapaciteta Grada u korištenju bespovratnih sredstava, kroz usklađivanje razvojnih ciljeva i procesa sa županijskom razvojnom strategijom, nacionalnim sektorskim strategijama, operativnim programima i strategijom Europa 2020.

Već je navedeno da Europska unija snažno potiče razvoj prema načelu „bottom – up“ zbog neravnomjernog razvoja pojedinih regija. Tako je Republika Hrvatska prepoznala potrebu da definira regionalnu politiku, koja ima utjecaj na uravnotežen i održiv razvoj, ali i na konkurentnost države na globalnom tržištu. Ovakva politika provodi se na razine država Europske unije, kako bi se smanjile gospodarske i društvene razlike između pojedinih država. Na taj način, Unija odobrava i potiče prijenos sredstava iz bogatijih država članica u one manje razvijene. Ovakav pristup omogućuje i povezivanje različitih država kao i njihov zajednički nastup i razvoj na globalnom tržištu. Takvom kohezijskom politikom, za koju je osigurano 351,8 milijardi eura do 2020. godine, očekuje se rješavanje sadašnjih ekonomskih i društvenih problema, kao i umanjivanje vjerojatnosti pojave sadašnjih problema u budućim razdobljima. Poseban značaj za održivi razvoj jedne zemlje i njezinu konkurentnost na globalnom tržištu sačinjava upravo regionalna politika.

Za ciljeve kohezijske politike Republici Hrvatskoj u programskom razdoblju 2014. – 2020. na raspolaganju je 8,377 milijardi eura, za poljoprivredu i ruralni razvoj 2,026 milijardi eura, a za razvoj pomorstva i ribarstva 253 milijuna eura. Uz ova, europskim proračunom dostupna bespovratna sredstva, dostupni su Programi Unije, brojne inicijative suradnje, te inovativni financijski instrumenti koji povećavaju dostupnost kapitala gospodarstvu.

Glede strateških ciljeva na regionalnoj razini, trenutno je važeća Županijska razvojna strategija Istarske županije za razdoblje od 2011. do 2013. godine. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije prilagođava zakonodavni okvir vezan uz razdoblje trajanja planskih dokumenata, te se produljuje trajanje važeće Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske za jednu godinu, odnosno na razdoblje 2011. do 2014. godine. Kako bi se osigurala usklađenost trajanja županijskih razvojnih strategija sukladno članku 5. Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (Narodne novine, broj 53/10), županijska razvojna strategija se produljuje za vremensko razdoblje sukladno Strategiji regionalnog razvoja RH. U skladu s prethodnim odredbama u 2015. godini, dovršava se izrada Županijske razvojne strategije za razdoblje od 2015. do 2020. godine.

Sukladno navedenom, strateški okviri Grada Vodnjana-Dignano za predmetno programsko razdoblje, uskladiti će se prema dokumentima; na regionalnoj i lokalnoj razini:

- Razvojnoj strategiji Istarske županije 2011. – 2013.
- Strateškom programu ruralnog razvoja Istarske županije (2008. – 2013.)

- Prostornom planu Istarske županije
- Master planu turizma Istre 2002. – 2010.
- Istarskoj kulturnoj strategiji za razdoblje 2014. – 2020.
- Strategijom razvoja LAG-a Južna Istra
- Prostornim planom Grada Vodnjana-Dignano
- Planu gospodarenja otpadom Grada Vodnjan-Dignano za razdoblje do 2020. godine

na nacionalnoj razini:

- Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske¹
- Strategija ruralnog razvoja Republike Hrvatske²
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske³
- Strategija razvoja poduzetništva Republike Hrvatske⁴
- Industrijska strategija Republike Hrvatske⁵
- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske⁶
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske⁷,

i na europskoj razini Strategiji Europa 2020.⁸

Izrada ovog dokumenta, omogućiti će Gradu Vodnjanu-Dignano da odgovori na pitanje u kojem smjeru treba ići razvoj i na koji ga način ostvariti, te dati realnu sliku o potrebama svih subjekata i skupina u društvu. Ovim će dokumentom Gradsko vijeće moći planirati aktivnosti, najznačajnije i najučinkovitije projekte Grada, te ga koristiti pri planiranju proračuna i alokacije proračunskih sredstava.

¹ <http://www.mrrfeu.hr/default.aspx?id=404>, dostupno na dan 26.05.2015. godine

² <http://www.mps.hr/default.aspx?id=3652>, dostupno na dan 26.05.2015. godine

³ <http://www.mint.hr/default.aspx?id=7973>, dostupno na dan 26.05.2015. godine

⁴ <http://www.minpo.hr/UserDocsImages/Strategy-HR-Final.pdf>, dostupno na dan 26.05.2015. godine

⁵ <http://www.mingo.hr/default.aspx?id=4980>, dostupno na dan 26.05.2015. godine

⁶ <http://www.mingo.hr/default.aspx?id=3258>, dostupno na dan 26.05.2015. godine

⁷ http://www.vlada.hr/hr/dodatno/javna_rasprava_strategija_obrazovanja_znanosti_i_tehnologije, dostupno na dan 26.05.2015. godine

⁸ http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_en.htm, dostupno na dan 26.05.2015. godine

Jedna od specifičnih funkcija ovog dokumenta je i mogućnost pozicioniranja Grada Vodnjana-Dignano u društvenom i gospodarskom pogledu, u odnosu na regiju i državu u cjelini, te odrediti optimalan put za postizanje tog cilja. Stoga je potrebno napraviti kvalitetnu analizu opće i poslovne okoline grada Vodnjana-Dignano kako bi se identificirale ključne snage i slabosti te prilike i prijetnje koje utječu na razvoj Vodnjana-Dignano u narednom razdoblju. Rezultati analize okoline upotrebom SWOT matrica pokazati će postojeće stanje i razvojne mogućnosti, što će utjecati na definiranje strateških ciljeva Grada Vodnjana-Dignano u budućem razdoblju.

Sasvim je razvidno da će ovaj dokument pomoći pri rješavanju problema s kojima se Grad susreće, a koji se mogu odnositi na: prihode, zaposlenost, privlačenje investicija, pristup kapitalu, komunalne usluge, prometnu infrastrukturu, te na sve ostale segmente koji su izravno povezani s održivim društvenim i gospodarskim razvojem koji je u funkciji podizanja konkurentnosti i razine kvalitete života građana Vodnjana-Dignano.

2.2. SADRŽAJ STRATEGIJE RAZVOJA GRADA VODNJANA-DIGNANO

Strategija razvoja Grada Vodnjana-Dignano izrađena je prema preporučenoj metodologiji izrade Županijskih razvojnih strategija, odnosno prema odredbama *Pravilnika o obaveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja Županijskih razvojnih strategija*, uzimajući u obzir načela planiranja strateškog menadžmenta.

Ovaj dokument je rezultat pomne analize stanja ključnih indikatora za koncipiranje strateških smjernica razvoja Vodnjana-Dignano do 2020. godine.

Poseban doprinos pri koncipiranju strateških postavki temeljem analize postojećeg stanja dao je Radni tim u čijem su sastavu bili predstavnici Grada Vodnjana-Dignano i svi oni koji su sudjelovali u procesu prikupljanja podataka i informacija.

Sadržajno, Strategija razvoja je koncipirana tako da najbolje odgovori na pitanja i da ocijeni dosadašnji razvoj i stanje, a što je poslužilo, između ostalog, za koncipiranje budućeg razvoja. U tom kontekstu analizirani su:

- opći i demografski podatci,

- raspoloživi prirodni resursi: klima, vegetacija, zemljišna površina, vodno bogatstvo, zaštita prostora,
- infrastruktura,
- komunalna djelatnost,
- društvene djelatnosti,
- stanje razvijenosti gospodarstva,
- financiranje javnih potreba,
- razvojne politike svih razina vlasti s posebnim osvrtom na Kohezijsku politiku EU i
- društvena kretanja i tržišni trendovi.

Strategija razvoja sublimira sve sagledano s ciljem određivanja strateških ciljeva i pripadajućih im prioriteta. Praćenje provedbe definirane strategije po dinamici, zaduženjima i odgovornosti neizostavni su dio razvojne strategije.

2.3. FINANCIRANJE RAZVOJA

Nadležnost i odgovornost za razvoj infrastrukture na području lokalne samouprave nose gradovi i općine. Projekti poput lokalnih prometnica, vodovodne i kanalizacijske infrastrukture, sportsko – rekreacijske infrastrukture i ostalih sadržaja koji su važni za konkurentnost poslovnog okruženja i kvalitetu života građana predstavljaju izniman financijski napor za općinske i gradske proračune. Zbog značajnih potreba razvoja i podizanja razine kvalitete života s jedne strane, i ograničenih proračunskih kapaciteta s druge strane, gradovi i općine prisiljene su potražiti alternativne mehanizme financiranja razvojnih projekata.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju velike mogućnosti pružaju ESI fondovi. Pored njih (ili s njima paralelno) postoji mogućnost financiranja takvih projekata i putem drugih bespovratnih sredstava i/ili kreditima poslovnih i razvojnih banaka.

Dakle, jedinice lokalne samouprave imaju mogućnost financiranja razvojnih projekata sredstvima međunarodnih financijskih institucija i državnih fondova koji daju potpore i izravne kredite lokalnim samoupravama, kao što su Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Fond za regionalni razvoj, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, Hrvatske vode, Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR) i dr. Navedene

institucije i programi koji se nude, već imaju uhodane procese kojima upoznaju lokalnu upravu o načinu podnošenja zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava i/ili kreditiranjem.

Kao jedan od mogućih izvora financiranja javnih projekata u budućnosti svakako treba razmatrati i javno privatno partnerstvo koje može biti kombinirano s EU bespovratnim sredstvima.

2.4. IMPLEMENTACIJA AKTIVNOSTI

U procesu izrade ovog dokumenta, pri Gradu je formiran radni tim za izradu, uvažene su željene smjernice lokalne samouprave za određivanje strateških ciljeva i prioriteta, te se slijedila zadana metodologija za izradu strategije razvoja. Konačni izgled Strategije razvoja Grada Vodnjana-Dignano 2015.-2020. proizašao je temeljem analiza postojećeg stanja, smjernica nositelja lokalne političke vlasti, ali i brojnih prijedloga i rasprava radnog tima, te prijedloga i sugestija drugih dionika dobivenih tijekom izrade.

Kako bi se postigla potrebna efektivnost i efikasnost razvojnih strategija, potrebno je što prije započeti s njenom implementacijom, odnosno s provođenjem aktivnosti koje su predložene u dokumentu.

Legitimnost razvojnoj strategiji daje Gradsko vijeće koje usvaja dokument, a nakon usvajanja potrebno je započeti s provedbom preporučenih aktivnosti u najkraćem vremenskom roku. Implementacija projektnih aktivnosti zahtijeva prethodno proračunsko planiranje kako bi se osigurala potrebna sredstva za provedbu konkretnih mjera odnosno projekata, a koji će biti u funkciji ostvarenja strateških ciljeva.

Stoga se preporučuje izrada dodatnih operativnih dokumenata kako bi se dodatno osigurala efikasna provedba strateških aktivnosti.

Najčešći operativni dokument strateških dokumenata ove razine i vrste jest Akcijski plan provedbe razvojne strategije. Akcijskim planom identificiraju se i rangiraju (prema najvažnijim kriterijima) konkretne mjere, odnosno projekti koje će jedinica lokalne samouprave provesti u referentnom razdoblju, izvori i modeli financiranja te dinamika provedbe. Prilikom odabira projekata, mora se voditi računa o kriterijima pripremljenosti, prihvatljivosti i izvedivosti predloženih projekata koji se planiraju implementirati.

Važno je napomenuti da bi za Grad Vodnjan, uz ispunjenje spomenutih kriterija, ključan faktor u odabiru projekata bila mogućnost financiranja projekata bespovratnim sredstvima iz EU fondova. Većina razvojnih projekata Grada moći će se financirati bespovratnim sredstvima iz EU fondova u iznosu od 50% do 100% ukupne vrijednosti investicije.

Za pripremu projekata potrebna su značajna financijska sredstva, a upravo je stanje i kvaliteta pripremljenosti projekta ključna kod projekata koji se namjeravaju financirati iz EU fondova. Za troškove pripreme projekata u određenim je slučajevima također moguće dobiti potporu iz EU ili nacionalnih izvora financiranja.

Indeks razvijenosti (111,04%) svrstava Grad Vodnjan-Dignano u IV. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske.

Iznadprosječna vrijednost indeksa razvijenosti smanjuje razinu konkurentnosti Grada Vodnjana-Dignano u odnosu na manje razvijene gradove i općine u Hrvatskoj, s aspekta financiranja razvojnih projekata sredstvima iz EU i nacionalnih izvora.⁹ Ipak, Grad može povećanjem kvalitete i razine pripremljenosti razvojnih projekata smanjiti negativan utjecaj visoke vrijednosti indeksa razvijenosti.

Ova spoznaja također ukazuje na važnost planiranja proračuna i alokacije proračunskih sredstava, uzimajući u obzir aktivnosti iz razvojne strategije koje će se provoditi u razdoblju do 2020. godine.

Tako bi Proračun Grada Vodnjana-Dignano već za sljedeću fiskalnu godinu morao biti povezan s izradom godišnjih planova aktivnosti. Ovaj pristup osigurati će kvalitetan početak provedbe Strategije razvoja Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od tekuće, 2015., do 2020. godine.

3. OPĆI PODACI

⁹ Indeks razvijenosti čini izračun na bazi osnovnih pokazatelja kao što su prosječni dohotci *per capita*, prosječni izvorni prihodi *per capita*, prosječna stopa nezaposlenosti, kretanje stanovništva i udio obrazovanog stanovništva od 18 do 64 godine starosti.

3.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ ISTARSKE ŽUPANIJE I GRADA VODNJANA-DIGNANO

Istarska županija obuhvaća veći dio Istre - najvećeg jadranskog poluotoka. Najzapadnija točka Republike Hrvatske je u Istarskoj županiji (Bašanija, rt Lako) na 45° sjeverne zemljopisne širine. Smještena u sjeveroistočnom dijelu Jadranskog mora, Istra je s tri strane okružena morem, a sjevernu granicu prema kopnu čini linija između Miljskog zaljeva (Muggia) u neposrednoj blizini Trsta i Prelučkog zaljeva, u neposrednoj blizini Rijeke. Tako povoljnim zemljopisnim položajem, gotovo u srcu Europe, na pola puta između ekvatora i sjevernog pola, Istra je oduvijek predstavljala most koji je povezivao srednjoeuropski kontinentalni prostor s mediteranskim.

Slika 1. Geografski položaj Istarske županije



Izvor: www.istra-istria.hr (preuzeto: 02.07.2015.)

Površina - Istarski poluotok obuhvaća površinu od 3.476 četvornih kilometara. To područje dijele tri države: Hrvatska, Slovenija i Italija. Vrlo malen dio Istre, tek sjeverna strana Miljskoga poluotoka, pripada Republici Italiji. Slovensko primorje s Koparskim zaljevom i dijelom Piranskoga zaljeva do ušća rijeke Dragonje, dio je Republike Slovenije. Najveći dio, ili 3.130 četvornih kilometara (90% površine), pripada Republici Hrvatskoj. Većina hrvatskog dijela poluotoka nalazi se u Istarskoj županiji, površine 2.820 četvornih kilometara,

što je 4,98% od ukupne površine Republike Hrvatske. Ostali dio administrativno-teritorijalno pripada Primorsko-goranskog županiji.¹⁰

Administrativno je Istarska županija podijeljena na 41 teritorijalnu jedinicu lokalne samouprave, tj. na 10 gradova i 31 općinu.

➤ Gradovi:

Buje-Buie, Buzet-Pinguente, Labin-Albona, Novigrad-Cittanova, Pazin-Pisino, Poreč-Parenzo, Pula-Pola, Rovinj-Rovigno, Umag-Umago i Vodnjan-Dignano

➤ Općine:

Bale-Valle, Barban-Barbana, Brtonigla-Verteneglio, Cerovlje-Cerreto, Fažana-Fasana, Funtana-Fontane, Gračišće-Galligana, Grožnjan-Grisignana, Kanfanar-Canfanaro, Karojba-Caroiba, Kaštelir-Labinci-Castellier, Kršan-Chersano, Lanišće-Lanischie, Ližnjan-Lisignano, Lupoglav-Lupogliano, Marčana-Marzana, Medulin-Medolino, Motovun-Montona, Oprtalj-Portole, Pićan-Pedena, Raša-Arsia, Sveti Lovreč-San Lorenzo del Pasenatico, Sveta Nedelja-Santa Domenica, Sveti Petar u Šumi-San Pietro in Selve, Svetvinčenat-Sanvincenti, Tar-Vabriga-Torre-Abriga, Tinjan-Antignana, Višnjan-Visgnano, Vižinada-Visinada, Vrsar-Orsera i Žminj-Gimino.

Opći podaci o Istarskoj županiji:

- Površina Istarske županije - 2.820 km²;
- Broj stanovnika – 208.055 stanovnika, što čini 4,85% ukupnog stanovništva Republike Hrvatske (Popis stanovništva RH 2011. godine);
- Dužina obale - 445,1 km (razvedena obala dvostruko je duža od cestovne);
- Zapadna obala Istre duga je 242,5 km, s otocima 327,5 km;
- Istočna obala Istre duga je 202,6 km, s pripadajućim otočićima 212,4 km;
- Administrativni centar - Pazin (8.638 stanovnika);
- Ekonomski centar - Pula (57.460 stanovnika).

¹⁰ www.istra-istria.hr/index.php?id=263, preuzeto 02.07.2015. godine

3.1.1. PROSTOR I PRIRODNA OBILJEŽJA

Grad Vodnjan-Dignano nalazi se na jugozapadnom dijelu Istarskog poluotoka, te graniči s Općinom Bale sa sjeverozapadne strane, s Općinom Svetvinčenat sa sjeverne strane, s Općinom Marčana s istočne strane, s Općinom Fažana s jugozapadne te s Gradom Pulom s južne strane. Grad Vodnjan-Dignano osnovan je konstituiranjem Vijeća Grada Vodnjana-Dignano 2003. godine, a temeljem Izmjena i dopuna Zakona o područjima županija, gradova i općina u RH. Do 1993. godine, područje današnjeg Grada Vodnjana-Dignano nalazilo se u sastavu Skupštine općine Pula, a od 1993. do 2002., obuhvaćalo je i područje današnje Općine Fažana, koja se 2002. izdvojila u samostalnu općinu.



Administrativno, Grad Vodnjan-Dignano obuhvaća u cijelosti katastarske općine Vodnjan-Dignano i Peroj, kao i dio katastarskih općina Galižana, Juršići i Filipana. Grad Vodnjan-Dignano zauzima površinu od 105,6 km² i obuhvaća 4 statistička naselja:

- **Vodnjan-Dignano-**, udaljen od mora (Peroj) oko 6 km. Gospodarstvo se u prošlosti temeljilo na poljodjelstvu (masline, vinova loza, povrće, duhan i žitarice) i stočarstvu, a stanovnici su uglavnom bili zaposleni u pulskoj industriji. Danas nalazimo nešto industrijske djelatnosti (proizvodnja brodske opreme) i poduzetništva, te prerade poljoprivrednih proizvoda (uljara), dok dio stanovnika i danas radi u okolnim mjestima (turizmu), poglavito u Puli. Starosjedioci govore drevnim romanskim istriotskim dijalektom, a zadržali su i mnoge običaje¹¹. Vodnjan-Dignano se sastoji od izdvojenih dijelova naselja: San Antonio, st. Sv. Cecilija, Falaš, Guran, Kacana, Majmajola, Pištedi, Salvela, Frlini i Vodnjan;
- **Galižana-Gallesano** - stanovnici se bave tradicijskim poljodjelstvom (masline, vinova loza) i stočarstvom, a sve ih je više zaposleno u pulskoj i vodnjanskoj industriji te u tercijarnim djelatnostima, osobito u turizmu i ugostiteljstvu. Razvojem poslovno-industrijske zone u rubnom dijelu, Galižana-Gallesano postaje mjesto

¹¹ <http://istra.lzmk.hr/clanak.aspx?id=2999>, preuzeto 10.7.2015.

zapošljavanja stanovništva iz šire okolice. Dio stanovništva potomci su Krnjela, doseljenika iz Furlanije¹². Galižana-Gallesano se sastoji od izdvojenih dijelova naselja: Kantjer, Demori, Montecchi, Durin, st. Brusici, Kanal, Karpi, Fondole, st. Valdenaga, st. Deghenghi, st. Kanal, Šprah, st. Kontrada, st. Pianella, st. Petris i Šijana Vernal;

- **Peroj – Peroi** - stanovnici većinom rade u obližnjim naseljima i u Puli, a bave se turizmom, tradicijskim poljodjelstvom (vinova loza, masline) i ribarstvom. U pisanim pov. vrelima prvi se put spominje u ispravi Rižanske skupštine (804), i to kao *Casale Petriolo*. 1657. naseljeno je nekoliko crnogorskih obitelji iz mjesta Crmnice, pa se ista smatra godinom osnutka današnjeg Peroja. Novim doseljenicima bilo je dopušteno ispovijedanje pravoslavne vjere, pa su svoj etnički identitet u velikoj mjeri održali do danas¹³. Peroj se sastoji od izdvojenih dijelova naselja: Barbariga, Betiga, Mandriol, Murage, Bargariga-La Torre, Klobuk i Peroj; te naselja
- **Gajana-Gaiana** – slično ostalim statističkim naseljima, stanovnici se bave poljodjelstvom (vinova loza, masline) i stočarstvom. Područje je bilo naseljeno u prapovijesno i rimsko doba. Staro selo nalazilo se oko 2 km sjeveroistočno od današnjega, na lokalitetu Turnina, gdje su ostaci crkve sv. Ivana Evanđelista, od koje je danas sačuvan romanički zvonik¹⁴. Gajana se sastoji od izdvojenih dijelova naselja: Batvači, Gajana, Mala Gajana, Golubovo, st. Civitico, Krnjaloža, Baretini (st. Bagoci) Mednjan, st. Negrin, Trsičani i Turnina.

Prostor Grada Vodnjana-Dignano, prema korištenju i namjeni površina, dijeli se na:

Površine naselja - površine naselja su područja na kojima se predviđa gradnja, odnosno proširenje postojećeg naselja. U površinama naselja smještaju se, osim stanovanja, i sve spojive funkcije sukladne namjeni, rangi ili značenju naselja, kao što su: javna i društvena namjena, gospodarska namjena (zanatska, poslovna, ugostiteljsko-turistička, turistička – luke posebne namjene, i sl.), sportsko-rekreacijska namjena, javne zelene površine, površine infrastrukturnih sustava, groblja, itd. Na području grada Vodnjana-Dignano, područno središte je naselje Vodnjan. Prostornim planom utvrđena su građevinska područja svih statističkih naselja u sastavu Grada.

¹² <http://istra.lzmk.hr/clanak.aspx?id=944>, preuzeto 10.7.2015.

¹³ <http://istra.lzmk.hr/clanak.aspx?id=2062>, preuzeto 10.7.2015.

¹⁴ <http://istra.lzmk.hr/clanak.aspx?id=939>, preuzeto 10.7.2015.

Izdvojena građevinska područja izvan naselja - Prostornim planom određena su sljedeća izdvojena građevinska područja izvan naselja:

- **za gospodarsku namjenu - poslovnu (K):** poslovne zone (K) - pretežito uslužne, manje komunalno-servisne, na području grada Vodnjana-Dignano obuhvaćaju Poslovni park Tison (K); poslovna namjena – pretežito uslužna (K1), odnosi se na velesajam, kongresni centar i poslovni hotel, iduća je poslovna namjena – pretežito trgovački kompleksi (K2), dok se poslovna namjena – pretežito komunalno servisna (K3), odnosi na odlagalište otpada i transfer stanica.
- **za ugostiteljsko-turističku namjenu (T):**
 - a) površine izvan ZOP-a:

turistički punktovi (TP) nalaze se na st. Canestrin (gdje se nalazi i izletnički punkt), na DPU Baretini – Krnjaloža, u Fondolama, Gajani, st. Salvaloga, te na Barutanama. Gospodarskoj namjeni ugostiteljsko-turističke (T) prirode podliježu Gajana, Baretini – Krnjaloža, Fondole, st. Turnina, st. Savolaga i Barutane.
 - b) površine unutar ZOP-a:

Zone smještajnih kapaciteta (T1 i T2) obuhvaćaju sljedeće zone na području grada Vodnjana-Dignano: turističko razvojno područje Barbariga zapad 1, turističko razvojno područje Barbariga zapad 2, Porto Mariccio, Dragoneru i Uvalu Portić. U svim je slučajevima riječ o hotelima (T1), a izuzmemo li Portić, i o turističkim naseljima (T2). Prateće ugostiteljsko – turističke sadržaje (T4) nalazimo unutar naselja Barbariga zapad 1 i Barbariga zapad 2.
- **površine za sportsko-rekreacijsku namjenu (R):** takve površine nalazimo u naseljima Barbariga zapad 1 i Barbariga zapad 2, Tison, Murage, Porto Mariccio, st. Betiga, Majmajola i Sveti Silvestar. Opća rekreacijska namjena (R1) odnosi se na naselja Barbariga zapad (1 i 2), te na Murage i Porto Mariccio sa svojim golf igralištima; Barbarigu zapad (1 i 2), k tome, definiraju uređena plaža (R2), zona maritimne rekreacije (R4) te sportski centar Barbariga zapad (R7). Sportsko rekreacijska namjena (RL) nalazi se i u lovačkom društvu Svetog Silvestra, dok se u Betigi nalazi građevinsko područje polivalentnog sportsko- rekreacijskog centra (R6).
- **površine infrastrukturnih sustava (IS):** u st. Valdenega situirane su taložnica i crpna stanica. U Gajani-Gaiana nalazimo kolno pješačke površine (IS-p) i trafostanicu (IS-t). Ostale površine infrastrukturnih sustava nalazimo u Barbarigi zapad (1 i 2), Komunalu, Vrigolanu, Canestrinu, Tisonu te unutar DPU-a Baretini – Krnjaloža.

Poljoprivredne površine - poljoprivredno tlo osnovne namjene štiti se od svake izgradnje koja nije u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti, a dijeli se na osobito vrijedno obradivo tlo (P1), vrijedno obradivo tlo (P2) i ostala obradiva tla (P3).

Šumske površine - šumske površine razgraničene su na gospodarske šume (Š1), zaštitne šume (Š2) i šume posebne namjene (Š3).

Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište - ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište na području grada Vodnjana-Dignano predstavljaju neobrađena zemljišta, travnjaci i šikare (PŠ).

Vodne površine – budući da na području grada Vodnjana-Dignano nema stalnih vodotoka, nema niti mjerenih hidroloških podataka. Širi akvatorij kojemu gravitiraju vode zapadne obale Istre, pa tako i Fažanskog kanala je dio sjevernog dijela sjevernog Jadrana i po povijesnom nasljeđu naziva se Venecijanski zaljev. To je plitki bazen (srednje dubine 35-40 m), ograničenog kapaciteta, ali s vrlo izraženim horizontalnim i vertikalnim varijacijama dinamike, temperature i slanosti vodenih masa, što ima značajan utjecaj na uobičajena sezonska ili vanredna kolebanja primarne i sekundarne proizvodnje biomase. Taj dio Jadranskog mora, u odnosu na primarnu produkciju i na ribolovni potencijal, spada u red najproduktivnijih jadranskih voda. Područje Grada Vodnjana-Dignano, kao i okolne općine, snabdijevaju se vodom iz vodoopskrbnih sustava Rakonek i Gradole, te iz bunara Klobuk i Karpi. Najizraženiji je problem vodoopskrbe u Vodnjanu-Dignano, i na dijelu budućih turističkih područja Dragonere i Barbarige; budući da sadašnja vodoopskrba nije zadovoljavajuća, Grad treba osigurati pokrivanje vršne potrošnje s izgradnjom vodosprema u najkraćem mogućem roku. Vodoopskrba tih područja bitan je čimbenik turističkog razvoja Grada Vodnjana-Dignano¹⁵.

Infrastrukturni sustavi – prostorni plan definira razvoj infrastrukturnih sustava kroz prometni infrastrukturni, energetska, te vodnogospodarski sustav. Prometni se sustav odnosi na ceste, morske luke i javne telekomunikacije; u energetska sustav spadaju elektroenergetska sustav, plinoopskrba i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE), dok su vodoopskrba, odvodnja i navodnjavanje te uređenje vodotoka dijelom vodnogospodarskog sustava.

¹⁵ Prostorni plan uređenja Grada Vodnjana-Dignano

Na području Vodnjana-Dignano nalaze se građevine koje su od posebne važnosti za Istarsku županiju te od važnosti za Republiku Hrvatsku. Građevine koje se ubrajaju u ovu skupinu jesu:

Građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku:

- autocesta i državne ceste: D 3 Pula–Vodnjan-Dignano–Kanfanar (Istarski ipsilon)
- Luka nautičkog turizma - marina Porto Mariccio (350 vezova u moru)

Građevine od važnosti za Istarsku županiju:

- županijske ceste: Ž 5115 Pula (Veli Vrh)–Fažana–Peroj–TN Barbariga, Ž 5187 C. kuća Bale–TN Barbariga, Ž 5073 Vodnjan-Dignano–Bale, Ž 5190 Vodnjan-Dignano–Pazin, Ž 5101 Vodnjan-Dignano–Guran–Divšići–Barban, Ž 5118 Guran–Marčana, Ž 5117 (D 3)–Galižana-Gallesano,
- nepokretna i pokretna telekomunikacijska mreža,
- transformacijske stanice: transformatorska stanica 35/10 kV Vodnjan-Dignano i transformatorska stanica 35/10 (20) kV Fažana,
- odlagalište građevnog materijala „Ripina vala“.

3.2. DEMOGRAFSKO STANJE GRADA VODNJANA-DIGNANO

Demografska kretanja u Hrvatskoj određena su niskom stopom fertiliteta i starenjem stanovništva. Provedeni popis stanovništva 2011. godine dobro oslikava osnovne demografske trendove u Hrvatskoj. Prema tim podacima, ukupan broj stanovnika nije se značajno smanjio, ali je došlo do značajnih strukturnih razlika i promjene u demografskoj piramidi. Broj stanovnika u dobi do 14 godina smanjio se za *cca* 80.000, a u dobi 15-24 godina za dodatnih 65.000. Broj stanovnika u dobi od 25 do 49 godina smanjio se za više od 30.000 stanovnika. S druge strane povećan je broj stanovnika u dobi od 50 do 64 godine za oko 100.000, te osoba starijih od 65 godina za oko 65.000.

U tablici 1 prikazan je broj stanovnika po hrvatskim županijama, udio stanovništva u ukupnom broju stanovnika, broj gradova, broj općina i naselja.

Tablica 1: Stanovništvo po županijama RH

Ime županije	Broj stanovnika	Udio stanovnika	Broj gradova	Broj općina	Broj naselja
Grad Zagreb	790,017	18,44%	1	-	70
Splitsko-dalmatinska	454,798	10,61%	16	39	368
Zagrebačka	317,606	7,41%	9	25	694
Osječko-baranjska	305,032	7,12%	7	35	263
Primorsko-goranska	296,195	6,91%	14	22	510
Istarska	208,055	4,86%	10	31	655
Vukovarsko-srijemska	179,521	4,19%	5	26	85
Varaždinska	175,951	4,11%	6	22	302
Sisačko-moslavačka	172,439	4,02%	6	13	456
Zadarska	170,017	3,97%	6	28	229
Brodsko-posavska	158,575	3,70%	2	26	185
Krapinsko-zagorska	132,892	3,10%	7	25	423
Karlovačka	128,899	3,01%	5	17	649
Dubrovačko-neretvanska	122,568	2,86%	5	17	230
Bjelovarsko-bilogorska	119,764	2,80%	5	18	323
Koprivničko-križevačka	115,584	2,70%	3	22	264
Međimurska	113,804	2,66%	3	22	131
Šibensko-kninska	109,375	2,55%	5	15	199
Virovitičko-podravska	84,836	1,98%	3	13	188
Požeško-slavonska	78,034	1,82%	5	5	277
Ličko-senjska	50,927	1,19%	4	8	255
Republika Hrvatska	4.284.889	100%	127	429	6.756

Izvor: DZS

Aktivnosti i obilježja stanovništva na pojedinom području čine temelj njegova razvoja, i središnji su element određivanja strateškog usmjerenja. Grad Vodnjan-Dignano čine 4 statistička naselja, u kojima je prema Popisu stanovništva iz 2011. godine obitavalo 6.119 stanovnika. U naselju Vodnjan, upravnom središtu, živi 3.613 stanovnika što je više od 59% ukupnog broja stanovništva. Sljedeće naselje po broju stanovnika je Galižana-Gallesano koja broji 1.501 stanovnika, zatim slijedi naselje Peroj s 833 stanovnika i naselje Gajana-Gaiana sa 172 stanovnika. Prosječna gustoća naseljenosti iznosi 58 st/km², što je znatno ispod prosjeka Istarske županije, koja iznosi 73,78 st/km².

U tablici 2 prikazani su udjeli dobnih skupina stanovništva i usporedba sa regionalnom i nacionalnom razinom.

Tablica 2: Udio dobnih skupina stanovništva i usporedba na razini RH, IŽ i GV

Dobne skupine	Godina			
	Udio stanovništva (Grad Vodnjan-Dignano)	Broj stanovnika po dobnim skupinama		
	%	Broj (RH)	Broj (IŽ)	Broj (GV)
0 – 4	6,13	212.709	9.866	375
5 – 9	5,0	204.317	8.665	306
10 – 14	5,20	235.402	9.285	318
15 – 19	5,23	244.177	9.988	323
20 – 24	6,11	261.658	12.255	374
25 – 29	7,21	289.066	14.314	441
30 – 34	7,66	294.619	15.195	469
35 – 39	5,82	284.754	13.623	356
40 – 44	6,65	286.933	13.653	407
45 – 49	6,81	307.561	15.847	417
50 – 54	6,78	320.502	17.005	517
55 – 59	7,73	311.818	16.649	473
60 – 64	6,81	272.740	14.251	417
65 – 69	4,45	202.002	9.526	272
70 – 74	3,92	212.401	10.782	240
75 – 79	3,24	175.526	8.352	198
80 – 84	2,17	108.104	5.511	133
85 – 90	1,03	47.641	2.568	63
90 – 94	0,25	10.758	589	15
+95	0,08	2.201	131	5
UKUPNO	100	4.284.889	208.055	6.119

Izvor: DZS

Sastav stanovništva prema dobi ponajviše je posljedica društveno ekonomskih i političkih zbivanja u prošlosti. Prosječna starost stanovnika na području grada Vodnjana-Dignano iznosi 40,7 godina i nešto je niža od prosjeka Županije, koja se kreće na razini od 42,8 godina. Za optimalno kreiranje razvojnih politika svake razine javne uprave, potrebno je dati uvid u kontingente stanovništva. U tablici 3, prikazani su kontingenti stanovništva Grada Vodnjana-Dignano prema popisu stanovništva iz 2011. godine.

Tablica 3: Kontingenti stanovništva Grada Vodnjana-Dignano prema popisu stanovništva iz 2011. godine.

Spol	Ukupno	0 – 6 godina	0 -14 godina	0 -17 godina	0 -19 godina	Žene u fertilnoj dobi		Radno sposobno stanovništvo (15 – 64 godine)	+ 60 godina	+ 65 godina	+ 75 godina
						Svega (15 – 49 godina)	od toga 20 -29 godina				
	6.119	509	999	1.198	1.322	1.363	401	4.194	1.343	926	414
M	3.011	269	518	629	678	-	-	2.117	586	376	152
Ž	3.108	240	481	569	644	1.363	401	2.077	757	550	262

Izvor: DZS

Iz tablice 3, vidljivo je da udio radno sposobnog stanovništva iznosi 68,5%. Udio stanovništva koje je u procesu osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja iznosi 13,3%. Udio najmlađeg stanovništva predškolske dobi iznosi 8,32%. Udio umirovljeničke dobi u ukupnoj populaciji iznosi 15,13%. Udio žena koje su u fertilnoj dobi unutar ove populacije iznosi 43,9%.

Sukladno navedenim demografskim obilježjima, u budućnosti se pod pretpostavkom *ceteris paribus*, također može očekivati nastavak negativnih tendencija demografskog razvoja. Stoga, podaci iz tablice 3 pokazuju mogućnost kreiranja demografske, socijalne i gospodarske politike Grada Vodnjana-Dignano u narednom razdoblju. Kroz ciljeve ove razvojne strategije, predložit će se prioriteti razvoja spomenutih tematskih cjelina.

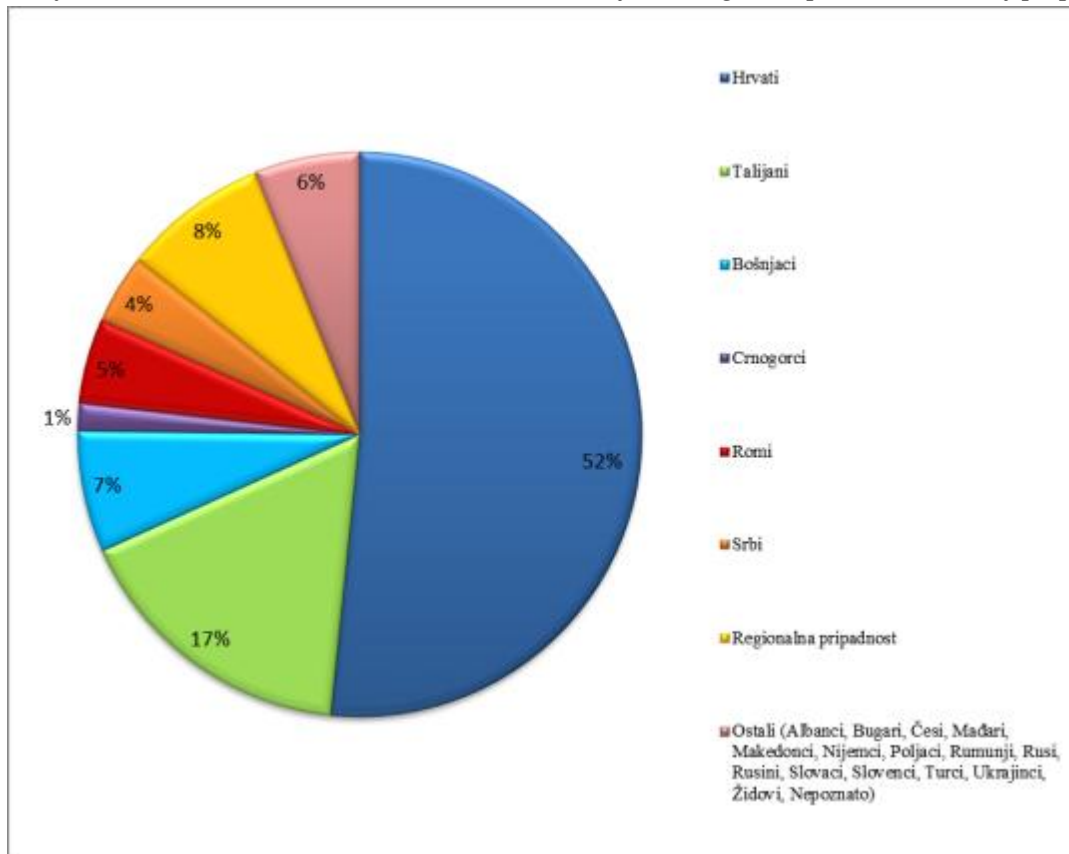
Struktura stanovništva prema spolu ukazuje na podjednaki udio ženskog i muškog stanovništva, točnije na području grada Vodnjana-Dignano prebiva 3.011 muškaraca i 3.108 žena. Udio ženske populacije u fertilnoj dobi je dosta visok, i iznosi 43,9%, što predstavlja demografski razvojni potencijal.

Struktura stanovništva prema narodnosti pokazuje da u gradu Vodnjanu-Dignano prebiva 3.160 Hrvata, 1.017 Talijana, 425 Bošnjaka, 299 Roma, 242 Srba, i 96 Crnogoraca, dok se

511 stanovnika opredijelilo za regionalnu pripadnost. Svi ostali pripadnici drugih narodnosti pojedinačno imaju udio manji od 1%.

U grafikonu 1 prikazana je struktura stanovništva prema svim narodnostima na području grada Vodnjana-Dignano.

Grafikon 1: Struktura stanovništva Grada Vodnjana-Dignano prema narodnoj pripadnosti



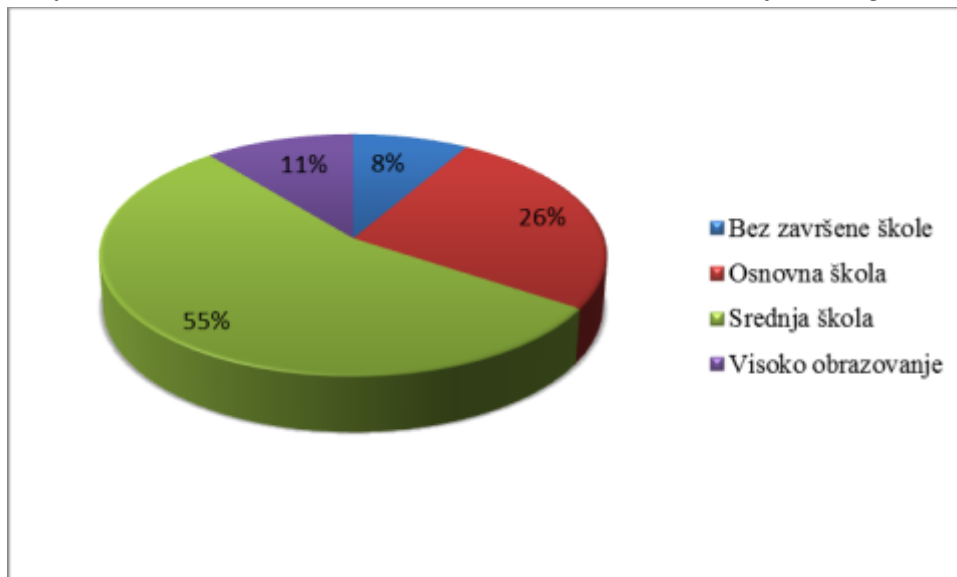
Izvor: DZS

Kao što je već navedeno kroz povijesni pregled razvoja Grada Vodnjana-Dignano, njegovo je stanovništvo oduvijek bilo otvoreno za sve ljude, bez obzira na njihovu nacionalnu, etničku, vjersku ili bilo koju drugu različitost, odnosno pripadnost. U društvu, u kojem dominira građanska politička kultura, prevladava uvažavanje multietničnosti, promiče se multikulturalizam, uvjerenje da su sve kulture jednog društva ravnopravne i zaslužuju jednake šanse za svoj opstanak i realizaciju svojih potreba. Prihvaća se i tolerira različitost te osuđuje diskriminacija. Tako danas multietničnost i multikulturalnost stanovništva Grada Vodnjana-Dignano predstavlja društveno bogatstvo, što je razvojni potencijal Vodnjanštine s aspekta kulture i turizma.

Na području grada Vodnjana-Dignano evidentirano je 2.219 kućanstava, prosječne veličine tri člana. Najveći udio zauzimaju kućanstva s 2 člana (631 kućanstvo), zatim kućanstva s jednim članom (505 kućanstava), te kućanstva s tri člana (428 kućanstava) i četiri člana (423 kućanstva). Kućanstava s više članova bitno je manje; 141 kućanstvo s 5 članova, 50 kućanstava sa 6 članova i ukupno 61 kućanstvo s više od 6 članova. Prosječan broj članova kućanstava u Gradu Vodnjanu-Dignano iznosi 2,75.

Analiza obrazovne strukture stanovništva zajedno s analizom dobne strukture (prikazano u tablici 4) predstavlja značajno demografsko obilježje, relevantno za utvrđivanje budućih strateških pravaca razvoja, a posebice razvoja pojedinih gospodarskih i društvenih djelatnosti. Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina prikazana je u grafikonu 2.

Grafikon 2: Obrazovna struktura stanovništva Grada Vodnjana-Dignano



Izvor: DZS

Prema obrazovnim područjima, najveći broj stanovnika stekao je zvanje općim programom obrazovanja (1.868 stanovnika), zatim slijede stanovnici koji su stekli zvanje obrazovanjem programima inženjerstva, prerađivačke industrije i građevinarstva (1.429 stanovnika), pa oni sa stečenim zvanjem obrazovnih programa iz društvenih znanosti, poslovanja i prava (754 stanovnika), te sa stečenim zvanjem obrazovnih programa usluživanja (610 stanovnika). Najmanji broj stanovnika stekao je zvanje obrazujući se po programima: obrazovanja (139 stanovnika), zdravstva i socijalne skrbi (122 stanovnika), humanističkih znanosti i umjetnosti (67 stanovnika), poljoprivrede (60 stanovnika) i prirodnih znanosti (10 stanovnika).

Analizom obrazovne strukture stanovništva, vidljivo je da 8% stanovnika nema adekvatan stupanj obrazovanja, odnosno stručnu spremu. Udio stanovnika koji ima završenu srednju školu iznosi 55%, dok je udio stanovnika sa završenim stručnim i sveučilišnim studijem 11%. Visok udio slabije obrazovanog stanovništva predstavlja ograničavajući čimbenik prilikom realizacije utvrđenih ciljeva razvoja jedinice lokalne samouprave, kako na području gospodarstva, tako i u širem društvenom kontekstu.

U tablici 4 prikazana je usporedba obrazovne strukture stanovništva na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Tablica 4: Usporedba obrazovne strukture stanovništva na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Prostorna jedinica	Ukupno	Bez škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje	Nepoznato
Republika Hrvatska	3.632.461	62.092	773.489	1.911.815	595.233	5.965
Istarska županija	180.239	14.316	35.092	100.602	29.874	355
Grad Vodnjan-Dignano	5.120	432	1.322	2807	559	0
Republika Hrvatska	100,0	9,4	21,3	52,6	16,4	0,2
Istarska županija	100,0	7,94	19,5	55,8	16,5	0,2
Grad Vodnjan-Dignano	100,0	8,4	25,8	54,8	11	0

Izvor: DZS

Dakle, Grad Vodnjan-Dignano ima nepovoljnije pokazatelje u odnosu na Županiju, dok je u odnosu na prosjek RH udio visoko obrazovanog stanovništva također niži, i iznosi 11%. Udio stanovništva sa samo završenom osnovnom školom je nešto iznad prosjeka RH, kao i udio stanovništva sa završenom srednjom školom. Do izražaja dolazi udio stanovništva samo sa završenom osnovnom školom koji iznosi 25,8%.

3.3. PRIRODNI RESURSI

Obilje prirodnih resursa, zemljopisni položaj i blaga klima predstavljaju okosnicu budućeg razvoja Grada Vodnjana-Dignano i čine ovo područje ugodnim za život. Prirodni resursi koji će biti prikazani u ovom poglavlju omogućuju obavljanje niza gospodarskih djelatnosti, koje u svojoj osnovi podrazumijevaju uporabu prirodnih resursa.

3.3.1. RELJEF I TLO

U uvodnom dijelu ovog poglavlja elaborirani su raspoloživi prirodni resursi Vodnjaštine, pa se može sažeti da reljefno, pedološki i geomorfološki ista pripada „Crvenoj Istri“, koju karakteriziraju crvena tla, krški porozna, a što upućuje na nedostatak površinskih vodotoka. Grad Vodnjan-Dignano je smješten na ravnjaku koji se blago uzdiže od mora, pa na svojim rubnim područjima prelazi nadmorsku visinu od 150 m. Obalni dio grada dug je gotovo 9 km, a dubina pripadajućeg akvatorija je srednje dubine (35 m do 40 m). Cjelokupno područje grada izgrađeno je od plitkomorskih karbonatnih sedimenata donjokredne starosti (1-K-1 5), koje su prekrivene kvartarnim naslagama male debljine. U litološkom smislu, naslage donjokredne starosti karakteriziraju pretežito tanko slojeviti vapnenci svijetlosive do bijele boje, a znatno rjeđe tamnosive ili sivosmeđe boje, s ulošcima zrnastog-kasnodijagenetskog dolomita. Unutar njih, negdje se pojavljuju i debeloslojeviti vapnenci, a sporadično i ulošci krupnih vapnenačkih breca i proslojci lapora.

Ostale vrste tala u ukupnom iznosu sudjeluju s manje od 10% površine. S pedološke točke gledišta, tlo na području grada može se kvalificirati kao srednje pogodno i pogodno za poljodjelstvo¹⁶.

3.3.2. KLIMATSKA OBILJEŽJA

Na cijelom administrativnom području Grada, prevladava mediteranska klima prosječne temperature 14^o C. Obilježja mediteranskog tipa klime karakteriziraju vruća, suha ljeta i

¹⁶ Prostorni plan uređenja Grada Vodnjana

prohladne, vlažne zime. Najsušniji dio godine je ožujak i ljetni mjeseci, a najkišovitije razdoblje u listopadu i studenom. Najčešći vjetrovi su sjeveroistočnjak (bura), jugoistočnjak (jugo) i jugozapadnjak (garbinada). Za prikaz klimatskog stanja, obično se koriste podaci DZS za razdoblje od 1961. do 1990. godine. Ipak, zbog stalnih klimatskih promjena koji se događaju na globalnoj razini, a koje nisu zaobišle ni područje Vodnjanštine, potrebno je prikazati statističke podatke novijeg datuma. Grad Vodnjan-Dignano nema svoju stalnu meteorološku postaju pa su za analizu klimatskih utjecaja iskorišteni podaci meteorološke postaje Pula iz publikacija DZS 2011., 2012., i 2013. godinu. Navedeni podaci prikazani su u tablici 5.

Tablica 5: Srednje mjesečne temperature zraka u 2011., 2012., i 2013. godini

Godine/Mjeseci	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2011.	6	6,3	9	14,8	18,9	23,4	24,3	25,6	23,1	14,9	10,6	9
2012.	5,7	2,3	11,2	13,2	17,8	24,4	27,0	26,6	21,3	15,7	11,7	7,8
2013.	5,6	5,7	8,3	13,9	17,3	22,2	26,0	24,9	20,0	15,7	12,0	8,5

Izvor: DZS

Tablica 6: Godišnji hod količine oborina za 2011., 2012., i 2013. godinu

Godine/Mjeseci	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2011.	18,9	11,1	85	20,4	29	11,4	127,6	5,1	26	60,7	34,1	19,1
2012.	18,5	23,5	0,0	55,5	55,3	41,0	1,8	11,4	156,8	90,5	171,5	96,4
2013.	86,8	109,3	137,3	47,5	89,9	41,1	2,3	84,7	65,3	124,7	159,2	14,2

Izvor: DZS

Prema statističkim podacima za razdoblje od 1961. do 1990. godine, godišnja količina padalina iznosila je 848 mm. Prema statističkim podacima prikazanim u tablici 6, godišnja količina padalina u 2011. godini iznosila je 448,4 mm, u 2012. 722,2 mm, a u 2013. 965,3 mm. Prosječne temperature u promatranom razdoblju kretale su se od 15^o C do 15,5^o C. Iskazani podaci ukazuju na zamjetne oscilacije u količini padalina i blagom povećanju prosječne godišnje temperature što neposredno utječe na razvoj poljoprivrede i turizma na području grada.

3.3.3. KAKVOĆA ZRAKA

Iz razloga što ne postoji sistematsko mjerenje kakvoće zraka na području grada, nemoguće mu je dati konačnu ocjenu. Međutim, može se pretpostaviti kako su većinski zagađivači ispušni plinovi motornih vozila, budući da nema velikih industrijskih pogona koji bi mogli značajno ugroziti kvalitetu zraka. Dakle, legitimna je pretpostavka kako je riječ o prvoj kategoriji kakvoće. Ipak, Prostorni plan uređenja Grada Vodnjana-Dignano predlaže mjere i aktivnosti za njeno poboljšanje u prostoru, među kojima su ograničenje emisije i propisivanje tehničkih standarda u skladu sa stanjem tehnike (BAT) i zabrana izgradnje nekog objekta u zoni prve kategorije zraka koji bi u potpunosti prostorno onemogućio buduću izgradnju.

3.3.4. VODOTOCI I VODE

Na području grada Vodnjana-Dignano, nema stalnih vodotoka, te stoga nema niti mjerenih hidroloških podataka. Razvoj nekog područja i promjena namjene zemljišta utječu na režim kretanja oborinskih voda, njihov volumen i raspodjelu, te njihovu dispoziciju. U skladu s tim, može se reći da planiranim namjenama novih površina stanovanja, industrijskih zona, cestovnih pravaca i drugih namjena, direktno utječemo na okoliš i hidrološki ciklus. Određivanje mjerodavnih količina oborinske vode je hidrološki problem koji uglavnom rješavaju hidrolozi u slučajevima složenih sustava, dok inženjeri rješavaju problem u jednostavnijim situacijama uz konzultacije hidrologa. Izrada standardizirane procedure za područje cijele Hrvatske nije moguća zbog različitih topografskih, klimatoloških i ostalih prostornih uvjeta na relativno malom prostoru. Za područje grada izvršena je obrada hidroloških podataka u sklopu pripremnih radova za izradu *Studije odvodnje Grada Vodnjana-Dignano* 1999. godine. U navedenom radu, određene su oborinske značajke područja i to godišnje i mjesečne oborine, dnevni podaci o oborinama, pluviografski podaci, te je izvršena regionalizacija ITP krivulja za područje grada Vodnjana-Dignano.¹⁷

Najvažniji hidrogeološki objekti na području grada Vodnjana-Dignano su zdenci Karpi i Peroj, koji se povremeno koriste u javnom vodoopskrbnom sustavu. Potrebno je, međutim, naglasiti i postojanje cijelog niza krških pojava (krških jama - fojbi), koje nisu detaljnije

¹⁷ ITP krivulja (intenzitet oborine 1 l/s/ha, trajanje oborine, povratni period oborine) predstavlja analizu intenziteta kiše koja se provodi za potrebe dimenzioniranja oborinske kanalizacije.

istražene ni hidrogeološki ni speleološki, te nije moguće procijeniti utjecaj poniranja u podzemlje i procjeđivanja tih objekata.

3.3.4.1. MORE I PLAŽE

Ocjene kakvoće mora za kupanje na plažama određuju se na temelju kriterija definiranih Uredbom o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08) i EU direktivom o upravljanju kakvoćom vode za kupanje (br. 2006/7/EZ). Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 20. lipnja 2008. godine donijela Uredbu o kakvoći mora za kupanje. Ovom se Uredbom propisuju standardi kakvoće mora za kupanje na morskoj plaži kojima se određuju granične vrijednosti mikrobioloških pokazatelja i druge značajke mora. Na temelju godišnje i konačne ocjene iz članka 19. more se razvrstava kao izvrsno, dobro i zadovoljavajuće. U Istarskoj je županiji kakvoća mora za kupanje u sezoni 2014. ispitivana na 203 točke, a ukupno je uzeto 2053 uzorka, od čega je 1972 (96,05%) uzorka ocjenjeno ocjenom izvrsno, 46 (2,24%) ocjenom dobro, 26 (1,27%) ocjenom zadovoljavajuće i 9 (0,44%) ocjenom nezadovoljavajuće.¹⁸

Na području grada Vodnjana-Dignano nalaze se dvije prekrasne plaže na kojima se vrše redovita ispitivanja kakvoće mora (na mjernim stanicama Barbariga – Mandriol i Peroj – Božinka).

Plaža Peroj – prekrasna šljunčana plaža duga je gotovo 2 km. Tekuće, 2015. godine Grad je uložio znatna sredstva u njeno uređenje. Uz plažu je uređena šetnica, izgrađeni su sportsko – rekreacijski sadržaji, a privatni podutenici nude brojne zabavno ugostiteljske sadržaju u ugostiteljskim objektima. Od 2010. godine redovita ispitivanja kakvoće mora na ovoj plaži pokazuju da je more neprekidno izvrsne kakvoće.¹⁹



¹⁸ http://www.mzoip.hr/doc/izvjesce_o_kakvoci_mora_za_kupanje_u_rh_2014.pdf

¹⁹ http://baltazar.izor.hr/plazepub/kakvoca_detalji10#, preuzeto 14.07.2015.



Plaža Barbariga – cijelom dužinom obale Barbarige prostire se prekrasna šljunčana plaža, okružena brojnim maslinicima i očuvanim okolišem. Od 2010. godine redovita ispitivanja kakvoće mora na ovoj plaži pokazuju da je more neprekidno izvrsne kakvoće.²⁰

3.3.5. FLORA I FAUNA

U biljnogeografskom pogledu, grad Vodnjan-Dignano pripada sredozemnoj ili mediteranskoj regiji, (pod direktnim utjecajem maritimne klime), unutar koje se luči mediteransko-litoralni pojas, tj. eumediteranska zona. Nju karakterizira vazdazelena vegetacija mješovitih šuma hrasta crnike i crnog jasena, s pripadajućom šikarastom i travnjačkom vegetacijom. Ova zajednica je veoma bogata florističkim sastavom, jer ujedinjuje veliki broj vazdazelenih vrsta, kao i veoma velik broj termofilnih, listopadnih vrsta (crni jasen, hrast medunac, bjelograb, maklen, drača, kamenjarska krkavina i dr.), ali i mnogo drugih zeljastih elemenata medunčevih šuma (jesenska šašika, bedrenikasta trbulja, medenika i dr.).

Degradacijom makije hrasta crnike i crnog jasena (najvećim dijelom antropogenim utjecajem), nastaje zajednica gariga velikog vrijesa i bušina, a vezana je za više ili manje isprana, dekalcificirana tla. Na prostoru grada, ista je razvijena kao tipična subasocijacija. Sastojine te zajednice imaju više ili manje gust sklop, što ovisi o degradaciji zajednice. Najveći dio sastojine te zajednice ima otvoreni sklop s dosta heliofilnih vrsta. Dio grada Vodnjana-Dignano pripada u biljnogeografskom pogledu i submediteranskoj zoni i mediteransko-montanom pojasu listopadne vegetacije, koji se izravno nadovezuje na eumediteransku zonu na jugu istarskog poluotoka. Listopadna vegetacija na prostoru grada predstavljena je šumama i šikarama hrasta medunca i bijelog graba. U sloju drveća u sastavu ove vegetacije redovito dolazi hrast medunac, bijeli grab i maklen. U sloju grmlja, česte su vrste: šmrika, rašeljka, drijen i dr. Šuma medunca i bijelog graba pod znatnim je utjecajem sječe i paše, pa je rijetko gdje sačuvala svoj prvotni oblik. Kao osjetljive vrste na području

²⁰ http://baltazar.izor.hr/plazepub/kakvoća_detalji10#, preuzeto 14.07.2015.

Vodnjanštine, u Crvenu knjigu vaskularne flore Republike Hrvatske, upisane su mačkovo uho, kokica paučica, vonjavi kaćun, crveni kaćun, te mali kaćun – trozubi.

Sustavna istraživanja faune Istre, pa tako niti grada Vodnjana-Dignano, danas ne postoje. Zbog svog specifičnog položaja, klime, te raznolikosti staništa, Istra je veoma zanimljiva za mnoge ptičje vrste. Početkom mjeseca srpnja 1987. godine, vršena su promatranja ptica u Istri, a za obuhvat prostora grada bilježe se sljedeće vrste: kukmasta ševa, crvendać, slavuj, crnokapa grmuša, dugorepa sjenica, vuga i zeba. Od zimovalica obalnog dijela Istre, na području obuhvata, moguće je očekivati: ševu krunicu, poljsku ševu, crnoglavu travarku, bjelobrku grmušu, crnoglavu grmušu, lastavicu, piljka, kosa, veliku grmušu, vrapca i dr.

Kako ne postoje sustavna istraživanja sisavaca u Istri, pa tako niti na području grada, važno je naglasiti da je moguće očekivati prema tipovima staništa sljedeće zaštićene vrste: bjeloprsog ježa, sve vrste rovka, sve vrste šišmiša, vjevericu, vrtnog puha, puha lješnikara, hrčka, miša humkaša te dobrog dupina i malog (običnog) dupina. Zahvaljujući dobrom dupinu (lat. *tursiops truncatus*), kojeg nalazimo u čl. 4 Direktive 2009/147/EC, te popisanog u drugom Aneksu Direktive 92/43/EEC, Akvatorij zapadne Istre, pa samim time i more uz obalu Vodnjanštine, postaje područjem ekološke mreže Natura 2000²¹. Barbariga, Murage i Betiga, dotle, spadaju u Šire rovinjsko područje, također dijelom Nature 2000; drugi Aneks, u to područje, uvrštava kravosasa (lat. *elaphe quatuorlineata*) – najdužu europsku zmiju, barsku kornjaču (lat. *emys orbicularis*) i običnu čančaru (lat. *testudo hermanni*)²².

3.3.5.1. LOKVE

Temeljni dokument zaštite prirode u Republici Hrvatskoj, Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NSAP), prepoznaje močvarne i vodene ekološke sustave, radi antropogenog djelovanja, kao najugroženije, te kao prioritete u zaštiti predlaže očuvanje svih postojećih prirodnih, te unapređenje umjetno stvorenih vodenih staništa.

²¹ <http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR5000032>, preuzeto 14.07.2015

²² <http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001360>, preuzeto 14.07.2015

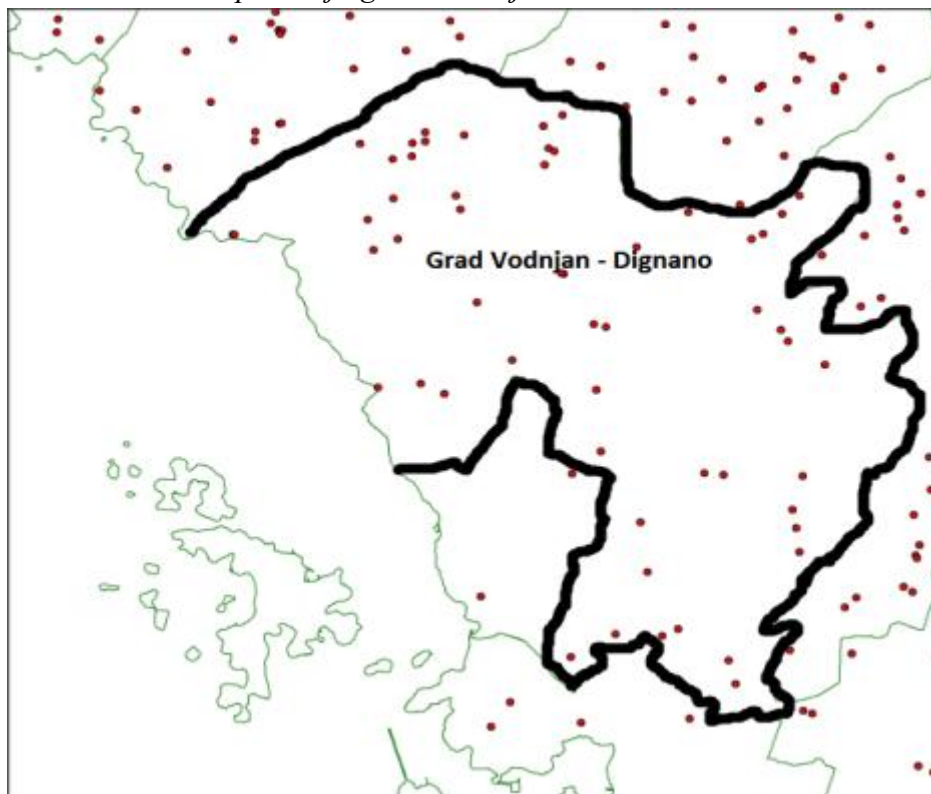
Lokve, uz prirodna močvarna područja, posebice u Mediteranu, predstavljaju jednu od najvećih vrijednosti biološke i krajobrazne raznolikosti, u europskim mjerilima. To su produktivni ekološki sustavi, te o njihovoj primarnoj produkciji ovise nebrojene vrste biljaka i životinja.

Na području Grada Vodnjana-Dignano sačuvano je oko 50 lokvi. Neke su gotovo suhe ili zarasle no još uvijek se mogu revitalizirati. Lokve su bile izvor pitke vode za ljude i stoku, za pranje, za zalijevanje, a danas rezerva neophodne vode za mnoštvo životinjskih vrsta (ptice, sisavci), i stanište za pojedine biljne i životinjske vrste (vodozemci, vretenca). Lokve su ujedno izuzetna i prirodna i kulturna baština.

Posebnu vrijednost čine mediteranske povremene lokve koje su ujedno i Natura2000 prioritetna staništa (3170). Te lokve u priobalnom teritoriju Grada prave su riznice biološke raznolikosti i staništa nekoliko vrlo ugroženih i strogo zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta.

Na slici 2 prikazane su lokve na području grada Vodnjana-Dignano

Slika 2: Lokve na području grada Vodnjana



Izvor: Natura Histrica - Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode istarske županije, Obrada autora.

3.4. KULTURNA BAŠTINA

Zbog turbulentnih povijesnih zbivanja, Vodnjan-Dignano je bio podvrgnut različitim europskim utjecajima koji su rezultirali bogatom kulturnom baštinom, a svakako su poslužili i kao temelj za današnju multikulturalnost. Za bolje shvaćanje, u nastavku će se predstaviti sažeta povijest Vodnjanštine.

Premda se nastanak grada Vodnjana-Dignano veže uz rimsko doba, novije znanstvene spoznaje ukazuju da su prva naselja na području Vodnjanštine nastala prije gotovo 4000 godina. Tako stanovništvo Vodnjanštine kroz dugu povijest svojim djelovanjem i običajima stvara bogatu kulturnu baštinu. Vodnjan-Dignano se kroz povijest nazivalo još i Attinianum, Adignanum i Dignano. Gradine su građene u tehnici suhozida koja se i danas prakticira na području Vodnjanštine, a što predstavlja tradicijski zanat kojeg je potrebno očuvati za buduće naraštaje. Nakon što su porazili starosjedioce Histre, (2. st. prije Krista) Stari Rimljani se stalno naseljuju u ovim krajevima. Na području obuhvata koje je pogodno za bavljenje poljoprivredom, a prije svega uzgoju maslina i vinove loze, u vrijeme Rimljana živi 35.000 žitelja. Istra u rimsko doba, a svakako i Vodnjan, punim pravom doživljava napredak u političkom, administrativnom, socijalnom i prvenstveno ekonomskom pogledu. Nakon raspada zapadnog Rimskog Carstva, život se u Vodnjanu-Dignano nastavio i pod Ostrogotima i pod Bizantom. Prvo razaranje pogodilo je Vodnjan-Dignano 751. godine, napadom Longobarda i Avara, a dolaskom Karla Velikog zahvatilo ga je razdoblje feudalizma. Polovicom 12. stoljeća u listinama pulske crkvene provenijencije pojavljuje se, konačno, prvi pisani spomen Vodnjana-Dignano: Vicus Atinianus (godine 1150.); zatim se 15. studenog 1194., 12. indikcije u ispravi o završetku spora između biskupa i porečke komune, spominje Paponis de Adignano, pa onda dalje: Basilius de Adignano (1230.-33.), villa Adignani (1303.), comune et homines Adignani (1330.) itd. Biti u aktima znači biti u svijetu, biti na povijesnoj sceni, biti pod lećom povjesničara, premda, zbog velikih kronoloških praznina, povijest Vodnjana-Dignano nije moguće rekonstruirati u cijelosti.



No, 13. i 14. stoljeće bilo je doba postupnih, ali dalekosežnih povijesnih zaokreta na istarskome tlu. “Zakletve vjernosti” (tzv. fidelitas) istarskih gradova Republici sv. Marka za šest i pol, gotovo sedam stoljeća, odredili su njihovu sudbinu. Godine 1331. Vodnjanci su donijeli odluku da se odcijepi od Pule i od “svoje se volje predaju Veneciji”. Bio je to politički, gospodarski i administrativno mudar i dalekosežan potez. Premda Vodnjan-Dignanoni je odmah dobio posebnoga rektora, njegovo izdvajanje, osamostaljivanje i izravno vezivanje za prekomorsku metropolu, brzo se pozitivno odrazilo na sveukupni napredak. Zbog velikoga nezadovoljstva i otpora pulskog Vijeća nobila, pa i konzervativnih elemenata u Senatu koji su se protivili inovacijama i kršenju ustaljene tradicije, mletačka je vlada tek 1388. imenovala Znanne Dolfina vodnjanskim podestatom. Tim je činom i formalno izvršeno odcjepljenje Vodnjana-Dignano od Pule i otad počinje njegov posebni komunalni razvoj. Zatim je uslijedilo i pravno definiranje statusa Vodnjana-Dignano. U godini otkrića Novoga svijeta (1492.) i širenja europskih i kozmičkih uzora, vodnjanski je kòmun odlučio ponovno popisati zakone i običaje i stvoriti uvjete za što bolje funkcioniranje mnogih i sve kompleksnijih oblika života, stvoriti uvjete za gospodarski i populacijski prosperitet. Sastavljajući vodnjanskoga Statuta, nizom su zakona i propisa, nastojali u trgovištu stvoriti



uvjete za sigurnost i zaštitu integriteta i dostojanstva ličnosti, zaštititi pučanstvo od vrijeđanja javnoga morala i ostvariti visoku kulturu življenja i ophođenja. U drugoj polovici 16. stoljeća, Vodnjan-Dignano biva ovjenčan laskavim epitetom “gospodarski razvijenog i najnapučenijega kaštela u čitavoj Istri”. Providur Marin Malipiero, koji je te riječi naveo u izvješću

Senatu god. 1583., napustio je Pulu (svoje službeno sjedište) i smjestio se u Vodnjanu-Dignano – kaštelu “čvrstih zidina” i “zdrava zraka”. Time je ponovio ono što se događalo u dugome vremenskom kontinuitetu: dok se iz drugih gradskih i seoskih središta bježalo od rata, gladi, bolesti i smrti, Vodnjan-Dignano je bio utočište prognanika i bjegunaca, spasonosni otok u uzburkanom i opasnom istarskom moru. Stoljeće kasnije, učinjen je još jedan korak naprijed: Senat je godine 1781. prihvatio podnesak općine Vodnjan-Dignano da se u Statut unese odredba prema kojoj će doseljenik u grad dobiti „šest žurnada neobrađene zemlje“, uz obvezu da je privede kulturi. Time su vrata staroga trgovišta postala otvorena i za

distriktualce dotad naseljene na općinskom ageru. Vodnjan-Dignano je u tijeku čitave svoje povijesti, sve do našega doba, nastojao istodobno biti i otvoren i selektivan.

Padom Venecije, za vrijeme austrijske vladavine, Vodnjan-Dignano biva ponovno pripojen Puli. Potkraj 1805., Vodnjan-Dignano su okupirali Francuzi, a godine koje su uslijedile bile su popraćene neprestanim političkim i administrativnim promjenama. Godinu dana kasnije i Vodnjan-Dignano se, pretvoren u sjedište drugoga kantona rovinjskoga distrikta, našao u novoj Napoleonovoj državnoj tvorevini – „Kraljevini Italiji“ (Regno d'Italia), dok je bečkim mirom 1809. ušao u „Ilirske pokrajine“ francuskoga Carstva.

Povratak Austrije 1813. popraćen je vrlo oštrim prosvjedima i otporom Vodnjanaca koji su, oslobodivši se francuskih okupacijskih tereta i obveza, bili opterećeni i teško podnošljivim fiskalnim nametima i radnim pritiscima novih vlastodržaca.²³ S prvim i drugim svjetskim ratom dolazi do velikih promjena, i tek 1993. godine Vodnjan-Dignano ponovo dobiva pravni status općine, a grada 2003. godine. Osim naselja Vodnjan-Dignano, i ostala su naselja bogata povijesno kulturnom baštinom: to se prije svega odnosi na Galižanu-Gallesano, Peroj i Barbarigu.

Galižana-Gallesano jedno je od najstarijih mjesta na području Istre, čija naseljenost datira još iz prapovijesnog razdoblja. Bio je centar pulskog kolonijalnog agera, i tu su se ukrštavale rimske ceste, dekumanova i cardo maximus, koje su određivale granice različitih „saltusa“ i „centuria“, na koje su Rimljani podijelili pulski teritorij kako bi ga dijelom dodijelili svojim ratnim veteranima putem ždrijeba, te su se stoga ta zemljišta nazivala „sors“. Budući da je latinska inačica naselja Gallicianum, pretpostavlja se da je ratni veteran, kojem je pripadalo naselje, dolazio s područja Galije. U 1150. godini, naziv se mijenja u Galisanum, pa i Golisani. U 1303. godini, spominje se naziv Calisanum.

Na području Galižane-Gallesano, pronađeni su brojni arheološki nalazi iz rimskog doba, od kojih su neki otkriveni tek nedavno. U razdoblju feudalizma, već od 9. stoljeća, Galižana-Gallesano biva pod upravom pulskih biskupa, koji su posjedovali zemljišta i prava ubiranja desetina. Od 1300. godine, Galižana-Gallesano je u posjedu akvilejskih patrijarha, koji su u to vrijeme bili istarski knezovi. Stoga, ne čudi postojanje više crkava i crkvice iz različitih epoha i različitih stilova. Snažniji ekonomski i kulturni razvoj započinje 1815. godine, izgradnjom pruge Pula-Trst, iako će Galižana-Gallesano ostati uvijek vezana za

²³ Jelenić, M., Moja župa, 2012., Vodnjan

poljoprivrednu djelatnost. Mještani Galižane-Gallesano, i danas, uglavnom su orijentirani na djelatnosti poljoprivrede, i to na uzgoj tradicionalnih kultura, vinove loze i masline, te na stočarstvo.²⁴

U 12. stoljeću, Istrom vladaju kuga i kolera, koje uništavaju njezino stanovništvo. Po nekim podacima, umire dvije trećine stanovništva. Zbog opustjelosti većine naselja, Mletačka Republika, koja je u tom periodu vladala ovim krajevima, pokušava naseliti Istru, pa tako i Peroj, u kojem su stari stanovnici izumrli. Tijekom 1657. godine, u Peroj se 15 obitelji iz Crne Gore. Najvažniji i jedini dokument iz toga vremena je tzv. "Perojska povelja", kojom se ovo selo, okolni pašnjaci i šume dodjeljuju doseljenicima iz Crne Gore, za sve vjekove. Danas autohtoni Perojci žive perojstvo: njeguju svoje običaje, crkvene slave, govore perojkim govorom, a tradicionalno naslijeđe, koje su primili od svojih očeva i djedova pokušavaju prezentirati svojem okruženju, kroz kulturni i povijesni rad brojnih kulturno-umjetničkih društava.²⁵

Naselje Barbariga nalazi se 15 km sjevero-zapadno od Vodnjana-Dignano. Ime je dobilo po mletačkoj plemićkoj obitelji Barbarigo, koja je imala posjede u tom kraju. U današnje vrijeme, poznato je po Turističkom naselju koje može primiti preko 6000 gostiju, a izgrađeno je 80-ih godina prošlog stoljeća. Okolica je bila gusto naseljena još u antičko doba, što dokazuju i brojni arheološki nalazi nađeni, kako na samoj morskoj obali, tako i u zaleđu. Na morskoj obali nađeni su ostaci rimske vile iz 1. stoljeća, a u neposrednoj blizini i ostaci antičke uljare za preradu maslina.

U jednom trenutku, uljara je imala čak deset pari tj. dvadeset tjeskova, što predstavlja jedinstveni slučaj lokaliteta s tako velikim proizvodnim mogućnostima. U sklopu objekta vidljivi su mnogobrojni ostaci bazena za taloženje ulja, čija su dna bila izrađena od malih keramičkih pločica u vidu riblje kosti. Po tome možemo zaključiti da je kapacitet proizvodnje maslina u Barbarigi bio velik. To dokazuje da se na tom području još u ono vrijeme uzgajala maslina, a u prilog tome idu i brojni nalazi, od kojih ćemo spomenuti samo neke.

Na samoj obali, na pola puta prema Peroju, nalazi se Dragonera, gdje su nedavno otkriveni ostaci vile u kojoj se živjelo 1.-7. stoljeća. Nađeni su ostaci gospodarske zgrade sa skladištem, uljarom, bazenom za odvajanje ulja i dr. Po nađenim mozaicima koji su krasili gospodarsku zgradu, zaključuje se da je to bila vila jednog rimskog moćnika. Južno od uvale

²⁴ <http://www.vodnjan.hr/web/app/?w=Gali%C5%BEana>

²⁵ <http://www.vodnjan.hr/web/app/?w=Peroj>

Marić, iskapanjem 2004. godine, pojavio se čitav niz kamenih blokova, koji su služili kao podlošci za tijeskovu u preradi maslina. U samom zaljevu, vidljivi su ostaci antičkog ruralnog lokaliteta, gospodarskog karaktera. Oko 300 m od mora, u zaleđu zaljeva, nalazi se lokalitet ruralnog karaktera, gdje su vidljivi ostaci kamenica za taloženje ulja, od kojih je jedna u cijelosti sačuvana. U sklopu toga, nađeni su i ostaci vodospreme.²⁶

Ova impozantna povijest Vodnjaštine rezultirala je brojnim kulturno povijesnim objektima koji danas predstavljaju „kulturno blago“ Vodnjana-Dignano, Istre i Hrvatske. Prostornim planom Istarske Županije utvrđena su sljedeća područja, kompleksi i objekti od državne i županijske razine značaja:

- Urbane cjeline: Vodnjan-Dignano i Galižana-Gallesano
- Kultivirani agrarni krajolik: šire agrarno područje Općine Bale i Grada Vodnjana-Dignano
- Arheološke i hidroarheološke zone: obalno područje od Valbandona do uvale Veštar, šire agrarno područje Općine Bale i Grada Vodnjana-Dignano
- Pojedinačni sakralni i civilni kompleksi: kompleks crkve Sv. Blaža u Vodnjanu-Dignano i kolodvorska zgrada u Vodnjanu-Dignano.

Na području Vodnjaštine, evidentiran je i tek djelomično istražen najveći broj arheoloških lokaliteta, sakralnih građevina i naselja, koji čine 28 registriranih kulturnih dobara. Najveći broj kulturnih dobara odnosi se na sakralnu baštinu. Na području Vodnjaštine nalazi se 19 sakralnih objekata koji su potpuno, ili u većoj mjeri, očuvani. Pored navedenih, postoje ostaci brojnih sakralnih objekata (više od 20 sakralnih objekata).

Najpoznatiji sakralni objekt je crkva svetog Blaža koji je svetac zaštitnik Vodnjana-Dignano. U crkvi se nalaze brojne vrijedne umjetnine, a posebnost Sv. Blažu daju mumificirana tijela svetaca. Iza velikog oltara, leže sačuvana tijela triju svetaca; sv. Leona Bemba, sv. Giovannija Olinija i sv. Nicolose Burse, i dijelova tijela sv. Sebastiana i sv. Barbare. Crkva sv. Blaža u svijetu je poznata kao crkva u kojoj je pohranjeno i popisano 370 relikvija ili zemaljskih ostataka 250 svetaca, što ju čini najvećom zbirkom relikvija u Hrvatskoj i među najvećim zbirkama u Europi. Registar kulturnih dobara popisao je sljedeća nepokretna i pokretna dobra na području Vodnjaštine²⁷:

²⁶ <http://www.vodnjan.hr/web/app/?w=Barbariga>

²⁷ <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212>, preuzeto 15.07.2015

Nepokretna kulturna dobra:

- Arheološki lokalitet Porto Mariccio – Veliki komunal
- Arheološko nalazište s nalazima s ostacima trobrodne bazilike
- Arheološko nalazište s crkvom sv. Šimuna
- Arheološko nalazište sv. Severin
- Arhitektonsko – pejzažni kompleks fortifikacijskog sustava Paravia – Barbariga
- Crkva sv. Franje
- Crkva sv. Katarine
- Crkva sv. Margarete
- Kulturno – povijesna cjelina Vodnjana-Dignano
- Stambena zgrada Portarol 6
- Kulturno – povijesna cjelina naselja Galižana-Galessano
- Arheološka zona Betika
- Arheološko nalazište Porto Mariccio s nalazima gomila i antičke uljare
- Crkva sv. Foške
- Crkva sv. Martina (kapela)
- Crkva sv. Stjepana

Pokretna kulturna dobra:

- Ciklus od osamnaest slika u palači Bettica
- Fragment oslikanog drvenog sarkofaga Blaženoga Leona Bemba
- Kameni reljef s prikazom sv. Kristofora
- Knjiga biskupa Averolda Altobella
- Poklopac sarkofaga „Blaženi Leone Bembo“
- Sakralni inventar crkve sv. Blaža
- Slika „Bogorodica s Djetetom“
- Slika na drvu „Bogorodica Platytera štiti dva sveca“
- Tri relikvijara – sarkofaga s relikvijama
- Oltar sv. Justa s kipom sv. Justa i slikama sv. Petra i sv. Andrije
- Oltarna pregrada u crkvi sv. Justa
- Orgulje u crkvi sv. Roka
- Romaničko raspelo iz crkve sv. Justa

Uz navedena nepokretna i pokretna kulturna dobra, Vodnjan-Dignano je poznat po kašunima, tradicijskoj građevini razasutoj po poljima Vodnjanštine. Kažun je stožasta samostalna građevina koja se samostalno nalazi u prostoru, a građena je tradicionalnom tehnikom gradnje suhozida. Kažun se uglavnom rabio kao poljska kućica, sklonište za slučaj nevremena ili kao zaklon od jakoga sunca za vrijeme radova na poljima ili u vinogradima. U prošlosti su ljudi u kašunu često i noćili čuvajući urod od kradljivaca pred žetvu i berbu, a pastiri bi tu privremeno boravili napasajući ovce i drugu stoku. Povijesni zapisi i kazivanja spominju kašune koji su služili kao nastambe najsiromašnijim slojevima stanovništva Istre, posebno u doba oskudica i ratnih nevolja.²⁸



Danas kašuni nemaju svoju prvotnu funkciju ali su zbog povijesnog značaja i specifičnog izgleda postali jedan od najprepoznatljivih simbola Istre. Za stanovništvo Istre kažun je



mного više od arhitektonski i građevinski zanimljive građevine; kažun je simbol koji objedinjuje tradiciju, običaje i opstojnost „istarskog čovika“. Kako bi sačuvao i prezentirao ovu zanimljivu povijesnu poveznicu koja je postala jedan od simbola Istre, Grad Vodnjan-Dignano je 2013. godine započeo sa izgradnjom „Parka kašuna“. „Park kašuna“ je muzej

na otvorenom, interpretacijsko-edukacijskog karaktera, kojeg čine četiri kašuna u različitim fazama izgradnje, a omogućuju posjetiteljima uvid u tehnike izgradnje i proces nastajanja kašuna.

Grad Vodnjan-Dignano, sa svim svojim statističkim naseljima, kroz prizmu kulturno povijesnog nasljeđa, pokušava uskladiti trendove modernog života pod utjecajem novih tehnologija i spomenutog kulturno-povijesnog nasljeđa. Izazov predstavljaju urbanistička stanja u prostoru, koja se kod naselja Vodnjana-Dignano ogledaju u srednjovjekovnom izgledu povijesne jezgre s vežama i uskim uličicama, koje nepravilno vijugaju između kuća pri čemu se raspoznaje gotičko – venecijanski, renesansni i barokni stil gradnje.

²⁸ Tihomira Stepinac Fabijanić, Kažun kao prepoznatljiv element identiteta Istre; 2012, Zavod za povijesne i društvene znanosti HAZU, Rijeka

3.4.1. KULTURNO – POVIJESNE CJELINE VODNJANA-DIGNANO I GALIŽANE-GALLESANO



Arheološki tragovi u okolici Vodnjana-Dignano ukazuju na kontinuitet naseljavanja prostora od prapovijesti. Spominje se od početka 12. stoljeća. Najstariji dio je predio Castello oko crkve sv. Jakova. U središtu grada, od 14. stoljeća postojao je kaštel s jarkom, porušen 1808. U 15. stoljeću, grad se širi prema istoku u predjelu Forno Grande, a u 18. i 19. stoljeću prema istoku i sjeveru duž pravocrtne Trgovačke ulice. Župna crkva sv. Blaža izgrađena je u 18. st. na mjestu predromaničke crkve. Do crkve je zvonik iz 19. stoljeća koji dominira vizurom grada. Osim gradskih crkvi, na nekadašnjim rubovima grada sačuvan je velik broj manjih kapela. Na istočnoj strani izdvojena je crkva Marije Traverse s ostacima franjevačkog samostana²⁹. Povijesno-urbanistički kontinuitet Galizane-Gallesano proteže se kroz sva razdoblja. Njena jezgra čuva prostorne ambijente urbanog karaktera s nekoliko reprezentativnih baroknih zgrada (najvrjednija je palača Giocondo (Petris) iz 1676.). Najstariji spomenik je kameni arhitrav s prikazom grifona (ostatak neke antičke građevine). Četiri sakralna objekta unutar spomeničke cjeline datiraju se u povijesnom kontinuitetu od romanike do baroka³⁰.

3.5. ZAŠTITA OKOLIŠA

Rastući pritisci na okoliš sve više naglašavaju potrebu njegove zaštite, budući da je kvaliteta života žitelja na određenom području ovisna o samoj kvaliteti okoliša. Povećanje vrijednosti, vrsnoće i izgleda okoliša, jedan je od ciljeva prostornog razvoja Istarske županije. Sukladno tome, među najrelevantnijim područjima zaštite okoliša spadaju zaštita vode, šume, zraka, tla te kulturne baštine i krajolika, kao i zaštita od suvremenih oblika zagađenja, odnosno zagađenje bukom i svjetlosti.

²⁹ <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212&kdId=186028720>, preuzeto 15.07.2015

³⁰ <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212&kdId=186028692>, preuzeto 15.07.2015

Na području grada Vodnjana-Dignano, sustavno se prati razina zagađenosti u prostoru. Za kakvoću tla, provedeno je ciljano istraživanje od strane Instituta za poljoprivredu i turizam u Poreču te nisu zamijećena prekoračenja graničnih vrijednosti onečišćujućih tvari u tlu, koje se koristi za poljoprivredu. Kvaliteta tla prema stupnju zagađenja može se ocijeniti zadovoljavajućom, s obzirom na nisku razinu upotrebe sredstava za zaštitu bilja i umjetnih gnojiva, što svakako predstavlja temeljni čimbenik razvoja danas profitabilne ekološke poljoprivredne proizvodnje. Isto tako, odgovarajućim mjerama bilo bi neophodno sprječavati eroziju tla, kao i formiranje divljih odlagališta otpada. Kakvoća zraka ne prati se sustavno, ali s obzirom na nepostojanje industrijskih zagađivača, pretpostavlja se da je kakvoća zraka I. kategorije. Zaštita priobalnog pojasa Grada Vodnjana-Dignano, jedan je od prioriteta u politici očuvanja okoliša Grada pa se permanentno prati kakvoća mora i stanje u prostoru obalnog pojasa. Godišnji rezultati Agencije za zaštitu okoliša ukazuju da je more izvrsne kakvoće³¹.

Očuvanje bioraznolikosti i krajobraza je sastavni dio politike zaštite okoliša Grada Vodnjana-Dignano. Pod utjecajem stalnog razvoja Vodnjaštine, izrađen je konzervatorski elaborat područja humaniziranog krajobraza između Vodnjana-Dignano, Barbarige, Gajane i Peroja na ukupnoj površini od 50 ha. Grad Vodnjan-Dignano nema stalnih vodotokova, a od hidrogeoloških objekata ističu se zdenci Karpi i Peroj koji se povremeno koriste u javnom vodoopskrbnom sustavu. Stoga je zaštita voda na prostoru Grada usmjerena na održavanje i izgradnju sustava kanalizacije i sustava oborinskih voda. Moderni oblici zagađenja povezani su s bukom i svjetlosti. Na području grada, ovi oblici zagađenja ne prate se sustavno, ali se može pretpostaviti njihovo prisustvo, poglavito u blizini brze ceste, Istarskog ipsilona i naseljima.

3.6. PROSTORNO UREĐENJE

Polazišta prostornog uređenja sadržana su u strategiji te programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, na osnovi kojih su doneseni prostorni planovi regija te planovi uređenja jedinica lokalne samouprave. U skladu sa zakonskim odredbama, Gradsko vijeće Grada Vodnjana-Dignano nadležno je za donošenje dokumenata prostornog uređenja i to: prostornog plana grada, urbanističke planove uređenja, detaljne planove uređenja te izmjene i

³¹ <http://baltazar.izor.hr/azopub/bindex>, preuzeto 15.7.2015

dopune istih. Razvojni ciljevi jedinice lokalne samouprave moraju biti u funkciji ostvarenja razvojnih ciljeva prostorno planskih dokumenata Županije. Prostorni plan Istarske županije donesen je 2002. godine te je usklađen 2005. godine s Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora. Prostorni plan Županije doživio je izmjene i dopune 2005., 2008., 2010., i 2012. godine. Grad Vodnjan-Dignano po osnovi županijskog prostornog plana usvojio je Prostorni plan uređenje Grada Vodnjana-Dignano 31.07.2007. godine.

Do danas, Prostorni plan Grada Vodnjana-Dignano doživio je izmjene i dopune 2012. godine. Analizom opće i poslovne okoline, te uzimajući u obzir postojeće i projicirano stanje demografije, izgrađenosti u prostoru, karakteristika i specifičnosti krajobraza, prirodnih i kulturno – povijesnih cjelina, prostornim planom utvrđena su građevinska područja te područja za ostale namjene. Koncept razvoja Vodnjana-Dignano, temeljem predmetnog dokumenta, zasniva se na sljedećim smjernicama:

- Poboljšanje kvalitete stanovanja kroz jačanje kapaciteta javnih funkcija pod ingerencijom Grada.
- Razvoj agrarnih i agroturističkih kapaciteta u unutrašnjosti područja grada Vodnjan-Dignano što podrazumijeva obnovu, zaštitu i revitalizaciju krajobraza i prirodne i kulturne baštine.
- Razvoj turističko – ugostiteljskih djelatnosti stavljanjem u funkciju raspoloživog prostora koji je pogodan za razvoj hotelskih smještajnih kapaciteta i turističkih naselja srednje i više kategorije.
- Infrastrukturno opremanje zona koje su namijenjene za gospodarske djelatnosti. Navedeno se odnosi na širenje Gospodarske zone Galižana i dovršetak procesa rješavanja imovinsko-pravnih odnosa za početak realizacije poslovnog parka Tison
- Izgradnja cjelokupne prometne infrastrukture, izgradnja energetske i komunalne infrastrukture.

Unutar građevinskih područja grada Vodnjana-Dignano, utvrđena je sljedeća namjena prostora:

- stambene namjene;
- društvene namjene;
- gospodarske namjene;
- ugostiteljsko-turističke namjene.

U tablici 7 prikazane su namjene površina s pripadajućim površinama i nekim odabranim prostornim pokazateljima.

Tablica 7: Namjene površina na području grada Vodnjana-Dignano

POVRŠINE PO NAMJENI	UKUPNO ha	% površine Grada
Građevinska područja naselja	468,05	4,43
Građevinska područja stambeno – turističkih naselja	155,08	1,47
Izgrađene strukture van građevinskog područja	1.102,81	10,67
Poljoprivredne površine	3.332,82	31,55
Šumske površine	3.867,82	36,63
Ostale površine	1.610,05	15,25
Grad Vodnjan	10.535,89	100,00
Zaštićena graditeljska baština	251,22	

Izvor: Grad Vodnjan-Dignano

U proteklom razdoblju, Grad Vodnjan-Dignano izradio je sljedeće urbanističke planove uređenja:

- UPU San Antonio - Urbanistički plan uređenja San Antonio obrađuje danas pretežno neizgrađeno područje smješteno oko 500 m jugozapadno od centra grada Vodnjana-Dignano. Na navedenom se području, u skladu s odredbama Prostornog plana uređenja Grada Vodnjana-Dignano, predviđa nova gradnja pretežno mješovite namjene. Površina obuhvata Plana iznosi 27,14 ha, a proteže se u smjeru sjeveroistok-jugozapad. Državna cesta D3 (Pula-Vodnjan-Kanfana) tangira naselje po njegovom sjeveroistočnom dijelu, te ujedno predstavlja prometnicu na koju će se vezati prometni sustav unutar područja obuhvata UPU-a³².
- UPU Tison - plan se donosi za izdvojeno građevinsko područje gospodarske namjene - poslovni park Tison, izvan naselja. Površina obuhvata Plana iznosi 399,3 ha. Na toj će površini namjene biti mješovita (pretežito poslovna unutar st. Guran) i gospodarska

³² http://www.istra-istria.hr/fileadmin/dokumenti/prostorni_plan/Ostali/Vodnjan_br_05_09_UPU_San_antonio.pdf, preuzeto 15.07.2015

(poslovna, proizvodna i pretežito sportsko – rekreacijskih sadržaja). Isticat će se i površine infrastrukturnih sustava, i one zaštitnog zelenila³³.

- UPU Valdenaga - plan se donosi za izdvojeno građevinsko područje naselja stacija Valdenaga, nalazi se izvan zaštićenog obalnog područja mora (izvan pojasa od 1000 m od obalne crte mora). Površina obuhvata Plana iznosi 30,47 ha. Područje obuhvata dijeli se na zone i lokacije sljedećih namjena: stambena namjena, mješovita namjena (pretežito stambena), javne zelene površine (igralište), ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište, infrastrukturni sustavi, javne prometne površine (kolno pješačke površine), pješačke površine, te javno parkiralište³⁴.
- UPU TP Komunal - područje obuhvata Plana nalazi se na zapadnoj obali Istre, sjeverno od naselja Peroj, jugoistočno od stambeno-turističkog naselja Barbariga, unutar zaštićenog obalnog područja mora. Površina obuhvaća 1 ha, koji je neizgrađen, te predstavlja neuređeno građevinsko zemljište, bez ikakve infrastrukture. Predviđaju se infrastrukturna namjena, kroz trafostanicu, te gospodarska namjerna ugostiteljsko – turističkog karaktera, kroz turistički punkt³⁵.
- UPU BARBARIGA zapad 1 i 2 - područje obuhvata Plana nalazi se na zapadnoj obali Istre, jugozapadno od stambeno-turističkog naselja Barbariga. Površina obuhvata Plana iznosi otprilike 96 ha³⁶, gdje se nalaze građevinsko područje ugostiteljsko turističke namjene Barbariga zapad 1 i 2, dio građevinskog područja naselja Betiga – Barbariga, građevinsko područje sportsko rekreacijske namjene - sportski centar Barbariga zapad R7, šuma posebne namjene La Torre, područje opće rekreacijske namjene i, konačno, dio akvatorija³⁷.

Od donošenja Prostornog plana Grada, izrađeni su i sljedeći detaljni planovi uređenja:

- DPU Baretini – Krnjaloža,
- DPU Gajana,
- DPU Canestrin,

³³ http://www.vodnjan.hr/web/dwn/Sluzbene_novine_03-2010.pdf, preuzeto 15.07.2015

³⁴ http://www.istra-istria.hr/fileadmin/dokumenti/prostorni_plan/Ostali/Vodnjan_SI_n_05_10_UPU_St_Valdenaga.pdf, preuzeto 15.07.2015

³⁵ http://www.istra-istria.hr/fileadmin/dokumenti/prostorni_plan/Ostali/Vodnjan_Sn_06_11_UPU_TP_Komunal.pdf, preuzeto 15.07.2015

³⁶ http://www.istra-istria.hr/fileadmin/dokumenti/prostorni_plan/Ostali/Vodnjan_br_05_12_UPU_Barbariga_zapad_I_i_II.pdf, preuzeto 15.07.2015

³⁷ http://www.vodnjan.hr/web/dwn/Sluzbene_novine_05-2012.pdf, preuzeto 15.07.2015

- DPU Vrigolan,

U narednom razdoblju, planirana je izrada prostorno planskih dokumenata u skladu s razvojnim potencijalima i potrebama zainteresiranih dionika

1. SWOT ANALIZA PRIRODNIH I LJUDSKIH RESURSA

<p>Strengths (SNAGE)</p> <ul style="list-style-type: none">• Prostorna i biološka raznolikost• Povoljan geoprometni položaj• Povoljni klimatski uvjeti za razvoj održive poljoprivrede (maslinarstvo, vinogradarstvo, stočarstvo, pčelarstvo, ljekovito i samoniklo bilje)• Čisto more i uređene plaže• Bogata i kulturno povijesna materijalna i nematerijalna baština• Bogata i očuvana sakralna baština (crkva sv. Blaža, umjetnine, arheološki ostaci ranokršćanskih crkvi)• Multikulturalnost	<p>Weaknesses (SLABOSTI)</p> <ul style="list-style-type: none">• Prostorno i strateško planiranje koje često ne odgovara realnim potrebama,• Odljev mladog obrazovanog stanovništva• Nedovoljna zaštita okoliša• Nedostatna sredstva za obnovu i održavanje brojnih kulturnih i prirodnih znamenitosti• Neusklađenost postojećih programa očuvanja kulturne (i prirodne) baštine sa sve većim potrebama zaštite i revitalizacije
<p>Opportunities (PRILIKE)</p> <ul style="list-style-type: none">• Nacionalne strategije i akcijski planovi očuvanja i korištenja prirodne i kulturne baštine• Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za očuvanje okoliša i održivo korištenje prirodnih resursa• Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za očuvanje i održivo korištenje kulturne materijalne nematerijalne baštine• Mogućnost korištenja sunca, vjetra, vode, mora i biomase za proizvodnju energije	<p>Threats (PRIJETNJE)</p> <ul style="list-style-type: none">• Visoki javni dug i rastući proračunski deficit RH• Administrativne i birokratske prepreke na državnoj i županijskoj razini• Učestale promjene nacionalnih zakona i propisa• Rastući pritisci na okoliš• Spora prilagodba europskim smjernicama zaštite okoliša

4. INFRASTRUKTURA

4.1. VODOOPSKRBA I KANALIZACIJSKI SUSTAVI

Administrativno područje Grada Vodnjana-Dignano nalazi se većim dijelom u III. zoni sanitarne zaštite. Manji dio površine nalazi se u IV. zoni sanitarne zaštite izvorišta. Uz navedene zone zaštite nalaze se i površine koje su izvan zona sanitarne zaštite.

Na području grada nisu izgrađene vodospreme za pokrivanje vršne potrošnje ($Q_{max/sat}$), zbog čega pojedina područja u toku dana ostaju bez vode, što je naročito izraženo u ljetnom periodu. Najizraženiji je problem vodoopskrbe u Vodnjanu-Dignano i na dijelu budućih turističkih područja Dragonere i Barbarige. To su najveći potrošači na širem području oko grada Vodnjana-Dignano, kao i samog naselja Vodnjana, a nemaju izgrađene vodospreme za pokrivanje satne potrošnje. Obzirom da se otočje Brijuni i Vodnjan-Dignano snabdijevaju vodom iz istog magistralnog cjevovoda Rakonek-Marčana-Vodnjan-Fažana-Brijuni, a mjesto Vodnjan-Dignano je na koti od 140 – 160 m.n.v., za vrijeme maksimalne satne potrošnje Vodnjan-Dignano povremeno ostaje bez vode. Grad Vodnjan-Dignano treba osigurati pokrivanje vršne potrošnje s izgradnjom vodosprema i to u, što je moguće kraćem, roku. Vodoopskrba tih područja bitan je čimbenik turističkog razvoja Grada Vodnjana-Dignano. Iz tog razloga, ovim se planom definiraju prioriteti u izradi magistralnih cjevovoda kao i rezervacija lokacije za izgradnju budućih vodosprema, a koji su bitni za kvalitetnu vodoopskrbu. Sadašnje raspoložive količine vode u širem vodoopskrbnom sistemu izgradnjom VSI Butoniga su dovoljne.

Za kvalitetan razvoj svih naselja i razvoj turizma potrebno je kvalitetno riješiti odvodnju fekalnih voda. Za Grad Vodnjan-Dignano prihvaćena je koncepcija odvodnje otpadnih voda kao razdjelni sustav odvodnje otpadnih voda, tj. odvojeno se vode sanitarne od oborinskih otpadnih voda. U naselju Vodnjan-Dignano, postoji mješovita kanalizacija koju karakterizira odvod oborinskih voda u fekalni kolektor. U staroj jezgri gdje nije moguće odvojiti sanitarne otpadne vode od oborinskih voda može se ostaviti mješoviti sustav odvodnje otpadnih voda. Odvodnja otpadnih voda provedena je po principima razdjelnog sistema kanalizacije, kojeg obilježava kombinacija gravitacijskog i tlačnog otjecanja vode sustavom. Kao glavni kolektori transporta i dispozicije vodnih količina na uređaj za pročišćavanje Peroj – sjever, ističu se tri kolektora: glavni kolektor Vodnjan-Dignano (Uređaj Peroj – sjever), južni

priobalni kolektor (Štinjan – Valbandon – Fažana – Priključno okno), sjeverni kolektor (Barbariga – Uređaj Peroj – sjever).

Nema daljeg razvoja bez rješenja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Danas u svim naseljima Grada Vodnjana-Dignano, ne postoji cjelovit izgrađen sistem oborinske odvodnje. Izgradnjom fekalne kanalizacijske mreže po naseljima, planira se paralelno izgradnja i oborinske odvodnje s ispustom u more, a što će se riješiti izvedbenim projektima odvodnje pojedine zone naselja. U budućem razdoblju izgradnje, predviđa se dogradnja uređaja za pročišćavanje na konačan kapacitet, s primarnim stupnjem pročišćavanja u kombinaciji dispozicije efluenta dugim podmorskim ispustom u otvoreno more, daleko od obale. Kod daljnjeg razvoja grada Vodnjana-Dignano važno je uzeti u obzir ograničenja zona sanitarne zaštite (za III. i IV. zonu sanitarne zaštite) i pripadajućih mjera zaštite izvorišta vode za piće, sukladno „*Odluci o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće u Istarskoj županiji*“ (Sl.N. 12/05 i 02/11).

4.2. ENERGETSKA INFRASTRUKTURA

Promatrajući prostor grada Vodnjan-Dignano s aspekta potrošača električne energije, možemo ga podijeliti u nekoliko zona. Na području grada Vodnjana-Dignano, postoji nekoliko većih industrijskih potrošača, a to su: industrijska zona Galižana i zona Uljanik Istrakontejneri. Apartmansko naselje Barbariga karakteristično je konzumno područje turističkog tipa. Ostalu potrošnju dijelimo na tipično urbano - stambenu u Vodnjanu i ruralno-stambenu u selima na području obuhvata. Svi potrošači napajaju se iz mreže Distributivnog područja Elektroistra Pula. Glavni izvori napajanja električnom energijom područja grada Vodnjana-Dignano su transformatorska stanica 35/10 kV Vodnjan i transformatorska stanica 35/10 (20) kV Fažana. Transformatorska stanica Fažana nalazi se izvan područja grada. Na području grada nalazi se elektroenergetski objekt različite naponske razine dok mreža 110 kV čini dio 110 kV dalekovoda.

Na prostoru obuhvata izgrađene su ukupno 42 transformatorske stanice 10(20)/0,4 kV. Tipovi postojećih trafostanica 10(20)/0,4 kV su: tornjić, zidana kabelska, limena-montažna-kabelska i stupna. Instalirane snage transformatora postojećih TS 10(20)/0,4 kV kreću se od 50 kVA pa do 630 kVA. U dijelu trafostanica ugrađena je 20 kV sredjenaponska oprema tako da su

te trafostanice spremne za prijelaz s 10 kV na 20 kV naponski nivo. Sve su trafostanice 10(20)/0,4 kV sada u pogonu s transformacijom 10/0,4 kV.

Današnje karakteristike potrošnje u skladu su s postojećim kapacitetima na nivou transformacije u trafostanici 35/10(20) kV Vodnjan. Problemi u napajanju određenih zona prisutni su na razini niskonaponske mreže.

Razvoj elektroenergetske distributivne mreže mora biti usklađen s potrebama u prostoru koje je nemoguće detaljno prognozirati, te je zato potrebno za zone namijenjene gospodarskoj djelatnosti, za koje se planira velika promjena načina korištenja prostora u odnosu na današnju, obavezno izraditi prostorni plan užeg područja, koji će u skladu s planom prometnica, odrediti trase elektroenergetske distributivne mreže; u stambeno poslovnim i turističkim zonama s razvijenom elektroenergetskom infrastrukturom, prilikom izgradnje, rekonstrukcije ili dogradnje objekata, za koje se zahtjeva znatnije povećanje snage koje nije moguće namiriti iz postojećih ili planom određenih elektroenergetskih objekata uvjetovati izgradnju trafostanica u sklopu objekata u postupku izdavanja lokacijske/građevne dozvole; na području zaštićenih povijesnih cjelina i unutar prostornih granica kulturnih dobara, potrebno je ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog konzervatorskog odjela za postavljanje priključka i razvodnih ormarića, te za izgradnju trafostanica.

4.3. PROMETNA INFRASTRUKTURA

Prometni infrastrukturni sustav na području grada Vodnjana-Dignano uključuje cestovni i željeznički promet te telekomunikacijsku infrastrukturu.

Na području grada Vodnjana-Dignano, sukladno Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (NN br. 79/99, 111/00, 98/01, 143/02 i 153/02), razvrstane su sljedeće javne ceste:

Državne ceste

- D3 Pula - Vodnjan-Dignano- Kanfanar (Istarski ipsilon)

Županijske ceste

- Ž 5115 Pula (Veli Vrh) - Fažana - Peroj - TN Barbariga

- Ž 5187 C.kuća Bale - TN Barbariga
- Ž 5073 Vodnjan-Dignano - Bale
- Ž 5190 Vodnjan-Dignano - Pazin
- Ž 5101 Vodnjan-Dignano - Guran - Divšići - Barban
- Ž 5118 Guran - Marčana
- Ž 5117 (D 3) – Galižana-Gallesano

Lokalne ceste

- L 50160 Pula (Veli Vrh) – Galižana-Gallesano – Vodnjan-Dignano
- L 50161 Fažana - D 3 (Kanal kod Galižane-Gallesano)
- L 50178 Fažana – Vodnjan-Dignano
- L 50158 Marana - Peroj
- L 50144 (Ž 5190) - Orbanići
- L 50135 (Ž 5073) – Gajana-Gaiana

Cestovni promet odvija se sukladno važećem Zakonu o cestama na temelju Prostornog plana o utvrđenom rješenju cestovne mreže. Prostorni plan sadrži mrežu državnih, županijskih i lokalnih javnih cesta, kao i ostalih nerazvrstanih cesta. Održavanje postojećih javnih cesta provodi se temeljem posebnih propisa o cestama. Način i uvjeti uređivanja ostalih cesta određuje se temeljem posebnog gradskog propisa o cestama, koje su u nadležnosti Grada Vodnjana-Dignano.

Zbog svog geoprometnog položaja u odnosu na gospodarsko središte Županije, Pulu, razvojne potencijale i planiranje razvojne aktivnosti u budućim razdobljima, potrebno je optimalno povećati prometne kapacitete na području obuhvata. 2002. godine, provedena su mjerenja na dvjema županijskim cestama, koje prolaze kroz uže središte naselja Vodnjan, te je utvrđen prosječni godišnji dnevni promet od 4.126 vozila, pri čemu u ljetnim mjesecima iznosi 4.756 vozila.

Izgradnjom Istarskog ipsilona do Pule, izgrađena su dva pristupna pravca na području obuhvata: Vodnjan-Dignano sjever i Vodnjan-Dignano jug. Time se postiglo umanjeње opterećenja ostalih cestovnih pravaca na području obuhvata. Izgradnja kružnog čvorišta Vodnjan-Dignano jug 2013. godine doprinosi povećanju sigurnosti sudionika u prometu i povećanju protoka prometa, budući da je nekada na ovoj poziciji bila jedna od „crnih prometnih točaka“. Odlukama Grada o reorganizaciji prometovanja unutar naselja Vodnjan,

odnosno njegovom ograničavanju, postigli su se osnovni preduvjeti za turističku valorizaciju urbanog prostora. Uz odluku o ograničavanju usporedno su izgrađena i uređena parkirališna mjesta za građane i njihove goste.

Željeznički promet sastavni je dio prometne povezanosti još od izgradnje pruge do Pule. Na području obuhvata, nalaze se dvije željezničke postaje: Vodnjan-Dignano i Galižana-Gallesano. Kroz naselje Vodnjan, prolazi željeznički pravac, koji povezuje Vodnjan-Dignano s ostatkom regije i dalje prema zemljama Europske unije. U posljednje vrijeme, država je ulagala malo ili nimalo financijskih sredstava u obnovu i modernizaciju željezničke infrastrukture u Istri, pa je ova prometna infrastruktura u lošem stanju. Ipak, postojanje željezničkog pravca daje dodanu vrijednost poslovnoj zoni Tison jer je riječ o najisplativijem načinu transporta dobara.

Infrastruktura za obavljanje zračnog prometa na području obuhvata ne postoji, ali je u neposrednoj blizini Zračne luke Pula, čiji je godišnji kapacitet milijun putnika godišnje.

Na području grada nisu utvrđene luke otvorene za javni promet niti luke posebne namjene. Također, potrebno je spomenuti i privezište u Peroju, u kojoj se bilježi samo lokalni promet malih plovila, te stari mol u Barbarigi koji služi isključivo za izletničke (kratkotrajne) posjete, uglavnom za nautičare u plovidbi prema drugim destinacijama.

Telekomunikacijski promet na području obuhvata odvija se putem izgrađene nepokretne i pokretne telekomunikacijske mreže. Nepokretna telekomunikacijska mreža sastavljena je od komunikacijskih objekata, prijenosnih sustava i distributivne korisničke mreže s terminalnim uređajima. Pokretnu telekomunikacijsku mrežu čine bazne postaje mobilne telefonije. Za razvoj svih djelatnosti, nužna je dostupnost širokopojasnog interneta, koji omogućuje velike brzine prijenosa podataka. Premda je širokopojasni Internet dostupan na području obuhvata primjenom različitih tehnologija (ADSL, Satellite), za dugoročan razvoj potrebnoj je raditi na izgradnji optičke mreže. Premda je riječ o znatnom ulaganju, ono će u narednom razdoblju biti izvedivo u suradnji sa susjednim jedinicama lokalne samouprave i operaterima, a kroz korištenje bespovratnih sredstava iz fondova Europske unije. Izgradnja optičke mreže stvara dodanu vrijednost poslovnog parka Tison i čini ga poželjnim za razvoj sofisticiranih proizvoda i usluga visoke ekonomske vrijednosti (IT, ICT i dr.).

4.4. ZBRINJAVANJE OTPADA

Sakupljanje i prijevoz komunalnog otpada obavlja vlastiti pogon Grada Vodnjana-Dignano. Na sjednici Gradskog vijeća Grada Vodnjana-Dignano održanoj 02.03.2010. godine, donijeti su opći uvjeti isporuke komunalnih usluga sakupljanja, odvoza i odlaganja komunalnog otpada. Prema istima građevinski otpad moći će se odlagati na prostoru kamenoloma Kave d.o.o., kada isti za to ishodi potrebne dozvole, a koji je smješten na graničnom području Općine Fažana i Grada Vodnjana-Dignano. Do tada, građevinski otpad odlaže se na Valmarinu – Cesta d.o.o. Dio građevinskog otpada odlagat će se u Reciklažnom dvorištu Contrada ili na drugoj prikladnijoj lokaciji gdje će se u budućnosti vršiti i uporaba istog. Za deponiranje krupnog i ostalog komunalnog otpada koristi se odlagalište otpada Kaštijun, temeljem ugovora s trgovačkim društvom Pula Herculanea d.o.o. Za deponiranje ostalog otpada, kao primjerice stakla, metala i plastike, koriste se usluge trgovačkog društva Jadranmetal d.d.

Naplata troškova gospodarenja otpadom (usluge sakupljanja, odvoza i deponiranja otpada) vrši se putem cijene komunalne usluge, koju plaćaju svi građani te poslovni i proizvodni subjekti vlasnici, odnosno, korisnici stambenog i poslovnog prostora. Troškovi gospodarenja otpadom za kućanstva određeni su brojem članova kućanstva u dvije kategorije; do 4 člana i 4 i više članova kućanstva. Troškovi gospodarenja otpadom za ostale korisnike (vlasnike vikendica, javne ustanove, obrte, turističke smještajne kapacitete, trgovine, štandove...) obračunavaju se mjesečno (za vlasnike vikendica i kuća koje se povremeno koriste te vlasnike kioska i štandova obračun je posebno normiran) prema zaduženom volumenu spremnika sukladno kategorizaciji korisnika.

U postojećem Prostornom planu, Grad Vodnjan-Dignano, unutar industrijske zone Galižana, planira izgradnju reciklažnog dvorišta za privremeno skladištenje kategorija otpada koje su navedene u Zakonu o održivom gospodarenju otpadom. Prema Pravilniku o gospodarenju otpadom (NN 23/14), reciklažno dvorište mora udovoljavati osnovnim tehničko-tehnološkim uvjetima: mora biti označeno sukladno Pravilniku, mora biti opremljeno odgovarajućom vagom, i konačno videonadzorom, ukoliko se, unutar istog, obavlja trgovanje otpadom.

Prema dostupnim podacima, u 2013. godini, na prostoru grada Vodnjana-Dignano prikupljeno je 2.345,86 t miješanog komunalnog otpada. Od navedene količine miješanog komunalnog otpada, odvojeno je tek 306,46 t, što iznosi 11,55% sakupljenog otpada.

Temeljem Direktiva Europske komisije, Zakona o otpadu RH i nacionalnih strateških okvira do 2020. godine, udio odvojenog otpada potrebno je povećati na 50% ukupne mase komunalnog otpada. Po važećem Planu gospodarenja otpadom Grada Vodnjana-Dignano, potrebno je odmah pristupiti aktivnostima koje će omogućiti da se, iz ukupne količine komunalnog otpada, odvoji 25% komunalnog biootpada.

Na području grada Vodnjana-Dignano postoji 11 evidentiranih divljih odlagališta koje je potrebno sanirati u najkraćem roku. Analizom tipologije otpada na divljim odlagalištima, utvrđeno je gotovo 85% građevnog otpada, 5% metalnog otpada, 5% opasnog otpada i 5% biorazgradivog otpada. U razdoblju do 2020. Grad namjerava, u skladu s važećim Planom gospodarenja otpadom Grada Vodnjana-Dignano, postići sljedeće ciljeve:

- Sanaciju, zatvaranje i sprječavanje nastajanja divljih odlagališta
- Povećanje udjela odvojeno sakupljenih posebnih kategorija otpada iz komunalnog otpada, s naglaskom na izdvajanje biootpada
- Sprječavanje nastajanja otpada na izvoru
- Uspostavu sistema sakupljanja razvrstanog otpada, obrade nerazvrstanog otpada i kompostiranja „zelenog“ – biorazgradivog otpada
- Razvijanje svijesti građana za okoliš i održivi razvoj

Održavanje groblja obavlja se temeljem odluke o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti održavanja groblja objavljenoj u Službenim novinama Grada Vodnjana-Dignano br. 5/2003.

2. SWOT ANALIZA INFRASTRUKTURE

<p>Strengths (SNAGE)</p> <ul style="list-style-type: none">• Neposredna blizina ključne cestovne prometnice Istarski Y• Blizina pomorske luke Pula• Udaljenost do zračne luke Pula kapaciteta 1.000.000 putnika godišnje je tek 10-ak km• Mogućnost korištenja postojeće željezničke infrastrukture• Dobra cestovna prometna povezanost sa ostatkom Istre• Elektrificirano gotovo cijelo područje grada	<p>Weaknesses (SLABOSTI)</p> <ul style="list-style-type: none">• Nedovršen sustav odvodnje i pročišćivača, te nizak udio kućanstava i gospodarskih subjekata priključenih na sustav odvodnje• Nedovršen sustav vodoopskrbe• Energetski neučinkovita javna rasvjeta• Loše stanje nerazvrstanih cesta• Nedovoljno sigurni i uređeni pružni prijelazi• Spora plinifikacija područja grada• Nerazvijena širokopojasna mreža• Nepostojanje sustava navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta• Nepotpuna dokumentacija za razvoj infrastrukturnih projekata
<p>Opportunities (PRILIKE)</p> <ul style="list-style-type: none">• Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za efikasno korištenje vodnih resursa i povećanje dostupnosti pitke vode• Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za sustav odvodnje i izgradnju potrebni pročišćivača otpadnih voda• Planirane investicije HEP-a u jačanje elektroenergetske mreže• Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za uređenje nerazvrstanih cesta• Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za povećanje kvalitete ostalih komunalnih usluga (uređenja groblja, javnih površina, javne rasvjete i dr.)• Mogućnost plinifikacije područja grada• Nacionalni programi proširenja širokopojasne mreže	<p>Threats (PRIJETNJE)</p> <ul style="list-style-type: none">• Visoki javni dug i rastući proračunski deficit RH• Administrativne i birokratske prepreke na državnoj i županijskoj razini• Učestale promjene nacionalnih zakona i propisa• Loše održavanje željezničke infrastrukture što ugrožava razvojni potencijal poslovnih zona

5. ANALIZA GOSPODARSTVA

Dostignuti stupanj gospodarskog razvoja Vodnjanštine prvenstveno je rezultat niza materijalnih i društvenih čimbenika, ali i povijesnih događaja koji su obilježili ovaj prostor. Opći gospodarski razvoj Grada Vodnjana-Dignano determiniran je, u prvom redu, raspoloživim prirodnim resursima i geoprometnim položajem. Stoga bi se, u narednom razdoblju, daljnji razvoj Vodnjaštine trebao temeljiti na valorizaciji neiskorištenih prirodnih i kulturno - povijesnih resursa usmjerenoj razvoju poljoprivrede, turizma i malog i srednjeg poduzetništva. Pritom je iznimno važno voditi računa o poštivanju načela uravnoteženog i održivog razvoja.

U tablici 8 prikazan je broj trgovačkih društava po djelatnostima i rezultatima poslovanja gospodarskih subjekata na području grada za razdoblje od 2008. do 2012. godine. Ovo razdoblje, kao referentno, uzeto je ponajprije zbog početka svjetske gospodarske krize 2008. godine, a koja se krajem 2009. godine prenijela i na nacionalno gospodarstvo.

Tablica 8: Trgovačka društva po djelatnostima i veličini prema broju zaposlenih

DJELATNOST	Broj tvrtki i veličina prema broju zaposlenih			
	Malo	Srednje	Veliko	Ukupno
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3	0	0	3
Prerađivačka industrija	22	1	0	23
Građevinarstvo	24	0	0	24
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	24	1	0	25
Prijevoz i skladištenje	2	0	0	2
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	4	0	0	4
Informacije i komunikacije	5	0	0	5
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1	0	0	1
Poslovanje nekretninama	12	0	0	12
stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	20	0	0	20
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3	0	0	3
Umjetnost, zabava i rekreacija	1	0	0	1
UKUPNO (2008.)	121	2	0	123
UKUPNO DOBIT	14.506.574kn	12.427.432kn	0.00kn	26.934.006kn
UKUPNO GUBITAK	12.313.632kn	2.083.371kn	0,00kn	14.397.003kn
UKUPNO ZAPOSLENIH	527	189	0	716
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	5	0	0	5
Rudarstvo i vađenje	1	0	0	1
Prerađivačka industrija	25	1	0	26
Opskrba električnom energijom,	1	0	0	1

plinom, parom i klimatizacija				
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	1	0	0	1
Građevinarstvo	50	0	0	50
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	39	2	0	41
Prijevoz i skladištenje	1	0	0	1
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	17	0	0	17
Informacije i komunikacije	6	0	0	6
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1	0	0	1
Poslovanje nekretninama	20	0	0	20
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	26	0	0	26
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	11	1	0	12
Umjetnost, zabava i rekreacija	2	0	0	2
Ostale uslužne djelatnosti	2	0	0	2
UKUPNO (2009.)	208	4	0	212
UKUPNO DOBIT	32.500.785kn	26.939.166kn	0,00kn	59.439.951kn
UKUPNO GUBITAK	11.424.380kn	0,00kn	0,00kn	11.424.380kn
UKUPNO ZAPOSLENIH	809	297	0	1.106
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	6	0	0	6
Rudarstvo i vađenje	1	0	0	1
Prerađivačka industrija	24	1	0	25
Građevinarstvo	27	0	0	27
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	24	1	0	25
Prijevoz i skladištenje	2	0	0	2
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	6	0	0	6
Informacije i komunikacije	3	0	0	3
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1	0	0	1
Poslovanje nekretninama	14	0	0	14
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	17	0	0	17
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8	0	0	8
Ostale uslužne djelatnosti	1	0	0	1
UKUPNO (2010.)	134	2	0	136
UKUPNO DOBIT	10.223.382kn	7.059.635kn	0,00kn	17.283.017kn
UKUPNO GUBITAK	16.618.858kn	0,00kn	0,00kn	16.618.858kn
UKUPNO ZAPOSLENIH	600	180	0	780
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	6	0	0	6
Rudarstvo i vađenje	1	0	0	1
Prerađivačka industrija	27	1	0	28
Građevinarstvo	28	0	0	28
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	25	1	0	26
Djelatnosti pružanja smještaja te	8	0	0	8

pripreme i usluživanja hrane				
Informacije i komunikacije	3	0	0	3
Poslovanje nekretninama	12	0	0	12
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	16	0	0	16
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8	0	0	8
Obrazovanje	1	0	0	1
Umjetnost, zabava i rekreacija	2	0	0	2
Ostale uslužne djelatnosti	2	0	0	2
UKUPNO (2011.)	139	2	0	141
UKUPNO DOBIT	7.285.269kn	4.809.562kn	0,00kn	12.094.831kn
UKUPNO GUBITAK	20.832.851kn	0,00kn	0,00kn	20.832.851kn
UKUPNO ZAPOSLENIH	668	174	0	842
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	5	0	0	5
Rudarstvo i vađenje	1	0	0	1
Prerađivačka industrija	28	1	0	29
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	1	0	0	1
Građevinarstvo	29	0	0	29
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	25	1	0	26
Prijevoz i skladištenje	1	0	0	1
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	9	0	0	9
Informacije i komunikacije	2	0	0	2
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1	0	0	1
Poslovanje nekretninama	12	0	0	12
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	15	0	0	15
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	7	0	0	7
Obrazovanje	1	0	0	1
Umjetnost, zabava i rekreacija	2	0	0	2
Ostale uslužne djelatnosti	1	0	0	1
UKUPNO (2012.)	140	2	0	142
UKUPNO DOBIT	18.210.018kn	5.042.620kn	0,00kn	23.252.638kn
UKUPNO GUBITAK	29.029.914kn	0,00kn	0,00kn	29.029.914kn
UKUPNO ZAPOSLENIH	588	172	0	760

Izvor: Grad Vodnjan, Obrada autora

2008. godine, na području grada Vodnjana-Dignano, djelovalo je ukupno 123 poduzetnika, koji su ostvarili godišnju dobit u visini od 26,9 milijuna kuna. Gubitak razdoblja iznosio je 14,4 milijuna kuna, a udio malih poduzetnika u ukupnom gubitku razdoblja iznosi 83%. Najveća dobit ostvarena je u trgovini na veliko i malo (9,2 milijuna kn), prerađivačkoj industriji (8,5 milijuna kn) i djelatnosti informacija i komunikacija (4,9 milijuna kn). Ukupan broj zaposlenih u ovom razdoblju iznosio je 716, a najviše ih je bilo zaposleno u

prerađivačkoj industriji (414), trgovini na veliko i malo (129) i građevinarstvu (82). Zahvaljujući izvrsnim poslovnim rezultatima iz prethodnih godina, pozitivnim očekivanjima i tada još nedovoljno jasnoj veličini i dubini gospodarske krize, naredne 2009. godine gotovo se udvostručio broj poduzetnika na ukupno 212. Ukupna dobit razdoblja iznosila je 59,4 milijuna kuna, što je povećanje za više od 120% u odnosu na prethodnu godinu, dok je gubitak razdoblja iznosio 11,4 milijuna kuna, a kojeg su 100% - no generirali mali poduzetnici. Najveća dobit ostvarena je u trgovini na veliko i malo (25,3 milijuna kn), djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (9,7 milijuna kn) i prerađivačkoj industriji (9,05 milijuna kn). Ukupan broj zaposlenih u ovom razdoblju iznosio je 1.106, a najviše ih je bilo zaposleno u prerađivačkoj industriji (451), trgovini na veliko i malo (222) i građevinarstvu (122). U 2010. godini, bilježe se lošiji poslovni rezultati gospodarskih subjekata na području grada Vodnjana-Dignano u odnosu na 2009. godinu zbog, kako je već navedeno, učinka svjetske gospodarske recesije na nacionalno gospodarstvo. Iste godine, smanjuje se broj poduzetnika na 136 koji ostvaruju ukupnu dobit u visini od 17,3 milijuna kn i gubitak u visini od 16,6 milijuna kn. Najveća dobit ostvarena je u prerađivačkoj industriji (6,8 milijuna kn), trgovini na veliko i malo (5,4 milijuna kn) i djelatnosti informacija i komunikacija (1,8 milijuna kn). Smanjen je i broj zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu na ukupno 780 zaposlenih, a najviše ih je bilo zaposleno u prerađivačkoj industriji (365), trgovini na veliko i malo (121) i djelatnosti informacija i komunikacija (112). Naredne 2011. godine nastavlja se negativni trend poslovnih rezultata, unatoč povećanju broja poslovnih subjekata na 141. Ostvarena dobit poslovnih subjekata u 2011. godini iznosila je 12,1 milijun kn, a gubitak 20,1 milijun kn. Navedeni rezultati poslovanja pokazuju da je 2011. godina prvo razdoblje u kojem je ukupan gubitak poslovanja privatnog sektora premašio ukupnu dobit. Najveća dobit ostvarena je u trgovini na veliko i malo (5,9 milijuna kn), prerađivačkoj industriji (3,2 milijuna kn) i djelatnosti informacija i komunikacija (1,8 milijuna kn). Povećao se broj zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu na 842, a najviše zaposlenih bilo je prerađivačkoj industriji (381), građevinarstvu (165) i djelatnosti informacija i komunikacija (141). U 2012. godini ukupan broj poslovnih subjekata tek se minimalno povećao na 142. U odnosu na prethodnu, 2011. godinu, povećala se ukupna dobit poslovnih subjekata na 23,2 milijuna kn; došlo je i do povećanja gubitka razdoblja na 29 milijuna kn. Najveća dobit ostvarena je u trgovini na veliko i malo (14,3 milijuna kn), prerađivačkoj industriji (5,4 milijuna kn) i djelatnosti informacija i komunikacija (2 milijuna kn). U odnosu na prethodnu godinu, došlo je do smanjenja broja zaposlenih na 760, a najviše

ih je bilo zaposleno u prerađivačkoj industriji (347), djelatnosti informacija i komunikacija (180) i trgovini na veliko i malo (89).

Robna razmjena

Ukupan izvoz Istarske županije u 2012. godini iznosio je 693 milijuna Eura, što je činilo 7,2% hrvatskog izvoza. Ukupan uvoz Istarske županije u istoj je godini iznosio 672,3 milijuna Eura odnosno 4,1% ukupnog uvoza RH. Suficit vanjskotrgovinske razmjene Istarske županije iznosio je preko 20,75 milijuna Eura.

Vanjskotrgovinski pokazatelji Grada Vodnjana-Dignano negativno odstupaju od pozitivnih pokazatelja na razini Istarske županije. Naime, ukupan izvoz u 2012. godini iznosio je svega 41,6 milijuna Eura, dok je uvoz iznosio 100,01 milijuna Eura što daje pokrivenost izvoza uvozom od svega 41%.

U tablici 9 prikazana je struktura robne razmjene po odabranim gradovima Istarske županije, kako bi se prikazala usporedba robne razmjene Grada Vodnjana-Dignano i gradova koji su ostvarili najbolje vanjskotrgovinske rezultate u 2012. godini.

Tablica 9: Struktura robne razmjene po gradovima Istarske županije u 2012. godini (u mil. Eura)

Grad	Izvoz	Uvoz	I/U
Pula	211	162,68	30%
Labin	123,74	90,05	37%
Rovinj	74,27	65,38	14%
Buzet	71,68	53,85	33%
Vodnjan-Dignano	41,6	100,01	-41%

Izvor: DZS

Svi gradovi na području Županije, osim gradova Poreča i Vodnjana-Dignano, ostvarili su pozitivne vanjskotrgovinske rezultate u 2012. godini. Pula, kao najveći istarski grad i gospodarsko središte Županije, ostvarila je najbolje rezultate pa ukupna vrijednost izvoza 2012. godine iznosi 211 milijuna Eura uz 30% vanjskotrgovinskog suficita.

Temeljem navedenih rezultata analize gospodarstva Grada Vodnjana-Dignano, a sagledavajući sve bitne razvojne potencijale koji su elaborirani u prethodnim poglavljima, može se zaključiti sljedeće:

- Grad Vodnjan-Dignano posjeduje iznimne potencijale za razvoj turizma; ipak, može se reći da su turizam i ugostiteljstvo bili značajni tek 2009. godine, kada je u ovoj djelatnosti bilo zaposleno 110 djelatnika, u odnosu na ostale godine referentnog razdoblja kada je bilo u prosjeku 10 – ak zaposlenih. Inače, turističko tržište je jedno od najelastičnijih tržišta zbog brojnih faktora koji utječu na putovanja ljudi; od kupovne moći tržišta potražnje, cijena na tržištu ponude, kreditne zaduženosti tržišta potražnje, trendova, sigurnosti do klimatskih uvjeta. Kod većine gospodarski razvijenih zemalja, izravni udio prihoda od turizma u BDP-u ne prelazi 5% dok je prema podacima EUROSTAT-a u 2012. godini u Hrvatskoj iznosio 15,5%.³⁸ Ali isto tako, turizam pozitivno multiplikativno djeluje na niz povezanih gospodarskih djelatnosti pa, sukladno zaključcima Europske komisije, procjenjuje se da turizam neposredno i posredno generira preko 10% BDP-a Europske unije, a zapošljava gotovo 10 milijuna građana u 1,8 milijuna poslovnih subjekata.³⁹ Tako turizam polako postaje ključni sektor Europske ekonomije, a Europa najpoželjnija turistička destinacija.
- Strateški okviri Europske unije i nacionalnih ministarstava za programsko razdoblje do 2020. godine predviđaju i omogućuju Gradu Vodnjanu-Dignano, poslovnim subjektima, udrugama i građanima korištenje brojnih izvora financiranja bespovratnim sredstvima iz EU fondova, Programa Unije te raznih financijskih instrumenata (više u poglavlju o financiranju javnih potreba i razvojnim politikama) za razvoj turizma i povezanih djelatnosti.
- Temeljem provedene analize rezultata poslovanja gospodarskih subjekata na području grada Vodnjana-Dignano i broja zaposlenih, može se zaključiti da prerađivačka industrija zapošljava *cca* 50% ukupno zaposlenih, koji svojim dohotkom osiguravaju stalne proračunske prihode Grada, kroz porez i prirez poreza na dohodak. Druga po redu je djelatnost informacija i komunikacija, za čiji je daljnji razvoj važno osigurati kvalitetnu infrastrukturu u planiranim poslovnim zonama, na način kako je elaborirano u prethodnim poglavljima. Treća po redu važna djelatnost za Grad

³⁸ Statistics and Economic Measurement of Tourism (stats@unwto.org)

³⁹ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/background/index_en.htm

Vodnjan-Dignano je djelatnost trgovine na veliko i malo gdje se broji prosječno stotinjak zaposlenih. Poslovni rezultati ove djelatnosti većim dijelom su odraz turističke potrošnje tijekom ljetnih mjeseci nego rezidentne kupovne moći i raspoloživog dohotka, pa se daljnjim ulaganjem u razvoj turizma može očekivati povećanje broja zaposlenih i u ovoj gospodarskoj djelatnosti.

5.1. POLJOPRIVREDA

Područje Vodnjanštine, sa svim svojim specifičnostima, pogodno je za razvoj poljoprivrednih grana poput maslinarstva, vinogradarstva, povrtlarstva, stočarstva, pčelarstva itd.

U tablici 10 prikazano je raspoloživo poljoprivredno zemljište na području grada Vodnjana-Dignano, a prema Popisu poljoprivrede 2003. godine.

Tablica 10: Raspoloživo zemljište na području grada Vodnjana-Dignano

Opis Zemljišta	Ukupna Površina (ha)	Površina pod ingerencijom Grada
Oranice i vrtovi	347,38	3,38
Voćnjaci i maslinici	161,30	1,56
Vinogradi	66,05	0,65
Pašnjaci	47,15	0,45
Livade	43,84	0,42
Povrtnjaci	3,6	0,03
Rasadnici	/	/
Ukupno u funkciji	669,32	6,49
Ostalo	672,31	6,53
Ukupno	1.341,63	13,02

Izvor: DZS

Prema podacima iz tablice 10, vidljivo je da je poljoprivredno zemljište gotovo u potpunosti u privatnom vlasništvu. Pod ingerencijom Grada Vodnjana-Dignano je tek 13,02 ha poljoprivrednog zemljišta.

Osnovnu komparativnu prednost u poljoprivredi, pored klimatskih i pedoloških uvjeta, čine ljudski resursi koji posjeduju znanja i vještine na području maslinarstva i vinarstva. Svakako, jedan od objektivnih činitelja razvoja poljoprivrede jest blizina tržišta putem kojeg se poljoprivredni proizvodi mogu plasirati, pri čemu je izrazito važno istaknuti kvalitetu, te raditi na izgradnji marke proizvoda kao i pozicionirati poljoprivredne proizvode prema zemljopisnom porijeklu. Na području grada Vodnjana-Dignano djeluje udruga Agroturist, koju su osnovali poljoprivredni proizvođači 10.04.1995. godine. Na osnivačkoj skupštini prisustvovala su 25 člana. Osnovni ciljevi i zadaci ove udruge su: iniciranje, razvoj, širenje i unapređivanje poljoprivredne proizvodnje na području Vodnjanštine. Tijekom vremena Udruga je postala servis Grada u cilju udovoljavanja potreba poljoprivrednika i razvoja poljoprivrede. Radi pružanja što kvalitetnijih usluga, 14.01.1998. započinje sa radom stručna služba sa jednim zaposlenim agronomom. Danas Udrugu čini 319 članova, a usluge je koristilo preko 500 poljoprivrednih domaćinstava. Spektar usluga koje pruža Udruga u suradnji s Gradom je dosta širok, od svakodnevnog davanja savjeta poljoprivrednicima i praćenja stanja poljoprivrednih kultura do rada na konkretnim projektima. Tako su realizirani sljedeći projekti:

- u suradnji sa Gradom i Istarskom županijom, od 1995. do 2012. godine, za potrebe članova Udruge, plasirano je preko 300.000 sadnica maslina i 150.000 loznih cjepova.
- projektom Revitalizacije i standardizacije desertnog vina *Vin de Rosa*, pokrenuta je ozbiljnija proizvodnja ovog tipičnog vina Vodnjanštine,
- izrađena je Specifikacija oznake izvornosti ekstra djevičanskog maslinovog ulja Vodnjanštine,
- obavljene su pripreme za podizanje Nacionalnog koleksijskog i matičnog nasada domaćih i udomaćenih sorti maslina koji je podignut u proljeće 2011. godine,
- od 2003. godine, u ediciji udruge, izdaje se Kalendar i godišnjak poljoprivrednih radova sa savjetima za poljoprivrednike i zanimljivostima iz istarskog kraja,
- organizirane su 21 Smotra vina južne Istre i 20 Smotri maslinovog ulja Istre i Kvarnera, 8 Smotri sira skute i meda, 11 Manifestacija Dana mladog maslinovog ulja (od toga posljednjih 5 kao suorganizator),
- u suradnji s otvorenim učilištem Diopter iz Pule, održani su stručni tečajevi za strukovna zanimanja maslinara i vinogradara,
- održano je više stotina edukativnih predavanja za poljoprivrednike.

Uz Udrugu Agroturist djeluje i Poljoprivredna zadruga Vodnjan koja ima značajnu ulogu u razvoju poljoprivrede (posebno poticanja razvoja maslinarstva i vinogradarstva) i umrežavanja poljoprivrednika. Osim što su svojim aktivnostima u suradnji sa Udrugom Agroturist i Gradom Vodnjanom-Dignano izravno doprinijeli razvoju maslinarstva i vinogradarstva u suradnji sa Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu na površini od 5 ha pokrenuli su projekt *Nacionalna kolekcija udomaćenih sorata maslina u Vodnjanu*, koji je ujedno najveća kolekcija maslina u Hrvatskoj, te *Matični nasad autohtonih sorti maslina Vodnjana*. Zahvaljujući aktivnostima Grada Vodnjana-Dignano, Udruge Agroturist i PZ Vodnjan od posljednjeg popisa poljoprivrede iz 2003. godine, došlo je do značajnog razvoja svih poljoprivrednih grana, a posebno maslinarstva i vinogradarstva, a vidljivi su pozitivni pomaci u razvoju stočarstva i povrtlarstva. Grad Vodnjan-Dignano i Udruga Agroturist od 1995. do 2012. godine plasirali su preko 300.000 sadnica maslina i 150.000 loznih cjepova.

Zahvaljujući provedenim aktivnostima Grada Vodnjana-Dignano, Udruge Agroturist i PZ Vodnjan došlo je do razvoja poljoprivrede i stavljanja u funkciju većeg dijela preostalog poljoprivrednog zemljišta prikazanog u tablici 10.

Trenutno stanje u poljoprivrednoj proizvodnji na području grada Vodnjana-Dignano;

Maslinarstvo

Procjenjuje se da je na Vodnjanštini oko 500.000 rodni stabala maslina na više od 2.000 ha. Sortiment: *buža vodnjanska ženska, buža vodnjanska muška, rozinjola, karbonaca, puntoža, istarska bjelica, leccino, pendolino* i druge u manjem broju.

Maksimum proizvodnje dosegnut je 2009. i 2010. godine sa 3.200 tona ploda masline odnosno 450 tona maslinovog ulja sa intencijom porasta proizvodnje. Negativni faktori koji utječu na maksimizaciju proizvodnje jesu suša u ljetnim mjesecima i utjecaj bolesti i štetnika.

Vinogradarstvo

Zahvaljujući poticajnim mjerama države i Grada Vodnjana-Dignano te rada Udruge, u proteklim godinama povećan je kapacitet vinove loze za gotovo 100%, na 120 ha (procjenjuje se da je ukupno 240.000 čokota).

Sortiment: *malvazija istarska, muškat žuti i bijeli, teran, merlot i cabernet sauvignon*.

Stočarstvo

Od zadnjeg Popisa poljoprivrede 2003. godine, došlo je do pozitivnih pomaka i u stočarstvu na području grada Vodnjana-Dignano. Trenutno se 23 domaćinstva na području obuhvata ozbiljnije bavi stočarstvom;

- Govedarstvo - 250 muznih krava u 15 domaćinstava,
- Ovčarstvo - 400 ovaca u 6 domaćinstva,
- Svinjogojstvo - 100 svinja u 2 domaćinstva
- Ostalo u manjem obimu - peradarstvo, pčelarstvo i konjogojstvo u tri domaćinstva.

Prerada

Na području grada Vodnjana-Dignano nalaze se pet uljare, mini sirana, pršutarna i vinski podrumi.

Navedeni poljoprivredni resursi ključni su za daljnji razvoj brojnih turističkih manifestacija koje se odvijaju u Vodnjanu-Dignano te razvoj ruralnog turizma sukladno načelima održivog razvoja, što osigurava dugoročan i stabilan ekonomski rast i visoku razinu kvalitete života.

Sve je veći broj poljoprivrednih gospodarstava, pa je poželjno nastaviti razvojnu politiku temeljenu na poticajima i usmjerenjima na uspostavljenom smjeru, a njihove proizvode najvećim dijelom trošiti u kvalitetnijoj i osmišljenijoj turističkoj ponudi. Zbog izraženih klimatskih promjena, preporučuje se izgradnja potrebne infrastrukture, koja će omogućiti poljoprivrednicima implementaciju sustava navodnjavanja „kap po kap“, kako bi se osiguralo efikasno korištenje vodnih resursa i povećao proizvodni kapacitet. Povećanje proizvodnog kapaciteta ključnih poljoprivrednih proizvoda, vrhunskih ekstra djevičanskih maslinovih ulja i visoko kvalitetnih vina, a po kojima je danas Vodnjan-Dignano poznat širom Europe, važni su ne samo s gospodarskog aspekta sektora poljoprivrede, nego i za daljnji razvoj brojnih turističkih manifestacija koje se odvijaju na prostoru Vodnjanštine te razvoj ruralnog turizma sukladno načelima održivog razvoja.

5.2. TURIZAM

U uvodnom dijelu ovog poglavlja, elaborirani su turistički potencijali razvoja turizma. U skladu s prikazanim raspoloživim resursima, Vodnjan-Dignano ima dovoljno potencijala za razvoj:

- kulturnog turizma,
- klasičnog turizma (sunce i more),
- ruralnog turizma,
- vjerskog turizma (kao selektivnog oblika kulturnog turizma),
- pustolovno-sportskog turizma,
- cikloturizma i
- lovnog turizma (kao selektivnog oblika pustolovno-sportskog turizma).

Prema Izvješću o radu i financijskom poslovanju TZ Grada Vodnjana za 2014. godinu, u 2014. godini ostvareno je 32.766 dolazaka i 506.652 noćenja, u usporedbi s 2013. godinom ostvareno je 9% više dolazaka i 10% više noćenja što je rezultat promocije na svim razinama, ali i povećanja broja smještajnih kapaciteta u kategoriji privatnog smještaja. Kretanje broja turističkih dolazaka i broja noćenja u prethodne četiri godine prikazano je u tablici 11.

Tablica 11: Kretanje broja turističkih dolazaka i noćenja od 2011. do 2014. godine u gradu Vodnjanu-Dignano

Godina / Kategorija	Dolasci	Noćenja
2011.	26.305	355.563
2012.	29.320	411.245
2013.	30.163	457.684
2014.	32.766	506.652

Izvor: TZ Grada Vodnjana; Obrada autora

Prema strukturi gostiju, prevladavaju gosti iz Slovenije. Po brojnosti slijede Nijemci, Hrvati, Francuzi, Talijani i ostali. Prošle, 2014. godine povećao se broj gostiju iz Italije (nekada su bili uz Slovence najbrojniji turisti) što je značajno jer se prethodnih godina (od 2011. godine) bilježio stalni pad. Zanimljiva je podatak da se bilježi stalni porast posjetitelja iz Njemačke, a u stalnom su porastu i gosti iz Austrije i Poljske.

U tablici 12 prikazani su smještajni kapaciteti grada Vodnjana-Dignano.

Tablica 12: Smještajni kapaciteti grada Vodnjana-Dignano

TIP SMJEŠTAJNOG OBJEKTA	BROJ SMJEŠTAJNIH OBJEKATA	KAPACITET (Ležajeva)
Hotel	1	120
Sobe i apartmani	326	1.475
Kuća za odmor	107	480
UKUPNO	434	2.075

Izvor: TZ Grada Vodnjana

Iz tablice 12, vidljivo je da na području grada postoji samo jedan hotel kapaciteta 120 ležajeva. Najveći smještajni kapacitet čine sobe i apartmani u privatnom vlasništvu, njih 326, a ukupnog kapaciteta 1.475 ležajeva. Na području grada je i 107 kuća za odmor, ukupnog kapaciteta 480 ležajeva.

TZ Grada Vodnjana provodi brojne aktivnosti vezane za unapređenje poslovne okoline kroz:

- izgradnju turističke infrastrukture (120 km biciklističkih staza, nova smeđa signalizacija)
- edukaciju privatnih iznajmljivača i zaposlenika,
- održavanje brojnih manifestacija (i kreiranje novih),
- očuvanje okoliša,
- promocija kroz sajmove i medije,
- izrada brošura i informativnih letaka,
- izrada nove web stranice,
- sudjelovanje u stvaranju uvjeta za efikasnu koordinaciju javnog i privatnog sektora,
- poticanje optimalizacije i uravnoteženje ekonomskih i društvenih koristi i koristi za okoliš,
- redovito, a najmanje svaka 4 mjeseca, prikupljanje i ažuriranje podataka o turističkoj ponudi, smještajnim i ugostiteljskim kapacitetima (kulturnim, sportskim i drugim manifestacijama) radnom vremenu zdravstvenih ustanova, banaka, pošte, trgovina i sl. i drugih informacija potrebnih za boravak i putovanje turista,
- izdavanje turističkih promotivnih materijala,
- obavljanje informativnih poslova u svezi s turističkom ponudom,

- koordinacija djelovanja svih subjekata koji su neposredno ili posredno uključeni u turistički promet radi zajedničkog dogovaranja, utvrđivanja i provedbe politike razvoja turizma i obogaćivanja turističke ponude,
- poticanje, organiziranje i provođenje akcija u cilju očuvanja turističkog prostora, unapređivanja turističkog okruženja i zaštite čovjekova okoliša, te prirodne i kulturne baštine,
- poticanje, unapređivanje i promicanje specifičnih prirodnih i društvenih vrijednosti koje općinu ili grad čine turistički prepoznatljivom i stvaranje uvjeta za njihovo gospodarsko korištenje,
- vođenje jedinstvenog popisa turista za područje općine ili grada, poglavito radi kontrole naplate boravišne pristojbe i stručne obrade podataka,
- dnevno prikupljanje, tjedna i mjesečna obrada podataka o turističkom prometu na području grada,
- provjeru i prikupljanje podataka o prijavi i odjavi boravka turista u cilju suradnje s nadležnim inspekcijskim tijelima u nadzoru nad obračunom, naplatom i uplatom boravišne pristojbe, te prijavom i odjavom turista,
- ustrojavanje jedinstvenoga turističkoga informacijskog sustava, sustava prijave i odjave turista i statističke obrade.

Najvažnije turističkih i gospodarske manifestacije u čijoj organizaciji sudjeluje TZ Grada Vodnjana jesu:

Dani mladog maslinovog ulja - održavaju se jednom godišnje od 2005. godine u mjesecu studenom. Ovo je jedinstvena manifestacija koju u svega tri dana trajanja posjeti preko 20.000 posjetitelja, ljubitelja maslinovog ulja i vrhunskih gastro poslastica. Uz mnoštvo izlagača koji prezentiraju svoja mlada maslinova ulja, manifestacija posjetiteljima kroz Oil bar i stručna predavanja pruža dodatnu edukaciju o maslinovom ulju, a sve je popraćeno velikim Gastro događanjem koji okuplja najbolje istarske kuhare i



ugostitelje. Dani mladog maslinovog ulja u Vodnjanu postali su najposjećeniji i najpoznatiji centar susreta hrvatskih proizvođača i uljara, ali i međunarodnih gostiju. Opravdanost ulaganja u razvoj maslinarstva i promociju maslinovog ulja već je dosegla zavidne rezultate,

stoga je danas maslinovo ulje jedan od brendova po kojem je Hrvatska poznata kako u regiji, tako i u svijetu.

Smotra vina Južne Istre i Smotra ekstra djevičanskih maslinovih ulja – Održava se već više od 20 godina u travnju mjesecu. Manifestacija je gospodarsko-turističkog karaktera na kojoj vrijedni poljoprivrednici, maslinari i vinari s područja Vodnjanštine promoviraju svoje proizvode. Uz promociju maslinovih ulja i vina vrši se ocjenjivanje istih. Osim promocije maslinovih ulja i vina održavaju se eko sajmovi u sklopu kojih poljoprivrednici i obrtnici promoviraju ekološke plodove i proizvode. Ove manifestacije prati niz kulturnih i društvenih događanja u kojima uživaju brojni gosti i žitelji Vodnjanštine.



Vodnjansko ljeto – je jedinstvena manifestacija koja objedinjuje mnoštvo događanja, programa i bogatu ponudu za sve posjetitelje Vodnjanštine. Manifestacija tradicionalno



započinje u lipnju tradicionalnim paljenju Vatre Sv. Ivana, a završava u rujnu. Brojni događanja održavaju se u Vodnjanu-Dignano, ali *Vodnjansko ljeto* uključuje zabavne, glazbene, sportske, gastronomske te kulturne događaje i u Barbarigi, Peroju te Galižani-Gallesano. Najpoznatije događanje u sklopu Vodnjanskog ljeta je „*Bumbarska fešta*“ koja objedinjuje brojne zabavne, gastronomske, kulturne i

folklorne programe povodom proslave Dana Grada Vodnjana-Dignano. Svake godine sve je više kvalitetnih programa kojima *Vodnjansko ljeto* privlači više desetaka tisuća turista i posjetitelja s područja cijele Istre.

Temeljem navedenih podataka, turističkih trendova, očekivanja i strateških smjernica relevantnih strategija na nacionalnoj razini i razini Europske unije, moguće je i poželjno razvijati turizam na području grada Vodnjana-Dignano.

Jedinstvenost područja Vodnjaštine omogućuje stvaranje integrirane ruralne turističke destinacije i svih turističkih potencijala ovog kraja u jedinstven integrirani proizvod.

Prema nedavnim istraživanjima i intervjuima s emitivnih tržišta, povećanje rasta očekuje se u potražnji ruralne turističke ponude. Ruralni turizam vidi se kao komplementarna djelatnost poljoprivrednoj proizvodnji i mogućnost gospodarske i socijalne revitalizacije ruralnih područja kroz:

- dodatne prihode stanovništva,
- poboljšanje kvalitete života i sprečavanje depopulacije ruralnih područja,
- zaštitu materijalne i nematerijalne kulturne baštine.

Smjerovi u kojima bi se trebao razvijati turizma na području grada Vodnjana-Dignano u narednom razdoblju jesu:

- **Kulturni turizam** - generator je održivog razvoja jer omogućuje da mjesta koja nisu isključivo turistička, osmišljenim razvojnim strategijama koje se temelje na lokalnim kulturno-umjetničkim potencijalima, postanu zanimljiva turistima, ali i lokalnom stanovništvu. Dakle, lokalne vrijednosti, zahvaljujući upravo kulturnom turizmu, mogu postati zanimljive turistima, te se na taj način turističke destinacije obogaćuju kulturnim sadržajima i postaju atraktivne lokalnom stanovništvu. Kultura je uvijek zanimljiva, no ključan je način kako oživjeti i aktivirati njezine potencijale; nije dovoljno da ti potencijali postoje, oni moraju biti dostupni, privlačni i atraktivni potencijalnim turistima. Turizam i kultura se prožimaju, a osmišljavanjem kulturno turističkog proizvoda, obogaćuje se osnovni proizvod, odnosno imidž odredišta, povećava potrošnja, duljina boravka turista i zadovoljstvo njihovim boravkom, iz čega slijedi ponovni posjet, stimulira se lokalna, odnosno regionalna potražnja i otvaraju se mogućnosti razvoja novih tržišnih segmenata. Od turizma, kultura dobiva dodatni izvor prihoda, proširuju se tržišta i stvaraju novi segmenti posjetitelja, potiče se profesionalno upravljanje kulturnim dobrima i njihov marketing. Obogaćenje kulturno turističke ponude potiče povećanje smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta, oživljavanje tradicijske proizvodnje i starih obrta, proizvodnju zdrave hrane te zaštitu tradicijskih proizvoda Vodnjaštine. Grad Vodnjan-Dignano permanentno obnavlja i potiče obnovu i zaštitu kulturne baštine. Uz transfere brojnim udrugama koje se bave ovom tematikom, aktivno se promiče zaštita i obnova jedinstvenog arhitektonskog djela „istarskog čovika“, kažun. Tako je i ove godine Grad donio odluku o dodjeli bespovratne potpore za obnovu kažuna na području Vodnjanštine. U povodu održavanja akcije „*Moj kažun*“, objavljen je javni poziv za dodjelu potpora s

namjerom da se lokalno stanovništvo aktivno uključi u akciju te da se obnovi što veći broj kašuna. Na području grada Vodnjana-Dignano djeluje veliki broj udruga civilnog društva koje brinu o očuvanju i promociji kulturne baštine, identiteta, tradicije i običaja.

- **Vjerski turizam** - Vjerski su motivi jedni od najstarijih i najčešćih motiva koji su pokretali velik broj ljudi na putovanja. Vjerski se turizam počeo javljati u najranijoj povijesti kada su ljudi zbog obavljanja religijskih obreda posjećivali za to određena mjesta - svetišta, i pritom prelazili veće udaljenosti. Nova turistička putovanja obilježava nebrojena različitost očekivanih doživljaja i sve veći broj motiva i potreba potencijalnih putnika, koji im se nude na turističkom tržištu. Opće je poznato da je vjerski turizam jedan od oblika turističkih putovanja, kao i jedan od načina ispunjenja duhovnih potreba i motiva putovanja, a upravo su vjerska putovanja jedan od najstarijih oblika putovanja. Vjerski događaji, kao motiv i potreba za putovanjima na sveta mjesta, čine suštinu i osnovno obilježje vjerskoga turizma. Vjerske destinacije moraju imati materijalne i nematerijalne – duhovne resurse, koji po svojim obilježjima imaju svoje prepoznatljive simbole, crkve, svetišta i sl. Vjersko putovanje samo je jedan od oblika turističke ponude i potražnje, uvjetovan vjerskim motivima. Svako turističko putovanje, pa tako i vjersko, ima dva osnovna cilja: zadovoljenje potreba i motiva putnika (hodočasnika) s jedne strane i povećanje turističke potrošnje s druge strane. Vjersko putovanje ima za cilj: zadovoljiti putnike – turiste u motivu vjere, ali se pritom moraju realizirati i gospodarski učinci, pokriveni troškovi i ostvariti ekonomski motiv. Prema podacima UN-ove Svjetske turističke organizacije (UNWTO), na međunarodni turizam godišnje otpadne 735 milijardi dolara, no teško je procijeniti koliki se dio odnosi na vjerski turizam koji se preklapa s kulturnim, 300-330 milijuna hodočasnika svake godine posjećuje ključna svjetska svetišta i ostvaruju promet od više od 13 milijardi Eura, od čega 4,5 milijardi Eura generira samo iz Italije. Samo u Europi 30 milijuna vjernika, uglavnom katolika, koristi dio godišnjeg odmora kako bi hodočastili u sveta mjesta. Također, prema podacima Svjetske udruge za vjerske konferencije, u 2006. godini više od 14,7 milijuna osoba u svjetskim je razmjerima sudjelovalo u radu kongresa i konferencija s vjerskom tematikom (u 1994. godini, ta je brojka iznosila 4,4 milijuna osoba). Vjersko putovanje, kao nešto pozitivno, prisutno je danas više nego ikada u povijesti i treba ga njegovati, pratiti, poboljšavati i promovirati, posebice u mjestima gdje je turizam u povojima. Uključiti

se trebaju svi društveni dionici (kulturni djelatnici, turistički djelatnici, lokalno stanovništvo i Crkva). Iz navedenog proizlazi i velika mogućnost razvoja ovog selektivnog turističkog proizvoda, odnosno nemjerljivih mogućnosti iz kojih se mogu razviti i nezaobilazni ekonomski efekti u korištenju te pojavnosti. U uvodnom dijelu ovog poglavlja, elaborirani su vjerski (sakralni) resursi koji se nalaze na području grada Vodnjana-Dignano. Rad na razvoju turizma u smjeru kulturnog turizma (posebice selektivnog oblika-vjerskog turizma) na području grada Vodnjana-Dignano je u potpunosti moguć, opravdan i poželjan.

- **Ruralni turizam** – turistički segment za kojeg Svjetska turistička organizacija (WTO) smatra da postoji velika potencijalna potražnja. Ipak, provedeno je vrlo malo istraživanja kojima bi se utvrdila veličina tog tržišta, a djelomično su tome uzrok upravo poteškoće vezane uz zadovoljavajuće definiranje ruralnog turizma. Pretpostavlja se da je 3 posto, ili 23 milijuna svih međunarodnih turističkih putovanja temeljeno na ruralnom turizmu. Nadalje, UNWTO predviđa daljnji iznadprosječan rast međunarodnih putovanja motiviranih ruralnim turizmom od oko 6 posto godišnje. Za razvoj ovog tipa turizma, potrebna je diversifikacija ponude u sklopu ruralnog turizma, od oblika smještaja do vrsta ponuđenih aktivnosti ili programa, kako na samom seoskom gospodarstvu tako uključujući i mogućnosti u široj okolici. S promjenama potreba kupaca, ponuda se diversificira kroz oblikovanje kraćih, aktivnih i „zdravih“ odmora. Isto tako, potrebna je bolja skrb o okolišu koji se javlja zbog promjena cjelokupnog sustava vrijednosti, te načina na koji se sagledava, razumije i skrbi o okolišu. Briga kupca za očuvanjem okoliša je evidentna i njihova je preferencija prema boravku u očuvanom okolišu. Kada Europljani biraju destinacije svojih putovanja, očuvana priroda i ugodna klima su dva ključna faktora pri odabiru destinacije. Prema podacima koji su prikazani u uvodnom dijelu ovog poglavlja, područje Vodnjaštine posjeduje razvojni potencijal za ovaj tip turizma zahvaljujući očuvanom okolišu, bogatoj flori i fauni, proizvodnji eko poljoprivrednih proizvoda.
- **Klasični turizam (sunce i more)** - sunce i more glavne su komparativne prednosti našega turizma. Ove prednosti predstavljaju turistički proizvod zbog kojeg većina turista odabire Hrvatsku za turističku destinaciju. U uvodnom poglavlju elaborirani su postojeći resursi grada Vodnjana-Dignano za daljnji razvoj ovog tipa turizma.

- **Cikloturizam** – Cikloturizam je idealan za umrežavanje svekolike turističke ponude u nekom odredištu: smještaja, ponudu hrane, kulturnih i prirodnih atrakcija i znamenitosti i ostalog. Obzirom da cikloturisti žele posjetiti i doživjeti što više atrakcija na jednoj biciklističkoj ruti, uvijek su spremni izdvojiti i euro više, što ih svrstava u dobre potrošače. Prema podacima europske mreže biciklističkih staza EuroVelo, ukupna duljina staza iznosi preko 60.000 km. Procjenjuje se da danas u svijetu ima oko 300 milijuna cikloturista koji ugrabe svaki slobodni trenutak za posjet nekom od cikloturističkih odredišta. Samo u Europi cikloturisti godišnje potroše od 7 do 9 milijardi eura, a broj cikloturista u stalnom je usponu. No, za razvoj cikloturizma i prihvat cikloturista potrebno je zadovoljiti određene preduvjete. Prije svega to se odnosi na organizaciju biciklističkih staza i ruta kroz izgradnju uređenih, asfaltiranih cestovnih staza kao i uređenje brdskih biciklističkih staza. Zatim, neophodno je dobro obilježavanje (signalizacija) ruta kao i izrada biciklističkih karata. Osim toga, na stazama je potrebno urediti i organizirati servisne punktove kao i info centre. Također, ukoliko staza nije umrežena s ostalim oblicima ponude, uputno je organizirati i ponudu smještaja kao i ostalu ponudu. Ali, svrsishodnije je i uputnije umrežavati već postojeću ponudu te prilagoditi je potrebama cikloturista. Cikloturist je gost koji putuje po odredištu, i stoga mu je potreban adekvatan smještaj. Danas se na biciklističkim stazama razvila prilagođena ponuda smještaja kao što su *bike* hoteli i *bike&bed* ponuda. Grad Vodnjan-Dignano permanentno razvija turističku infrastrukturu potrebnu za razvoj cikloturizma. Tako je do danas uređeno više od 120 km biciklističkih staza, a programima prostornog uređenja, predviđeni su turistički punktovi kako bi ekonomske koristi od ovog tipa turizma bile što veće u narednom razdoblju.

- **Pustolovno - sportski turizam** - Sportske manifestacije podržane su putovanjima i boravkom posjetitelja i sudionika u odredištu u kojem se odvijaju sportski događaji ili postoji razvijena sportsko-rekreacijska infrastruktura. Stoga je i turizam popratna pojava, a sportska rekreacija uvijek je sadržajno prilagođena uvjetima. Zimski sportsko-rekreacijski turizam provodi se u planinskim zimskim centrima, u toplicama ili na moru. Ljetni sportsko-rekreacijski turizam može se provoditi na moru, u planinama, na rijekama, jezerima i slično. U okviru ljetnog bavljenja rekreacijom to mogu biti šetnje, trčanje, planinarenje, sportovi na vodi, sportske igre i dr. Zahvaljujući povoljnim klimatskim uvjetima i prirodnim specifičnostima na području

Vodnjanštine tijekom većeg dijela godine mogu se provoditi brojne sportsko-rekreacijske aktivnosti. Potražnja na ovom specifičnom turističkom tržištu sve je veća, pa istraživanje koje je provedeno u zemljama Europske unije pokazuje da se 41% građana bavi sportom barem jedan put tjedno. Na području grada djeluju brojne sportske udruge i klubovi, kroz čiji su rad zastupljeni su brojni sportovi; nogomet, rukomet, tenis, boćanje, plivanje i dr.. Za daljnji razvoj sportsko-rekreacijske ponude nužna je izgradnja sportsko-rekreacijske infrastrukture koja uključuje izgradnju sportskog centra s bazenom i različitih trim staza.

- **Lovni turizam** - specifičan selektivni oblik turizma koji se razvio zahvaljujući strasti lovaca da love i izvan svoje lovne jedinice, za što plaćaju određene naknade. Premda je lovni turizam oblik sportsko-rekreativne turističke ponude, ima i značajke ekoturizma s aspekta očuvanja bioraznolikosti i održivog korištenja prirodnih resursa. Korisnici ovog oblika turizma uglavnom su turisti/lovci visoke platežne moći. Lovačka društva u EU broje preko 7 milijuna članova, a procjenjuje se da ukupna godišnja potrošnja lovaca premašuje 10 milijardi eura. Individualni raspon potrošnje kreće se u rasponu između 1.500 i 10.000 eura. Hrvatska je zbog svoje očuvane bioraznolikosti i održivog upravljanja atraktivna destinacija za turiste/lovce iz Europe, a najviše ih dolazi iz Italije, Austrije, Njemačke i Švicarske. Zahvaljujući lovištu Vodnjan-Dignano koji se prostire na 11.645 ha i ukupnoj turističkoj ponudi, moguće je razvijati i ovaj oblik turizma koji doprinosi produženju turističke sezone

Grad Vodnjan-Dignano je, uz navedene potencijale, prostornim planom predvidio i razvoj nautičkog turizma, izgradnjom marine ukupnog kapaciteta 350 vezova. Isto tako, ciljanim Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Grada Vodnjana-Dignano iz 2012. godine, omogućen je razvoj golf turizma i izgradnja rekreacijskih i smještanih kapaciteta visoke kategorije, kroz izgradnju golf igrališta s 18 plus 9 rupa, dva velika hotela s 5 zvjezdica, te niz vila i apartmana sa sve ukupno 5.400 ležajeva; riječ je o projektima Porto Mariccio i Dragonera.

Uz prikazane mogućnosti i namjere razvoja turizma, potrebno je spomenuti i istaknute probleme Grada Vodnjana-Dignano s aspekta turizma, a oni su:

- velik broj vlasnika apartmana koji se ne prijavljuju i rade na crno,
- nepostojanje signalizacije – smeđe,

- nemogućnost posjećivanja pojedinih objekata (npr. crkve Vodnjana-Dignano, osim Sv. Blaža),
- nepostojanje bankomata u Peroju,
- nedostatak ugostiteljskih sadržaja,
- slaba osviještenost lokalnog stanovništva o važnosti turizma,
- nedostatna financijska sredstva za implementaciju novi turističkih proizvoda,
- vremenski neusklađeno planiranje.

Grad Vodnjan-Dignano je početkom 2014. godine izradio katalog investicija. Katalogom se žele prezentirati turistički i proizvodni razvojni kapaciteti Grada Vodnjana-Dignano i namjera Gradske uprave da svojim aktivnostima izgradi partnerske odnose koji će pomoći da se na najbrži mogući i najkvalitetniji način realiziraju investicije zainteresiranih investitora. Prema Katalogu, dobrodošle su sve investicije koje će doprinijeti snažnom gospodarskom razvoju i poticajnom radnom okruženju, ali i ugodnom životu po mjeri čovjeka svakome tko živi, radi ili boravi na području grada Vodnjana-Dignano.

Blizina, prirodni resursi i geoprometni položaj te poslovne zone na području grada Vodnjana-Dignano (Galižana, Tison, Vodnjan-Dignano sjever), otvaraju mogućnost za suradnju s gospodarskim središtem Istarske županije Gradom Pulom, ali i s drugim susjednim jedinicama lokalne samouprave, a kroz prizmu kreiranja konkurentne poslovne okoline. Ovaj proces suradnje i objedinjavanja razvojnih potencijala je već započeo osnivanjem LAG – a Južna Istra (više u poglavlju o razvojnim politikama). Kreiranje konkurentne poslovne okoline elementarni je preduvjet za dolazak investitora, otvaranje novih proizvodnih pogona, zapošljavanje, povećanje fiskalnog kapaciteta Grada Vodnjana-Dignano i u konačnici visoke razine kvalitete života na području Vodnjanštine.

3. SWOT ANALIZA GOSPODARSTVA

<p>Strengths (SNAGE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trend oporavka MSP-a i obrtništva • Geoprometni položaj • Mogućnost razvoja različitih turističkih proizvoda (kulturni turizam, sunce i more, ruralni turizam, cikloturizam...) • Sve bogatija turistička ponuda • Rastuća specijalizacija u poljoprivrednim djelatnostima • Postojanje triju Poslovnih zona • Politička vlast aktivno sudjeluje u poticanju razvoja ključnih gospodarskih sektora 	<p>Weaknesses (SLABOSTI)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poslovni park Tison nije infrastrukturno opremljen, a poslovne zone Vodnjan-sjever i Galijana su tek dijelom opremljene • Turizam je izrazito sezonalnog karaktera • Usitnjeni poljoprivredni posjedi • Nedostatni smještajni kapaciteti • Nedovoljna iskorištenost svih razvojnih potencijala lokalnog gospodarstva • Mali broj novih investicija • Nepostojanje infrastrukture za razvoj start-up poduzetništva • Poticajni programi za poduzetnike nisu dovoljno specijalizirani • Ograničeni proračunski kapaciteti Grada za poticajne programe razvoja poduzetništva • Slaba umreženost poljoprivrednih proizvođača što otežava pristup tržištu • Ograničen kapacitet lokalnog tržišta rada
<p>Opportunities (PRILIKE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stalni rast potražnje na turističkom tržištu • Povećanje raspoloživog dohotka na emitivnim tržištima • Stalni razvoj tehnologije i njena dostupnost • Nacionalne strategije i akcijski planovi razvoja industrije, poduzetništva i obrtništva, ruralnog područja, pametne specijalizacije i dr. • Poticanje cjeloživotnog učenja • Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za izgradnju poslovne infrastrukture (poduzetničkih zona, poduzetničkih inkubatora, skladišnih prostora i sl.) • Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za privatne investicije u MSP, poljoprivredi, obrtništvu i dr. • Brojni programi poticanja samozapošljavanja i razvoja start-up poduzetništva • Inovativni financijski instrumenti koji povećavaju dostupnost kapitala gospodarstvu 	<p>Threats (PRIJETNJE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neusklađenost obrazovnog sustava i potreba tržišta rada • Sustavno zanemarivanje dubokih strukturnih problema središnje države • Administrativne i birokratske prepreke na državnoj i županijskoj razini • Neučinkovita državna uprava • Neučinkovito pravosuđe • Visoko centralizirana država • Fiskalna presija • Učestale promjene nacionalnih zakona i propisa • Visoka cijena kapitala za gospodarstvo • Brojna zakonska ograničenja za aktivno sudjelovanje gradova i općina u privlačenju investicija • Sve veći odljev kvalitetnih ljudskih resursa • Sve jača konkurencija na tržištu EU • Ubrzan razvoj i implementacija novih tehnologija i spoznaja koje zbog slabih institucionalnih

<ul style="list-style-type: none"> • Korištenje novih tehnologija u promociji specifičnosti i mogućnosti korištenja poticaja za potencijalne investitore 	<p>kapaciteta nismo u mogućnosti pratiti na nijednoj razini vlasti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visoka percepcija korupcije u RH što utječe na rast stranih investicija • Loše upravljanje nadležnih institucija državnom imovinom (npr. DUUDI) koje općine i gradovi staviti u društvenu i/ili ekonomsku funkciju
---	--

6. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Pod pojmom društvene djelatnosti, podrazumijevaju se: obrazovanje, kultura, sport i rekreacija, zdravstvo, socijalna skrb te uprava i administracija. Jedna od temeljnih funkcija jedinica lokalne i područne samouprave jest zadovoljavanje javnih potreba u društvenim djelatnostima. Za izvršenje ove obveze, u proračunima se osiguravaju potrebna financijska sredstva. Koje javne potrebe će biti financirane, utvrđuje se zakonom odnosno na zakonu utemeljenim aktima, a na županijskoj razini svake se godine utvrđuje programima javnih potreba.

Za potrebe osnovne analize, u nastavku su društvene djelatnosti razrađene po sljedećim segmentima:

1. Predškolski odgoj i obrazovanje;
2. Kultura i sport;
3. Zdravstvo i socijalna skrb;
4. Ostale društvene djelatnosti i javni sadržaji.

6.1. PREDŠKOLSKI (I ŠKOLSKI) ODGOJ I OBRAZOVANJE

Predškolski odgoj i obrazovanje utvrđeni su kao djelatnosti od posebnog državnog interesa te je, shodno tome, organizacija i financiranje istih prepuštena jedinicama lokalne samouprave i nadležnom ministarstvu. Hrvatski obrazovni sustav se trenutno nalazi na raskrižju između duboko ukorijenjenih postavki naslijeđenih još iz socijalističkog sustava i pokušaja priključka modernim gospodarstvima Europske unije, prije svega temeljenih na visokim tehnologijama i visoko kvalificiranoj radnoj snazi. Tome u prilog govore podaci kako je u Hrvatskoj prisutan veoma nizak udio osoba (dobi 18-24) koje rano napuštaju školovanje (4,2 posto u 2012. prema 12,8 posto u EU-27) te prilično visok udio osoba za završenim srednjoškolskim obrazovanjem u dobi između 20 i 24 godine starosti (89,0 posto u 2012. prema 64,7 posto u EU-27). Također, primjetan je i visok udio učenika u strukovnom srednjem obrazovanju (72,5 posto u 2009. prema 49,6 posto u EU-27), te povoljan omjer učitelja/nastavnika i djece/učenika na svim razinama obrazovanja. S druge strane, u Hrvatskoj je više nego očito nizak udio visokoobrazovanih, bilo u populaciji između 30 i 34 godina starosti (23,7 posto u

2012. prema 35,8 posto u EU- 27), bilo u stanovništvu (18-64) općenito (16,1 posto u 2011. u usporedbi s EU-27 gdje udio iznosi 24,7 posto). Kao problem se posebno ističe niska razina izdvajanja za obrazovanje (4,27 posto BDP-a u 2010. prema 5,41 posto BDP-a u EU-27), posebno iz privatnih izvora (0,26 posto BDP-a u 2010. prema 0,79 posto BDP-a u EU- 27).

Rezultat nedovoljne razine ulaganja u školstvo je i često neadekvatna infrastruktura i nedovoljna opremljenost na svim razinama obrazovanja. Poseban problem predstavlja neprilagođenost obrazovne infrastrukture djeci i osobama s posebnim potrebama, te nedostatak školskih sportskih objekata. Nadalje, u Hrvatskoj je prisutan i nizak obuhvat djece programom predškolskog odgoja (57,0 posto djece u dobi od četiri godine uključeno u programe predškolskog odgoja i obrazovanja u 2010. prema EU-27 prosjeku obuhvata od 90,8 posto). Kod predškolskog odgoja su posebno izražene velike regionalne razlike u pokrivenosti djece predškolskim programima. Također, jaslički programi, namijenjeni djeci do treće godine života, su daleko slabije razvijeni od vrtićkih. Sa svim navedenim problemima suočava se i Istarska županija i Grad Vodnjan-Dignano.

Predškolski odgoj i obrazovanje na području grada obavlja se u Dječjem vrtiću Petar Pan Vodnjan-Dignano. U centralnoj zgradi u Vodnjanu-Dignano, boravi šest skupina djece. Dvije jasličke dvojezične, dvije skupine s radom na hrvatskom i dvije skupine s radom na talijanskom jeziku.

U dječjem vrtiću Galižana-Gallesano, djeluje tri skupine i to dvije s radom na hrvatskom i jednu s radom na talijanskom jeziku.

U Peroju djeluje jedna mješovita skupina na hrvatskom jeziku.

Osim redovitih programa, djeca imaju mogućnost polaganja kraćeg programa - folklorna radionica „Mali Balun“. Svi su vrtići otvoreni radnim danima od 6,00 do 16,30 sati.

Uz Dječji vrtić Petar Pan na području grada Vodnjana-Dignano djeluje privatni Dječji vrtić „Zvončica“.

U tablici 13 prikazan je broj dječjih vrtića u Republici Hrvatskoj, Istarskoj županiji i Gradu Vodnjanu-Dignano, struktura po dobi te broj i struktura zaposlenih.

Tablica 13: Dječji vrtići i druge pravne osobe, djeca i zaposleni, početak pedagoške godine 2013./2014.

Prostorna jedinica	Dječji vrtići i druge p.o.	Djeca				Zaposleni		
		Ukupno	Godina života				Od toga	
			Do 3	3 – 5	+ 5		Odgojitelji i učitelji	Zdravstveno osoblje
Republika Hrvatska	1.562	131.037	23.214	48.812	59.011	17.873	10.785	622
Istarska županija.	132	7.129	1.511	2.918	2.700	1.225	756	23
Grad Vodnjan-Dignano	3	234	34	104	96	42	22	1

Izvor: DZS

Uzimajući u obzir podatke iz tablice 13, vidljivo je da je programom predškolskog odgoja i obrazovanja obuhvaćeno ukupno 225 djece, a iznad tri godine starosti 191 dijete. Ako usporedimo podatke iz demografske analize, a temeljem popisa stanovništva iz 2011. godine, prema kojem je ukupan broj djece predškolske dobi iznosio 509 (uz korekciju kontingenta 0 do 6 godina za djecu do 4 godine i preko 6 odnosno do 7 godina starosti te broj djece), može se zaključiti da je otprilike 50% djece iznad 1 godine starosti uključeno u sustav predškolskog odgoja i obrazovanja. U Dječjem vrtiću Petar Pan, u pedagoškoj godini 2013/2014, bilo je ukupno 42 zaposlenih od čega je 22 odgojitelja.

Program osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja, odvija se u Osnovnoj školi Vodnjan. Nova zgrada škole je namjenski izgrađena samodoprinosom građana 1983. godine a obuhvaća: specijalizirane učionice za predmetnu nastavu, učionice za razrednu nastavu i produženi boravak, dvoranu za TZK, informatičke učionice, kabinete za profesore, zbornicu, upravne prostore, višenamjenski prostor, knjižnicu i blagovaonicu. Školu okružuje ugodan i prostran školski okoliš: komunikacijski prostori, zelene površine, sportski tereni i maslinik.

Nastava se održava u jednom od 24 razredna odjela i 3 produžena boravka. Uz redovnu nastavu, učenici pohađaju i izbornu nastavu rimokatoličkog i islamskog vjeronauka, talijanskog jezika i informatike i razne izvannastavne aktivnosti. U školi djeluju: ŠKUD, školska zadruga Ulika i školski učenički klub Bumbi. Školsko kulturno umjetničko društvo objedinjava čitav niz aktivnosti i grupa: pjevačke zborove, soliste, folklor, te kreativne grupe, čakavce, etnografsku, slikarsku i batik grupu. Sve grupe svojim radom obogaćuju i

oplemenjuju svakodnevni školski život i redovito sudjeluju u prigodnim svečanostima škole i mjesta, raznim natjecanjima i smotrama sa kojim im, iz postignute rezultate, trajno ostaje zadovoljstvo i iskustvo sudjelovanja i druženja. Dio djece s područja grada, odnosno iz naselja Peroj, pohađa program osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja Područni odjel Osnovne škole Fažana u Peroju, dok dio djece iz naselja Galižana-Gallesano pohađa program osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja u Područnom odjelu Osnovne škole „Giuseppina Martinuzzi“ iz Pule. Manji broj djece s područja grada Vodnjana-Dignano pohađa Osnovnu školu „Veli Vrh“ u Puli.

U tablici 14, prikazan je broj osnovnih škola, razrednih odjela, učenika i učitelja na početku školske godine 2013./2014.

Tablica 14: Osnovne škole, razredni odjeli, učenici i učitelji, početak školske godine 2013./2014.

Prostorna jedinica	Škole	Razredni O.	Učitelji	Učenici		
				Ukupno	I. – IV. Razred	V. – VIII. Razred
Republika Hrvatska	2.057	17.763	31.413	325.430	160.100	165.330
Istarska županija	104	838	1.619	14.343	7.311	7.032
Grad Vodnjan-Dignano	4	47	91	697	390	307

Izvor: DZS

Na području grada Vodnjana-Dignano, nema škola koje nude programe srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, pa gotovo sva djeca nakon završenog osnovnoškolskog obrazovanja pohađaju srednje škole u Puli, a manji dio njih u Rovinju i Poreču.

Visokoškolsko obrazovanje organizirano je u Puli, gdje djeluje Sveučilište „Jurja Dobrile“ u Puli, sa sljedećim odjelima:

- Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“, pri kojem su studijski smjerovi:
 - Ekonomija
 - Financijski management

- Marketinško upravljanje
 - Management i poduzetništvo
 - Turizam
 - Poslovna informatika
- Odjel za humanističke znanosti pri kojem su:
- Odsjek za kroatistiku
 - Odsjek za povijest
 - Odsjek za romansku i klasičnu filologiju
 - Odsjek za talijanistiku
- Odjel za glazbu;
- Odjel za studij na talijanskom jeziku; te
- Odjel za obrazovanje učitelja i odgajatelja.

Osim Sveučilišta, u Puli samostalno djeluje i Visoka tehnička škola. Visokoškolsko obrazovanje organizirano je također u Pazinu i to putem odsjeka poslovnog odjela Veleučilišta u Rijeci, u okviru kojeg se organizira stručni studij Poduzetništvo, te Visoke škole za sigurnost u radu sa sjedištem u Zagrebu, koja u Pazinu izvodi Studij zaštite na radu. Dio studenata s područja grada studira i u drugim gradovima, posebno u Rijeci i Zagrebu.

Od ostalih obrazovnih ustanova, a posebno onih koje potiču cjeloživotno učenje važno je izdvojiti *Pučko otvoreno učilište – Università popolare aperta „Vodnjan-Dignano“*.

U djelokrugu rada *Pučko otvoreno učilište – Università popolare aperta „Vodnjan-Dignano“* provodi programe obrazovanja i stručnog usavršavanja. U 2015. godini Učilište planira pokrenuti osnovnoškolsko obrazovanje odraslih u suradnji sa drugim institucijama. U okviru srednjoškolskog obrazovanja i osposobljavanja planira se realizacija sljedećih programa u suradnji sa subjektima koji te programe imaju verificirane:

- njegovatelj/ica starijih i nemoćnih osoba (uz financijsku podršku Grada)
- računalni/a operater/ka
- samostalni/a knjigovođa/knjigovotkinja

- sigurno rukovanje s pesticidima i pravilnu primjenu pesticida (uz financijsku podršku Grada)

U suradnji sa udrugama u obrazovanju organizirati će se neverificirani tečajevi stranih jezika, a kroz suradnju sa *Agencijom za strukovno obrazovanje odraslih (ASOO)* poduzeti potrebne radnje oko verifikacije sljedećih programa:

- maslinar,
- vinar/vinogradar,
- njegovatelj/ica starijih i nemoćnih osoba,
- poslovi rezača voćaka i vinove loze,
- pčelar,
- agroturistički tehničar.

Uz navedene programe obrazovanja i stručnog osposobljavanja provoditi će se edukacije i seminari za korisnike bespovratnih sredstava iz EU fondova.

Kako je do otvaranja Gradske čitaonice i knjižnice funkcija nositelja kulturnog razvoja na Učilištu, u narednom razdoblju sa brojnim udrugama iz kulture organizirati će se kazališne predstave, kreativne radionice, izložbe, koncerti i ostali kulturni sadržaji.

Zbog sve većih potreba za odgovarajuće obrazovanom radnom snagom koja će biti glavni nositelj razvoja, Grad Vodnjan-Dignano pristupio je stipendiranju učenika srednjih škola i studenata sa područja grada te je u tom donesen *Pravilnik o dodjeljivanju stipendija učenicima i studentima*. Trenutno se u programu stipendija Grada Vodnjana-Dignano nalazi 39 korisnika.

6.2. KULTURA I SPORT

Kako je već navedeno, Vodnjan-Dignano se razvija još od brončanog doba. Današnja kultura Grada Vodnjana-Dignano predstavlja spoj bogatog kulturno povijesnog nasljeđa, očuvane spomeničke baštine te multietničnosti i multikulturalnosti današnjeg stanovništva. O kontinuitetu rada na razvoju kulture, govori i Dom kulture Vodnjan-Dignano star više od sto godina, a koji je obnovljen i uređen za održavanje različitih kulturnih programa. Na području Vodnjanštine evidentiran je i tek djelomično istražen najveći broj arheoloških lokaliteta,

sakralnih građevina i naselja koji čine 28 registriranih kulturnih dobara. Najveći broj kulturnih dobara odnosi se na sakralnu baštinu.

Na području grada djeluju sljedeće udruge kojima je jedan od ključnih ciljeva očuvanje tradicije, običaja, nošnji te promicanje tolerancije, socijalnih, etničkih i ostalih različitosti:

- Zajednica Talijana Vodnjan-Dignano
- Zajednica Talijana Galižana-Gallesano
- Društvo perojskih Crnogoraca „PEROJ 1657“
- Društvo „Naša djeca“ Vodnjan
- Literarna Udruga „Cvitak“
- KUD Vodnjan
- BKUD Vodnjan
- Eko muzej Istriana de Dignan
- SUH – Podružnica Vodnjan
- Udruga Antifašističkih boraca Grada Vodnjana-Dignano
- Društvo J. Broz Tito
- Centar kulture Roma

Grad Vodnjan-Dignano u skladu s mogućnostima trajno ulaže značajna financijska sredstva u očuvanje, obnovu i revitalizaciju kulturne baštine i rad navedenih udruga.

U Gradu Vodnjanu-Dignano djeluje Sportski savez Grada Vodnjana-Dignano sa sjedištem u Ulici Trgovačka 2 u Vodnjanu-Dignano. Savez, u okviru svojih djelatnosti, usklađuje aktivnosti članova Sportske zajednice, potiče i promiče sport u skladu s Nacionalnim programom sporta, osobito sporta djece, mladeži i studenata te osoba s invaliditetom. Savez obavlja zadaće u provedbi Nacionalnog programa sporta, odnosno godišnjeg programa provedbe Nacionalnog programa sporta; objedinjuje i usklađuje Program sporta, te predlaže program javnih potreba u sportu u Gradu Vodnjanu-Dignano.

Sportske udruge učlanjene u Sportski savez Grada Vodnjana-Dignano su:

- Nogometni klub Vodnjan
- Nogometni klub Galižana
- Odbojkaški klub Vodnjan
- Šahovski klub Vodnjan
- Košarkaški klub „Oliva“ Vodnjan

- Streljački klub „Piat“ Vodnjan
- Taekwondo klub Vodnjan
- ŠKUGL Istra Vodnjan
- Pljočkarski klub „Agroturist“ Vodnjan
- Boćarski klub Vodnjan
- Sportsko ribolovno društvo „Portić“ Peroj
- Ronilački klub „Loligo“ Vodnjan
- Konopaški klub Peroj
- Motocross klub „Calderiva“
- Atletski klub Vodnjan
- Kick boxing klub „Trojan“ Vodnjan
- Tenis Klub „Vodnjan-Dignano“

Ostale aktivnosti:

- Odbojka Martulina Peroj
- Mali nogomet – Peroj
- Rukomet veteranke (memorijalni turnir V. Janko i A. Sošić)
- SUH Vodnjan-Dignano(sportski susreti)
- Dječja olimpijada (Dječji vrtići 5 općina)

6.3. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB

Zdravstvenu djelatnost na području Vodnjana-Dignano čine dvije ambulante opće medicine, koje imaju ugovor s HZZO–om. Još djeluju dvije stomatološke ordinacije i zubotehnički laboratorij, bez ugovora s HZZO–om, te dvije ljekarne.

Jedinice lokalne samouprave dužne su brinuti o socijalno najugroženijim slojevima stanovništva. Promjene u društveno ekonomskom okruženju dovele su do povećanih razlika u socioekonomskom statusu građana, osiromašivanja određenih društvenih kategorija i smanjenja sustava organizirane društvene brige za djecu i mladež, što je istaknulo potrebu za uspostavom odgovarajućeg sustava socijalne skrbi.

Sustavom socijalne skrbi osigurava se i ostvaruje pomoć za zadovoljenje osnovnih životnih potreba socijalno ugroženih osoba, te nemoćnih i drugih osoba kojima je ta pomoć potrebna, a nisu u mogućnosti ostvariti dostatna sredstva svojim radom ili prihodom od imovine i drugih izvora. Grad Vodnjan-Dignano donio je Socijalni program Grada Vodnjana-Dignano u kojem su definirani uvjeti korištenja ovog Programa. Korisnik socijalne skrbi može biti:

1. samac ili članovi obitelji/obitelj koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, a nisu ih u mogućnosti ostvariti svojim radom, prihodima od imovine, od obveznika uzdržavanja ili na drugi način,
2. dijete bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, mlada punoljetna osoba, dijete žrtva obiteljskog, vršnjačkog ili drugog nasilja, žrtva trgovanja ljudima, dijete s teškoćama u razvoju, dijete i mlada punoljetna osoba s problemima u ponašanju (s rizikom za poremećaje ili s poremećajima u ponašanju i problemima socijalne integracije), dijete bez pratnje koje se zatekne izvan mjesta svog prebivališta bez nadzora roditelja ili druge odrasle osobe koja je odgovorna skrbiti o njemu te dijete strani državljanin koje se zatekne na teritoriju Republike Hrvatske bez nadzora roditelja ili druge odrasle osobe koja je odgovorna skrbiti o njemu,
3. trudnica ili roditelj s djetetom do godine dana života bez obiteljske potpore i odgovarajućih uvjeta za život,
4. obitelj kojoj je zbog poremećenih odnosa ili drugih nepovoljnih okolnosti potrebna stručna pomoć ili druga potpora, te osobe koje su bile u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici i imaju zajedničku djecu,
5. odrasla osoba s invaliditetom ili osoba s drugim privremenim ili trajnim promjenama u zdravstvenom stanju zbog kojih nije u mogućnosti udovoljiti osnovnim životnim potrebama, žrtva obiteljskog ili drugog nasilja te žrtva trgovanja ljudima,
6. osoba koja zbog starosti ili nemoći ne može samostalno skrbiti o svojim osnovnim životnim potrebama,
7. osoba ovisna o alkoholu i opojnim drogama, kockanju i drugim oblicima ovisnosti, osoba društveno neprihvatljivog ponašanja, osoba koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora ili je otpuštena s izdržavanja te kazne,
8. beskućnik, te druge osobe koje ispunjavaju uvjete propisane ovim Zakonom.

Prava i/ili pomoći koje mogu ostvariti osobe ili obitelji korisnici socijalne skrbi na području grada Vodnjana-Dignano jesu:

1. Pravo na pomoć za novorođenčad - poklon paket novorođenoj djeci,
2. Pravo na subvencioniranje troškova marendi učenika osnovnih škola,
3. Pravo na subvencioniranje boravka djece u predškolskim ustanovama,
4. Pravo na subvencioniranje besplatnog prijevoza u javnom prometu na linijama koje održava „Pulapromet“ i ostalih subvencija prijevoza odobrenih od strane gradonačelnika,
5. Pravo na subvencioniranje besplatnog prijevoza učenicima OŠ Veli Vrh sa prebivalištem na području grada Vodnjana-Dignano,
6. Pravo na subvencioniranje troškova stanovanja,
7. Pravo na sredstva za prigodne naknade ili poklon pakete (povodom božićnih blagdana),
8. Pravo za pomoć za podmirenje troškova ogrijeva,
9. Pravo na jednokratnu novčanu pomoć,
10. Pomoć u osiguranju zdravstvene skrbi,
11. Pravo na subvencioniranje nabavku udžbenika u školskoj godini 2014/15,
12. Podmirenje troškova za ukop nezbrinutih osoba,
13. Dopunska materijalna zaštita učesnika NOR-a,
14. Pomoći za rješavanje stalnog stambenog pitanja
15. Ostale nepredviđene intervencije.

Korisnik socijalne skrbi može istovremeno ostvarivati više pojedinačnih prava, odnosno oblika pomoći, ako njihovo istodobno ostvarivanje ne proturječi zakonskim odredbama na kojima se ovaj Program temelji.⁴⁰

Grad Vodnjan-Dignano, uz navedena neposredna financiranja socijalno potrebitih, sudjeluje u financiranju rada udruga koje se bave pomoći socijalno ugroženih i ostalim marginaliziranim društvenim skupinama.

6.4. OSTALE DRUŠTVENE DJELATNOSTI

⁴⁰ Službene novine 07/13, Grad Vodnjan

Uz službe lokalne samouprave u Gradu Vodnjanu-Dignano, djeluje i matični ured kao dio državne uprave.

Osim javnih službi na području grada, postoje i različite udruge nastale kao rezultat udruživanja ljudi radi ostvarivanja zajedničkih interesa i ciljeva. Tako, na području grada djeluje DVD Vodnjan, DVD Peroj i Zapovjedništvo zaštite i spašavanja. Izražena je potreba za adekvatnim prostorom za vatrogasce, što se namjerava riješiti izgradnjom novog vatrogasnog doma u Peroju. Grad je uključen u financiranje rada brojnih udruga i projekata različitih nacionalnih manjina koje čine gotovo 50% ukupnog stanovništva.

Od ostalih javnih sadržaja i objekata koji služe za zadovoljenje potreba stanovništva, valja istaknuti postojanje uredene tržnice i ribarnice, ljekarni, poštanskih ureda, poslovnica banka i ostalih financijskih institucija, trgovina i ostalih sadržaja koji su ključni za povećanje razine kvalitete života.

4. SWOT ANALIZA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

<p>Strengths (SNAGE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izražena multikulturalnost kroz poštivanje prava brojnih nacionalnih manjina • Već od predškolskog odgoja moguća dvojezičnost (hrvatski i talijanski) • Izražena multikonfesionalnost (rimokatolički, pravoslavni i islamski vjeronauk) • Postojanje primarne zdravstvene zaštite • Dom kulture Vodnjan-Dignano preko sto godina njeguje tradiciju • Programi stipendija učenika i studenata • Programi subvencija učeničkog prijevoza, marenda i produženog boravka, • Osigurana socijalna skrb za ugrožene socijalne skupine • Veliki broj udruga civilnog društva • Veliki broj udruga u kulturi • Veliki broj sportskih klubova i udruga • Pučko otvoreno učilište Vodnjan-Dignano 	<p>Weaknesses (SLABOSTI)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak srednjoškolskog odgoja i obrazovanja • Nizak obuhvat djece programima predškolskog odgoja i obrazovanja • Ograničeni proračunski kapaciteti Grada za kvalitetnije programe socijalne zaštite • Nepostojanje infrastrukture za pružanje socio-zdravstvene zaštite • Loše usmjereni programi stipendiranja • Uvjeti pružanja zdravstvene zaštite u Domu zdravlja Vodnjan-Dignano • Nedostatak specijalističkih ambulanti • Nedostatak društvenih sadržaja za mlade • Nedostatak sportsko-rekreacijskih objekata • Loše organiziran javni prijevoz • Niska razina društvenog povjerenja i društvene odgovornosti
<p>Opportunities (PRILIKE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategija obrazovanja MZOS 2013.-2020. (strateški ciljevi razvoja obrazovanja, reforma školstva, kvalitetniji uvjeti obrazovanja...) • Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za financiranje projekata socijalne i zdravstvene zaštite • Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za financiranje unaprjeđenja odgoja i obrazovanja • Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za izgradnju sportsko-rekreacijske strukture • Poticanje cjeloživotnog učenja • Jačanje uloge udruga civilnog društva • Razvoj i unaprjeđenje ljudskih prava • Europski i nacionalni programi poticanja aktivnog i zdravog načina života 	<p>Threats (PRIJETNJE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rast broja siromašnih i osoba izloženih siromaštvu • Neučinkovite nacionalne socijalne politike • Sporo rješavanje problema u sustavu odgoja i obrazovanja • Nedostatna razina ulaganja u sustav odgoja i obrazovanja • Neusklađenost u radu državnih, županijskih i lokalnih institucija koje kreiraju i/ili provode programe socijalne zaštite • Nedostatna ulaganja u zdravstveni sustav • Visoka razina društvenog nepovjerenja na nacionalnoj razini • Nizak udio visokoobrazovanih na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini

<ul style="list-style-type: none">• Vrednovanje multikulturalnosti ulaskom u EU• Trend modernizacije obrazovnog sustava na državnoj razini po europskim standardima• Blizina Sveučilišta u Puli	
---	--

7. FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA I ANALIZA PRORAČUNA GRADA VODNJANA-DIGNANO

U Republici Hrvatskoj sustav javnog financiranja čine tri segmenta: državni proračun, proračuni izvanproračunskih fondova te proračuni jedinica lokalne uprave i samouprave. Državni proračun te izvanproračunski fondovi tvore konsolidiranu bilancu središnje države, a konsolidirana bilanca središnje države zajedno s proračunima jedinica lokalne uprave i samouprave konsolidiranu bilancu opće države. U ovom poglavlju prikazat će se prihodi i rashodi Grada Vodnjana-Dignano. Prema Zakonu o proračunu, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave jest općina, grad i županija čija tijela obavljaju funkcije, izvršavaju zadaće i donose programe propisane zakonom i odlukama donesenim na temelju zakona, za što se sredstva osiguravaju u njihovom proračunu (NN 87/8 , 136/12, 15/15). Jedinice lokalne samouprave stječu prihode iz vlastitih izvora, zajedničkih poreza i dotacija državnog i županijskog proračuna, a sve sukladno Zakonu o financiranju jedinica lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave te kasnijim izmjenama i dopunama istog zakona (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08, 25/12, 147/14) .

Vlastiti porezi gradova i općina jesu:

1. prihodi od vlastite imovine, u smislu članka 68. stavka 3. točke 1., 2., 3. i 4. Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi,
2. općinski odnosno gradski porezi u skladu s ovim Zakonom,
3. novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje sami propišu,
4. upravne pristojbe u skladu s posebnim zakonom,
5. boravišne pristojbe, u skladu s posebnim zakonom,
6. komunalne naknade doprinosi i druge naknade utvrđene posebnim zakonom,
7. naknade za uporabu javnih općinskih ili gradskih površina,
8. drugi prihodi utvrđenim posebnim zakonom.

Općine ili gradovi mogu uvesti sljedeće poreze:

1. prirez porezu na dohodak,
2. porez na potrošnju,
3. porez na kuće za odmor,

4. porez na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište,
5. porez na nekorištene poduzetničke nekretnine,
6. porez na tvrtku ili naziv,
7. porez na korištenje javnih površina.

Prerez porezu na dohodak plaćaju porezni obveznici prema mjestu prebivališta i za općine može iznositi najviše 10%.

Zajednički prihodi su porez na dohodak i porez na promet nekretnina. Prihod od poreza na dohodak dijeli se između države, općine, grada i županije po sljedećoj zakonski definiranoj raspodijeli:

- udio općine/grada – 60%,
- udio županije – 16,5%,
- udio za decentralizirane funkcije – 6%,
- udio za pomoći izravnavanja za decentralizirane funkcije 16%,
- udio za pomoći za projekte sufinancirane sredstvima ESI fondova čiji su nositelji JL(R)S ili pravne osobe u njihovom vlasništvu/suvlasništvu, te ustanove čiji su nositelji – 1,5%.

Zajednički prihodi, države, općine i grada su i prihodi od ugovorenih godišnjih naknada za koncesije, prema Zakonu o koncesijama (NN 143/12.), i to:

1. za crpljenje mineralnih i termalnih voda – 50% općine/gradovi, 50% država,
2. za zahvaćanje voda za javnu vodoopskrbu – 30% općine/gradovi, 70% država.

U Republici Hrvatskoj, česte su zakonodavne izmjene poreznih propisa pa je 01.01.2015. godine na snagu stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 2. prosinca 2014. godine. Navedenim zakonskim aktom promijenjena je raspodjela prihoda od poreza na dohodak pa danas gradovima i općinama pripada 60% ovog izvora prihoda koji se može uvećati za maksimalno 6%, a što ovisi o broju preuzetih decentraliziranih funkcija.

Svaka preuzeta funkcija ima svoju postotnu vrijednost, a one iznose:

- osnovno školstvo – 1,9%,
- srednje školstvo – 1,3%,
- socijalna skrb – 0,8%,

- primarna zdravstvena zaštita – 1,0%,
- vatrogastvo 1,0%.

Drugi po izdašnosti izvor prihoda jedinica lokalne samouprave su neporezni prihodi, u koje se ubrajaju brojne pristojbe i naknade. Najizdašniji izvor prihoda ove skupine prihoda su komunalne naknade i doprinosi.

Grad Vodnjan-Dignano kao suosnivač JVP Pula preuzeo je decentraliziranu funkciju financiranja vatrogastva sukladno udjelu od 6,5%.

7.1. USTROJ GRADA VODNJANA-DIGNANO

Ustroj Grada Vodnjana-Dignano organiziran je po funkcijskom modelu. Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga grada, utvrđenih zakonom Statutom, kao i poslova državne uprave prenijetih na Grad, ustrojena su upravna tijela Grada. Upravnim tijelima upravljaju pročelnici, koje na temelju javnog natječaja imenuje gradonačelnik.

Gradsku upravu čine:

Upravni odjel za poslove gradonačelnika

- U Upravnom odjelu za poslove gradonačelnika, obavljaju se pravni, protokolarni, savjetodavni i stručno-administrativni poslovi, u svezi s djelokrugom rada Gradskog vijeća i Gradonačelnika, kao i njihovih radnih tijela, poslovi u svezi ostvarivanja prava na pristup informacijama te zaštiti osobnih podataka, poslovi u svezi ostvarivanja djelovanja vijeća nacionalnih manjina, poslovi lokalne i mjesne samouprave te poslovi u svezi zastupanja Grada pred pravosudnim tijelima. Rad obuhvaća stručne i administrativne poslove u svezi pripremanja i organizacije sjednica Gradskog vijeća i radnih tijela Gradskog vijeća, organizaciju poslova u svezi s protokolarnim primanjima i prigodnim svečanostima, stručne i administrativne poslove za potrebe gradonačelnika, zamjenika gradonačelnika, predsjednika i potpredsjednike Gradskog vijeća i radnih tijela Gradskog vijeća, poslove koji su u funkciji lokalne i mjesne samouprave (mjesni odbori), poslove koji su u funkciji i ostvarivanju suradnje tijela Grada s državnim tijelima, medijima, ustanovama, udrugama i građanima, poslove u svezi ostvarivanja prava nacionalnih manjina,

poslove u svezi ostvarivanja prava na pristup informacijama, poslove u svezi obrade, zaštite i čuvanja tajnosti osobnih podataka, poslove u svezi razmatranja predstavljanja i pritužbi građana na rad upravnih tijela Grada te predlaganja mjera za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, poslove u svezi zastupanja Grada pred pravosudnim tijelima.

Upravni odjel za društvene djelatnosti i opću upravu

- U Upravnom odjelu za društvene djelatnosti i opću upravu obavljaju se poslovi iz oblasti kulture, sporta, obrazovanja i odgoja, socijalne skrbi, zdravstva, radnih odnosa, poslovi pisarnice i drugi opći poslovi. Rad Odjela obuhvaća poslove u svezi unapređenja obrazovanja i odgoja na području grada, stipendiranja darovitih učenika i studenata, poslove u svezi unapređenja zdravstvene zaštite na području grada, poslove u svezi socijalne skrbi koji se osiguravaju kroz provedbu Socijalnog programa Grada i dodjelu različitih oblika pomoći socijalno ugroženim građanima, poslovi u svezi osiguravanja lokalnih potreba stanovništva na području kulture prvenstveno očuvanjem tradicija te poticanjem razvoja kulturnog stvaralaštva, poslove u svezi organizacije manifestacija od interesa za Grad te poticanje rada udruga na području grada, poslove iz oblasti rada i radnih odnosa, poslove u svezi prijema i otpreme pošte, poslove u svezi vođenja arhivskih knjiga te druge dokumentacije o uredskom poslovanju, poslovi uređenja Internet stranica Grada, poslove ekonomata, održavanja čistoće upravne zgrade i drugih prostora od interesa za Grad.

Upravni odjel za komunalni sustav, prostorno uređenje i imovinske poslove

- U Upravnom odjelu za komunalni sustav, prostorno uređenje i imovinske poslove obavljaju se poslovi iz oblasti komunalnog gospodarstva, poslovi iz oblasti prostornog uređenja i zaštite okoliša, poslovi iz oblasti gospodarenja nekretninama u vlasništvu Grada, poslovi iz oblasti prostornog planiranja i gradnje te postupci provođenja javne nabave. Rad Odjela obuhvaća poslove u svezi izrade programa održavanja objekata i uređenja komunalne infrastrukture, upravnih postupaka u oblasti komunalnog gospodarstva, postupci provedbe komunalnog reda, izgradnje i održavanja komunalne infrastrukture i drugih objekata kojih je investitor Grad, pripreme zemljišta za izgradnju, poslovi u svezi obavljanja komunalne djelatnosti uređenja i održavanja javnih površina, poslove izrade izvješća i programa sukladno zakonskim propisima u prostoru, poslova na donošenju dokumenata prostornog uređenja Grada i provedbe javnih rasprava, predlaganja programa zaštite okoliša, poslove u svezi prodaje

nekretnina, uspostavljanja služnosti, poslove u svezi provođenja postupka javne nabave, poslove u svezi postupka izdavanja lokacijskih dozvola, potvrda parcelacijskog elaborata i rješenja o utvrđivanju građevne čestice, izdavanja građevinskih dozvola, rješenja o uvjetima građenja, potvrde glavnog projekta, rješenja o izvedenom stanju i potvrde izvedenog stanja, postupka izdavanja uporabne dozvole i dozvole za uklanjanje građevine.

Upravni odjel za proračun i financije

- U Upravnom odjelu za proračun i financije, obavljaju se poslovi koji se odnose na razrez i naplatu prihoda koji pripadaju Gradu, izradu i izvršenje proračuna, izradu i realizaciju financijskih planova Upravnih tijela, vođenje knjigovodstvenih evidencija, platni promet i financijsku operativu. Poslovi iz stavka 1. ovog članka obuhvaćaju planiranje, izradu i praćenje realizacije proračuna, planiranje i praćenje likvidnosti, izradu polugodišnjeg izvještaja o izvršavanju proračuna i godišnjeg obračuna proračuna, provedbu postupaka vezanih za zaduživanje Grada, blagajničko poslovanje, poslove obračuna i isplata plaća za službenike i namještenike Grada, izvršavanje plaćanja temeljem naloga upravnih tijela Grada, vođenje evidencije ulaznih računa, vođenje analitičkih knjigovodstvenih evidencija poslovnih promjena i transakcija, te sastavljanje financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja u skladu s financijsko-računovodstvenim propisima.

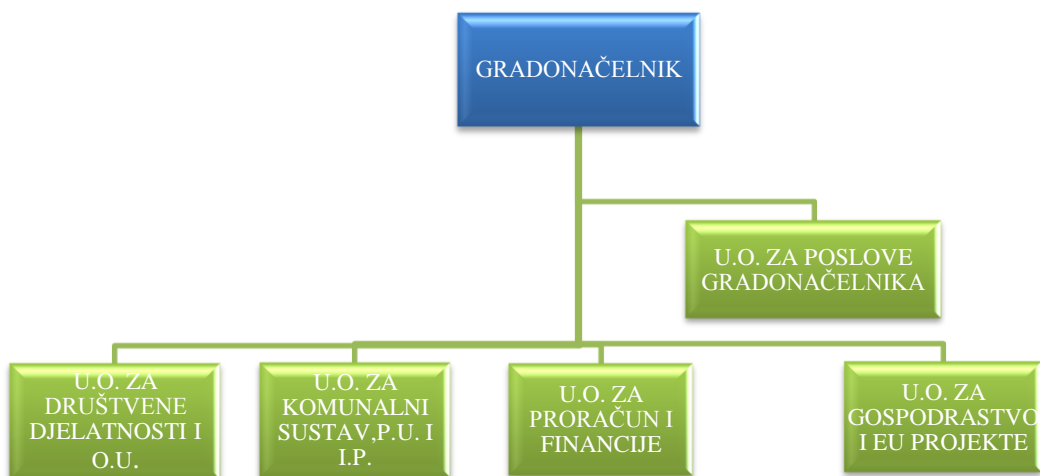
Upravni odjel za gospodarstvo i EU projekte

- U Upravnom odjelu za gospodarstvo i EU projekte, obavljaju se poslovi koji se odnose na praćenje gospodarskih aktivnosti poduzetništva, poljoprivrede i turizma te unapređenja uvjeta za njihov razvoj, poticanja svih gospodarskih aktivnosti i korištenja prostornih kapaciteta u vlasništvu Grada, predlaganje i koordinacija izrade elaborata, razvojnih programa i strategije gospodarskog razvoja Grada, privlačenje i pomoć u realizaciji investicija na području grada, praćenje rada tvrtki iz djelatnosti gospodarstva čiji je osnivač ili suvlasnik Grad, praćenje razvoja poduzetničkih zona, zaštita okoliša i zbrinjavanje otpada, praćenje međunarodnih natječaja i provođenje projekata financiranih od Europske Unije, predlaganje i implementacija programa međunarodne suradnje. Poslovi iz stavka 1. ovog članka obuhvaćaju osiguravanje pomoći poduzetnicima i investitorima za realizaciju pojedinih programa od interesa za Grad, promidžbu obrtništva i poduzetništva te poslovnog okruženja Grada s ciljem

privlačenja novih investicija na području Vodnjana-Dignano, osnivanje poduzetničkih inkubatora, poslove u svezi s gospodarenjem poslovnim prostorima i poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, planiranje održivog razvoja gospodarstva Grada, a posebice poljoprivrede i turizma, poslovi u svezi izdavanja koncesija na području grada te izrada posebnih analiza iz tog područja, usklađivanje aktivnosti gospodarstva i ostalih djelatnosti Grada u realizaciji projekata i potpora Europske Unije, u sklopu korištenja pretpripravnih, kohezijskih i strukturnih fondova Europske Unije provodi sveobuhvatnu koordinaciju aktivnosti i implementaciju programa pojedinačnih projekata, organizira stručne skupove, educira poduzetnike u svezi pripreme projekata za pretpripravne i strukturne fondove tehničke i konzultativne naravi, surađuje na izradi studija utjecaja na okoliš i prostornih planova iz djelokruga svojih poslova. U suradnji s Turističkom zajednicom Grada Vodnjana-Dignano predlaže programe i aktivnosti za unapređenje turističke ponude, reguliranje radnog vremena ugostiteljskih i trgovačkih objekata, zaštitu potrošača, predlaganje i provođenje programa regionalne, međuregionalne i međunarodne suradnje.

U upravnim odjelima Grada Vodnjana-Dignano, zaposleno je ukupno 24 djelatnika. Organizacija je ustrojena prema funkcijskom modelu i prikazana je u organigramu.

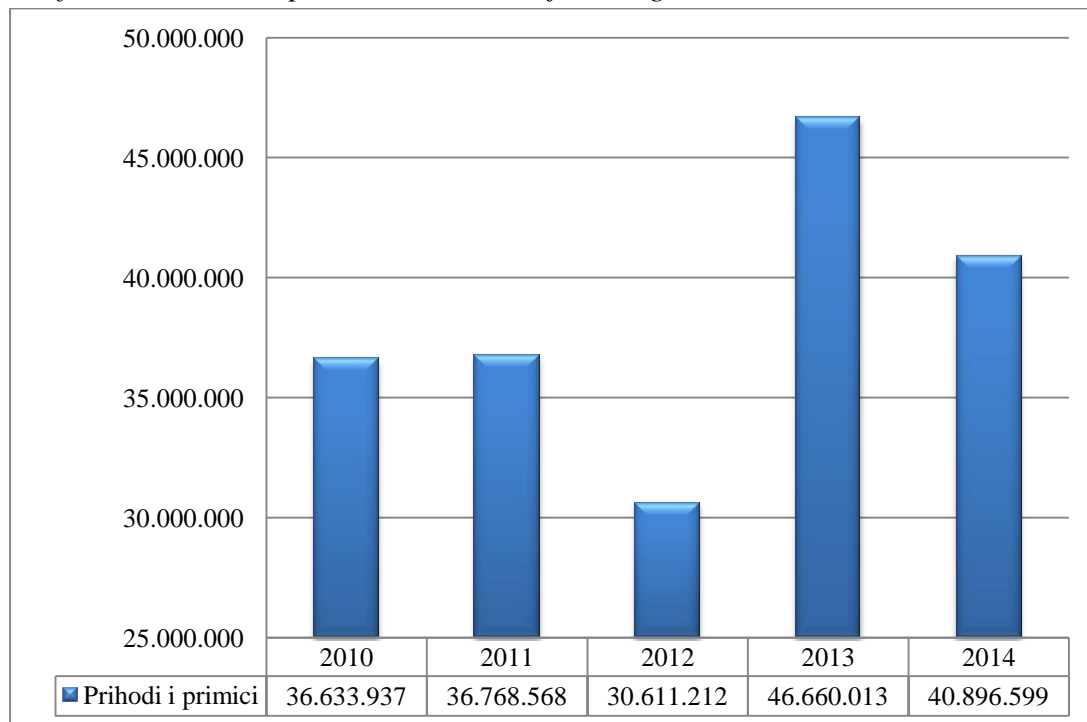
ORGANIGRAM 1: ORGANIZACIJSKI USTROJ GRADA VODNJANA-DIGNANO



7.2. ANALIZA PRORAČUNA GRADA VODNJANA-DIGNANO

Tijekom promatranog razdoblja, od 2010. godine do 2014. godine, proračunski prihodi i primici Grada Vodnjana-Dignano iznosili su prosječno 38.314.065,80 kn godišnje. U prvoj godini promatranog razdoblja, odnosno 2010. godini, ukupni proračunski prihodi i primici iznosili su 36,63 milijuna kn. Naredne, 2011. godine, ukupni prihodi i primici povećavaju se za 0,4% i iznose 36,77 milijuna kn, a 2012. godine dolazi do smanjenja od 16,7%, pa ukupni prihodi i primici unutar promatranog razdoblja iznose 30,61 milijuna kn. Sljedeće, 2013. godine, došlo je do velikog rasta prihoda i primitaka (52,4%) u odnosu na prethodnu godinu, za iznos od 46,66 milijuna kn, a naredne je, 2014. godine, zabilježen pad prihoda i primitaka od 12,4%. Kretanje ukupnih prihoda i primitaka u razmatranom razdoblju prikazano je u grafikonu 3.

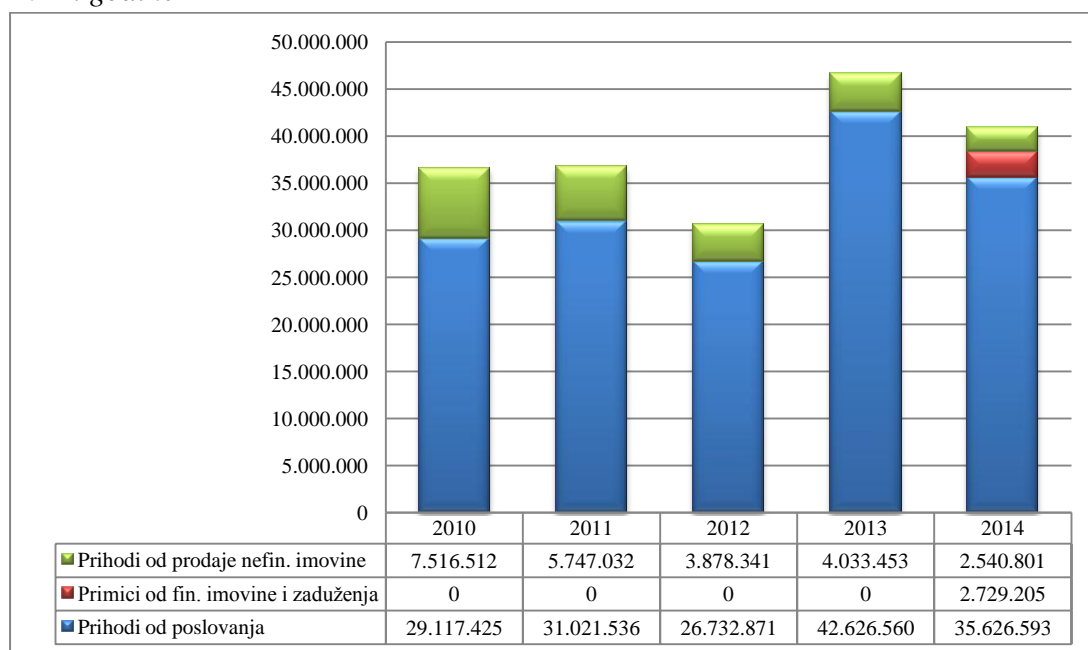
Grafikon 3: Prihodi i primici Grada Vodnjana-Dignano



Izvor: MFIN; <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>

U strukturi ukupnih prihoda i primitaka Grada, najveći udio imaju prihodi od poslovanja. Iz grafikona 3 je vidljivo da ovi prihodi čine prosječno 86,2% ukupnih prihoda i primitaka. Iz grafikona, vidljivo je da je Grad, u promatranom razdoblju, ostvario primitke od financijske imovine i zaduživanja samo 2014., u visini od 2.729.205 kn. U grafikonu 4, prikazano je kretanje prihoda za sve godine promatranog razdoblja.

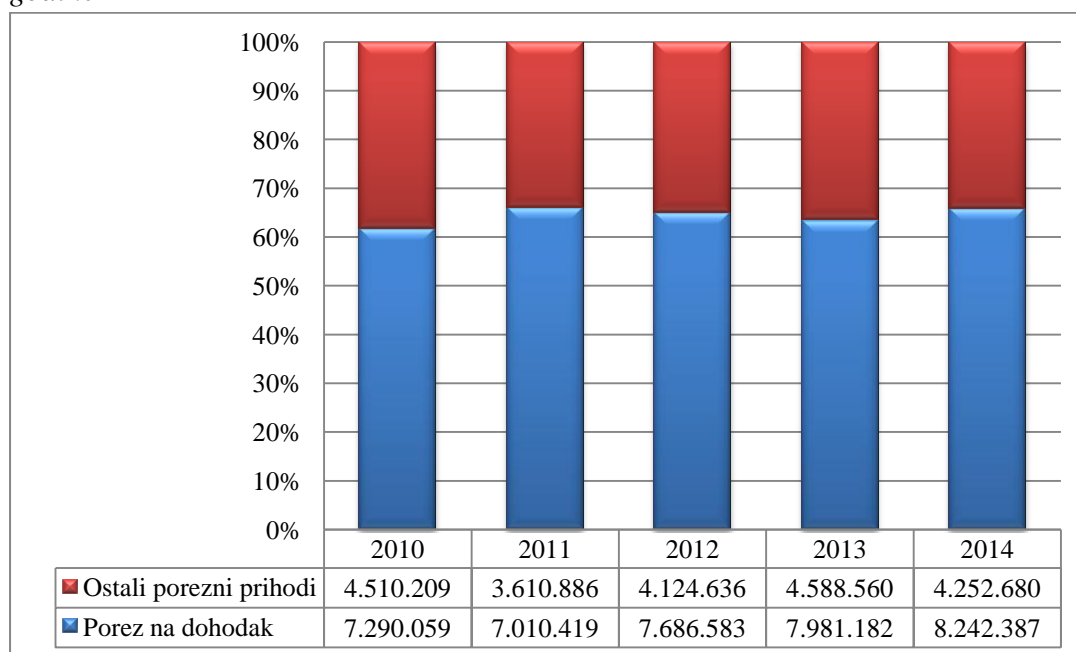
Grafikon 4: Udio prihoda i primitaka proračuna Grada Vodnjana-Dignano od 2010. do 2014. godine



Izvor: MFIN; <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>

Najizdašnji izvor poreznih prihoda Grada Vodnjana-Dignano je porez na dohodak. U skladu sa Zakonom o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave, Grad Vodnjan-Dignano uveo je nultu stopu prireza poreza na dohodak. Postotni udio poreznog prihoda od poreza na dohodak u razmatranom razdoblju, prosječno je iznosio 64,44% ukupnih poreznih prihoda Grada. Najznačajniji vrijednosni udio u ostalim porezima imaju prihodi od oporezivanja imovine. U grafikonu 5, prikazani su vrijednosni i postotni udjeli poreza na dohodak i ostalih poreza u promatranom razdoblju.

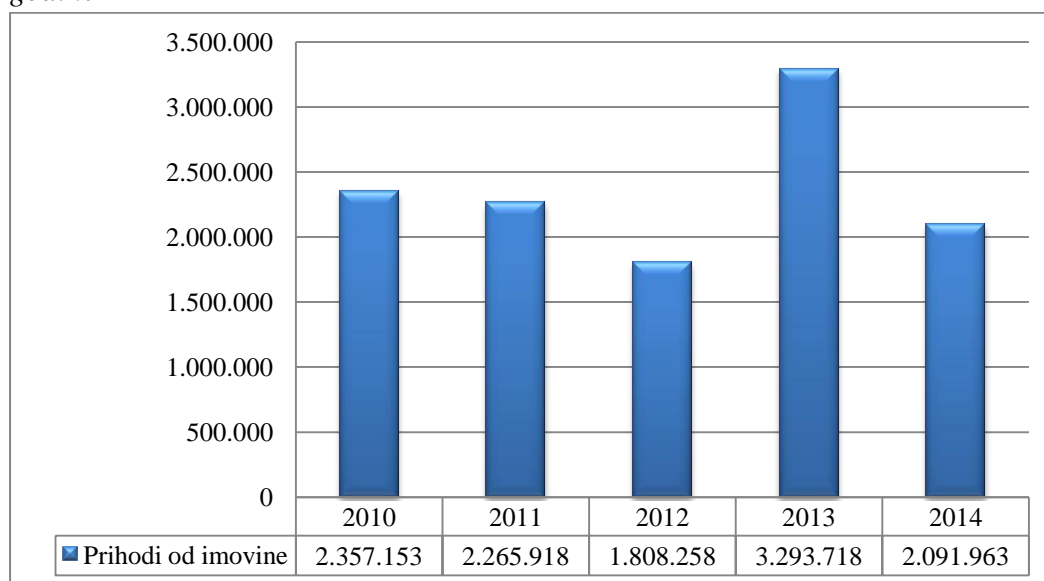
Grafikon 5: Porezni prihodi Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2010. do 2014. godine



Izvor: MFIN; <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>

U grafikonu 6, prikazani su prihodi od imovine Grada Vodnjana-Dignano za promatrano razdoblje od 2010. do 2014. godine. U promatranom razdoblju, Grad Vodnjan-Dignano je, iz ove skupine prihoda, uprihodovao prosječno 7,16% ukupnih prihoda i primitaka godišnjeg proračuna, a najviše prihoda je ostvareno 2013. godine; 3,29 milijuna kn. Najveći dio ovih prihoda ostvaruje se temeljem prihoda od zakupa i iznajmljivanja imovine. Pregled kretanja prihoda od imovine tijekom promatranog razdoblja prikazan je u grafikonu 6.

Grafikon 6: Prihodi od imovine Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2010. do 2014. godine



Izvor: MFIN; <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>

Osim iz poreznih izvora, Grad Vodnjan-Dignano dio prihoda prikuplja iz neporeznih izvora, a to su prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima od kojih su najznačajniji: komunalne naknade i komunalni doprinosi, državni biljezi, boravišne i ostale upravne pristojbe. Grad Vodnjan-Dignano je donio Odluke o komunalnom doprinosu i komunalnoj naknadi 2010. godine.

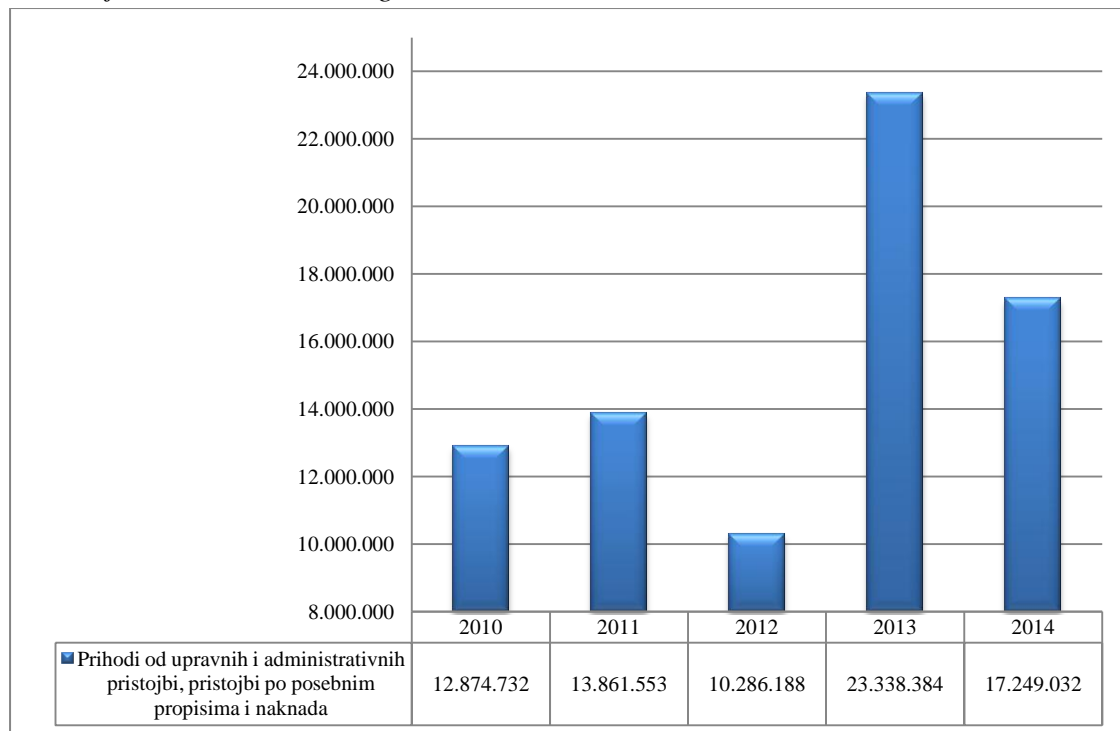
Na temelju članka 31. stavka 7. Zakona o komunalnom gospodarstvu (“Narodne novine”, br. 26/03, 82/04, 178/04, 38/09 i 79/09) i članka 34. Statuta Grada Vodnjana-Dignano (“Službene novine Grada Vodnjana-Dignano, 02/09 i 02/10), Gradsko vijeće Grada Vodnjana-Dignano na 10. sjednici održanoj dana 27.07.2010. godine, donijelo je Odluku o komunalnom doprinosu kojom su utvrđena područja zone u Gradu Vodnjanu-Dignano, jedinične vrijednosti komunalnog doprinosa, načini i rokovi plaćanja, uvjeti i razlozi mogućeg oslobađanja plaćanja doprinosa i izvori sredstva namirenja olakšica.

Nadalje, na temelju članka 22. stavka 1. Zakona o komunalnom gospodarstvu (“Narodne novine” br 26/03-pročišćeni tekst, 82/04, 178/04, 38/09 i 79/09) i članka 34. Statuta Grada Vodnjana-Dignano (“Službene novine Grada Vodnjana-Dignano” br. 02/09 i 02/10), Gradsko vijeće Grada Vodnjana-Dignano na 11. sjednici održanoj dana 22. rujna 2010. godine, donijelo je Odluku o komunalnoj naknadi kojom su definirana naselja Grada u kojima se naplaćuje naknada, kao i koeficijenti zona, koeficijenti namjene, rokovi plaćanja te ostali

uvjeti. Temeljem stavka 1. članka 25. Zakona o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“ br. 26/03-pročišćeni tekst, 82/04, 178/04, 38/09 i 79/09) i članka 34. Statuta Grada Vodnjana-Dignano („Službene novine Grada Vodnjana-Dignano” br. 02/09 i 02/10), Gradsko vijeće Grada Vodnjana-Dignano na 11. sjednici održanoj dana 22. rujna 2010. godine, donijelo je Odluku o vrijednosti boda za obračun komunalne naknade na području grada, koji iznosi 0,40 kn/m².

Analizom prihoda u promatranom razdoblju, utvrđeno je da ovi prihodi sudjeluju u ukupnim proračunskim prihodima s udjelom od prosječno 41,1%. U grafikonu 7, prikazano je kretanje ovih neporeznih prihoda u promatranom razdoblju od 2010. do 2014. godine.

Grafikon 7: Kretanje prihoda od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima za razdoblje od 2010. do 2014. godine



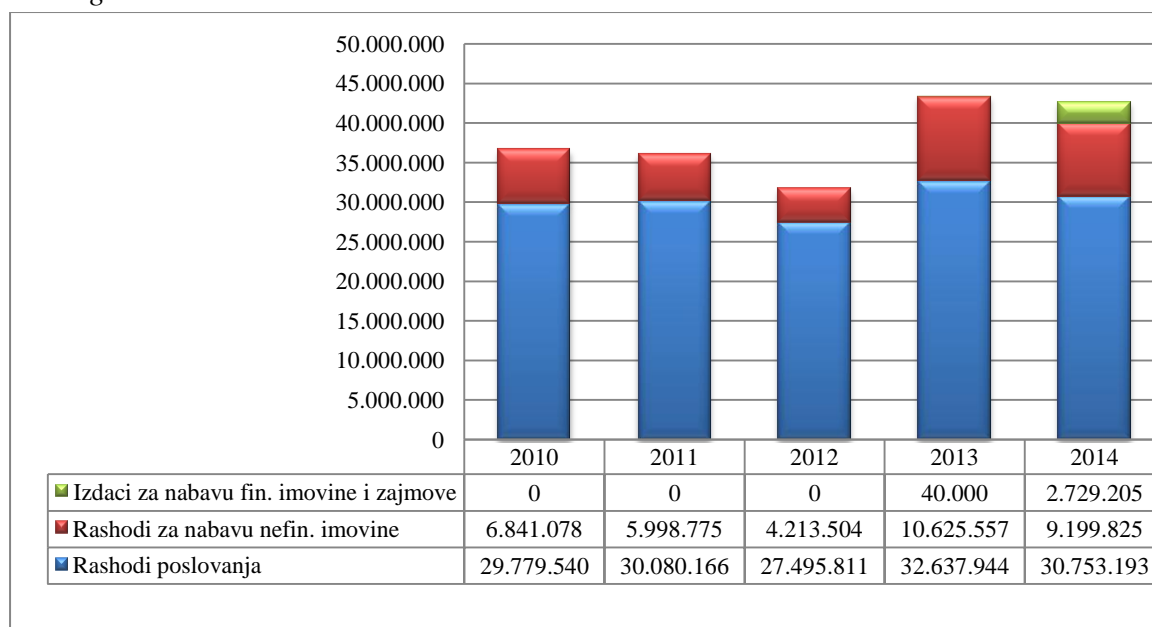
Izvor: MFIN; <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>

Najviše prihoda ostvareno je 2013. godine i iznosili su 23.338.384,00 kn. Najniža razina prihoda (10.286.188,00 kn) u promatranom razdoblju ostvarena je prethodne, 2012. godine. U strukturi ove vrste neporeznih prihoda najznačajniji su prihodi od komunalnog doprinosa i komunalne naknade s prosječnim postotnim udjelom promatranog razdoblja od 80,92%.

RASHODI I IZDACI

Rashodi i izdaci Grada Vodnjana-Dignano za promatrano razdoblje prosječno su iznosili 38.078.919,60 kn, a njihovo kretanje prikazano je u grafikonu 8. 2010. godine iznosili su 36,62 milijuna kn, a 2011. godine smanjeni su na 36,08 milijuna kn. Naredne, 2012. godine došlo je do dodatnog smanjenja rashoda, za 12,1%, u odnosu na prethodnu, 2011. godinu. 2013. godine proračunski rashodi značajno su povećani, za 36,6%, u odnosu na 2012. godinu, a već naredne, 2014. godine, dolazi do ponovnog smanjenja proračunskih rashoda (1,4%) u odnosu na prethodnu, 2013. godinu. Tako su u 2014. godini proračunski rashodi iznosili 42,68 milijuna kn.

Grafikon 8: Struktura rashoda i izdataka Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2010. do 2014. godine

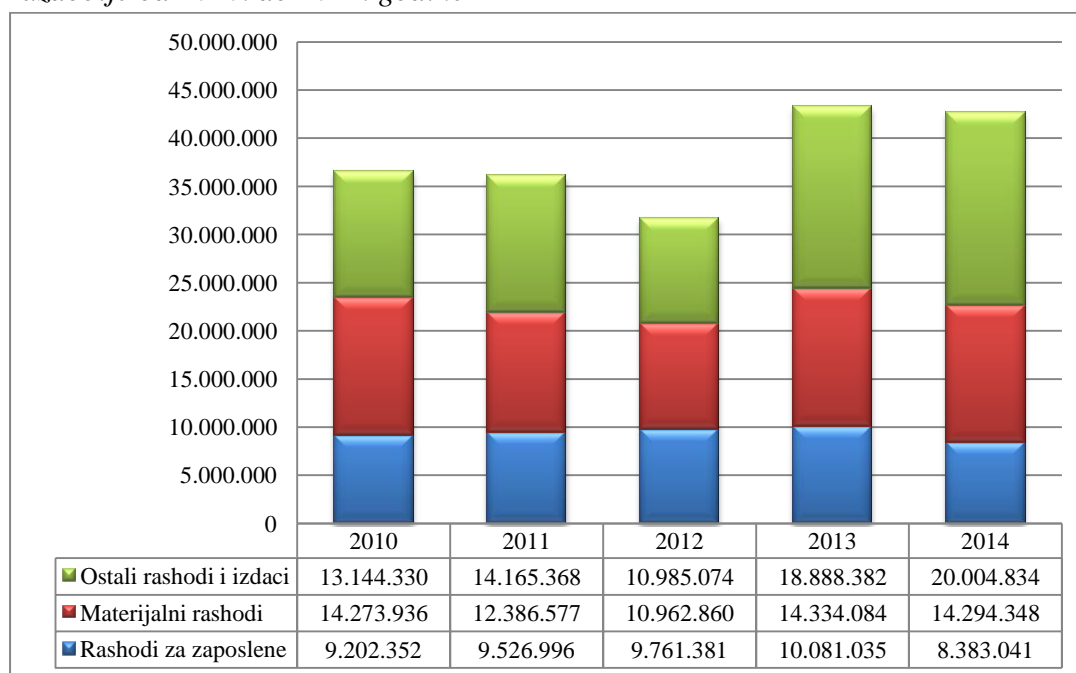


Izvor: MFIN; <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>

Prema prikazanoj strukturi rashoda i izdataka Grada Vodnjana-Dignano u grafikonu x, vidljivo je da najveći udio imaju rashodi poslovanja. U promatranom razdoblju osciliraju, te se kreću u rasponu od 27,49 milijuna kn (2012.) do 32,64 milijuna kn (2013.), a u prosjeku iznose 79,18% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka. Najveći dio ovih rashoda je zadane veličine, budući da su najznačajniji rashodi za zaposlene i materijalni rashodi.

U grafikonu 9 prikazani su udjeli rashoda za zaposlene i materijalni rashodi Grada Vodnjana-Dignano u promatranom razdoblju od 2010. do 2014. godine.

Grafikon 9: Rashodi za zaposlene i materijalni rashodi Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2010. do 2014. godine

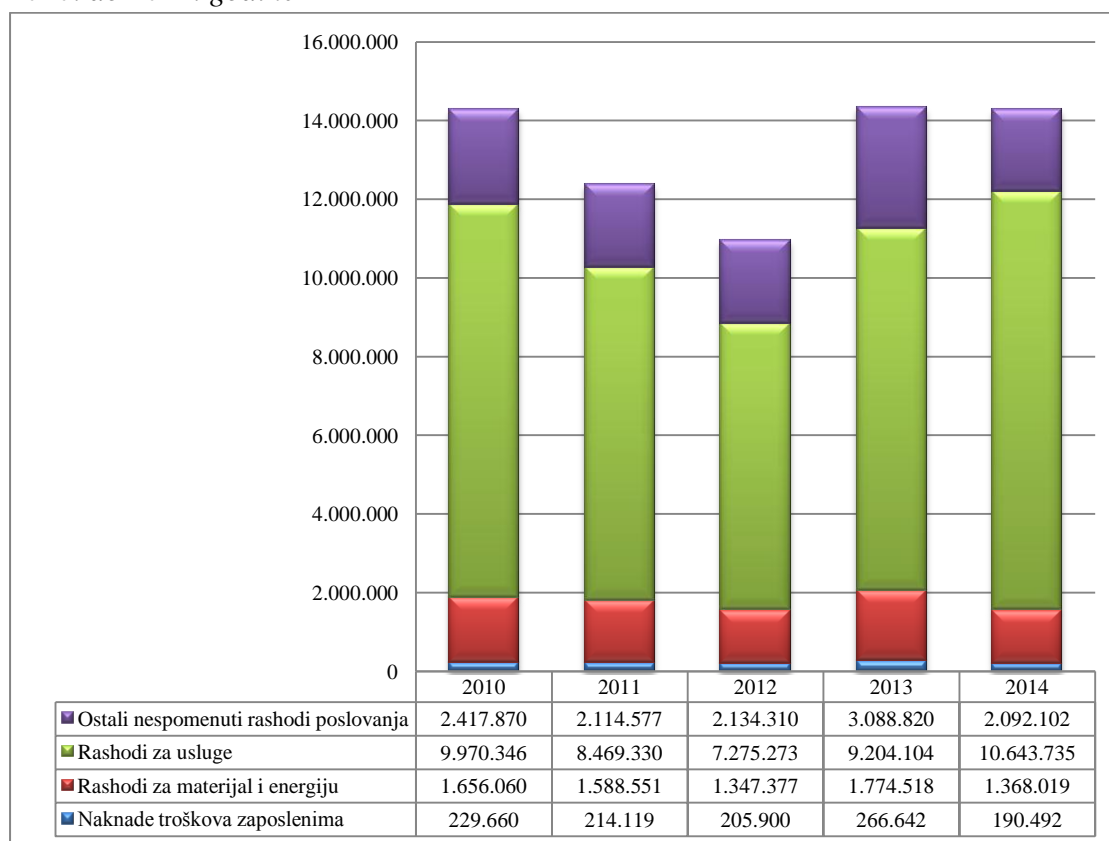


Izvor: MFIN; <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>

Rashode za zaposlene karakterizira stalnost i prosječno iznose 24,66% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka. Materijalni rashodi Grada u promatranom razdoblju prosječno iznose 34,8% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka, a najveći udio (47,93%) imali su 2010. godine.

U strukturi materijalnih rashoda najveći udio imaju rashodi za usluge (68,77%) i rashodi za materijal i energiju (11,67%). Naknade troškova zaposlenima u promatranom razdoblju prosječno iznose 221.361,60 kn. U grafikonu 10 prikazano je kretanje materijalnih rashoda tijekom promatranog razdoblja po spomenutim stavkama.

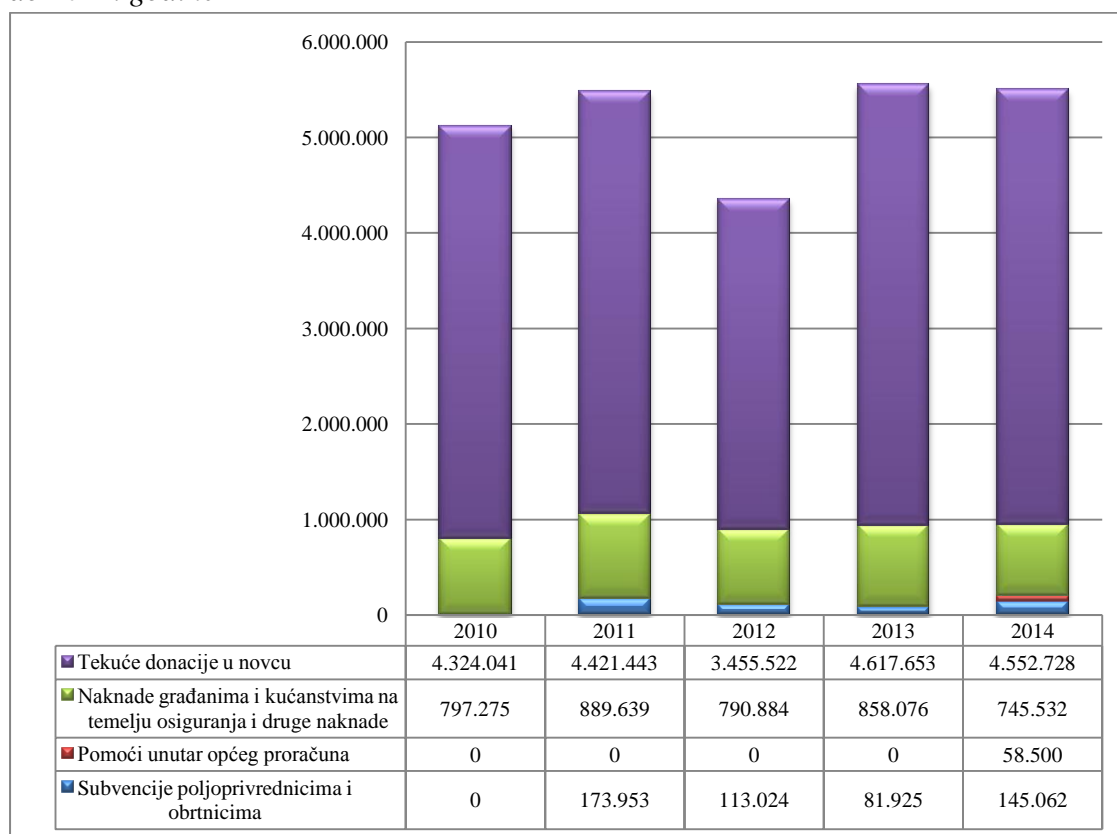
Grafikon 10: Struktura materijalnih rashoda Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2010. do 2014. godine



Izvor: MFIN; <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>

Subvencije, pomoći i donacije predstavljaju značajnu stavku u proračunskim rashodima i izdacima. Tijekom promatranog razdoblja prosječno su iznosili 13,87% ukupnih proračunskih rashoda. Kretanje subvencija, pomoći i donacija promatranog razdoblja prikazano je u grafikonu 11.

Grafikon 11: Subvencije, pomoći i donacije Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2010. do 2014. godine



Izvor: MFIN; <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>

Subvencije se odnose na pomoć poljoprivrednicima, a u promatranom razdoblju prosječno su iznosili 102.792,80 kn.

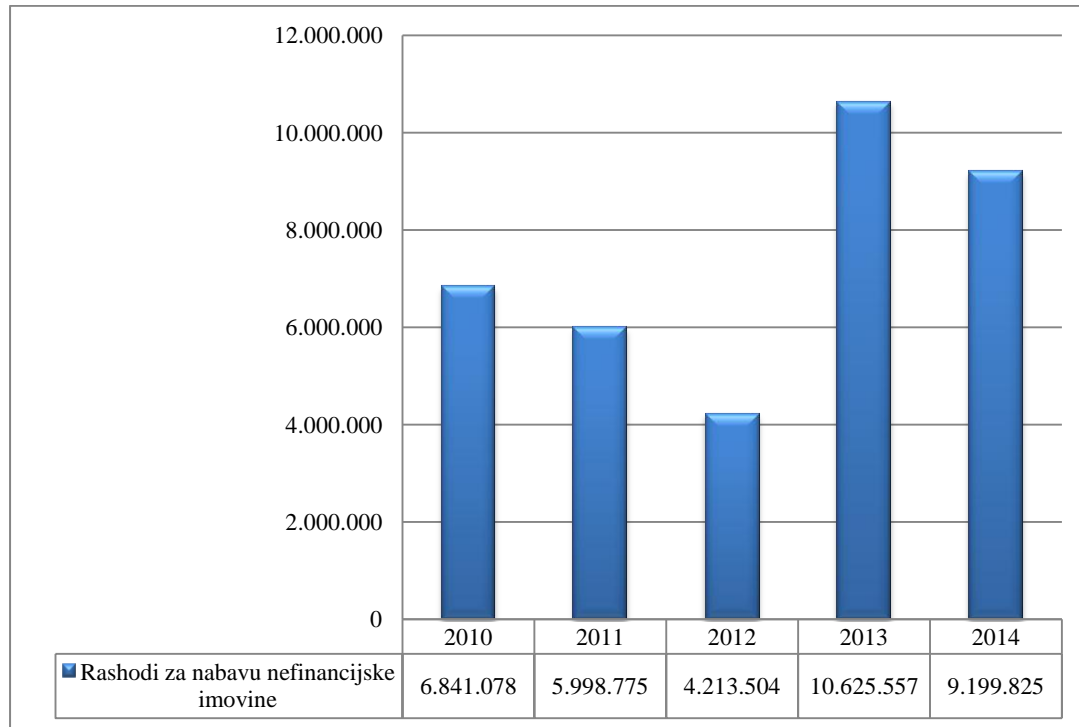
Naknade građanima i kućanstvima odnose se na naknade u naravi i novcu, namijenjeni su socijalno ugroženim građanima, učenicima i studentima, a u promatranom razdoblju prosječno su iznosili 816.612,80 kn.

Tekuće donacije odnose se na donacije organizacijama civilnog društva, šport, vatrogastvo, turizam, i dr., a u promatranom razdoblju prosječno su iznosili 4.274.277,40 kn.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine prikazani su u grafikonu 12 i odnose se na kupnju, izgradnju i uređenje javnih dobara i potrebne opreme. Rashodi Grada Vodnjana-Dignano, po ovoj proračunskoj stavci, kretali su se u promatranom razdoblju sukladno potrebama i mogućnostima za ulaganjem u nefinancijsku imovinu. Tako su 2010. godine iznosili 6,84 milijuna kn, a naredne 2011. godine 6 milijuna kn. 2012. godine, Grad je utrošio 4,21 milijun kn za nabavu nefinancijske imovine, a 2013. godine trošak je povećan za 252,2% pa je

iznosio najvećih, 10,63 milijuna kn. Blagi je pad zabilježen 2014. godine, za iznos od 9,2 milijuna kn.

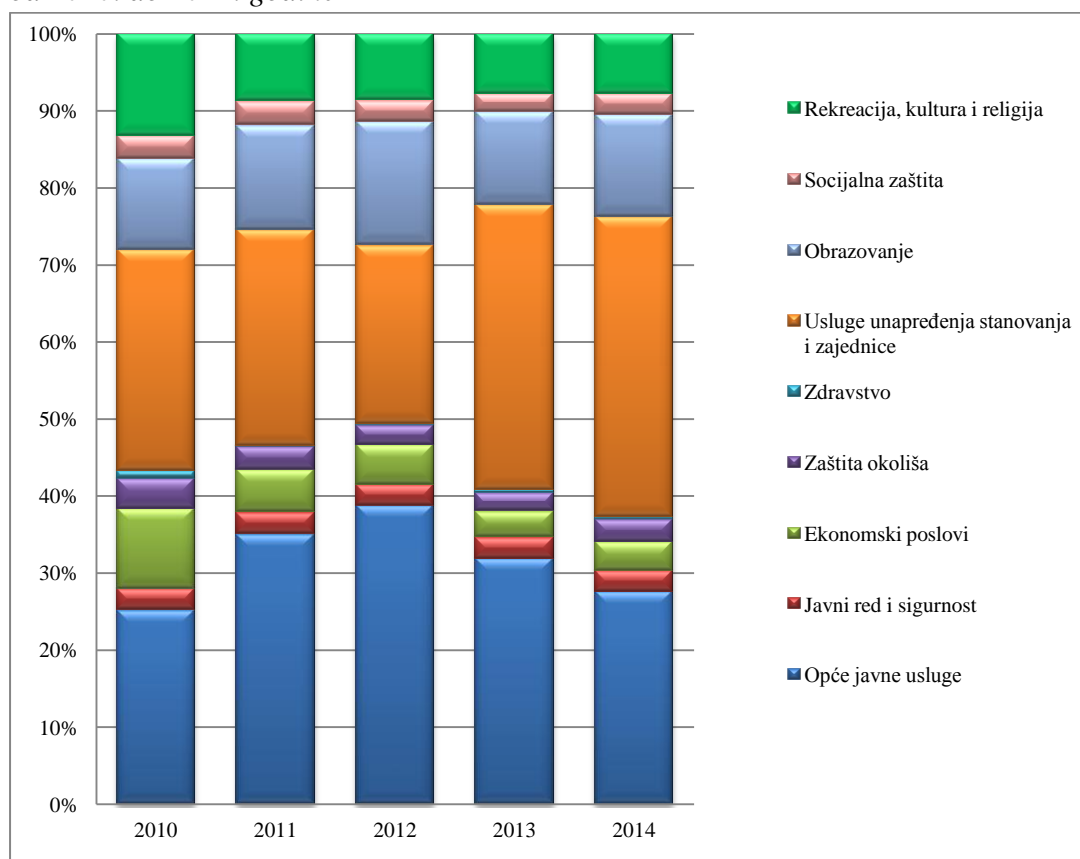
Grafikon 12: Rashodi Grada Vodnjana-Dignano za nabavu nefinancijske imovine za razdoblje od 2010. do 2014. godine



Izvor: MFIN; <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>

Za analizu proračuna, važan je aspekt prikaza proračunske potrošnje prema funkcijskoj klasifikaciji. Funkcijska klasifikacija sadrži rashode razvrstane prema njihovoj namjeni. Rashodi Grada Vodnjana-Dignano prema funkcijskoj klasifikaciji prikazani su u grafikonu 13.

Grafikon 13: Rashodi Grada Vodnjana-Dignano prema funkcijskoj klasifikaciji za razdoblje od 2010. do 2014. godine

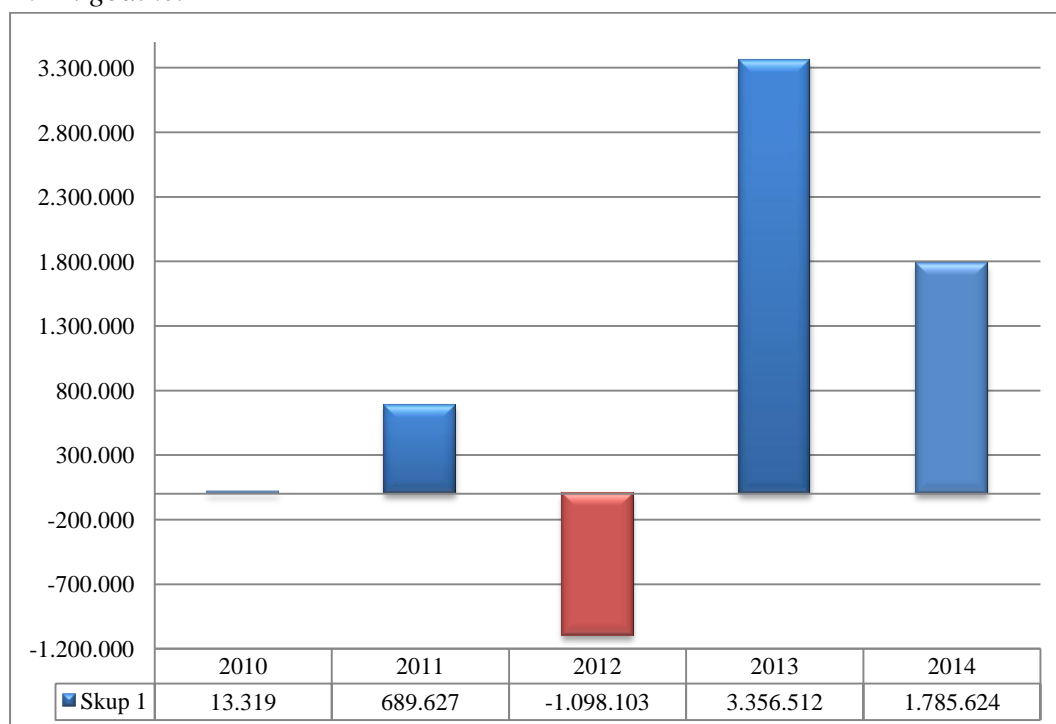


Izvor: MFIN; <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>

Na grafikonu 13 je vidljivo osciliranje udjela troškova po funkcijskoj klasifikaciji u promatranom razdoblju od 2010. do 2014. godine. Prosječni udjeli po funkcijama imali su sljedeće vrijednosti: Usluge unapređenja stanovanja i zajednice 31,76%, Opće javne usluge 31,49%, Obrazovanje 13,24%, Rekreativna – kultura – religija 9,13%, Ekonomski poslovi 5,53%, Zaštita okoliša 2,92%, Socijalna zaštita 2,76%, Javni red i sigurnost također 2,76%, te Zdravstvo 0,41%.

U grafikonu 14, prikazano je ostvarenje proračunskog suficita/deficita koji je razlika ukupnih proračunskih prihoda i primitaka te rashoda i izdataka unutar promatranog razdoblja.

Grafikon 14: Ostvareni proračunski suficit/deficit u promatranom razdoblju od 2010. do 2014. godine.



Izvor: MFIN; <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>

Proračunski deficit prikazan u grafikonu 14 prenesen je u sljedeća proračunska razdoblja i financiran proračunskim rezervama.

Zaključak analize fiskalne pozicije

Temeljem provedene analize najvažnijih prihodovnih i rashodovnih stavki proračuna Grada Vodnjana-Dignano, može se zaključiti sljedeće:

- Porezni prihodi Grada Vodnjana-Dignano prosječno iznose 31,4% ukupnih proračunskih prihoda.
- Prirez poreza na dohodak u iznosi 7,5%.
- Porezni prihodi temeljem poreza na dohodak prosječno iznose 64,44% ukupnih poreznih prihoda, dok njihov udio u ukupnim proračunskim prihodima iznosi 20,23%.
- Prosječni udio prihoda od imovine u ukupnim proračunskim prihodima iznosi 6,26%.

- Udio proračunskih prihoda od komunalne naknade i doprinosa, te po osnovama ostalih pristojbi i naknada u ukupnim proračunskim prihodima iznosi 41,1%.
- Rashodi poslovanja imaju najveći udio u ukupnim rashodima i iznose 80,34% ukupnih proračunskih rashoda.
- Udio rashoda za zaposlene prosječno iznosi 25,03% ukupnih proračunskih rashoda.
- Udio materijalnih rashoda prosječno iznosi 35,31% ukupnih proračunskih rashoda.
- Udio rashoda za nabavu nefinancijske imovine prosječno iznosi 19,66% ukupnih proračunskih rashoda
- Udio rashoda, po osnovama subvencija i pomoći u ukupnim proračunskim rashodima Grada Vodnjana-Dignano, iznose: za subvencije 1,26%, za pomoći unutar općeg proračuna 0,16%, za naknade građanima 2,18% i za tekuće donacije 11,39%.

U usporedbi s ostalim jedinicama lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj, proračun Grada Vodnjana-Dignano strukturno odstupa od nacionalnog prosjeka. Tako Grad ostvaruje različiti udio poreznih prihoda (31,4%), koji na nacionalnoj razini iznosi 59,9%. Razlika se nalazi i u udjelu prihoda od poreza i prireza poreza na dohodak u ukupnim proračunskim prihodima koji na nacionalnoj razini iznosi 53,96%, a u Gradu 20,23%. Isti trend prati i udjele prihoda od poreza na imovinu koji na nacionalnoj razini iznose 4,02%, a na lokalnoj razini 10,01%.

Kod neporeznih proračunskih prihoda, manje su razlike u udjelu, pa tako Grad od imovine prosječno uprihoduje 6,26% ukupnih proračunskih prihoda dok je prosjek na nacionalnoj razini 8,9%. Uočena je razlika i kod prihoda od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada, temeljem kojih Grad prosječno uprihoduje 41,1% ukupnih proračunskih prihoda, dok na nacionalnoj razini prosjek iznosi 19,5% ukupnih proračunskih prihoda. Glede pomoći koju Grad ostvaruje po osnovi pomoći iz proračuna i ostalih subjekata opće države, ona prosječno iznose 0,94% (u 2014. taj je udio smanjen na 0,84%), dok na nacionalnoj razini prosječno iznose 8,21%.

Grad Vodnjan-Dignano nije opterećen kreditnim zaduženjem i nema financijskih troškova, osim za redovno bankovno poslovanje.

Kod usporedbe proračunske potrošnje na nacionalnoj i lokalnoj razini prema funkcijskoj klasifikaciji, vidljiva su veća odstupanja kod funkcija unapređenja stanovanja i zajednice, i ekonomskih poslova. Tako kod funkcije unapređenja stanovanja i zajednice, nacionalni

prosjeck potrošnje iznosi 23,4%, dok je u Gradu udio 31,76%; potrošnja na ekonomske poslove na lokalnoj razini iznosi 5,53%, a na nacionalnoj 14,9%. Kod ostalih su funkcija, manje značajne razlike. Potrošnja za obrazovanje na lokalnoj razini iznosi 13,24%, uz nacionalni prosjek od 17,6%; potrošnja za rekreaciju – kulturu – religiju na lokalnoj razini iznosi 9,13%, dok je nacionalni prosjek 12,8%. Grad na socijalne mjere zaštite troši prosječno 2,76% nasuprot nacionalnog prosjeka od 5,60%; za zaštitu okoliša Grad troši 2,91%, a ostale jedinice lokalne samouprave 3,60%. Kod funkcije za zdravstvo, na lokalnoj se razini troši 0,41%, a na nacionalnoj 1,50%, dok se za mjere javnog reda i sigurnosti na nacionalnoj razini troši 2,76%, a na lokalnoj 3,83%.

Preporuke za jačanje fiskalne pozicije

Specifičnost Grada Vodnjana-Dignano je da nema velikih gospodarskih subjekata temeljem čijih aktivnosti mogu generirati visoke razine proračunskih prihoda iz neporeznih i poreznih izvora; komunalnih naknada i poreza na dohodak. Grad Vodnjan-Dignano veći dio prihoda ubire zahvaljujući gospodarskim aktivnostima malog i srednjeg poduzetništva, obrtništva, poreza na imovinu i turističke potrošnje. Uzimajući u obzir raspoložive razvojne potencijale, razvojne trendove, fiskalni kapacitet, proračunsku (ne)opterećenost zajmovima i strateške smjernice na nacionalnoj, regionalnoj i razini Europske unije, a s druge strane potrebe povećanja kvalitete i dostupnosti javnih dobara i usluga preporučuju se sljedeće aktivnosti:

- **Povećanje fiskalnog kapaciteta** – preduvjet je fiskalna i regionalna decentralizacija, o čemu već duži niz godina traje javna rasprava u Republici Hrvatskoj. Ipak, jačanje fiskalnog kapaciteta moguće je samo povećanjem sposobnosti lokalnih jedinica da prikupljaju prihode iz vlastitih izvora, te sposobnosti za financiranje javnih usluga. Za više prikupljenih prihoda, osim zakonskih preduvjeta, nužno je imati konkurentno lokalno tržište rada, izgrađenu infrastrukturu koja će omogućiti implementaciju poduzetničkih aktivnosti i sl. Mnoge mjere koje su u funkciji navedenog, Grad Vodnjan-Dignano već provodi, ali se svakako preporučuje dodatno jačanje administrativnih kapaciteta Gradske uprave za efikasniju pripremu, provedbu i evaluaciju projektnih aktivnosti i zahtjeva investitora, povećanje subvencija i savjetodavnih aktivnosti u poljoprivredi i malom i srednjem poduzetništvu, povećanje

broja potpora za učenike srednjih strukovnih škola, povećanje opsega mjera koje su u funkciji jačanja pozitivnih demografskih trendova i sl.

- **Jačanje apsorpcijskog kapaciteta za korištenje EU fondova** – s obzirom na financijske omotnice koje su osigurane za Republiku Hrvatsku temeljem kohezijske politike Europske unije za programsko razdoblje od 2014. do 2020. godine, na onima koji upravljaju regionalnim i vlastitim razvojem značajna je odgovornost u razvoju i pripremi odgovarajućih projekata koji će, prije svega, doprinosti razvoju lokalne zajednice. Europska komisija jedinicama lokalne samouprave preporučuje CLLD kao „alat“ u funkciji lokalnog razvoja.⁴¹ Cilj je osigurati strateški pristup planiranju lokalnog razvoja, na način da se definiranje lokalnih potreba odredi na principu „odozdo prema gore“ u suradnji s lokalnom zajednicom, a uvažavajući prioritete koji su definirani na višim razinama planiranja (na razini regije, države i same EU). CLLD pristup treba biti vođen od strane lokalne zajednice, lokalnih akcijskih grupa (LAG) koje su sastavljene od predstavnika javnih i privatnih socio-ekonomskih skupina. Mora biti kreiran tako da odražava lokalne potrebe i potencijale, te da uključi inovativne značajke u lokalni kontekst, umrežavanje i suradnju. Grad Vodnjan-Dignano je već napravio potrebne mjere u implementaciji CLLD pristupa kroz osnivanje LAG-a Južna Istra. Ipak, za pripremu i implementaciju projekata, potrebna su značajna proračunska sredstva, a kako je vidljivo iz analize proračuna, Grad Vodnjan-Dignano karakterizira strukturno stabilan proračun, neopterećen zajmovima. Uz sredstva za projektnu dokumentaciju, potrebno je osigurati i sredstva prijavitelja za udio sufinanciranja projekata, koji može iznositi od 5% do 50% vrijednosti investicije. Kod implementacije projekata koji će se financirati bespovratnim sredstvima Unije, za udio vlastitog financiranja preporučuje se zaduživanje povoljnim zajmovima HBOR-a (kamatna stopa obično iznosi 3%). U programskom razdoblju od 2014. do 2020. godine jedinicama lokalne samouprave bit će na raspolaganju i brojni inovativni financijski instrumenti. Više o spomenutim instrumentima i kohezijskoj politici Europske unije uopće, u narednim poglavljima.

⁴¹ CLLD (Community led local development) - „Zajednica na čelu lokalnog razvoja“ je jedno od najvažnijih usmjerenja politike regionalnog i lokalnog razvoja te drugih razvojnih politika Europske unije, a koji su obuhvaćeni „Zajedničkim strateškim okvirom“ (CSF).

- **Nastavak lokalne socijalne politike** – preporučuje se u okviru proračunskih mogućnosti nastavak istih i proširenje aktivnosti (poput implementacije procesa cjeloživotnog učenja) koje imaju za cilj socijalizaciju marginaliziranih i ugroženih društvenih skupina, a posebno djece i mladih, dugotrajno nezaposlenih, starih i nemoćnih. Mjere socijalne politike povećavaju razinu kvalitete života što utječe na pozitivnu percepciju poduzetnika.
- **Proračunska transparentnost** – jedan od osnovnih preduvjeta razvoja društva i gospodarstva je društveno povjerenje. Društveno povjerenje, premda nema svoju materijalnu vrijednost, doprinosi brojnim društvenim koristima koje se pozitivno reflektiraju na ekonomiju i društvenu koheziju. Povjerenje se stvara i jača, pozitivnim odnosima između nositelja razvojnih politika, pojedinaca, institucija i organizacija civilnog društva, i tako pretvara u društveni kapital.⁴² S aspekta lokalnih javnih financija, njeni nositelji mogu doprinijeti povećanju vrijednosti društvenog kapitala kroz povećanje otvorenosti proračuna lokalnoj zajednici. Da proračunska transparentnost zaista doprinosi stvaranju veće vrijednosti društvenog kapitala, koji u pravilu rezultira pozitivnim gospodarskim kretanjima i višoj stopi BDP-a, dokazano je u brojnim znanstvenim publikacijama, a mogu se izdvojiti rezultati istraživanja instituta CBBP (eng. Center on Budget and Policy Priorities) u kojima je dokazana čvrsta pozitivna korelacija između visoke vrijednosti Indeksa otvorenosti proračuna i BDP-a per capita.⁴³ Premda Grad redovito na svojim mrežnim stranicama informira građane o potrošnji proračunskih sredstava, preporučuje se daljnje unapređenje proračunske transparentnosti s ciljem jačanja društvenog povjerenja, ali i odgovornosti korisnika proračunskih sredstava (udruga, ustanova, pojedinaca) prema lokalnoj zajednici.

⁴² Više o važnosti društvenog povjerenja za društveni i gospodarski razvoj - Francois, P. 2003. Social Capital and Economic Development. Routledge, London

⁴³ Vođen smjernicama Međunarodnog monetarnog fonda (MMF-a) i Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD-a), Center on Budget and Policy Priorities (CBPP) iz Washingtona razvio je 2006. godine metodologiju po kojoj mjeri otvorenost tj. transparentnost proračuna, a koju je nazvao Indeks otvorenosti proračuna. Indeksom se izražava dostupnost, količina i kvaliteta informacija koje su vezane za proces planiranja, donošenja, izvršenja i kontrole proračuna. Izračunava se svake druge godine, a omogućuje međunarodnu usporedbu transparentnosti proračunskog procesa. Transparentnost prema CBPP-u znači da svi građani neke zemlje imaju pristup informacijama o tome koliko se sredstava raspodjeljuje na različite oblike potrošnje, kakvi se i koliki prihodi prikupljaju i kako se troše međunarodna pomoć te drugi javni resursi. Indeks otvorenosti proračun izračunava se i za jedinice lokalne samouprave, a u Hrvatskoj je 2011. godine izračunat za 33 grada. Prosječna vrijednost Indeksa iznosila je 65, što znači da je građanima pruženo 65% očekivane transparentnosti proračunske potrošnje.

7.3. FINANCIRANJE RAZVOJNIH PROJEKATA SREDSTVIMA EU FONDOVA

Od 01. srpnja 2013. godine, Republika Hrvatska je članica Europske unije. Članstvo u Europskoj uniji donosi novu financijsku perspektivu Republici Hrvatskoj i njenim građanima kroz korištenje EU fondova. Premda je i do ulaska u Europsku uniju Republika Hrvatska koristila programe pomoći za države nečlanice, i to:

- do 2006. godine programe: CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD,
- od 2007. do 2013. godine program: IPA

kroz koje je Europska unija Republici Hrvatskoj dodijelila više od 1,6 milijardi eura za financiranje različitih projekata.

Od 01. srpnja 2013. godine, na raspolaganju su sredstva EU fondova namijenjena isključivo zemljama članicama koja su u funkciji Kohezijske politike Europske unije.

Dodatna sredstva Europske unije dostupna su kroz Programe Unije koji predstavljaju integrirani niz aktivnosti, a koje usvaja Europska unija u svrhu promicanja suradnje između država članica u različitim područjima, povezanim sa zajedničkim politikama Europske unije.

Programi Unije u kojima mogu sudjelovati korisnici iz Republike Hrvatske su:

- HORIZON 2020
- ERASMUS +
- FISCALIS 2020
- CUSTOMS 2020
- PERICLES 2020
- HERCULE III
- JUSTICE
- CONSUMER
- LIFE
- EMPLOYMENT and SOCIAL INNOVATION – Zapošljavanje i socijalne inovacije
- YOUTH EMPLOYMENT INITIATIVE – Inicijativa za zapošljavanje mladih
- COSME – Program za konkurentnost MSP-a
- CREATIVE EUROPE
- EUROPA ZA GRAĐANE 2014 – 2020

- PRAVA I DRŽAVLJANSTVO
- ZDRAVLJE ZA RAST (Health for Growth)

Uz Programe Unije, korisnicima su dostupna bespovratna sredstva kroz instrumente prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje (Central Europe, INTERREG Europe i dr.)

7.4. EU FONDOVI U FINANCIJSKOJ PERSPEKTIVI 2014. – 2020.

U poglavlju 2. *Pristup izradi razvojne strategije* prikazano je strateško programiranje koje se temelji na ključnom dokumentu, „EUROPA 2020“. To je Strategija za pametan, održiv i uključiv rast te je temeljni strateški dokument Europske unije za razdoblje od 2014. do 2020.

Ovim dokumentom, definirani su ciljevi i prioritete djelovanja svih ekonomskih politika. Sredstva su osigurana kroz sljedeće fondove, a koji u potpunosti obuhvaćaju novu kohezijsku politiku Europske unije:

- CF (eng. Cohesion Fund) – Kohezijski fond,
- ESF (eng. European Social Fund) – Europski socijalni fond,
- ERDF (eng. European Regional Development Fund) – Europski fond za regionalni razvoj,
- EARDF (eng. European Agricultural Fund for Rural Development) – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj,
- EMFF (eng. European Maritime and Fisheries Fund) – Europski fond za pomorstvo i ribarstvo.

Uz Programe Unije prikazane u prethodnom poglavlju, svaka od zemalja članica Europske unije ima na raspolaganju i ove fondove kao izvore financiranja. Međutim, razlika između slabo razvijenih, prijelaznih i razvijenih regija ogleda se u koncentraciji fondova odnosno bespovratnih sredstava, u skladu s razinom njihove razvijenosti mjerene visinom BDP-a. Zato je Republika Hrvatska 2012. godine usuglasila s Europskom komisijom novu Nacionalnu klasifikaciju prostornih jedinica na dvije statističke regije; Jadransku i Kontinentalnu Hrvatsku, jer bi prema dotadašnjoj podjeli na tri statističke regije došlo do negativnog utjecaja visine BDP-a Sjeverozapadne Hrvatske na stopu sufinanciranja i visinu regionalnih

potpora manje razvijenim gradovima i općinama unutar navedene statističke regije. Za Republiku Hrvatsku, u navedenom razdoblju namijenjeno je 10,67 milijardi Eura.

7.4.1. PARTNERSKI SPORAZUM

Sporazum o partnerstvu je temeljni strateški dokument Republike Hrvatske za korištenje Europskih strukturnih i investicijskih (dalje: ESI) fondova i donosi se za razdoblje od sedam godina.

Njime se utvrđuju nacionalne strategije za korištenje ESI fondova. Kako je utvrđeno u *Uredbi (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006* (dalje: Uredba o fondovima), svaka država članica EU obvezna je podnijeti Sporazum o partnerstvu. Europska komisija usvojila je Sporazum o partnerstvu s Republikom Hrvatskom 30. listopada 2014. godine.

Struktura Partnerskog sporazuma utvrđena je spomenutom Uredbom o fondovima. Uredba utvrđuje 11 tematskih cjelina između kojih država članica može izabrati svoja nacionalna područja ulaganja. Jedan od najvažnijih rezultata Partnerskog sporazuma je izbor tematskih cjelina u koje će država članica usmjeriti dodijeljena sredstva iz ESI fondova, isto kao i utvrđivanje konkretnih financijskih iznosa za svaku odabranu tematsku cjelinu. Istovremeno, Uredbe koje se bave pojedinačnim fondovima definiraju tematske cjeline koje se mogu financirati iz pojedinog fonda. U tablici 15, prikazan je popis tematskih cjelina i fondovi iz kojih pojedina tematska cjelina može biti financirana

Tablica 15: Popis tematskih cjelina i izvora financiranja.

Tematski cilj	Izvor financiranja	CF	ESF	ERDF	EAFRD	EMFF
1.	Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija			X	X	
2.	Jačanje pristupa i korištenja informacijskih i			X	X	

	komunikacijskih tehnologija					
3.	Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika, poljoprivrednog sektora			X	X	X
4.	Podrška približavanju prema ekonomiji temeljenoj na niskim emisijama CO2 u svim Sektorima	X		X	X	X
5.	Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama, prevencija te upravljanje rizicima	X		X	X	
6.	Zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa	X		X	X	X
7.	Promicanje održivog prometa te uklanjanje uskih grla na ključnoj infrastrukturi prometne mreže	X		X	X	
8.	Promicanje zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage		X	X	X	X
9.	Promicanje socijalnog uključivanja i borba protiv siromaštva		X	X	X	
10.	Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje		X	X	X	
11.	Jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovita javna uprava	X	X	X		
Tehnička pomoć		X	X	X	X	X

Izvor: Uredba EU 1303/2013; EU 1301/2013; EU 1304/2013; 1305/2013

Ove tematske cjeline, kako su definirane uredbama, trebaju se prenijeti u prioritetne osi nacionalnih operativnih programa. Kao što je vidljivo, pojedine tematske cjeline mogu biti financirane iz više izvora odnosno fondova. Tehnička pomoć nema formalan status tematske cjeline, ali se po odredbama Uredbe o fondovima može programirati kao prioritetna os. Hrvatska je odlučila koristiti sredstva za projekte iz svih raspoloživih tematskih cjelina njihovom razradom kroz nacionalne operativne programe.

7.4.2. OPERATIVNI PROGRAMI

Operativni programi označavaju detaljne planove i načine na koje država članica namjerava koristiti dodijeljena sredstva, te detaljni prikaz financijskih iznosa i prioriteta u koje će se ti iznosi usmjeriti. Uredbom o fondovima utvrđena je struktura samih operativnih programa, međutim njihov broj određuje sama država članica.

Republika Hrvatska ima četiri operativna programa:

Konkurentnost i kohezija - Operativni program Konkurentnost i kohezija financira se iz *Europskog fonda za regionalni razvoj* i *Kohezijskog fonda* te je ujedno i najveći operativni program. Operativni program podijeljen je na prioritete koje se dijele na investicijske prioritete unutar kojih su određeni specifični ciljevi i aktivnosti koje je moguće financirati.

Od jedanaest ponuđenih, Hrvatska je odlučila raspoloživa sredstva usmjeriti u devet tematskih cjelina. Od pet mogućih tematskih cjelina koje se mogu financirati iz Kohezijskog fonda, Hrvatska je odabrala dvije za ulaganje, pa je Program podijeljen u 10 prioriteta, od kojih su sve financirane iz Europskog fonda za regionalni razvoj, dok su 2 financirane iz Kohezijskog fonda i Europskog fonda za regionalni razvoj (prioritetna os 6: Zaštita okoliša i održivost resursa te prioritetna os 7: Povezanost i mobilnost). Za ulaganja u rast i razvoj kroz navedene prioritete namijenjeno je ukupno 6,88 milijardi (4,32 milijardi eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj, a 2,56 milijardi eura iz Kohezijskog fonda).

Učinkoviti ljudski potencijali – Operativni program *Učinkoviti ljudski potencijali* financira se iz Europskog socijalnog fonda. Temeljni cilj ovog Operativnog programa je pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Ukupno ima pet prioriteta koje su podijeljene na investicijske prioritete i specifične ciljeve, a prioriteti su:

- Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage
- Socijalno uključivanje
- Obrazovanje i cjeloživotno učenje
- Pametna administracija

Za smanjenje nezaposlenosti, socijalnu uključivost, obrazovanje, cjeloživotno učenje, suzbijanje diskriminacije, efikasnu javnu upravu i niz drugih mjera, u razdoblju od 2014. do 2020. godine dostupno je 1,85 milijardi eura (1,58 milijardi eura iz proračuna Europske unije, a 66 milijuna eura iz Inicijative za zapošljavanje mladih).

Program ruralnog razvoja – strateški je dokument koji bi trebao pridonijeti razvoju hrvatske poljoprivrede i ruralnom razvoju te predstavlja preduvjet za korištenje sredstava iz *Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj*. Sredstva su u najvećoj mjeri namijenjena poljoprivrednicima i vlasnicima poljoprivrednih gospodarstava. Programom su definirani sljedeći ciljevi:

- Poticati konkurentnost poljoprivrede,
- Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama,
- Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta.

Sredstva za postizanje strateških ciljeva raspoređena su unutar šest prioriteta.

U Programu su definirane različite mjere za čije će ostvarenje biti alocirana sredstva, a u okviru tih mjera određene su podmjere koje sadrže aktivnosti prihvatljive za ulaganje.

Dakle, prema Operativnom programu, iz *Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj* planira se financirati 16 mjera.

Mjere predviđene u Programu ruralnog razvoja su:

1. Prijenos znanja i aktivnosti informiranja
2. Savjetodavne usluge, usluge upravljanja i pomoći u poljoprivrednim gospodarstvima
3. Sustavi kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode
4. Ulaganje u fizičku imovinu
5. Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala oštećenog uslijed prirodnih nepogoda i katastrofalnih događaja i uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti
6. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja
7. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima
8. Ulaganje u razvoj šumskog područja i povećanje održivosti šuma
9. Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača
10. Poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti
11. Ekološki uzgoj
12. Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima
13. Suradnja
14. Upravljanje rizicima
15. Financiranje dodatnih izravnih plaćanja za Hrvatsku
16. Podrška za LEADER lokalni razvoj (*CLLD - eng. Community Lead Local Development – lokalni razvoj kojeg vodi zajednica*)

Ukupna alokacija za Program ruralnog razvoja za razdoblje od 2014. do 2020. godine iznosi 2,38 milijardi eura (2,02 milijardi eura iz Europskog fonda za ruralni razvoj, a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske).

Operativni program za pomorstvo i ribarstvo – Operativni je program kojim Republika Hrvatska kroz korištenje sredstava iz *Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo* doprinosi ostvarenju sveobuhvatnog cilja Zajedničke ribarske politike; osigurati da aktivnosti ribarstva i akvakulture doprinose dugoročnim, održivim uvjetima koji se odnose na okoliš i koji su potrebni za gospodarski i socijalni razvoj. Sredstva su u najvećoj mjeri namijenjena ribarskom sektoru. Programom su definirani sljedeći ciljevi:

- Promicanje konkurentnog, okolišno i gospodarski održivog i društveno odgovornog ribarstva i akvakulture,
- Poticanje provedbe Zajedničke ribarske politike (ZRP)
- Promicanje uravnoteženog i uključivog teritorijalnog razvoja ribarstvenih područja i akvakulturnih područja u akvakulturi,
- Poticanje razvoja i provedbe Integrirane pomorske politike (IPP) Unije.

Sredstva za postizanje starteških ciljeva raspoređena su unutar šest prioriteta.

Ukupna alokacija za Operativni program za pomorstvo i ribarstvo u razdoblju od 2014. do 2020. godine iznosi 252,6 milijuna eura.

7.5. PARTNERSTVO PRIVATNOGA I JAVNOGA SEKTORA

Javno - privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti s privatnim sektorom, bilo na razini središnje ili lokalne zajednice, s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe. U najširem smislu JPP se kao skupina zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora, u kojima svaki subjekt donosi određena sredstva i sudjeluje u planiranju i odlučivanju.

Međutim, pod pojmom JPP danas se u užem smislu podrazumijevaju kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja kako bi, kroz prikladne alokacije resursa, rizika i nagrada, zadovoljili neku javnu potrebu. Primjenom različitih metoda, privatni sektor može uposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osigurava država.

Pravna regulativa JPP-a u Republici Hrvatskoj sadržana je u novom Zakonu o javno-privatnom partnerstvu od 13. 07. 2012. godine (NN br. 78/2012, NN 152/2014), a kojim je u

cijelosti zamijenjen Zakon o javno-privatnom partnerstvu iz 1998. godine, kojeg je karakterizirala složena procedura odobravanja projekata i predugih rokova. Drugi važan zakonski dokument je Uredba o provedbi javno-privatnog partnerstva od 14.08.2012. (NN 88/12, NN 152/2014) koji pobliže uređuje:

- sadržaj informacije o namjeri provedbe projekta JPP-a,
- ostalu dokumentaciju koja čini prijedlog projekta JPP-a,
- strukturu komparatora javnog sektora,
- ostale potrebne kriterije za odobrenje prijedloga projekta JPP-a,
- promjene odobrenog projekta JPP-a,
- kriteriji za odabir najpovoljnije ponude koje javno tijelo mora koristiti u postupku odabira privatnog partnera,
- sadržaj izvješća o provedbi projekta JPP-a ...

Preduvjeti uspješnog JPP-a su povjerenje, transparentnost i zajednički plan. Navedeno nije jednostavno postići među partnerima koji nisu nužno naviknuti da se međusobno savjetuju. Zbog toga je socijalni dijalog bitan element i vitalni faktor uspjeha JPP-a.

Dakle, JPP je komercijalna suradnja javne institucije i privatnog partnera pod uvjetima u kojima privatni partner:

- posluje imovinom javnog sektora za komercijalno korištenje
- preuzima financijske, tehničke i operativne rizike u svezi s obnašanjem institucionalne funkcije i korištenja imovine javnog sektora, ali taj rizik djelom dijeli javnim sektorom
- ima korist od korištenja imovine javnog sektora, uz uvjet maksimiziranja ekonomske i financijske koristi za javni sektor.

Motivi javnog sektora za JPP su:

- dodatni izvori financijskih sredstva za pokretanje novih investicija
- učinkovitija realizacija projekata
- zajednički rizik i njegova podjela između javnog i privatnog sektora

- poboljšanje kvalitete i efikasnosti usluga
- ekonomska i financijska korist

Bit JPP-a leži u raspodjeli rizika, jer je za uspjeh nekog projekta najvažnije ustanoviti rizike vezane za svaki element i fazu projekta, te ih alocirati tako da osiguramo najbolju vrijednost na uložene resurse. Mogućnosti raspodjele rizika koje stoje na raspolaganju kreću se od neposrednog pružanja usluga države do potpune privatizacije, kada država sve rizike i nagrade prenosi na privatni sektor.

Stoga se mogu definirati i neke prednosti i nedostaci JPP-a.

Opće prednosti JPP-a su:

- osigurava se veća efikasnost i kvaliteta – kroz efikasnije izvođenje radova i završetak projekta u zadanim vremenskim rokovima
- najbolja opcija kod ograničenih financijskih resursa javnog sektora – dodatni kapital privatnog sektora omogućuje provedbu projekata za koje javnom sektoru nedostaje kapitala
- jačanje javne uprave – kroz inovativna i obično efikasnija rješenja u kontekstu pružanja javnih usluga
- kvalitetnija i brža implementacija projekata – privatni sektor općenito efikasnije i brže provodi projekte poradi bržeg povrata investicije i vlastitog probitka
- alokacija rizika – kroz partnersko preuzimanje rizika kojim efikasnije upravlja uz bitno smanjenje troškova
- bolja kvaliteta usluge – prema iskustvu razvijenih zemalja koje već desetljećima koriste modele JPP-a dokazano je da su usluge kod JPP projekta kvalitetnije
- ostvarenje dodatnih prihoda – poduzetnik se vodi tržišnim ekonomskim načelima pa u skladu s njima je u mogućnosti naplatiti usluge koje javni sektor načelno ne naplaćuje, a što umanjuje naknadu koju mu plaća javni partner
- bolje upravljanje sustavom usluga javnog sektora – prisutnost konkurencije na tržištu javnih usluga osigurava postojanje načela „Value for money“

- smanjenje proračunskog deficita i javnog duga – projekt se financira dijelom ili u potpunosti sredstvima privatnog sektora što pridonosi boljoj fiskalnoj poziciji JL(R)S i same države.

Pored navedenog je niz prednosti za korisnike projekata i krajnje korisnike koje se ogledaju u poboljšanju kvalitete života i povećanju blagostanja. **Međutim, postoje i nedostaci koji mogu proizaći iz JPP-a, a oni su:**

- spora priprema projekata JPP-a,
- postupak odabira privatnog partnera traje dugo,
- značajni troškovi provedbe postupka,
- poprilično je komplicirano usporediti visinu i količinu koristi između projekata financiranih JPP-om i tradicionalnim načinom; ponajprije zbog nedostatka relevantnih statističkih podataka te nejasne i komplicirane metodologije izračuna koristi i troškova,
- često se dogodi da prvotni podijeljeni rizik na koncu u potpunosti prijeđe na javni sektor, odnosno porezne obveznike,
- zbog osobnog probitka poduzetnika, postoji povećani rizik kvalitete izgrađenih objekata jer se često manipulira s količinom utrošenog materijala i kvalitetom izrade uopće,
- povećan rizik od povećanja cijena usluga zbog osobnog probitka privatnog partnera,
- zbog specifičnosti JPP-a, povećan je rizik od društvenih anomalija, poput mita i korupcije,
- problem često predstavlja neprimjeren administrativni kapacitet potreban za pripremu, provedbu, nadzor i evaluaciju projekata JPP-a ...

7.5.1. MODELI JAVNO – PRIVATNOG PARTNERSTVA

Posljednjih godina, u državama Europske unije, sve se češće primjenjuje model financiranja i ugovaranja javne infrastrukture pod nazivom javno - privatno partnerstvo pa se isto očekuje i

u Republici Hrvatskoj. Mogući modeli suradnje odnosno partnerstva javnog i privatnog sektora su:

- BT – izgradi i prenesi (engl. Build and Transfer)
- BOT – izgradi, djeluju i prenesi (engl. Build, Operate and Transfer)
- BTO – izgradi, prenesi i djeluj (engl. Build, Transfer and Operate)
- BLT – izgradi, iznajmi i prenesi (engl. Build, Lease and Transfer)
- BOO – izgradi, posjeduj i djeluj (engl. Build, Own and Operate)
- BBO – kupi, izgradi i djeluj (engl. Buy, Build and Operate)
- ROT – obnovi, djeluj i prenesi (engl. Rehabilitate, Operate and Transfer)

Svaki od navedenih modela partnerstva ima različit stupanj rizika privatnog partnera i različit stupanj uključenosti javnog sektora.

7.5.2. EU FONDOVI I JAVNO - PRIVATNO PARTNERSTVO

Učinak ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju može se prikazati i kod JPP-a. Naime, od 2014. godine postoji mogućnost financiranja projekata u kombinaciji Europskih fondova i JPP-a. Ovim kombiniranim pristupom financiranja projekata, omogućuje se smanjenje rizika za privatnog partnera i javni sektor. Uz prethodno navedene koristi javnog sektora, mogu se proširiti za sljedeće:

- javno tijelo nema plaćanja sve do stavljanja građevine u uporabu
- provodi se samo jedna faza nabave odnosno odabir privatnog partnera
- nema vlastitih izvora financiranja iz zajmova i kredita
- ne ugrožava se fiskalna pozicija javnog tijela, a posljedično ne dolazi do rasta javnog duga
- ukupno smanjenje društvenih i projektnih troškova reflektira se na smanjenje proračunskog deficita

- kontrola korištenja sredstava iz EU fondova je dio kontrole JPP-a ...

Grad Vodnjan-Dignano moći će po ovom modelu financirati dio razvojnih projekata (npr. energetske učinkovite javne rasvjete, stavljanje u društvenu i ekonomsku funkciju pojedinih objekata i sl.).

8. RAZVOJNE POLITIKE, KLJUČNI DOKUMENTI VIŠIH RAZINA VLASTI I SURADNJA

Razvoj Grada Vodnjana-Dignano temelji se na vlastitim razvojnim strategijama i opredjeljenjima, ali i na razvojnim politikama i razvojnim strategijama viših razina na koje se treba oslanjati i osigurati koherentnost.

8.1. REGIONALNA POLITIKA RH

Republika Hrvatska podijeljena je na 21 županiju, 128 gradova i 429 općina. Županija je jedinica područne (regionalne) samouprave čije područje predstavlja prirodnu, povijesnu, gospodarsku, prometnu, društvenu i samoupravnu cjelinu ustrojenu radi obavljanja poslova od područnog (regionalnog) interesa. Županija osobito obavlja poslove koji se odnose na: školstvo, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, te planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova. Grad je jedinica lokalne samouprave osnovana, u pravilu, za područja više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu i povezana sa zajedničkim interesima stanovništva. Općine su manje jedinice lokalne samouprave sa sličnim funkcijama kao i gradovi. Gradovi i općine u svom djelokrugu obavljaju poslove koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova.

Na nacionalnoj razini ne postoji jedinstveni zakonski akt koji bi sustavno rješavao problematiku regionalnog razvoja na cijelom državnom teritoriju. Ipak, postoji niz zakona koji su relevantni za reguliranje i provođenje politike regionalnog razvoja. U funkciji regionalnog razvoja provedene su sljedeće aktivnosti, usvojeni sljedeći važni dokumenti i osnovane nove institucije:

- Strategija regionalnog razvoja RH (nova Strategija je u izradi)
- Metodologija izrade indeksa razvijenosti
- Financijska potpora integralnom razvoju lokalne zajednice

- Nova statistička klasifikacija prostornih jedinica RH - NUTS 2⁴⁴
- Donesen je Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14) i niz pod zakonskih akata.
- Osnovana je Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske⁴⁵
- Osnovano je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
- Operativni programi
- Niz novih strategija razvoja i operativnih programa javnih tijela je u izradi i procesu donošenja.

U okviru samoupravnog djelokruga regionalnih i lokalnih jedinica, u županijama i ne malom broju gradova postoje upravna tijela nadležna za pitanja regionalnog, odnosno, lokalnog razvoja. Uz to, u nekim županijama i gradovima postoje županijske razvojne agencije, poduzetnički centri, tehnološki centri i druge razvoje institucije koje imaju važnu ulogu u razvoju gospodarstva.

U Istarskoj županiji, kao upravno tijelo, utemeljen je Upravni odjel za održivi razvoj koji u svom sastavu ima: Odsjek za zaštitu prirode i okoliša i Odsjek za pomorstvo, promet i infrastrukturu. Odjel je ustrojen radi obavljanja sljedećih aktivnosti:

- Nositelj je izrade prostornih planova
- Osigurava uvjete za realizaciju kapitalnim investicijama Istarske županije i sufinanciranja investicija jedinica lokalne samouprave radi ravnomjernog razvoja u Istarskoj županiji.
- Koordinira subjekte na pripremi procjene, izradi planova i provođenju aktivnosti u djelatnosti zaštite i spašavanja.

⁴⁴ Prema Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica iz 2007. godine prema NUTS II definirane su tri statističke regije: Sjeverozapadna, Središnja i Istočna te Jadranska Hrvatska. U Sjeverozapadnoj regiji BDP per capita je iznosio 78,3% EU27, a u Središnjoj i istočnoj regiji 45,5% EU27. U 2012. godini došlo je do spajanja ove dvije regije u jedinstvenu statističku regiju kako bi se došlo do ujednačenijeg prosjeka BDP-a per capita, a što bitno utječe na stopu sufinanciranja iz EU fondova. Sada iznosi 64,1% EU27 što omogućuje višu stopu sufinanciranja za Sjeverozapadnu, ali i nižu za Središnju i Istočnu Hrvatsku.

⁴⁵ Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske osnovana je Uredbom o osnivanju Agencije za regionalni razvoj Republike Hrvatske (NN 155/08), 24. prosinca 2008. godine, kao bitni čimbenik provedbe dijela regionalne razvojne politike Republike Hrvatske iz nadležnosti Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

- U djelatnosti zaštite prirode i okoliša obavlja upravne i stručne poslove iz područja zaštite prirode i okoliša, koordinira aktivnosti na zaštiti okoliša određene posebnim zakonima i drugim propisima, izrađuje izvješća, programe, planove i druge dokumente iz područja zaštite okoliša (zrak, voda, tlo, more, otpad), zaštite prirode, održivog razvoja kao i dokumente interventnih mjera u okolišu, a sve sukladno propisima koji reguliraju ta područja, prati stanje svih sastavnica okoliša, provodi postupke procjene utjecaja na okoliš pojedinih zahvata i postupke strateških procjena utjecaja na okoliš, vodi registar onečišćavanja okoliša te osigurava podatke i izvješća za informacijski sustav zaštite okoliša.
- U djelatnosti prometa, pomorstva i infrastrukture obavlja stručne i analitičke poslove aktivnosti u pripremi i izgradnji infrastrukture, prati i analizira zakonsku regulativu uz aktivno sudjelovanje u kreiranju, pripremanju i predlaganju propisa iz oblasti prometa, pomorstva i infrastrukture, priprema i predlaže odluke za određivanje načina korištenja pomorskog dobra te praćenja korištenja i predlaganje naknade za korištenje istih, prati i koordinira rad županijskih lučkih uprava, vodi i obavlja poslove oko naplate naknade za upotrebu pomorskog dobra koju plaćaju vlasnici brodica upisanih u očevidnik brodica, usklađuje vozne redove i izdaje dozvole za obavljanje županijskog linijskog prijevoza putnika, izrađuje i predlaže druge akte iz djelokruga rada, te obavlja i druge poslove sukladno zakonu, aktima Skupštine.⁴⁶

Također, utemeljen je i Upravni odjel za decentralizaciju, lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, prostorno uređenje i gradnju.

U Istarskoj županiji osnovane su i sljedeće razvojne agencije:

➤ **IDA – Istarska razvojna agencija Pula d.o.o.**

IDA d.o.o. je osnovana 14.12.1999. godine, kao operativno tijelo za provedbu razvojnih programa Istarske županije. Osnivači IDA d.o.o. su devet istarskih gradova; Buje, Buzet, Labin, Novigrad, Pazin, Poreč, Pula, Rovinj i Umag. IDA je niz godina nezaobilazan čimbenik razvoja gospodarstva Istre. Njena je primarna uloga poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva u Istarskoj županiji i to kroz pružanje financijske podrške, provođenje edukacija, razvijanje poduzetničke infrastrukture, informiranje i savjetovanje poduzetnika, pružanje usluga potencijalnim stranim investitorima te provedbu različitih međuregionalnih i

⁴⁶ <http://www.istra-istria.hr/index.php?id=2620>

međunarodnih projekata usmjerenih na stvaranje povoljne poduzetničke klime u Istarskoj županiji (više na <http://www.ida.hr/index.php?id=23>).

➤ **AZRRI - Agencija za ruralni razvoj Istre d.o.o. Pazin**

AZRRI je osnovana 13.01.2003. godine, sa zadatkom povezivanja javnog i privatnog sektora te za pripremu i provedbu projekata u ruralnom prostoru. Prva je Agencija te vrste u Hrvatskoj sa specifičnim zadatkom koordiniranja proizvodnih aktivnosti u ruralnim području Istre. Cilj Agencije je pokretanje gospodarskih i razvojnih programa u ruralnom prostoru Istre. Osnivač Agencije je Istarska Županija koja je imatelj poslovnog udjela u omjeru od 100% (više na <http://www.azrri.hr/>).

➤ **IRENA – Istarska Regionalna Energetska Agencija d.o.o.**

IRENA - Istarska Regionalna Energetska Agencija d.o.o. Labin, osnovana je 2009. godine od strane Istarske županije. Prema programu Intelligent Energy Europe (IEE), IRENA je osnovana kao nezavisna neprofitna organizacija, dajući javnu savjetodavnu uslugu u obliku informacije, pomoći u podizanju svijesti, obuke i slično, lokalnim donositeljima odluka vezanim za energetiku u javnom i privatnom sektoru, domaćinstvima i građanima (više na <http://www.irena-istra.hr/>).

➤ **IRTA - Istarska razvojna turistička agencija d.o.o. Poreč**

IRTA je osnovana 03.01.2003. godine. Osnivač je Istarska županija, koja je prvotno bila vlasnik sa 100% udjelom. Međutim, zbog kvalitetnog rada, izvrsnih rezultata i tržišnih prilika u ovom sektoru nakon izvjesnog vremena privatni sektor je uvidio značaj ove Agencije za unapređenje kvalitete turizma u Istri, te je iskazao interes za dokapitalizacijom iste, pa je od 2008. godine vlasnička struktura promijenjena (više na <http://www.irta.hr/>).

➤ **IKA – Istarska kulturna agencija**

Istarska županija je snažno usmjerena ka regionalnom razvoju i to je jedna od strateških odrednica županije, ali i jedinica lokalne samouprave nižeg nivoa (gradovi i općine).

8.2. ZNAČAJ STRATEGIJE „EUROPA 2020“ ZA REGIONALNI RAZVOJ

Uspjeh u postizanju ciljeva zacrtanih europskom strategijom „Europa 2020“ u značajnom će dijelu ovisiti o odlukama koje će se donositi na lokalnoj i regionalnoj razini. Politika regionalnog razvoja je ta koja najvećim dijelom treba pokrenuti razvojne potencijale Europske unije promičući razvoj u svim regijama. Regionalna politika to može postići tako da poboljšava uvjete za pametan rast, dakle, uvjete za obrazovanje i inovacije, potičući istraživanje i razvoj, investicije zasnovane na znanju i novim tehnologijama te aktivnosti koje rezultiraju visokom dodanom vrijednošću. Jednako tako, politika regionalnog razvoja zauzima središnju ulogu u uključivanju i promicanju investiranja prema projektima koji potiču održiv rast, odnosno poticanje investicija prema projektima koji dotiču energetske i klimatske ciljeve te područje zaštite okoliša. Doprinos regionalnom razvoju ogleda se i kroz Inovativnu uniju (kao inicijativa i prioritet EU Strategije) koja je zasnovana na širem konceptu pristupa inovacijama. Dakle, ne samo kao novim ili poboljšanim proizvodima, nego se taj pojam odnosi i na usluge, novi marketing, nove metode brendiranja i dizajna, nove oblike poslovnog upravljanja, organizacije itd.

Prema tome, javna potpora inovacijama mora uvažiti ove promjene i pristup, te napore koje ulaže u istraživanje i razvoj nadopuniti i potporom otvorenoj suradnji među svim stranama koje sudjeluju i mogu pridonijeti razvoju inovacija u ovom novom smislu. Ovakva potpora je opravdana jer privatni kapital ne može uvijek osigurati potrebna sredstva za investicije i razvoj, a zbog razlike između privatnog i društvenog povrata na investiciju (privatni investitor u obzir uzima samo povrat u vidu profita, ne i šire društvene koristi), nesigurnog rezultata, nedostatnih i različitih informacija, neefikasnog sustava itd. Zbog činjenice da postoje značajne razlike među regijama u realizaciji inovacija, to i pristup pojedinih regija treba biti različit i prilagođen posebnostima.

Da bi se postigao europski cilj pametnog rasta (pojam koji podrazumijeva gospodarski rast utemeljen na znanju, znanstvenim istraživanjima, inovacijama, novim tehnologijama, novim metodama itd.), potrebno je mobilizirati sve potencijale u regijama. Inovacije su važne za sve regije; za razvijene da zadrže čelnu poziciju, a za nerazvijene da uhvate priključak s razvijenim regijama. Znanje i inovativni kapacitet regija ovisi o mnogim faktorima; poslovnoj kulturi, vještini radne snage, obrazovnim i trening institucijama, uslugama u potpori inovacijama, mehanizmima prijenosa tehnologije, ICT i infrastrukturi za istraživanje i

razvoj, mobilnosti istraživača, poslovnim inkubatorima, novim izvorima financiranja kao i lokalnim kreativnim kapacitetima.

Regionalna politika treba pomoći da sve regije imaju kapacitet apsorpcije i zaživljavanja inovacija, tako da se koristi od inovacija rašire širom Europe, te da se maksimalizira ukupni europski potencijal utemeljen na znanju.

8.3. ZAJEDNICA NA ČELU LOKALNOG RAZVOJA – CLLD PRISTUP

Europska komisija jedinicama lokalne samouprave preporučuje CLLD kao „alat“ u funkciji lokalnog razvoja.⁴⁷ Cilj je osiguravanje strateškog pristupa planiranju lokalnog razvoja, na način da se definiranje lokalnih potreba odredi na principu „*odozdo prema gore*“ u suradnji sa lokalnom zajednicom, a uvažavajući prioritete koji su definirani na višim razinama planiranja (na razini regije, države i same EU). CLLD pristup treba biti vođen od strane lokalne zajednice, lokalnih akcijskih grupa (LAG) koje su sastavljene od predstavnika javnih i privatnih socio-ekonomskih skupina. Mora biti kreiran da odražava lokalne potrebe i potencijale te da uključi inovativne značajke u lokalni kontekst, umrežavanje i suradnju. Kada je riječ o odlučivanju, javni sektor, kao niti jedna druga interesna skupina, ne smije imati više od 49% glasova. Ključne komponente CLLD pristupa su lokalne strategije razvoja, lokalne akcijske grupe i stanovništvo pokriveno lokalnom strategijom. Lokalnim razvojnim strategijama, trebao bi se definirati prostor i populacija koju strategija pokriva, analizirati razvojne potrebe, opisati strategije i ciljeve, opisati proces uključivanja lokalne zajednice u razvoj strategije, opisati upravljanje i nadzor nad provedbom strategije i napraviti financijski plan strategije, uključujući i plan sredstava odabrane mjere EU fondova.

Lokalne akcijske grupe (LAG) trebale bi biti sastavljene od lokalne vlasti, lokalnih poduzetnika i građana. Upravo bi oni trebali zajednički definirati lokalnu razvojnu strategiju, pripremiti i objavljivati natječaje za prijavu projekata, zaprimati prijedloge projekata i ocjenjivati njihovu usklađenost sa razvojnom strategijom, vršiti proces odabira najusklađenijih strategija i nadzirati provođenje razvojne strategije. Lokalne akcijske grupe

⁴⁷ CLLD (Community led local development) - „Zajednica na čelu lokalnog razvoja“ je jedno od najvažnijih usmjerenja politike regionalnog i lokalnog razvoja te drugih razvojnih politika Europske unije, a koji su obuhvaćeni „Zajedničkim strateškim okvirom“ (CSF).

same određuju veličinu prostora i populacije lokalne strategije razvoja, a iskustva iz EU pokazuju da su optimalni prostori oni na kojima živi između 10.000 i 100.000 stanovnika.

EU potiče ovaj pristup kroz dodatna sredstva, koja će biti osigurana za pokrivanje do 25% troškova nastalih provedbom lokalnih razvojnih strategija. Isto tako je bitno naglasiti da svi projekti koji se realiziraju putem CLLD jedinica lokalne samouprave, koštaju 10% manje jer se na ugovoreni iznos sufinanciranja odobrava dodatnih 10% sredstava.

8.4. REGIONALNA RAZVOJNA POLITIKA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

8.4.1. PROSTORNI PLAN ISTARSKE ŽUPANIJE

Prostorni plan Istarske županije pokriva najveći dio Istarskog poluotoka i obuhvaća površinu od 3.476 četvornih kilometara. Područje Istre dijele tri države: Hrvatska, Slovenija i Italija. Vrlo malen dio Istre, tek sjeverna strana Miljskoga poluotoka, pripada Republici Italiji. Slovensko primorje s Koparskim zaljevom i dijelom Piranskoga zaljeva do ušća rijeke Dragonje dio je Republike Slovenije. Najveći dio, ili 3.130 četvornih kilometara (90% površine), pripada Republici Hrvatskoj. Većina hrvatskog dijela poluotoka nalazi se u Istarskoj županiji 2.820 četvornih kilometara, što je 4,98% od ukupne površine Republike Hrvatske. Ostali dio administrativno-teritorijalno pripada Primorsko-goranskoj županiji. Ukupan broj stanovnika, po popisu iz 2011. godine, iznosi 208.440, što čini oko 4,85% stanovništva Republike Hrvatske.

Prostorni planovi su dokumenti prostornog uređenja kojima se, sukladno članku 12. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN br. 76/07, 38/09, 55/11., 90/11., 50/12., 55/12., 80/13.), određuje svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora te mjerila i smjernice za uređenje prostora Države, županija, Grada Zagreba, općina i gradova. Na području Istarske županije, donijeti su ili su u izradi sljedeće vrste prostornih planova:

- prostorni plan županije,
- prostorni plan područja posebnih obilježja,
- prostorni plan uređenja grada / općine,
- generalni urbanistički plan,

- urbanistički plan uređenja,
- detaljni urbanistički plan

Prostorni planovi na području županije moraju biti usklađeni sa Strategijom prostornog razvoja i Programom prostornog uređenja Države, kao i onim prostornim planovima područja posebnih obilježja koje donosi Sabor RH, a u postupku donošenja prostornog plana županije i prostornih planova područja posebnih obilježja koje donosi predstavničko tijelo županije obvezujuću suglasnost izdaje ministarstvo nadležno za poslove prostornog uređenja.

Prostorni planovi koje donose predstavnička tijela gradova/općina moraju biti usklađeni i s prostornim planovima koje donosi predstavničko tijelo Istarske županije.

8.4.2. MASTER PLAN RAZVOJA TURIZMA

Master plan razvoja turizma Istre 2004.-2012. godine sastoji se od Master planova razvoja za svaki od sedam turističkih klastera te od Integriranog Master plana razvoja turizma Istre, od kojih svaki obuhvaća sljedeće dokumente:

- Razvojni model turizma
- Plan konkurentnosti
- Mogućnosti i potrebe investiranja
- Marketing plan
- Plan provedbe

Kako bismo što više naglasili i valorizirali resurse kojima raspolažemo, restrukturirali i repositionirali postojeću turističku ponudu te ostvarili svoju viziju budućeg razvoja i ograničili ili eliminirali negativnosti u Istri, najprije moramo postići suglasnost oko ova četiri ključna pitanja. Međutim, za takvu suglasnost i dogovor treba nam međunarodno konkurentan i uvjerljiv pregovarački okvir u čijoj izradi trebaju sudjelovati svi interesni subjekti istarskog turizma. Upravo Master plan ima takvu misiju da posluži kao pregovarački sklop i poluga novog razvoja istarskog turizma, a što je uobičajena praksa upravljanja turizmom u brojnim nam konkurentskim zemljama i regijama.

Razvojni model turizma: prvim elementom Master plana definira se razvojni model turizma kojim se utvrđuju ciljevi, strategije, ograničenja i brzina razvoja turizma u skladu s

potencijalnim mogućnostima svakog klastera. Konačni rezultat je definiranje strategije i pozicioniranja na tržištu za svaki klaster.

U Istri je Master planom definirano sedam klastera:

1. Umag-Novigrad (Buje, Brtonigla, Savudrija)
2. Poreč (Tar-Vabriga, Kaštelir-Labinci)
3. Vrsar-Funtana
4. Rovinj (Bale, Kanfanar)
5. Labin-Rabac (Kršan, Raša, Sv.Nedelja)
6. Unutrašnjost istre (Buzet, Cerovlje, Gračišće, Grožnjan, Karojba, Motovun, Lanišće, Lupoglav, Oprtalj, Pazin, Pićan, Sv.Petar u Šumi, Svetvinčenat, Tinjan, Višnjan, Vižinada, Žminj)
7. Pula-Medulin (Vodnjan, Fažana, Barban, Ližnjan, Marčana)

Pozicioniranja klastera iz Masterplana definirana su sljedećim redoslijedom:

- Klaster Umag/ Novigrad - Aktivni odmor i kratki boravci povezan sa sportskim i zdravim načinom života. Ribarsko naselje s mirnim načinom života
- Klaster Poreč - Koncentracija aktivnih doživljaja s bogatim kulturnim nasljeđem
- Klaster Vrsar/Funtana - Doživljaj prirode koji uključuje tradicionalne ribarske aktivnosti s dodirrom umjetnosti
- Klaster Rovinj - Romantični grad u usnulom mediteranskom okruženju
- Klaster Labin/Rabac - Spoj prirode i nasljeđa, raj za umjetnike. Gdje se brežuljci sastaju s morem
- Klaster Unutrašnjost Istre - Očuvani tradicionalni način života, uživanje u istarskoj kulturi, gastronomiji i prirodi
- Klaster Pula/Medulin - Kultura, povijest ... i plaže, mjesto za vaše susrete; Sačuvana obala za aktivni i obiteljski odmor zasnovan na prirodnim vrijednostima

8.4.3. STRATEGIJA RURALNOG RAZVOJA ISTRE

Strateški program ruralnog razvoja područja Istarske županije od 2008. do 2013. godine je strateško plansko-programski dokument i sredstvo za učinkovitije i uspješnije upravljanje razvojem poljoprivrede, ribarstva i ruralnih područja. Glavni promotor (nositelj) izrade i

provedbe Strateškog programa je AZRRI - Agencija za ruralni razvoj Istre, d.o.o. Pazin, te Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i vodoprivredu Istarske županije. Glavni nositelj izrade studije je Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za upravu poljoprivrednog gospodarstva.

Na temelju Zakona 84/01 Republike Italije, Regija Toskana je putem ARSIA-e Agencije za ruralni razvoj Toskane osigurala 150.000,00 Eura za izradu Strateškog programa. Navedenim programom sufinancirane su aktivnosti u Italiji (Toskani) i Republici Hrvatskoj (Istri) vezane za izradu Strategije ruralnog razvoja Istre koja je rađena po prvi puta u Republici Hrvatskoj po LEADER pristupu, odnosno tzv. "bottom up" pristupom (od dolje prema gore).

Krajem 2005. godine, potpisan je ugovor s Agronomskim Fakultetom Sveučilišta u Zagrebu za izradu Strateškog programa, te su tijekom 2006. i 2007. godine izvršene analize stanja ruralnog prostora Istarske županije. Nakon toga, slijedila je javna rasprava sa svim relevantnim čimbenicima u prostoru, radi definiranja prava, obveza i nadležnosti, te su postavljeni preduvjeti za osnivanje LAG-ova (Lokalnih akcijskih grupa), a na temelju tih aktivnosti pristupilo se utvrđivanju županijskih mjera, prioriteta i strateških programa te mogućnosti njihove realizacije. Navedenim aktivnostima, definiran je ruralni prostor Istarske županije uzimajući u obzir kriterije korištene u EU. U navedene aktivnosti izrade programa, a sukladno tzv. „bottom up“, uključeno je preko 200 ključnih subjekata (fizičke i pravne osobe, jedinice lokalne samouprave, institucije i ostali) za definiranje ruralnog razvoja i to putem niza radionica i sastanaka.

Nakon definiranja završne verzije Strateški program postao je službeni dokument usvajanjem na Skupštini Istarske županije dana 06.04.2009. godine (Službene novine Istarske županije br. 04/09.).

Strateški program izrađen je u skladu s metodologijom primijenjenom u izradi sličnih programa koji su u EU obvezatni, te poštivajući razvojne smjernice nacionalnih i regionalnih programa. Sukladno tome, programom su definirani sljedeći strateški ciljevi:

- Izgradnja institucionalnog okruženja koje potiče poboljšanje životnih uvjeta u ruralnim područjima i stvaranje uvjeta za povratak i zadržavanje stanovništva u ruralnim područjima.
- Povećanje konkurentnosti glavnih gospodarskih sektora u ruralnim područjima (proizvodnih, prerađivačkih i uslužnih djelatnosti).

- Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanje i zaštita prirode i okoliša.
- Zaštita i očuvanje kulturnog nasljeđa.
- Trajno poboljšanje učinkovitosti rada komplementarnih – suradničkih institucija u funkciji ruralnog razvitka.

8.4.4. ŽUPANIJSKA RAZVOJNA STRATEGIJA ISTARSKJE ŽUPANIJE 2011.-2013.

Županijska razvojna strategija (ŽRS) temeljni je planski dokument za održivi društveno-gospodarski razvoj svake županije. Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/09), navedene strategije zamijenile su Regionalne operativne programe (ROP-ove).

ROP Istarske županije, koji je za razdoblje od 2006. do konca 2010. godine izradila Istarska razvojna agencija (IDA) d.o.o., a Skupština Istarske županije usvojila 11. rujna 2006. godine, koncem 2010. Kako je ROP istekao izrađena je nova Županijska razvojna strategija (ŽRS) za razdoblje od 2011. do 2013. godine koja je usvojena na Skupštini istarske županije dana 30.5.2011. godine. Pošto Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije prilagođava zakonodavni okvir vezano uz razdoblje trajanja planskih dokumenata, te se produljuje trajanje važeće Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske za jednu godinu odnosno na razdoblje 2011. do 2014. godine. Kako bi se osigurala usklađenost trajanja županijskih razvojnih strategija sukladno članku 5. Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (Narodne novine, broj 53/10), županijska razvojna strategija se produljuje za vremensko razdoblje sukladno Strategiji regionalnog razvoja RH. U skladu s prethodnim odredbama, u 2014. godini započela je izrada Županijske razvojne strategije za razdoblje od 2015. do 2020. godine.

Definirani strateški okvir Istarske županije za razdoblje 2015. - 2020. godine temelji se na četiri strateška cilja:

- 1. Povećanje gospodarske konkurentnosti**
- 2. Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života**
- 3. Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima**

4. Jačanje istarskog identiteta i njegove prepoznatljivosti

8.4.5. LOKALNA AKCIJSKA GRUPA „JUŽNA ISTRA – LAG JUŽNA ISTRA“

LAG-ovi trebaju biti formirani od predstavnika raznih javnih i privatnih društveno ekonomskih skupina kao što su poduzetnici i njihova udruženja, lokalne vlasti, grupe građana i građanska udruženja (udruge, predstavnici manjina, umirovljenici, mladi, žene, muškarci) itd. Civilni i privatni sektor trebaju imati minimalno 50% glasački prava, a niti jedna pojedina interesna skupina ne smije imati više od 49%.

LAG treba pripremiti i provesti lokalnu razvojnu strategiju.

Zadaci LAG-a su:

- Jačati lokalne kapacitete kako bi se pripremile i provele aktivnosti,
- Pripremiti nediskriminirajuće i transparentne procedure i kriterije odabira aktivnosti i projekata, koje ne dopuštaju sukob interesa, koji osiguravaju da minimalno 50% glasova za odabir čini privatni sektor, kao i omogućiti mogućnost žalbe,
- Osigurati usklađenost izbora aktivnosti i projekata s lokalnom razvojnom strategijom prioritizirajući ih u skladu s njihovim doprinosom ciljevima i prioritetima strategije,
- Pripremiti i objavljivati natječaje za prijavu projekata,
- Zaprimati prijedloge projekata i ocjenjivati ih,
- Vršiti proces odabira i dodjele sredstava,
- Nadzor provođenja lokalne razvojne strategije.

LAG Južna Istra osnovan je 12. studenog 2012. godine sa sjedištem u Vodnjanu-Dignano. Obuhvaća prostor sedam jedinica lokalne samouprave (Grad Vodnjan-Dignano te općine Barban, Fažana, Ližnjan, Marčana, Svetvinčenat i Medulin) s brojem stanovnika od 29.376 na površini od 506 km². Jedan je od malobrojnih LAG-ova koji bilježe porast broja stanovnika u posljednjih deset godina (2001. godine, 26.573 st.). LAG ukupno broji 63 člana iz sva tri sektora djelatnosti (12 iz javnog, 18 iz poslovnog te 33 člana iz civilnog).

Cilj djelovanja LAG-a je pomoći ljudima, udrugama, poduzećima i ostalim subjektima u ruralnim područjima da ocijene potencijal svojeg područja, te da se potakne provedba integriranih i kvalitetnih strategija održivog razvoja. Putem Lokalne akcijske grupe, cilj je povezati ljude na lokalnoj razini, kako bi razmjenjivali svoja iskustva i informacije, te kako bi predlagali projekte i aktivnosti, a sve s ciljem ruralnog razvoja.

8.4.5.1. POTPORA EU FONDOVA LOKALNOM RAZVOJU – AKTIVNOSTIMA LAG-OVA

Potpورا od strane EU fondova će uključivati troškove pripreme, provedbu aktivnosti iz lokalnih razvojnih strategija, pripremu i implementaciju aktivnosti LAG - ova, tekuće troškove provedbe strategije do 25% javnih troškova nastalih provedbom lokalnih razvojnih strategija.

Ono što je važno istaknuti je da će postotak sufinanciranja od strane ERDF-a i ESF-a u slučaju CLLD pristupa biti uvećan za 10%. Dakle, projekti koji se realiziraju putem CLLD-a, zemlju članicu, odnosno JL(R)S, koštati će 10% manje.

8.5. SURADNJA

Grad Vodnjan-Dignano godinama uspješno surađuje sa gradovima, općinama i različitim organizacijama na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Na lokalnoj razini prisutna je stalna suradnja sa susjednim Općinama i Gradom Pulom.

Na regionalnoj razini, suradnja se ogleda kroz kreiranje integralne turističke ponude Istre i programa očuvanja i promocije istarskog identiteta.

Grad Vodnjan-Dignano surađuje s brojnim gradovima i općinama u kulturnim, turističkim i gospodarskim projektima, a izdvajaju se:

- Grad Otok (Hrvatska)
- Manzano (Italija)
- Trebon (Češka)
- Blace (Srbija)

U pretpristupnom razdoblju, Grad Vodnjan-Dignano sudjelovao je u projektima prekogranične suradnje:

- REVITAS - Revitalizacija istarskog zaleđa i turizma u istarskom zaleđu (2010 - 2013) - IPA Slovenija-Hrvatska 2007 - 2013.
- ZOOB - Smanjenje zagađenja i očuvanje biološke raznolikosti s naglaskom na maslinarstvo (2010 – 2012) - IPA Slovenija-Hrvatska 2007 - 2013.
- OSIPPPIT - Organizacija sustava izravne prodaje poljoprivrednih proizvoda korištenjem internet tehnologije (2014 – 2015) - OP Slovenija-Hrvatska 2007 – 2013.
- REVITAS II - Nadgradnja revitalizacije istarskog zaleđa i turizma u istarskom zaleđu (2014 – 2015) - OP Slovenija-Hrvatska 2007 – 2013.
- RURAL DESIGN - Kreativna industrija dizajniranja prostora (2015 – 2016) - OP Slovenija-Hrvatska 2007 – 2013.

9. DRUŠTVENO EKONOMSKA KRETANJA U RH I IŽ

9.1. STANJE GOSPODARSTVA

Od početka svjetske gospodarske krize, koja se krajem 2008. godine prenijela i na Hrvatsko gospodarstvo, hrvatsko gospodarstvo bilježi negativne stope rasta. Tijekom 2013. godine, zabilježen je realni pad bruto domaćeg proizvoda od 2,6%. Takvo kretanje BDP-a rezultat je smanjenja domaće i inozemne potražnje, što je utjecalo na smanjivanje ukupne proizvodnje roba i usluga. Pritom se posebno isticao pad domaće potražnje, koji je znatno povećan u odnosu na 2011. godinu (*iznosio je 2,7% u odnosu na 0,4% u prethodnoj godini*). Realno su smanjene sve kategorije domaće potražnje, pri čemu je najviše smanjena osobna potrošnja, koja ima i najveći udio u strukturi (oko 56%), a znatno je smanjena i vrijednost investicija u fiksni kapital. Promatrajući prema gospodarskim sektorima, može se reći da su svi zabilježili negativne stope rasta (poljoprivreda -6,6%, prerađivačka industrija -5,3%, građevinarstvo -12,3%).

Negativni trendovi iz prethodnih godina nastavljeni su i u 2013. godini, kada je realni pad BDP-a iznosio 1,0%. Negativan doprinos ukupnom kretanju BDP-a dala je osobna potrošnja koja je pala za 1,0%, smanjenje izvoza za 1,8%, te bruto investicije u fiksni kapital koje su smanjene za 1,0%. Pozitivnu stopu zabilježila je javna potrošnja, koja je u 2013. godini porasla za 0,5%.

Promatrano po sektorima, najveći pad zabilježio je sektor građevinarstva koje bilježi negativnu stopu rasta na razini od 4,3%, prerađivačka industrija -3,7%, poljoprivreda i šumarstvo -1,3%, te financijska djelatnost i djelatnost osiguranja -1,2%.

U tablici 16 prikazano je kretanje BDP – a po stanovniku od 2003. do 2012. godine u Republici Hrvatskoj.

Tablica 16: BDP per capita u eurima, u tekućim cijenama i uz tekući tečaj po NUTS klasifikaciji

Godina	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Republika Hrvatska	6.813	7.430	8.110	8.947	9.775	10.718	10.108	10.057	10.325	10.297
Kontinentalna Hrvatska	6.880	7.424	8.170	9.097	9.841	9.841	10.190	10.147	10.514	10.500
Grad Zagreb	11.814	13.013	14.569	16.072	17.347	19.132	17.802	18.645	18.503	18.506

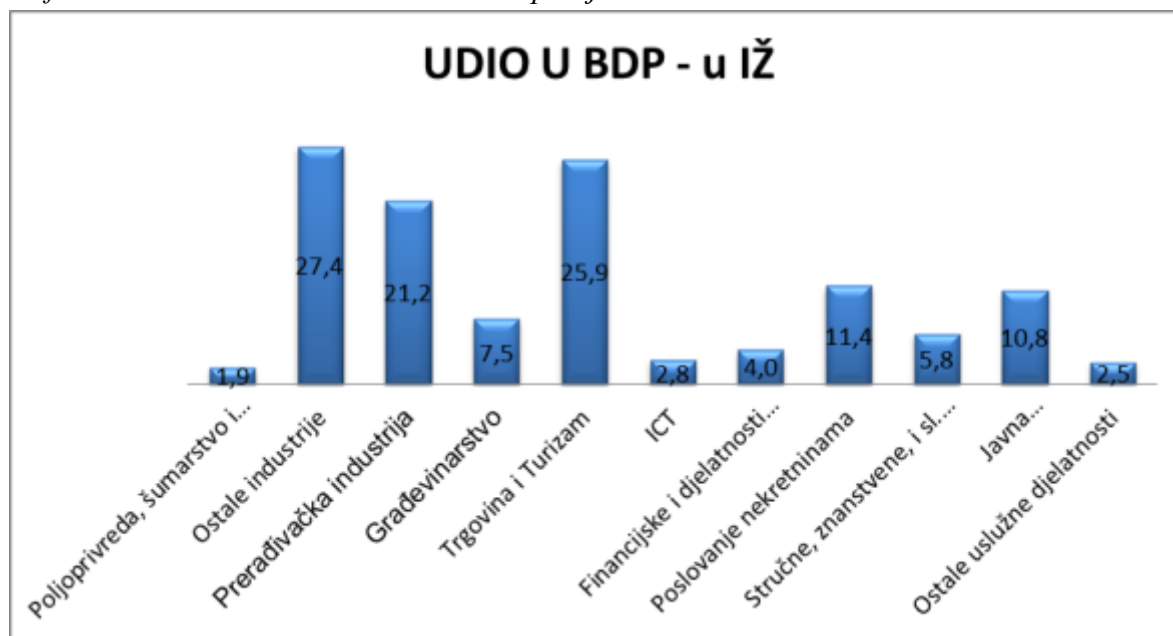
Zagrebačka županija	5.217	5.701	6.372	6.530	7.325	7.993	7.734	7.164	7.786	7.791
Krapinsko-zagorska ž.	4.992	5.156	5.990	6.388	7.083	7.271	6.491	6.085	6.300	6.246
Varaždinska županija	6.342	6.292	6.694	7.595	8.164	9.235	8.736	3.209	8.265	8.300
Koprivničko-križevačka ž.	6.295	6.445	6.962	8.829	8.946	9.331	9.102	8.086	8.524	9.156
Međimurska županija	5.500	5.805	6.072	7.076	7.485	8.751	8.233	7.885	8.459	8.436
Bjelovarsko-bilogorska ž.	4.979	5.306	5.616	6.474	6.530	7.904	7.382	6.720	7.062	6.879
Virovitičko-podravsko ž.	5.011	5.160	5.290	6.356	6.703	7.124	6.213	5.869	6.333	6.199
Požeško-slavonska županija	4.942	5.289	5.516	5.740	6.327	6.523	6.110	6.053	6.281	6.101
Brodsko-posavska županija	4.027	4.392	4.428	4.965	5.283	6.047	5.511	5.357	5.882	5.853
Osječko – baranjska ž.	5.138	5.669	6.061	6.769	7.851	8.692	7.972	7.539	8.271	8.093
Vukovarsko – srijemska ž.	4.033	4.276	4.681	5.426	5.628	6.418	5.865	5.521	6.217	5.996
Karlovačka županija	5.424	5.583	6.147	6.994	7.862	8.391	7.574	7.404	7.709	7.621
Sisačko-moslavačka ž.	5.351	5.622	6.317	7.427	7.116	5.256	8.243	8.362	8.214	8.148
Jadranska Hrvatska	6.673	7.442	7.985	8.642	9.641	10.353	9.941	9.876	9.941	9.885
Primorsko-goranska ž.	8.147	8.642	9.859	10.778	11.406	12.795	12.325	12.343	12.724	13.110
Ličko-senjska županija	7.249	9.931	7.592	8.062	8.002	9.540	8.633	8.278	8.081	7.764
Zadarska županija	5.863	6.248	6.778	7.037	8.162	9.132	8.543	8.182	8.302	8.169
Šibensko-kninska županija	5.082	5.751	6.595	6.699	7.949	8.232	7.449	7.887	7.930	7.869
Splitsko-dalmatinska ž.	5.285	6.036	6.401	7.098	8.166	8.533	8.142	8.072	8.072	7.875
Istarska županija	9.382	10.324	10.779	11.591	12.672	13.170	12.355	12.897	12.991	12.677
Dubrovačko-neretvanska ž.	6.054	7.102	7.817	8.571	10.112	10.569	10.597	10.457	9.807	9.861

Izvor: DZS

Promatrano po županijama (2012. godina), Istarska županija generira svega 5,99% hrvatskog bruto domaćeg proizvoda RH. Slijedom toga, bruto domaći proizvod po glavi stanovnika u Istarskoj županiji iznosi 12.677 Eura.

U strukturi BDP-a Istarske županije, najznačajnije mjesto zauzima prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje te ostale industrije, što generira 27,4% BDP-a Županije. Na drugom je mjestu trgovina i turizam s 25,9%, nakon toga prerađivačka industrija s 21,2%, poslovanje s nekretnina s udjelom od 11,4% i javna uprava, obrazovanje i sl. javne djelatnosti s 10,8%.

Grafikon 15: Struktura BDP-a Istarske županije



Izvor: DZS, 2013.

Uspoređujući strukturu bruto domaćeg proizvoda Županije sa strukturom na razini RH, vidljivo je da turizam, trgovina na malo, prerađivačka industrija, građevinarstvo i poslovanje nekretninama u strukturi Istarske županije imaju značajniju ulogu nego na razini RH. S druge pak strane, djelatnost javne uprave, financijske djelatnosti i ICT s puno manjim udjelom sudjeluju u BDP-u Županije, nego li je to na nacionalnoj razini.

9.1.1. INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

Nakon pada industrijske proizvodnje od 5,5% u 2012. godini, taj je pad u 2013. godini iznosio 2,0%. Najznačajniji pad obujma industrijske proizvodnje u 2013. godini zabilježila je prerađivačka industrija čiji se obujam smanjio za 3,7%. Ovo je posebno važno jer prerađivačka industrija čini 78,2% ukupne industrijske proizvodnje RH.

Od 24 grane prerađivačke industrije u 2013. godini ih je čak 16 zabilježilo smanjenje obujma proizvodnje. Najveći pad zabilježila je proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava (43,6%), duhanskih proizvoda (12,2%), proizvodnja odjeće (9,7%), proizvoda od gume i plastike (7,6%), te proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda (6,8%). Najveći porast proizvodnje zabilježila je ostala prerađivačka industrija (20,9%), ostalo rudarstvo i vađenje (15,9%), proizvodnja metala (14,6%) i proizvodnja tekstila (4,2%).

Osim prerađivačke industrije, područje rudarstva i vađenja zabilježilo je pad od 2,3%, dok je područje opskrbe električnom energijom plinom i vodom zabilježilo porast od 10,9%.

Proizvodnost rada u 2013. godini porasla je za 3,2% najvećim dijelom kao rezultat porasta produktivnosti rada u sektoru opskrbe električnom energijom, plinom i vodom od 23%, te kao rezultat smanjenja broja zaposlenih u industriji.

9.1.2. PROMET U TRGOVINI NA MALO

Promet u trgovini na malo je, nakon pada od 0,7% u 2012. godini, u prvih jedanaest mjeseci 2013. godine zabilježio nominalni porast od 1,8% dok je realno (korigirano za inflaciju) zabilježen pad od 1,9%. S obzirom na važnost trgovina na malo za gospodarstvo Istarske županije, jasno je da negativna kretanja u ovoj gospodarskoj grani negativno djeluju na ukupno gospodarstvo Županije.

9.1.3. ROBNA RAZMJENA S INOZEMSTVOM

Saldo vanjskotrgovinske robne razmjene Republike Hrvatske konstantno je negativan svih proteklih godina. Nakon deficita vanjskotrgovinske razmjene u 2013. godini od 6.938,4 milijuna Eura, tijekom 2014. godine zabilježen je deficit od 6.749,6 milijuna Eura.

Ukupan izvoz Istarske županije u 2012. godini iznosio je 693 milijuna Eura što je činilo 7,2% hrvatskog izvoza. Ukupan uvoz Istarske županije u istoj je godini iznosio 672,3 milijuna Eura odnosno 4,1% ukupnog uvoza RH. Suficit vanjskotrgovinske razmjene Istarske županije iznosio je preko 20,75 milijuna Eura.

9.1.4. TURIZAM

U Republici Hrvatskoj, u 2014. godini ostvareno je ukupno 13,1 milijuna dolazaka turista, što je rast od 5,6% u odnosu na 2013. godinu; broj domaćih povećao se za 1,4%, a stranih za 6,2% u odnosu na 2013. godinu.

Ukupan broj noćenja u 2014. godini iznosio je 66,5 milijuna, što označava rast od 2,6% u odnosu na 2013. godinu. Broj stranih noćenja iznosio 61,3 (rast 2,8%) milijuna, a domaćih noćenja 5,2 milijuna (rast 0,5%). Prosječni broj dana boravka iznosio je 5,1 dan.

U 2014. godini, Istarska je županija ostvarila blagi porast dolazaka u odnosu na 2013. godinu, te minimalno povećanje noćenja turista. Ukupan broj turističkih dolazaka 2014. godine iznosio je 3.059.226 dolazaka, a turističkih noćenja ukupno je bilo 19.545.303. Navedeni rezultati govore o potencijalu ovog prostora za razvoj i unapređenje turizma, turističke ponude i turističkog proizvoda.

9.1.5. ZAPOSLENI I NEZAPOSLENOST

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku na dan 31. prosinca 2014. godine, na području Istarske županije bilo je registrirano 22.185 pravnih osoba, što je 7.44% od ukupno registriranih pravnih osoba u RH. Struktura pravnih osoba u Istarskoj županiji bila je sljedeća:

- trgovačka društva – 13.690 od čega 12.156 aktivnih
- poduzeća i zadruge – 4.624 od čega 61 aktivnih
- ustanove, tijela udruge i organizacije – 3.871 od čega 1.489 aktivnih

Radi potpunijeg pregleda ukupnog broja gospodarskih subjekata, ovim podacima treba dodati i evidentiranih 6.709 subjekata u obrtu i slobodnim zanimanjima. Prema aktivnostima u Istarskoj županiji u prosincu 2014., najviše pravnih osoba po aktivnosti bilo je registrirano u trgovini na veliko i malo; popravku motornih vozila i motocikala 2.753 aktivnih (5.758 registriranih), građevinarstvu 2.128 aktivnih (2.716 registriranih), stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima 1.317 aktivnih (1.738 registriranih), poslovanju nekretninama 1.304 aktivnih (1.477 registriranih), te u prerađivačkoj industriji 1.187 aktivnih (1.776 registriranih). U razdoblju od 2008. do 2012. godine, najznačajniji pad u ukupnoj zaposlenosti bilježi sektor građevinarstva. Smanjen je i udio prerađivačke industrije, dok raste značaj smještaja i ugostiteljstva i ostalih uslužnih djelatnosti.

Smanjenje zaposlenosti u pojedinim djelatnostima odrazilo se i na strukturu potražnje za radom, odnosno novoprijavljenih osoba na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje prema prethodnom iskustvu. Broj slobodnih radnih mjesta u 2008 godini iznosio je gotovo 90%

novoprijavljenih osoba službi za zapošljavanje, dok je zbog rastućeg broja novoprijavljenih nezaposlenih osoba taj pokazatelj pao na 47,9% u 2012. godini. Značajna odstupanja između broja slobodnih radnih mjesta i osoba koja su radila u pojedinim djelatnostima te su ostala bez zaposlenja, ukazuju na neusklađenost ponude i potražnje za radom snagom. Tako je 2012. godine omjer između slobodnih radnih mjesta i novoprijavljenih osoba bio najnepovoljniji za djelatnosti građevinarstva, poljoprivrede, prerađivačke industrije i trgovine. S druge strane, više slobodnih radnih mjesta od novoprijavljenih nezaposlenih osoba bilo je u javnoj upravi, obrazovanju, zdravstvu i opskrbi električnom energijom.

Ukupan broj zaposlenih u Istarskoj županiji 31. ožujka 2014. godine iznosio je 59.203 zaposlenih, što je činilo 5,3% ukupno zaposlenih u Republici Hrvatskoj.

Od ukupnog broja zaposlenih u Istarskoj županiji najviše ih je bilo zaposleno u prerađivačkoj industriji (11.368 zaposlenih), zatim u djelatnosti trgovine na veliko i malo (7.832 zaposlenih), djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i posluživanje hrane (6.701 zaposlenih), obrazovanju (5.584 zaposlenih) i javnoj upravi (4.220 zaposlenih).

Broj i udio zaposlenih po ostalim sektorima prikazan je u tablici 17. U istoj tablici prikazan je i indeks promjene zaposlenosti po djelatnostima 2014/2013.

Tablica 17: Zaposlenost po sektorima i indeks promjene

NKD	Naziv	Republika Hrvatska	Istarska Ž	Istarska Ž	Udio IŽ/RH	Istarska Ž
		2014	2013	2014	2014	Indeks 2014/2013
	Ukupno	1.109.461	59.264	59.203	5,3	100
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	23.173	617	851	3,7	138
B	Rudarstvo i vadenje	5.388	202	190	3,5	94
C	Prerađivačka industrija	197.989	11.905	11.368	5,7	95
D	Opskrba električnom energijom, plinom i parom	14.756	792	694	4,7	88

E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda	20.949	1.598	1.476	7	92
F	Gradevinarstvo	72.710	4.090	4.451	6,1	109
G	Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila	176.665	8.146	7.832	4,4	96
H	Prijevoz i skladištenje	57.981	2.228	2.051	3,5	92
I	Djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i posluživanje hrane	46.514	6.581	6.701	14,4	102
J	Informacije i komunikacije	33.687	1.341	1.663	4,9	124
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	35.796	1.662	1.648	4,6	99
L	Poslovanje nekretninama	7.390	563	611	8,3	109
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	53.493	2.265	2.715	5,1	120
N	Administrativne i pomoćne djelatnosti	35.869	2.139	2.176	6,1	102
O	Javna uprava, obrana i obvezno osiguranje	102.723	4.346	4.220	4,1	97
P	Obrazovanje	110.343	5.590	5.584	5,1	100
Q	Djelatnost zdravstvene zaštite i oscijlane skrbi	82.684	3.225	3.310	4	100

R	Umjetnost, zabava i rekreacija	19.178	1253	1086	5,7	87
S	Ostale uslužne djelatnosti	12.173	721	576	4,7	80

Izvor: DZS

Ukupan broj nezaposlenih u Istarskoj županiji, početkom 2014. godine iznosio je 10.224. U odnosu na 2008. godinu (početak krize) broj nezaposlenih u Istarskoj županiji porastao za 92%, dok je u cijeloj RH taj porast iznosio 59,8%.

Kretanje broja nezaposlenih od 2005. do 2014. godine na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini prikazano je u tablici 18.

Tablica 18: Kretanje broja nezaposlenih u RH, Istarskoj županiji i Gradu Vodnjanu-Dignano

Godina/Razina	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Republika Hrvatska	308.739	291.616	264.446	236.741	263.174	302.425	305.333	324.323	345.112	378.284
Istarska županija	6.374	6.317	5.819	5.325	6.740	7.949	7.914	8.185	9.071	10.224
Grad Vodnjan	218	221	221	210	259	317	297	298	348	330

Izvor: HZZ

Od ukupnog broja nezaposlenih, 49,6% bili su muškarci a 50,4% žene. Promatrano prema stupnju obrazovanja, na području Istarske županije najviše nezaposlenih bilo je sa završenom srednjom školom (64,8%), te sa završenom osnovnom školom (21,6%).

Tablica 19: Nezaposleni prema stupnju obrazovanja u Istarskoj županiji

Godine	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bez škole i nezavršena osnovna škola	350	392	368	337	361	341	332	338	364	378

Završena osnovna škola	1.512	1.577	1.522	1.452	1.758	2.047	1.926	1.924	2.026	2.213
Srednja škola	3.991	3.796	3.419	3.068	3.987	4.832	4.852	4.948	5.572	6.365
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	229	252	256	230	305	328	342	413	487	558
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	292	300	254	238	329	401	463	563	622	710
Ukupno	6.374	6.317	5.819	5.325	6.740	7.949	7.914	8.185	9.071	10.224

Izvor: HZZ

U tablici 19 prikazan je broj nezaposlenih po postignutom stupnju obrazovanja u Istarskoj županiji, te njegovo kretanje u razdoblju od 2005. do 2014. godine.

Najveći broj nezaposlenih spada u one sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem, a mnogo je manji broj nezaposlenih sa završenim višim i visokim stupnjem obrazovanja.

U tablici 20 prikazan je broj nezaposlenih po postignutom stupnju obrazovanja u Gradu Vodnjanu-Dignano te njegovo kretanje u razdoblju od 2005. do 2014. godine.

Tablica 20: Nezaposleni prema stupnju obrazovanja u Gradu Vodnjanu-Dignano

Godine	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bez škole i nezavršena osnovna škola	38	45	44	37	38	35	35	39	46	36
Završena osnovna škola	70	66	67	69	84	101	90	90	93	87
Srednja škola	102	96	100	95	122	167	155	147	181	179
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	3	6	6	6	7	7	6	9	10	10

Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	6	7	5	3	8	7	11	14	19	18
Ukupno	218	221	221	210	259	317	297	298	348	330

Izvor: HZZ

Struktura nezaposlenih prema postignutom stupnju obrazovanja slična je kao i na razini županije pa je najveći broj nezaposlenih sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem, a mnogo manji broj onih sa završenim višim i visokim stupnjem obrazovanja.

9.2. INDEKS RAZVIJENOSTI I PODUZETNIŠTVO

Ocjenjivanje stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave temelji se na **indeksu razvijenosti**. Pokazatelje za izračun indeksa razvijenosti, izračun vrijednosti indeksa razvijenosti, udio pojedinog pokazatelja u ukupnoj vrijednosti indeksa razvijenosti uređuje Vlada RH uredbom. Postupak ocjenjivanja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave provodi Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva na temelju indeksa razvijenosti. Ocjenjivanje stupnja razvijenosti provodi se svake tri godine.

Indeks razvijenosti izračunava se na temelju sljedećih pokazatelja:

1. stope nezaposlenosti,
2. dohotka po stanovniku,
3. proračunskih prihoda jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave po stanovniku,
4. općeg kretanja stanovništva,
5. stope obrazovanosti.

Istarska županija ima indeks razvijenosti 156,80%, te se nalazi na drugom mjestu među hrvatskim županijama, i ulazi u IV skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti veća od 100% prosjeka Republike Hrvatske.

Na području Županije, 32 JLS imaju indeks razvijenosti veći od 100% prosjeka RH, dok ih 9 spada u skupinu JLS koji imaju indeks razvijenosti u rasponu od 75% do 100% vrijednosti državnog prosjeka. Na području Županije nema jedinice lokalne samouprave koja se nalazi u I i II skupini čije su vrijednosti ispod 75% nacionalnog prosjeka.

Indeks razvijenosti Grada Vodnjana-Dignano iznosi 111,04% po kojem ulazi u IV. skupinu razvijenosti među jedinicama lokalne samouprave. Prema analizi pokazatelja indeksa Grad Vodnjan-Dignano je po sljedećim pokazateljima/komponentama indeksa iznad nacionalnog prosjeka:

- Prosječni izvorni prihodi *per capita*
- Prosječna stopa nezaposlenosti
- Kretanje stanovništva

Grad Vodnjan-Dignano je po sljedećim pokazateljima/komponentama indeksa ispod prosjeka RH :

- Prosječni dohodak *per capita*
- Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16 - 65 godina

Prema međunarodnom GEM (Global Entrepreneurship Monitor) istraživanju i pokazateljima poduzetničke aktivnosti objavljenim u materijalu *Što čini Hrvatsku (ne)poduzetničkom zemljom?* (izdavač CEPOR – Centar za politiku razvoja MSP-a pod pokroviteljstvom Ministarstva poduzetništva RH), Hrvatska značajno zaostaje u odnosu na zemlje čijoj razvojnoj skupini pripada.

Hrvatska, po svim pokazateljima poduzetničke aktivnosti, zaostaje za zemljama čijoj razvojnoj skupini pripada (gospodarstva čiji rast se temelji na efikasnosti): u 2011. godini manje je onih koji uočavaju poslovnu priliku (18,25% vs. 39,67%), manje je ljudi s namjerama o pokretanju poslovnog pothvata (21,64% vs. 26,26%) i više je straha od promašaja (45,72% vs. 38,14%). Ovi pokazatelji upozoravaju na pad kapaciteta proaktivnog djelovanja u sferi gospodarstva, jer Hrvatska bilježi oštri pad uočavanja prilika, dok se u referentnoj skupini to nije dogodilo, usprkos globalnoj krizi.

Razlozi za ulazak u poduzetničku aktivnost (osobni izbor zbog uočene prilike ili nužnost, zbog situacije u kojoj se osoba našla) određuju motivacijski koeficijent (kao odnos TEA Prilika i TEA Nužnost), koji je važan pokazatelj poduzetničkog kapaciteta zemlje. Što je

motivacijski koeficijent veći, veća je vjerojatnost da će poslovni pothvati biti uspješni (jer su rezultat osobnog izbora i bolje pripremljenosti za takvu aktivnost).

Hrvatska je, u svim godinama, na začelju svih zemalja uključenih u GEM istraživanje (npr. u 2011. godini motivacijski koeficijent za Hrvatsku je bio 1,78 a za Norvešku 20, što znači da je u Norveškoj bilo 20 puta više onih koji su u poduzetnički pothvat ušli zbog uočene prilike od onih koji su to učinili zbog nužnosti, dok je u Hrvatskoj takvih bilo samo 1,78 puta više).

Nadalje, TEA indeks (Razina poduzetničke aktivnosti mjerena brojem poduzetnika na svakih 100 stanovnika) je u 2011. godini iznosio 7,32%, što Hrvatsku svrstava na 37. od 55 mjesta među promatranim zemljama. Prosjek promatranih zemalja je 13,97%, iz čega je vidljivo da je razina poduzetničke aktivnosti na dvostruko nižoj razini od prosjeka. Mjerenje razlikuje poticaj za ulazak u poduzetništvo – poslovna prilika ili nužda. Pokazatelji za Istru, Primorje i Gorski Kotar govore da je od 8,57%, 6,0 generirano prilikom, a 2,69 nuždom što daje motivacijski koeficijent (omjer prilika/nužda) 2,32. Prosjek RH je 1,14, dok je prosjek svih promatranih zemalja 3,43. Ovo govori da među 55 zemalja, 3,43 puta više poduzetnika ulazi u poduhvat zbog toga što vidi priliku, nego što to čini iz nužde.

Prema rečenim istraživanjima, Istarska županija prema Rangu konkurentnosti zauzima treće mjesto među hrvatskim županijama, sedmo mjesto prema Rangu kvalitete poslovnog okruženja, te peto mjesto prema Rangu kvalitete poslovnog sektora.

Iz svega gore navedenog, može se zaključiti da je Istarska županija s aspekta poduzetnika, poduzetnosti i poduzetništva iznad prosjeka RH, te da se nalazi na vrhu.

10. STRATEGIJA RAZVOJA

U prethodnim poglavljima, izvršena je analiza stanja svih resursa, istaknute su glavne prednosti, nedostaci i razvojni problemi s kojima je Grad Vodnjan-Dignano suočen. Korišteni su prikupljeni podaci, učestali kontakti i razgovori voditelja projekta s radnom grupom oko glavnih snaga, slabosti, prilika i prijetnji (SWOT analize koje karakteriziraju Grad Vodnjan). Najznačajnije učešće, imali su članovi radne grupe. Tijekom izrade strategije provedena je jedna tematska panel prezentacija na koju su pozvani svi dionici Grada Vodnjana-Dignano; poduzetnici, udruge, građani i predstavnici lokalne vlasti. Nakon prezentacije, podijeljeni su upitnici, kako bi se što vjerodostojnije identificirali razvojni problemi, mogućnosti i dr. Za one koji su bili spriječeni nazočiti spomenutom tematskom panelu, upitnici su bili dostupni na *web* stranici Grada Vodnjana-Dignano te su ih mogli ispuniti *on-line*. Uzimajući u obzir sve navedeno u prikazanoj analizi stanja, razvojnim politikama svih razina, javnom mnijenju Grada Vodnjana-Dignano i predstavnika lokalne vlasti, u nastavku teksta koji slijedi prikazat će se nova vizija Grada Vodnjana-Dignano s pripadajućim općim ciljevima, usklađenost ciljeva i prioriteta Strategije sa strateškim okvirom Županijske razvojne strategije 2015. – 2020.

10.1. VIZIJA

Vizija razvoja Grada Vodnjana-Dignano rezultat je konsenzusa svih dionika i predstavlja poželjno stanje grada u budućnosti i po kojem će biti prepoznat u javnosti. Vizija također predstavlja i opći, dugoročan cilj ukupnog razvoja lokalne zajednice. Ona integrira sve ono čime Vodnjan-Dignano raspolaže, s onim što mu je ostavljeno u nasljeđe i što će Vodnjan-Dignano ostaviti u nasljeđe budućim generacijama; bogatu kulturno – povijesnu materijalnu i nematerijalnu baštinu, očuvan okoliš, čisto more i uređene plaže, razvijenu poduzetničku i turističku infrastrukturu, infrastrukturno i hortikulturno uređen urbani prostor, te zajedništvo i socijalnu osjetljivost stanovništva.

Vodnjan-Dignano svoj razvoj temelji na održivoj poljoprivredi, turizmu, bogatoj kulturnoj i prirodnoj baštini, tradiciji i razvijenoj poslovnoj infrastrukturi, a svim svojim građanima jamči visoku razinu kvalitete života po načelima održivog razvoja.

U Viziji su istaknuti svi raspoloživi razvojni potencijali Vodnjan-Dignano koji zbog raznih čimbenika do danas nisu bili u optimalnoj mjeri ekonomski i društveno valorizirani. Učinkovitijim korištenjem kulturnih i prirodnih resursa moguće je kreirati niz novih turističkih proizvoda koji će potaknuti razvoj turizma, poljoprivrede i drugih gospodarskih grana.

Glede uloge Grada u doprinosu ostvarenja Vizije potrebno je naglasiti da živimo u uvjetima tržišne ekonomije pa se od Grada ne može očekivati rješavanje gospodarskih i socijalnih problema, primjerice izgradnjom tvornica i otvaranjem radnih mjesta u proizvodnji, a kako se radilo u nekim prošlim vremenima. Grad mora djelovati u skladu sa zakonskim obvezama i ovlastima, u uvjetima visoko centralizirane države. Međutim, uloga Grada može i mora biti razvojno poticajna.

10.2. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE

Prethodno je pojašnjena Vizija, njene karakteristike, čimbenici ostvarenja i mogućnosti nositelja razvojnih politika. U daljnjoj razradi strateškog okvira definirani su ciljevi koji su u funkciji ostvarenja dugoročnog cilja, vizije razvoja. Ciljevi su formulirani po S.M.A.R.T. načelima postavljanja ciljeva. Navedeno znači da su postavljeni strateški ciljevi:

- Specifični (eng. Specific),
- Mjerljivi (eng. Measurable),
- Ostvarivi (eng. Achievable/Attainable),
- Relevantni (eng. Relevant),
- Vremenski određeni (eng. Time - bound).



U skladu sa razvojnim i tekućim problemima i potrebama Grada Vodnjana-Dignano definirani su sljedeći strateški ciljevi čije će ostvarenje doprinijeti željenom dugoročnom cilju razvoja Grada Vodnjana-Dignano (viziji razvoja):

STRATEŠKI CILJ 1

RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA

STRATEŠKI CILJ 2

SUDJELOVANJE GRADA VODNJANA-DIGNANO U JAČANJU KVALITETE ŽIVOTA I TRŽIŠTA RADA

STRATEŠKI CILJ 3

ZAŠTITA PRIRODNIH RESURSA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

STRATEŠKI CILJ 4

ZAŠTITA, OČUVANJE I JAČANJE PREPOZNATLJIVOSTI ISTARSKOG IDENTITETA

Osim što su specifični, mjerljivi, ostvarivi, relevantni i vremenski određeni, strateški ciljevi i prioriteti Grada Vodnjana-Dignano u potpunosti su usklađeni sa strateškim okvirom Razvojne strategije Istarske županije za razdoblje od 2015. do 2020. godine.

U tablici 21 prikazani su strateški ciljevi i prioriteti razvoja Grada Vodnjana-Dignano i njihova koherentnost s ciljevima i prioritetima razvoja Istarske županije.

Tablica 21: Ciljevi i prioriteti Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje 2014. – 2020. godine

Ciljevi i prioriteti Grada Vodnjana-Dignano prema Strategiji razvoja 2015. – 2020.	Ciljevi i prioriteti Istarske županije prema Županijskoj razvojnoj strategiji Istarske Županije 2015. - 2020.
CILJ 1 – Razvoj konkurentnog gospodarstva	CILJ 1 – Povećanje gospodarske konkurentnosti
Prioritet 1.1. Poticanje razvoja ključnih gospodarskih grana; održive poljoprivrede i održivog turizma	Prioritet 1.1. Jačanje istraživanja i razvoja, primjene novih tehnologija i inovacija
Prioritet 1.2. Razvoj konkurentnog poduzetničkog okruženja	Prioritet 1.2. Unapređenje poslovnog okruženja za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva
Prioritet 1.3. Rast investicija	Prioritet 1.3. Razvoj ključnih gospodarskih djelatnosti
Prioritet 1.4. Poticanje razvoja malih i srednjih poduzeća temeljenih na novim tehnologijama, inovaciji i tradiciji	
CILJ 2 – Sudjelovanje Grada Vodnjana-Dignano u jačanju kvalitete života i tržišta ljudskih resursa	CILJ 2 – Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života
Prioriteti 2.1. Stvaranje uvjeta za sudjelovanje u razvoju lokalnog tržišta rada	Prioritet 2.1. Povećanje zapošljivosti i radna mobilnost
Prioritet 2.2. Unaprjeđenje odgoja i obrazovanja	Prioritet 2.2. Razvoj sustava obrazovanja i prilagodba potrebama razvoja gospodarstva
Prioritet 2.3. Poboljšanje primarne zdravstvene i socijalne zaštite	Prioritet 2.3. Poboljšanje sustava zdravstva i socijalne skrbi
Prioriteti 2.4. Povećanje ponude društvenih sadržaja za mlade	Prioritet 2.4. Razvoj sporta i rekreacije
Prioritet 2.5. Povećanje ponude sportsko-rekreacijskih sadržaja	Prioritet 2.5. Razvoj civilnog društva i socijalnog poduzetništva
Prioritet 2.6. Poticanje humanitarnog i volonterskog djelovanja	
CILJ 3 – Zaštita prirodnih resursa i održivo upravljanje prostorom	CILJ 3 – Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima

Prioritet 3.1. Izgradnja i poboljšane komunalne i prometne infrastrukture	Prioritet 3.1. Povećanje energetske učinkovitosti (EnU), promocija obnovljivih izvora energije (OIE) i kogeneracija (CHP)
Prioritet 3.2. Zaštita i valorizacija prirodne i kulturne baštine	Prioritet 3.2. Poboljšanje infrastrukturnih sustava
Prioritet 3.3. Zaštita i valorizacija sakralne baštine	Prioritet 3.3. Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša
Prioritet 3.4. Zaštita okoliša i održivo upravljanje prostorom	Prioritet 3.4. Jačanje učinkovitog upravljanja regionalnim razvojem
Prioritet 3.5. Povećanje energetske učinkovitosti i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije	Prioritet 3.5. Jačanje kapaciteta i opremanje za upravljanje rizicima i katastrofama
CILJ 4 – Zaštita, očuvanje i jačanje prepoznatljivosti istarskog identiteta	CILJ 4 – Jačanje istarskog identiteta i njegove prepoznatljivosti
Prioritet 4.1. Zaštita kulturne materijalne i nematerijalne baštine	Prioritet 4.1. Razvoj kulture i kulturnih i kreativnih djelatnosti
Prioritet 4.2. Razvoj i unaprjeđenje multikulturalizma	Prioritet 4.2. Potpora očuvanju i razvoju sastavnica istarskog identiteta
Prioritet 4.3. Razvoj udruga civilnog društva	Prioritet 4.3. Presentacija i promocija istarskog identiteta

U nastavku je opis strateških ciljeva i prioriteta.

RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA

Razvoj konkurentnog gospodarstva ovisi o nizu čimbenika na koje Grad, u skladu sa svojim ograničenim proračunskim mogućnostima i zakonskim ovlastima može utjecati. Zato je neophodno identificirati smjernice gospodarskog razvoja koji će biti usklađen s mogućnostima, željama i potrebama svih društvenih grupa.

S gospodarskog aspekta najvažniji potencijali i resursi jesu: poljoprivreda (vrhunska maslinova ulja, kvalitetna vina), turizam i tri poslovne zone koje se nalaze u neposrednoj blizini grada Pule i najvažnijih istarskih prometnica. Poticanjem razvoja ključnih gospodarskih grana; poljoprivrede i turizma, te infrastrukturnim opremanjem poslovnih zona Galizana, Vodnjan-sjever i Tison stvaraju se pretpostavke za nove investicije koje će generirati nova radna mjesta.

Poticanje razvoja poljoprivrede treba ići u smjeru povećanja produktivnosti obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koji se u najvećoj mjeri bave maslinarstvom i vinogradarstvom, te diferencijacije poljoprivredne djelatnosti kroz proizvodnju novih poljoprivrednih proizvoda.

Za razvoj turizma i unaprjeđenje turizma potrebna je diferencijacija. Korištenjem različitih resursa (vjerskih, kulturnih, prirodnih, gospodarskih) kreiraju se nove turističke usluge i proizvodi koji doprinose povećanju turističkih dolazaka i noćenja, ali i željenog produženja turističke sezone.

Za konkurentnog poduzetnika koji će razvijati nove proizvode i usluge, kreirati nova radna mjesta, potrebno je kvalitetno poduzetničko okruženje, a ono podrazumijeva razvijenu i modernu osnovnu i poslovnu infrastrukturu, dostupnost kapitala, dostupnost kompetentne radne snage i učinkovitu lokalnu javnu upravu. Infrastrukturnim opremanjem poslovnih zona, poticanjem razvoja potrebnih profesija i brzim rješavanjem administrativnih i birokratskih procedura Grad doprinosi podizanju konkurentnosti poduzetnika.

Prioritet 1.1. Poticanje razvoja ključnih gospodarskih grana; održive poljoprivrede i održivog turizma

Poljoprivreda je primarna gospodarska djelatnost, a uz turizam ključna gospodarska grana grada Vodnjana-Dignano. Predstavlja primarni izvor prihoda većeg dijela stanovništva na području grada koji se tradicionalno uglavnom bavi maslinarstvom i vinogradarstvom. U posljednjih petnaestak godina zahvaljujući korištenju poticajnih sredstava Grada Vodnjana-Dignano, Istarske županije, države i EU fondova; savjetodavnoj podršci udruge Agroturist, suradnji sa Institutom za poljoprivredu i turizam iz Poreča, te radu i ulaganju u nove tehnologije poljoprivrednika na području grada, Vodnjan-Dignano je postao prepoznatljiva destinacija po vrhunskim djevičanskim maslinovim uljima i kvalitetnim vinima različitih sorti. Na području grada Vodnjana-Dignano, samo u posljednjih petnaestak godina zasađeno je više od 300.000 maslina i 150.000 trsova vinove loze. Za daljnji razvoj maslinarstva značajan je i rad čak 5 uljara. O razvijenosti i prepoznatljivosti Vodnjana-Dignano po maslinarstvu pokazuje pozicioniranje *Nacionalne kolekcije udomaćenih sorata maslina u Vodnjanu-Dignano*. Osim razvijenog maslinarstva i vinogradarstva sve je veća zastupljenost poljoprivrednika koji se bave pčelarstvom i stočarstvom. Od ostalih poljoprivrednih potencijala može se izdvojiti mogući razvoj marikulture.

Turizam bilježi kontinuirani rast turističkih dolazaka i noćenja, ali ostaje problem izrazite sezonalnosti. Premda je sezonalnost boljka ukupnog hrvatskog turizma, grad Vodnjan-Dignano stavljanjem u funkciju kulturne i prirodne baštine može doprinijeti diferencijaciji turističke ponude kroz razvoj drugih grana turizma (vjerskog, kulturnog, sportsko-rekreacijskog i dr.) čime se povećava ukupna turistička ponuda i omogućuje produženje turističke sezone. Nedostatak kvalitetnih smještajnih kapaciteta na području grada moguće je riješiti (dijelom) osnivanjem difuznog/integralnog hotela u starogradske jezgri Vodnjana-Dignano. Difuzni/integralni hotel osim što bi povećao smještajne kapacitete pozitivno bi utjecao na revitalizaciju starogradske jezgre.

Važno je istaknuti povezanost poljoprivrede i turizma na području Vodnjana-Dignano, ne samo kroz aspekt povećanja turističke ponude kvalitetnim domaćim namirnicama i proizvodima nego i kroz brojne gospodarske i turističke manifestacije.

Zasebno mjere održivog jačanja poljoprivrede i turizma, te jačanje njihove sinergije preduvjet su gospodarskog razvoja u budućem razdoblju.

Prioritet 1.2. Razvoj konkurentnog poduzetničkog okruženja

Snaga lokalnog gospodarstva odražava kvalitetu i konkurentnost poduzetničkog okruženja. Poduzetništvo općenito nije dovoljno konkurentno, a jedini izlaz je podizanje razine konkurentnosti kroz izgradnju poslovne infrastrukture i usluga za poduzetnike, smanjenje financijskih i administrativnih tereta, ubrzavanje procedura, povećanje dostupnosti financijskih sredstva, te izobrazbu poduzetnika i njihovih zaposlenika. Osnovu predstavlja postojanje kvalitetne i moderne infrastrukture koja omogućuje rad različitih gospodarskih djelatnosti (prerađivačka industrija, IT&ICT, tradicijske djelatnosti i dr.). Stoga je u funkciji ovog prioriteta predviđena mjera *Izgradnja i održavanje (postojeće) infrastrukture u poslovnim zonama*. Tri poslovne zone od kojih je tek iskorišteno 50% prostornih kapaciteta poslovne zone Galizana, te geoprometni položaj grada Vodnjana-Dignano, prije svega u odnosu na gospodarsko središte Istre, grad Pula, predstavljaju važan razvojni potencijal. Pula je prostorno ograničena za razvoj poduzetničkih zona, a i gospodarski razvoj sve više usmjerava prema turizmu. Izgradnjom potrebne infrastrukture u poslovnim zonama, i niza mjera koje su predviđene u okviru ovog strateškog cilja, Grad Vodnjan-Dignano postaje atraktivna destinacija za smještaj proizvodnih djelatnosti. Lokacije poslovnih zona nalaze se na zemljištu koje nije moguće staviti u poljoprivrednu funkciju i dovoljno su udaljene od naseljenih i turističkih zona pa neće biti ograničavajući čimbenik razvoja održive poljoprivrede i turizma.

Prioritet 1.3. Rast investicija

U visoko centraliziranoj državi poput Republike Hrvatske, jedinicama lokalne samouprave ostaje malo mogućnosti da fiskalnim i drugim olakšicama privuku investicije. Uz ključna navedena ograničenja prisutne su brojne administrativne i birokratske prepreke. Stoga sve

veći broj društvenih čimbenika ukazuje na nužnost decentralizacije Hrvatske. U očekivanju procesa decentralizacije potrebno je započeti aktivnosti privlačenja investicija uz korištenje raspoloživih zakonskih, administrativnih i proračunskih mogućnosti. Uz izgradnju nužne poslovne infrastrukture važno je provesti i druge mjere privlačenja investicija. U okviru ovog prioriteta predviđene su aktivnosti promicanja Vodnjana-Dignano kao poželjne lokacije za obavljanje poduzetničkih aktivnosti i izradu programa poticanja novih investicija. One su usmjerene prezentaciji komparativnih prednosti lokacije u odnosu na konkurenciju, institucionalnu podršku investitorima i poticaje investitorima koji žele ulagati na području grada Vodnjana-Dignano.

Prioritet 1.4. Poticanje razvoja malih i srednjih poduzeća temeljenih na novim tehnologijama, inovaciji i tradiciji

Uspješan sektor malog i srednjeg gospodarstva ključan je za rast, zapošljavanje, inovacije te u konačnici, za koheziju. Lokalno gospodarstvo većim dijelom čine mikro i mali poduzetnici i obrtnici. Za razvoj i unaprjeđenje malog poduzetništva i obrtništva osim poticajnih programa važno je osigurati uvjete za poduzetnike početnike. Optimalan početak omogućuju poduzetnički inkubatori koji su u funkciji razvoja novih poduzetnika. Grad Vodnjan-Dignano već je osnovao poduzetnički inkubator u koji je potrebno uložiti dodatna sredstva s ciljem povećanja opremljenosti i funkcionalnosti. Također je potrebno promicati kulturu poduzetništva s ciljem pokretanja poduzetničkih aktivnosti koje će korištenjem postojećih resursa, novih tehnologija, inovacija, ali i tradicijskih djelatnosti, determinirati razvoj novih proizvoda i usluga.

*SUDJELOVANJE GRADA VODNJANA-DIGNANO U JAČANJU KVALITETE ŽIVOTA
I LOKALNOG TRŽIŠTA RADA*

Kvalitetu života čini sveukupno, opće blagostanje koje uključuje objektivne čimbenike i subjektivno vrednovanje fizičkog, materijalnog, socijalnog i emotivnog blagostanja, zajedno s osobnim razvojem i svrhovitom aktivnošću. Objektivne čimbenike predstavlja stanje u okolišu, kvaliteta i dostupnost obrazovanja, zdravstvene zaštite, socijalne skrbi, kvalitete stanovanja, društvenih sadržaja, sporta i rekreacije, zatim mogućnost zapošljavanja, raspoloživi dohodak, i dr. Unaprjeđenje dostupnosti i kvalitete navedenih čimbenika izravno utječe na razvoj ljudskih resursa. Stoga je važno kreirati i provoditi programe koji omogućuju stjecanje potrebnih znanja i vještina, visoku razinu zdravstvene i socijalne zaštite, uvjeta stanovanja, društvenih i sportskih sadržaja, te zaštite okoliša. U skladu sa specifičnostima i potrebama grada Vodnjana-Dignano, u okvir ovog strateškog cilja definirani su prioriteti razvoja odgoja i obrazovanja, poboljšanja zdravstvene i socijalne zaštite, obogaćenja društvene i sportsko-rekreacijske ponude za sve društvene skupine te aktivnog sudjelovanja u razvoju lokalnog tržišta rada.

Sve sastavnice ukupne kvalitete života stanovništva obrađene su kroz mjere ostalih ciljeva i prioriteta s ciljem sinergijskog djelovanja javnog, društvenog i gospodarskog sektora u razvoju društva po načelima održivog razvoja.

Prioriteti 2.1. Stvaranje uvjeta za sudjelovanje u razvoju lokalnog tržišta rada

Osnovni problemi razvoja ljudskih resursa s aspekta tržišta rada u Hrvatskoj izraženi su kroz nedovoljno sudjelovanje svih razina vlasti na tržištu rada, neusklađenosti sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada, nedovoljno razvijenoj svijesti o potrebi cjeloživotnog učenja i izvorima financiranja razvojnih programa. Zato je na lokalnoj razini potrebno stvoriti uvjete proaktivnog djelovanja lokalne samouprave u razvoju ljudskih resursa i lokalnog tržišta rada.

Jačanjem i obrazovanjem vlastitih administrativnih kapaciteta, uspostavom suradnje sa institucijama, ustanovama i poslovnim sektorom, te kreiranjem programa stipendiranja u skladu s potrebama poduzetnika za deficitarnim zanimanjima, Grad Vodnjan-Dignano aktivno se uključuje u razvoj ljudskih resursa i lokalnog tržišta rada.

Prioritet 2.2. Unaprjeđenje odgoja i obrazovanja

U posljednjih nekoliko godina odgojno obrazovni sustav doživljava niz promjena, a kako bi se ove promjene mogle uspješno integrirati u sustav odgoja i obrazovanja, potrebna je obnova njegove infrastrukture i opreme s ciljem osiguranja veće dostupnosti i bolje kvalitete usluga. Svako ulaganje u obrazovanje i obrazovni sustav uopće, rezultira brojnim ekonomsko društvenim benefitima i još brojnijim pozitivnim eksternalijama.

Za unaprjeđenje odgoja i obrazovanja potrebno je osigurati uvjete rada koji su neophodni za pružanje kvalitetnih usluga korisnicima programa odgoja i obrazovanja. U okviru ovog prioriteta definirane su mjere koje će unaprijediti dostupnost i kvalitetu odgoja i obrazovanja od predškolske dobi do visokog obrazovanja.

U narednom razdoblju u poticanju cjeloživotnog učenja značajniju ulogu trebalo bi imati *Pučko otvoreno učilište – Università popolare aperta „Vodnjan-Dignano“*.

Prioritet 2.3. Poboljšanje primarne zdravstvene i socijalne zaštite

Jedna od bitnih odrednica kvalitete života je dostupnost primarne zdravstvene zaštite i kvaliteta programa socijalne zaštite. Socijalna zaštita obuhvaća sve mjere i mehanizme kojima je cilj zaštita socijalno ranjivih skupina, kao što su stari, bolesni, invalidi, nezaposleni, siromašni, obitelji s djecom i ostale ugrožene društvene skupine. Uz stalno ugrožene skupine koje čine bolesni i invalidi šestogodišnja recesija u Hrvatskoj generirala je brojne društvene probleme, posljedica kojih je sve veći broj nezaposlenih i osoba izloženih siromaštvu. Posebno je izražena nedostatna socio-zdravstvena zaštita namijenjena osobama starije životne

dobi. Jedna od predloženih mjera je izgradnja Doma za osobe starije životne dobi, a moguće ju je financirati različitim modelima financiranja (Javno – privatno partnerstvo, EU fondovi, kombinirani model)

Sadašnji kapaciteti primarne zdravstvene zaštite za potrebe lokalnog stanovništva tek su na zadovoljavajućoj razini, a izražena je potreba za obnovom postojećeg Doma zdravlja Vodnjan-Dignano koji je u derutnom stanju. Iako je Opća bolnica Pula u blizini zbog slabe prometne povezanosti javnim prijevozom ruralnog područja grada (ali i samog Vodnjana) i grada Pule usluge specijalističkih ambulanti i medicinske dijagnostike ostaju teško dostupne najugroženijoj skupini; starijim i nemoćnim građanima, te djeci. Ovaj gorući problem moguće je riješiti izgradnjom Zdravstvenog centra (proširenog tipa Doma zdravlja sa pripadajućim specijalističkim ambulantom, ljekarnom, medicinskom dijagnostikom i sl.) Zbog trenda povećanja turističkih dolazaka i očekivanog razvoja turizma potrebno je povećati dostupnost primarne zdravstvene zaštite ovoj ciljanoj skupini pa se predlaže otvaranje turističke ambulante.

Razina socijalne zaštite više je nego zadovoljavajuća pa ju je potrebno očuvati, i u skladu s proračunskim mogućnostima unaprijediti, a posebno u slučajevima gdje državne institucije ne pružaju potrebnu razinu socijalne zaštite. U okviru ovog prioriteta definiran je niz mjera koje su u funkciji povećanja primarne zdravstvene zaštite i socijalne skrbi svih ugroženih društvenih skupina.

Prioriteti 2.4. Povećanje ponude društvenih sadržaja za mlade

Mladi predstavljaju pokretačku snagu svakog društva i neizostavan su segment razvoja. Hrvatska, Istra pa i Vodnjan-Dignano, suočavaju se sa trendom odlaska mladih iz ruralnih područja u veće urbane sredine u Hrvatskoj i inozemstvu. Na odlazak mladih utječu brojni socioekonomski čimbenici, a mogu se izdvojiti: manjak kulturnih i zabavnih sadržaja, osjećaj neshvaćenosti okoline, „zatvorenost“ lokalne vlasti za njihove probleme te male mogućnosti za zapošljavanje.

Zato je potrebno poduzeti sve raspoložive aktivnosti kako bi se mlade zainteresiralo i potaknulo za sudjelovanje u razvoju grada Vodnjana-Dignano. Ovim prioritetom definirane

su aktivnosti koje će poticati i omogućiti aktivno sudjelovanje mladih u kulturnom, društvenom i političkom životu grada Vodnjana-Dignano.

Prioritet 2.5. Povećanje ponude sportsko-rekreacijskih sadržaja

Zdrav i aktivan način života jedna je od ključnih smjernica u povećanju kvalitete života građana Vodnjana-Dignano. S ciljem unaprjeđenja postojeće sportsko-rekreacijske infrastrukture na području grada Vodnjana-Dignano potrebna je izgradnja dodatnih sadržaja. Zbog nedostatka kvalitetnih sportskih sadržaja djeca i mladi s područja Vodnjana-Dignano treniraju većim djelom u raznim klubovima na području grada Pule i Valbandona (zbog bazena). Navedeno utječe na povećanje troškova obitelji i gubitka dragocjenog vremena. Izgradnja novih sportskih sadržaja doprinosi smanjenju troškovima roditelja i povećanju raspoloživog vremena za razvoj jakih i pozitivnih veza unutar obitelji, što doprinosi unaprjeđenju kvalitete obiteljskog života (posebno mladih obitelji) i izgradnji stabilnog društva. Uz bavljenje sportom potiče se i zdrav način života. Provedbom postojećih programa podrške sportskim klubovima i udrugama, obnovom postojeće i izgradnjom nove sportsko-rekreacijske omogućuje se većem broju građana (posebno mladih i osoba starije životne dobi) bavljenje različitim sportskim i rekreacijskim aktivnostima.

Kako prostor Vodnjana-Dignano karakteriziraju povoljni klimatski uvjeti tijekom cijele godine, te čist i očuvan okoliš, dodatni sportski sadržaji doprinose i razvoju grada kao destinacije za pripreme profesionalnih sportskih klubova, pa je izgradnja dijela potrebne infrastrukture moguća u suradnji sa privatnim investitorom kroz model javno-privatnog partnerstva. Tako uz povećanje kvalitete života razvijena sportsko-rekreacijska doprinosi i razvoju aktivnog i sportsko-rekreacijskog turizma.

Prioritet 2.6. Poticanje humanitarnog i volonterskog djelovanja

Za razvoj svake lokalne zajednice bitno je sinergijsko djelovanje između nositelja lokalnih razvojnih politika i građana. Grad Vodnjan-Dignano provodi brojne programe socijalne zaštite ugroženih društvenih skupina, a ulaganjem u društvenu strukturu podiže razinu kvalitete života. Ograničeni proračunski i administrativni kapaciteta smanjuju mogućnost pravodobnog djelovanja kod pojave socijalnih i društvenih problema, a koji se javljaju zbog raznih internih i eksternih čimbenika. Zato je važno poboljšati komunikaciju sa civilnim udrugama i građanima kako bi se na vrijeme prepoznali novi socijalni i društveni problemi s ciljem njihovog pravodobnog rješavanja. U rješavanje identificiranih problema potrebno je uključiti sve one koji žele volontiranjem doprinijeti razvoju svog grada. Volontiranje je zapravo neplaćeno, nekarijerističko, neprofitno, slobodno izabrano djelovanje koje se javlja u različitim oblicima (pomoć starijima i nemoćnima, besplatne instrukcije učenicima iz socijalno ugroženih obitelji, zbrinjavanje napuštenih životinja, očuvanje okoliša i prostora i sl.). Zato volontiranje i humanitarni rad zaslužuju svu potrebnu tehničku i financijsku pomoć u pripremi i provedbi projekata.

Grad Vodnjan-Dignano svoj gospodarski i društveni razvoj temelji na načelima održivog razvoja. Održivi razvoj podrazumijeva očuvanje okoliša i održivo korištenje prostora i raspoloživih resursa koje je potrebno očuvati za buduće naraštaje. Zato je potrebno optimalno upravljanje prostorom, učinkovito gospodariti otpadom, izgraditi kvalitetnu i modernu komunalnu infrastrukturu, poticati povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, provoditi programe zaštite i spašavanja i dr.

Kvalitetna društvena i komunalna infrastruktura preduvjet je učinkovitog i konkurentnog gospodarstva, te odgovarajuće razine kvalitete života građana. Suvremeni razvojni trendovi i način življenja zahtijevaju dodatna ulaganja u izgradnju neadekvatne i nedovoljno izgrađene komunalne infrastrukture, posebice sustava vodoopskrbe, odvodnje i sustava gospodarenja otpadom. Također, očekivana i potrebna razina kvalitete života građana, te zadovoljenje njihovih potreba zahtijeva ulaganja u izgradnju i obnovu infrastrukture u području odgoja i obrazovanja, zdravstva, kulture, socijalne skrbi, sigurnosti itd.

Energetsku infrastrukturu potrebno je razvijati u smjeru povećanja korištenja obnovljivih izvora energije, te učinkovitog korištenja energije u skladu s načelima održivog razvoja i zaštite okoliša. Potrebno je poticati i promovirati mjere energetske učinkovitosti na svim razinama.

Očuvani okoliš jedan je od temeljnih razvojnih resursa jer predstavlja osnovu za razvoj turizma i ekološke poljoprivrede. Opredjeljenje za ekološki održiv razvoj nije pitanje izbora nego obveza prema budućim generacijama. Očuvanje okoliša u uvjetima suvremenog načina življenja zahtijeva osiguranje kvalitetne infrastrukture; prvenstveno sustava gospodarenja otpadom te sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

Prioritet 3.1. Izgradnja i poboljšane komunalne i prometne infrastrukture

Stanje opće komunalne infrastrukture (opskrba vodom, odvodnja otpadnih voda, opskrba plinom, električnom te toplinskom energijom, sakupljanje i zbrinjavanje kućnog otpada, uređivanje i održavanje prostora za parkiranje, uređivanje i održavanje groblja i dr.) na području grada Vodnjana-Dignano je zadovoljavajuće ali je u narednom razdoblju potrebno unaprijediti kvalitetu pružanja komunalnih usluga i ujednačiti komunalnu opremljenost u svim naseljima na području grada Vodnjana-Dignano.

Prometna povezanost je vrlo dobra, a izražena je potreba za uređenjem nerazvrstanih cesta na području grada koje sve više koriste stanovnici, poljoprivrednici i turisti. Željeznica pak, zbog izostanka investicija ostaje neiskorišten razvojni resurs, a jedan od gorućih problema su nedovoljno uređeni i sigurni pružni prijelazi.

Daljnji razvoj i unaprjeđenje komunalno i prometne infrastrukture osim potrebama stanovništva i razvoja turizma, u značajnoj mjeri determiniran je razvojem gospodarstva (stavljanjem u funkciju poslovnih zona na području grada).

Prioritet 3.2. Zaštita i valorizacija prirodne i kulturne baštine

Obnovom i zaštitom prirodne i kulturne baštine omogućuje se njena ekonomska i društvena valorizacija na području grada Vodnjana-Dignano (posebno u starogradskoj jezgri Vodnjana), te se izravno doprinosi željenoj diferencijaciji turističke ponude i većem broju kulturnih događanja za građane i njihove goste. Također su u pripremi brojni projekti (u različitim fazama pripremljenosti) obnove kulturne baštine čija se izgradnja planira financirati bespovratnim sredstvima Zajednice.

Prioritet 3.3. Zaštita i valorizacija sakralne baštine

Premda je sastavni dio kulturne baštine, sakralna baština svojim bogatstvom i potencijalom za razvoj grada Vodnjana-Dignano izdvojena je kroz zaseban prioritet.

Na području grada nalazi se veći broj crkvi i kapelica (ali i arheoloških ostataka ranokršćanskih crkvi), koje predstavljaju spomeničku baštinu, a brojna umjetnička djela koja se u njima nalaze dodatnu kulturno-povijesnu vrijednost. Posebnost ukupne sakralne baštine čini crkva sv. Blaža u kojoj se nalazi druga najveća zbirka svetih relikvija u Europi. Grad u skladu s proračunskim mogućnostima, i u suradnji s resornim ministarstvima te Katoličkom crkvom provodi programe redovitog održavanja sakralne baštine. U narednom razdoblju jedan od važnijih smjerova razvoja turizma je njegova diferencijacija koja podrazumijeva korištenje sakralne baštine u svrhu razvoja vjerskog turizma. U okviru prioriteta definirane su konkretne mjere i aktivnosti očuvanja i valorizacije sakralne baštine.

Prioritet 3.4. Zaštita okoliša i održivo upravljanje prostorom

Za dugoročno održivi razvoj važno je zaštititi, očuvati i zadržati visok stupanj biološke raznolikosti u prostoru grada Vodnjana-Dignano. Grad Vodnjan-Dignano svoj razvoj temelji na održivoj poljoprivredi i turizmu pa je od iznimne važnosti, kako društvene tako i gospodarske, osigurati trajnu zaštitu prirodnih resursa kroz provedbu mjera predviđenih ovim prioritetom. Mjere uključuju aktivnosti praćenja stanja u okolišu, sprječavanja onečišćenja okoliša, izgradnju reciklažnog dvorišta i poboljšanje održivog gospodarenja otpadom.

Uz zaštitu okoliša važno je upravljati prostorom na održivi način, a posebnu pozornost potrebno je posvetiti prostornom planiranju, upravljanju gradskom imovinom i održavanju javnih površina.

Prioritet 3.5. Povećanje energetske učinkovitosti i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije

Povećanje energetske učinkovitosti i udjela energije iz obnovljivih izvora osnovne su smjernice energetske razvoja Europske unije. Najveći doprinos ispunjenju ovog cilja daje povećanje korištenja obnovljivih izvora energije čime se učinkovito smanjuje emisija CO₂ i ostalih štetnih plinova, ali i omogućuje razvoj znanosti, tehnologije i inovacija. Na području Vodnjana-Dignano izražen je nizak udio korištenja energije iz obnovljivih izvora.

Energetska učinkovitost podrazumijeva upotrebu manje količine energije, odnosno energenata za iste potrošače. Povećanje energetske učinkovitosti omogućuje ugradnja termoizolacije na stambenim i poslovnim objektima, ugradnja limitatora za potrošnju električne energije u stambenim i poslovnim objektima, zamjena rasvjetnih tijela javne rasvjete energetski učinkovitim žaruljama (npr. LED) i dr.

**ZAŠTITA, OČUVANJE I JAČANJE PREPOZNALJIVOSTI ISTARSKOG
IDENTITETA**

Cijeli prostor Istre i Vodnjana-Dignano karakterizira bogato kulturno-povijesno nasljeđe koje je rezultat tisućljetne prisutnosti čovjeka na ovom prostoru i turbulentne povijesti. Nasljeđe je sadržano u prepoznatljivoj tradicijskoj kulturi, specifičnoj graditeljskoj baštini, običajima i multikulturalnosti. Stoga je uz očuvanje prirodne i kulturne baštine, tradicije i običaja, od iznimne važnosti očuvati, promicati i unaprijediti multikulturalnost koja je s vremenom postala način života u Istri, i jedna od odrednica istarskog identiteta. Ovim strateškim ciljem predviđene su mjere poticanja aktivnosti očuvanja tradicije i običaja različitih društvenih i etničkih skupina, edukacije svih društvenih skupina o važnosti očuvanja različitosti kao društvenog bogatstva i jedne od odrednica istarskog identiteta, međuregionalna i međunarodna suradnja na kulturnim i obrazovnim projektima i dr..

Prioritet 4.1. Zaštita kulturne materijalne i nematerijalne baštine

U očuvanju i promicanju istarskog identiteta važno je očuvati kulturnu materijalnu i nematerijalnu baštinu. Uz obnovu i stavljanje u funkciju povijesnih građevina koje svjedoče o povijesti Vodnjana-Dignano i njegovih stanovnika, nužno je očuvati običaje, jezik, usmenu predaju, tradicijske proizvode i obrte, te sve ono što Vodnjan-Dignano predstavlja u kulturno-povijesnom razvoju istarskog identiteta. Grad Vodnjan-Dignano već provodi brojne programe zaštite i valorizacije prirodne i kulturne baštine s ciljem očuvanja jedinstvenosti istarskog identiteta među kojima se ističe projekt obnove kažuna i suhozida „*Moj kažun – La mia casita*“. U narednom razdoblju potrebno je raditi na sustavnom očuvanju svih segmenata materijalne i nematerijalne baštine, poticanju i razvoju udruga koje brinu o očuvanju materijalne i nematerijalne baštine, revitalizaciji tradicijskih obrta i proizvoda, te prezentaciji

javnosti svih kulturno-povijesnih vrijednosti kroz kreiranje novih kulturnih i turističkih manifestacija i događanja.

Prioritet 4.2. Razvoj i unaprjeđenje multikulturalizma

Multikulturalizam predstavlja ideal skladnog suživota različitih kultura ili etničkih skupina u pluralnom društvu. U strukturi stanovništva Grada Vodnjana-Dignano 48% građana su pripadnici drugih naroda. Etnička i vjerska različitost, međusobno uvažavanje i tolerancija stanovnika Vodnjana-Dignano postala je bogatstvo koje je u narednom razdoblju moguće podići na novu, višu razinu. U okviru ovog prioriteta definirane su mjere poticanja rada i osnivanja udruga i kulturnih društava koji njeguju kulturu, jezik i običaje etničkih skupina kojima pripadaju; poticanje i pružanje podrške u razvoju i provedbi projekata prezentacije vlastitih kulturnih vrijednosti i suradnje sa regijama i zemljama podrijetla; edukativni programi u odgojno-obrazovnim institucijama o važnosti tolerancije i multikulturalizma.

Prioritet 4.3. Razvoj udruga civilnog društva (posebno udruga u kulturi)

Udruge civilnog društva važne su za promicanje pozitivnih društvenih vrijednosti, humanitarni rad, očuvanje kulture i običaja, zaštitu okoliša i niz drugih aktivnosti koje su važne za razvoj lokalne zajednice u cjelini. Unaprjeđenjem rada civilnih udruga i jačanjem međusobne suradnje, Grad Vodnjan-Dignano stvara visoku vrijednost društvenog povjerenja koji je osnova za učinkovitiju pripremu, donošenje i provedbu lokalnih javnih politika razvoja grada. U okviru ovog prioriteta definirane su mjere poticanja građanskog aktivizma, zajedničkog djelovanja svih društvenih čimbenika, redovitog rada udruga, kreiranja i provedbe društveno korisnih projekata, te razvoja lokalne demokracije. Za ispunjenje ovog cilja važno je primijeniti načela društvene odgovornosti i korisnosti, te proračunske transparentnosti u radu udruga civilnog društva.

U nastavku je prikazana razrada mjera koje su u funkciji ostvarenja strateških ciljeva razvoja Grada Vodnjana-Dignano u narednom programskom razdoblju 2015. – 2020. godine.

STRATEŠKI CILJ 1	
Prioritet 1.1. Poticanje razvoja ključnih gospodarskih grana; održive poljoprivrede i održivog turizma	
Mjera 1.1.1. Poticanje razvoja održive poljoprivrede	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Uz turizam poljoprivreda je najznačajnija gospodarska grana grada Vodnjana-Dignano. Osim razvijenog maslinarstva i vinogradarstva sve je veća zastupljenost poljoprivrednika koji se bave pčelarstvom i stočarstvom. Od ostalih poljoprivrednih potencijala može se izdvojiti razvoj marikulture. Za daljnji razvoj poljoprivrede po načelima održivog razvoja potrebno je provesti sljedeće mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticati okrupnjavanje i racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta ▪ Nastaviti sa programima poticanja razvoja maslinarstva i vinogradarstva ▪ Uvesti programe poticaja za druge poljoprivredne djelatnosti i eko uzgoj poljoprivrednih proizvoda ▪ Poticati uvođenje sustava navodnjavanja „kap po kap“ ▪ Nastaviti i intenzivirati suradnju s udrugom Agroturist u cilju pružanja savjetodavne i edukativne podrške poljoprivrednicima ▪ Poticati povezivanje poljoprivrednika s ciljem zajedničkog nastupa na tržištu ▪ Dovršiti projekt <i>Nacionalne kolekcije udomaćenih sorata maslina u Vodnjanu-Dignano</i> ▪ Izraditi Strategiju razvoja poljoprivrede Grada Vodnjana-Dignano
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - Proračun Istarske županije, - EU fondovi, nacionalni programi, - Kreditne linije HBOR-a i poslovnih banaka, - Vlastita sredstva ulagača
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Obiteljska poljoprivredna gospodarstva, - Poduzetnici u poljoprivredi, - Udruga Agroturist, - PZ Vodnjan.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Istarska županija, - AZZRI-Agencija za ruralni razvoj Istre d.o.o., - Ministarstvo poljoprivrede, - APPRRR-Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, LAG-Južna Istra, - Susjedne jedinice lokalne samouprave,

	<ul style="list-style-type: none"> - Znanstveno-istraživačke i obrazovne ustanove, - Obiteljska poljoprivredna gospodarstva, - Udruge
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Obiteljska poljoprivredna gospodarstva - Poduzetnici u poljoprivredi - Novi poljoprivrednici - Mladi poljoprivrednici - Udruge - Zadruge
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Udio okrupnjenog zemljišta u ukupnoj površini poljoprivrednog zemljišta ✓ Broj OPG-a ✓ Broj OPG-a koji su se preorijentirali na druge poljoprivredne kulture i djelatnosti ✓ Broj OPG-a koji se primarno bave uzgojem eko proizvoda ✓ Broj stabala maslina ✓ Broj trsova vinove loze ✓ Prosječna godišnja količina proizvedenih i/ili prerađenih plodova ✓ Udio poljoprivrednih površina sa sustavom navodnjavanja „kap po kap“ u ukupnoj površini poljoprivrednog zemljišta ✓ Broj održanih seminara i edukacija namijenjenih poljoprivrednicima ✓ Broj umreženih OPG-a koji zajednički nastupaju na tržištu ✓ Projekt Nacionalne kolekcije udomaćenih sorata maslina u Vodnjanu-Dignano je uspješno dovršen ✓ Izrađena je Strategija razvoja poljoprivrede Grada Vodnjana-Dignano
Mjera 1.1.2. Poticanje razvoja održivog turizma	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad Vodnjan-Dignano uz sunce, more i očuvan ruralni kraj posjeduje i druge resurse, a stavljanjem istih u funkciju može diferencirati turističku ponudu. Diferencijacija turističke ponude dovesti će do produženja turističke sezone, boljih turističkih rezultata i ukupnog razvoja lokalnog gospodarstva. Od brojnih resursa i razvojnih potencijala koji nisu u funkciji, ili su tek manjim dijelom mogu se izdvojiti: bogata sakralna baština, a posebno crkva sv. Blaža u kojoj se nalazi druga najveća zbirka svetih relikvija i sakralne umjetnosti u Europi, starogradska urbana jezgra s brojnim povijesnim građevinama, arheološka nalazišta, cikloturistička i sportsko rekreacijska infrastruktura, turističke, kulturne i gospodarske manifestacije.</p> <p>Za unaprjeđenje i održivi razvoj turizma na području Vodnjana-Dignano potrebno je provesti sljedeće mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticati povećanje smještajnih kapaciteta (hoteli, kampovi, kuće za odmor i dr.) ▪ Nastaviti sa aktivnostima redovitog održavanja javnih gradskih plaža i u skladu s proračunskim mogućnostima graditi nove sadržaje s ciljem tematiziranja plaža ▪ Poticati otvaranje difuznog/integralnog hotela u starogradskoj jezgri Vodnjana-Dignano

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ U suradnji sa Katoličkom Crkvom i Turističkom zajednicom stvoriti preduvjete razvoja vjerskog turizma kroz korištenje sakralne baštine ▪ Dovršiti i provesti projekte obnove materijalne kulturne baštine od kojih se ističu: Izgradnja multimedijalnog centra Torcio, Obnova Narodnog trga, Župnog trga i Ulice Castello, Obnova jedinstvene cjeline; bivšeg samostana i starog kina, Obnova zgrade Mlina, Projekt Javna vaga, Provesti projekt Obnove austro-ugarskih molova u Peroju i Barbarigi ▪ Poboljšati suradnju sa nadležnim institucijama i ustanovama koje brinu o bogatoj arheološkoj baštini, s ciljem njene društvene valorizacije ▪ U suradnji s TZ Grada Vodnjana očuvati kvalitetu postojećih manifestacija i poticati kreiranje novih ▪ U suradnji s TZ Grada Vodnjana i umjetnicima, ustanovama i društvima razvijati ponudu kulturnog turizma ▪ U suradnji s TZ Grada Vodnjana održavati seminare i radionice namijenjene malim iznajmljivačima i ugostiteljima s ciljem podizanja kvalitete smještaja i usluga, te brendiranja destinacije ▪ Vlastitim administrativnim kapacitetima i uz suradnju s tijelima županijske i državne uprave efikasno rješavati prostorno planske i ostale zahtjeve investitora koji namjeravaju ulagati u smještajne kapacitete na području grada Vodnjana-Dignano ▪ Poticati suradnju i umrežavanje turističkih i ugostiteljskih subjekata i udruga ▪ Samostalno i u suradnji s ostalim dionicima u turizmu kontinuirano provoditi aktivnosti promocije i brendiranja destinacije ▪ Izraditi Strategiju razvoja turizma Grada Vodnjana-Dignano
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - TZ Grada Vodnjana, - Proračun Istarske županije, - EU fondovi, - Nacionalni programi ministarstva i agencija, - Kreditne linije HBOR-a i poslovnih banaka, - Vlastita sredstva ulagača
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - TZ Grada Vodnjana, - Investitori, privatni iznajmljivači i ugostitelji
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano - TZ Grada Vodnjana, - Turistička zajednica Istarske županije, - Ministarstvo turizma, - Katolička crkva, - LAG-Južna Istra, - Lokalne udruge koje se bave očuvanjem i promocijom kulturnih i tradicijskih vrijednosti - Hoteli, privatni iznajmljivači i ugostitelji
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - TZ Grada Vodnjana, - Turističke agencije, - Privatni iznajmljivači, - Investitori, - Udruge, - Turisti,

	- Stanovništvo
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj obnovljenih građevina koje su stavljene u funkciju ✓ Tematizirane plaže ✓ Broj novih investicija u turizmu ✓ Broj arheoloških nalazišta koje su stavljene u društvenu funkciju ✓ Rast smještajnih turističkih kapaciteta ✓ Rast broja turističkih dolazaka i noćenja ✓ Smještajni kapacitet difuznog/integralnog hotela ✓ Broj novih manifestacija ✓ Razina zadovoljstva korisnika turističkih usluga kao rezultat provođenja anketiranja korisnika ✓ Prepoznatljivost Vodnjana-Dignano na turističkoj karti Europe ✓ Izrađena je Strategija razvoja turizma Grada Vodnjana-Dignano
Mjera 1.3.3. Poticanje suradnje poljoprivrede, turizma i uslužnih djelatnosti	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Nositelji razvoja Vodnjana-Dignano su poljoprivreda i turizam. Unaprjeđenjem njihove suradnje osigurava se razvoj i drugih gospodarskih djelatnosti (trgovine, uslužno-servisnih djelatnosti i dr.). Razvoj gospodarstva doprinosi i jačanju fiskalnog kapaciteta Grada što omogućuje daljnja ulaganja u razvoj poslovnog okruženja, društvenih i socijalnih programa; zapravo svih čimbenika povećanja kvalitete života. Suradnja OPG-a, ugostitelja i turističkih djelatnika jamac je povećanja kvalitete i raznovrsnosti ukupne turističke i ugostiteljske ponude (npr. razvoja enogastronomije) o kojoj većim dijelom ovisi osobna potrošnja turista i posjetitelja. S druge strane poljoprivrednici imaju osiguran plasman svojih proizvoda po za njih, prihvatljivim cijenama. Zato je od iznimne važnosti poticati suradnju OPG-a, ugostitelja i turističkih djelatnika.</p> <p>Za poticanje suradnje OPG-a, ugostitelja i turističkih djelatnika potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacijom seminara o važnosti i benefitima sinergije njihovih djelatnosti promicati suradnju ▪ Pružiti potrebnu stručnu i financijsku pomoć u osnivanju i radu zajedničkih udruženja ▪ Poticati suradnju turističke zajednice sa OPG-ima, ugostiteljima i turističkim djelatnicima s ciljem obogaćenja postojećih i kreiranja novih zajedničkih gospodarskih i enogastronomskih manifestacija
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - Mjerodavna ministarstva i institucije - EU fondovi - TZ Grada Vodnjana
NOSITELJI	- Grad Vodnjan-Dignano
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - TZ Grada Vodnjana - LAG-Južna Istra - Udruge

	- Zadruga
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Obiteljska poljoprivredna gospodarstva - Ugostitelji - Turistički djelatnici - Udruga, - Zadruga - Turisti i posjetitelji - Građani
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj osnovanih udruženja OPG-a, ugostitelja i turističkih subjekata ✓ Broj članova udruženja ✓ Broj zajedničkih manifestacija ✓ Broj novih turističkih proizvoda i usluga koji se temelje na ovoj suradnji ✓ Broj održanih edukativno-informativnih seminara i/ili radionica

STRATEŠKI CILJ 1

Prioritet 1.2. Razvoj konkurentnog poduzetničkog okruženja

Mjera 1.2.1. Izgradnja i održavanje (postojeće) infrastrukture u poslovnim zonama

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Na prostoru Grada Vodnjana-Dignano utvrđena su tri prostora za razvoj poslovnih aktivnosti; Poslovna zona Galižana, Poslovni park Tison i Poslovna zona Vodnjan-Sjever. U Poslovnoj zoni Galižana infrastrukturno je opremljeno 50% raspoloživog prostora. Poslovni park Tison i Poslovna zona Vodnjan-Sjever nisu u funkciji jer je potrebno izgraditi osnovnu prometnu i komunalnu infrastrukturu. Prije infrastrukturnog opremanja Poslovnog parka Tison potrebno je dovršiti započete aktivnosti rješavanja imovinsko pravnih odnosa s Republikom Hrvatskom. S ciljem stavljanja u funkciju poslovnih zona potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Održavati postojeću, i izgraditi novu infrastrukturu na neopremljenom dijelu Poslovne zone Galižana ▪ Infrastrukturno opremiti Poslovnu zonu Vodnjan-Sjever ▪ Dovršiti rješavanje imovinsko pravnih odnosa u Poslovnom parku Tison što i stvoriti uvjete za početak investicijskih aktivnosti Grada (izgradnja infrastrukture) i privatnog sektora (investicijskih aktivnosti poduzetnika)
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada Vodnjana-Dignano, - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i agencija,
NOSITELJI	- Grad Vodnjan-Dignano

PARTNERI	-
KORISNICI	- Novi investitori, - Poduzetnici i obrtnici
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Razina infrastrukturne opremljenosti poslovnih zona ✓ Popunjenost poslovnih zona ✓ Broj poduzetnika i obrtnika u poslovnim zonama ✓ Povećanje broja zaposlenih

STRATEŠKI CILJ 1

Prioritet 1.3. Rast investicija

Mjera 1.3.1. Promicanje investicijske destinacije

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Konkurencija za privlačenje novih investicija u Hrvatskoj i svijetu je sve jača pa Grad Vodnjan-Dignano mora iskoristiti, a još važnije, prezentirati potencijalnim investitorima raspoložive potencijale. Za privlačenje kapitala i potencijalnih investitora koji će u ulaganjem kreirati nova radna mjesta na području grada Vodnjana-Dignano potrebno je izvršiti diseminaciju informacija o komparativnim prednostima grada Vodnjana-Dignano i mogućnostima ulaganja. Za promicanje grada Vodnjana-Dignano kao poželjne investicijske destinacije potrebno je:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izraditi katalog investicija ▪ Aktivno promicati grad Vodnjan-Dignano kao poželjnu investicijsku destinaciju
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Grada
NOSITELJ	- Grad Vodnjan - Dignano
PARTNERI	- Istarska županija, - IDA d.o.o. – Istarska razvojna agencija, - HGK - Hrvatska Gospodarska komora, - Resorna ministarstva i agencije - Udruženja investitora, poduzetnika i obrtnika
KORISNICI	- Potencijalni investitori
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj iskazanih interesa investitora ✓ Broj realiziranih novih investicija u programskom razdoblju

Mjera 1.3.2. Poticanje novih investicija	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>U visoko centraliziranoj državi poput Republike Hrvatske jedinicama lokalne samouprave ostaje malo mogućnosti da fiskalnim i drugim olakšicama privuku investicije. Uz ova ograničenja prisutne su brojne administrativne i birokratske prepreke. Međutim, Grad Vodnjan-Dignano u skladu sa zakonskim propisima za privlačenje investicija može kreirati programe olakšica parafiskalnih nameta; komunalnog doprinosa i komunalne naknade. Uz olakšice, s ciljem privlačenja novih investicija Grad Vodnjan-Dignano treba se uključiti u predinvesticijskoj fazi kao partner i institucionalna podrška, u rješavanju administrativnih procedura. U okviru ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izraditi program poticanja novih investicija ▪ Kroz proces cjeloživotnog učenja jačati administrativne kapacitete Grada ▪ U suradnji s tijelima državne uprave pružati podršku investitorima
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Istarska županija, - IDA d.o.o. -Istarska razvojna agencija, - Resorna ministarstva i agencije, - Obrazovne ustanove
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Novi investitori, - Zaposlenici Grada Vodnjana-Dignano
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj novih investicija, ✓ Broj novih poduzetnika i obrtnika, ✓ Broj provedenih edukacija za zaposlenike Grada Vodnjana-Dignano ✓ Učinkovitost provedbe administrativnih procedura na lokalnoj razini

STRATEŠKI CILJ 1 RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA

Prioritet 1.4. Poticanje razvoja malih i srednjih poduzeća temeljenih na novim tehnologijama, inovaciji i tradiciji

Mjera 1.4.1. Jačanje poduzetničke infrastrukture i poticanje „start-up“ modela razvoja poduzetništva

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Za rast i razvoj poduzetništva, posebno „start-up“ poduzeća potrebno je kreirati poduzetničko okruženje koje poticajno djeluje na nove poduzetnike i njihov uspjeh u poduzetničkom poduhvatu. Prednost pri korištenju ove mjere trebale bi imati propulzivne i održive djelatnosti, od kojih valja izdvojiti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gospodarske djelatnosti koje se temelje na inovacijama i novim tehnologijama (IT&ICT), - tradicijske obrte. <p>Poduzetnički inkubator je poduzetnička infrastruktura koja je potrebna</p>
--------------------	---

	<p>novim poduzetnicima, a posebno mikro subjektima koji tek započinju sa svojim poslovnim poduhvatom. Grad Vodnjan-Dignano već je osnovao poduzetnički inkubator u koji je potrebno uložiti dodatna sredstva s ciljem povećanja funkcionalnosti i opremljenosti. Za poticanje razvoja poduzetništva po „start-up“ modelu Grad bi trebao izraditi program poticanja mikro poduzetništva i samozapošljavanja. U narednom razdoblju s ciljem rasta i razvoja malog poduzetništva potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Proširiti i opremiti postojeći poduzetnički inkubator ▪ Izraditi program razvoja „start-up“ poduzeća ▪ Poticati samozapošljavanje nezaposlenih osoba
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i agencija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano,
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Novi poduzetnici, - Nezaposlene osobe.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj pokrenutih „start-up“ poduzeća ✓ Broj „start-up“ poduzeća koji su opstali na tržištu ✓ Broj nezaposlenih
Mjera 1.4.2. Promocija kulture poduzetništva	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Za razvoj malog i srednjeg poduzetništva važno permanentno promovirati kulturu poduzetništva. Ona podrazumijeva promociju mikro, malog i srednjeg poduzetništva stanovništvu, informiranje o mogućnostima financiranja poduzetničkih projekata, savjetodavnu podršku i razvoj pozitivnog odnosa prema poduzetništvu. Promocija kulture poduzetništva provodi se u suradnji sa obrazovnim institucijama, asocijacijama poduzetnika i obrtnika, i ostalim institucijama na regionalnoj i nacionalnoj razini. Mjera podrazumijeva provedbu sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Održavanje seminara i edukacija za ciljane društvene skupine (žene, studenti, inovatori i dr.) ▪ Pozitivan odnos lokalne javne uprave prema „start – up“ modelu razvoja poduzetništva
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i agencija
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano

PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Visokoobrazovne ustanove, - Srednje škole, - Ustanove za obrazovanje odraslih, - IDA d.o.o. - Istarska razvojna agencija, - HGK – Hrvatska gospodarska komora, - Ostala udruženja poduzetnika i obrtnika - HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje, - HBOR – Hrvatska banka za obnovu i razvitak, - LAG – Južna Istra
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Nezaposleni - Ostali građani
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj provedenih seminara i edukacija ✓ Broj podijeljenih promotivnih materijala ✓ Broj novih poduzeća i obrta

STRATEŠKI CILJ 2 SUDJELOVANJE GRADA VODNJANA-DIGNANO U JAČANJU KVALITETE ŽIVOTA I LOKALNOG TRŽIŠTA RADA

Prioriteti 2.1. Stvaranje uvjeta za sudjelovanje u razvoju lokalnog tržišta rada

Mjera 2.1.1. Suradnja sa institucijama, obrazovnim ustanovama i poduzetnicima s ciljem podizanja konkurentnosti lokalnog tržišta rada

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Aktivnim sudjelovanjem Grada u razvoju lokalnog tržišta rada pridonosi smanjenju broja nezaposlenih, a posebno skupina koje su teško upošljive (mladi, dugotrajno nezaposleni, žene, invalidi ...). Za aktivno sudjelovanje potrebno je ojačati administrativne kapacitete Grada i uspostaviti suradnju sa HZZ-om, obrazovnim ustanovama, civilnim udrugama i poduzetnicima. Za provođenje mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uspostaviti komunikaciju sa poduzetnicima koji imaju potrebu za djelatnicima i kroz zajedničku suradnju kreirati programe stipendiranja učenika srednjoškolskog smjera ▪ Omogućiti zainteresiranim građanima sudjelovanje u programima osposobljavanja koje će provoditi Županija i druge ustanove ▪ Odabrati i obučiti djelatnike Grada koji će sudjelovati u provedbi ove mjere
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje, - Poduzetnici i obrtnici
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Poduzetnici i obrtnici
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Obrazovne ustanove, - HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje , - Udruge civilnog društva, - Poduzetnici i obrtnici
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Nezaposleni - Teško upošljive skupine

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj dodijeljenih stipendija iz zajedničkog programa Grada i poduzetnika ✓ Broj realiziranih projekata osposobljavanja, ✓ Broj osposobljenih osoba, ✓ Broj obučениh zaposlenika Grada koji su uključeni u provedbu mjere
----------------------------	---

STRATEŠKI CILJ 2 SUDJELOVANJE GRADA VODNJANA-DIGNANO U JAČANJU KVALITETE ŽIVOTA I LOKALNOG TRŽIŠTA RADA
Prioritet 2.2. Unaprjeđenje odgoja i obrazovanja

Mjera 2.2.1. Povećanje kvalitete i dostupnosti predškolskog odgoja i obrazovanja

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad redovito provodi programe subvencioniranja boravka djece u dječjim vrtićima na području grada. Izražen problem kod predškolskog odgoja i obrazovanja je nizak obuhvat djece programima predškolskog odgoja i obrazovanja, te stanje i kapaciteti centralne zgrade DV Petar Pan. Uz DV Petar Pan na području grada djeluje DV Zvončica koji je u privatnom vlasništvu. DV Petar Pan djeluje na tri različite lokacije (Vodnjan-Dignano, Galizana-Gallesano i Peroj), a zbog nedovoljnog smještajnog kapaciteta za sadašnjim potrebama na području grada i stanja u kojem se zgrada nalazi, potrebna je izgradnja nove centralne zgrade Vrtića.</p> <p>Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s programom sufinanciranja ekonomske cijene boravka i pomoći djeci iz socijalno najugroženijih obitelji, ▪ Pripremiti potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju za izgradnju nove centralne zgrade DV Petar Pan, ▪ Pripremiti potrebnu projektnu dokumentaciju za financiranje bespovratnim sredstvima iz EU fondova, ▪ Izgraditi, opremiti i staviti u funkciju centralnu zgradu DV Petar Pan ▪ Poticati rad i unaprjeđenje kvalitete privatnih dječjih vrtića.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano - Privatni dječji vrtići
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Dječji vrtić Petar Pan - Grad Vodnjan-Dignano
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Djeca, - Roditelji.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - Nova zgrada DV Petar Pan u Vodnjanu-Dignano - Povećanje obuhvata djece predškolske dobi koja pohađaju programe predškolskog odgoja i obrazovanja - Smještajni kapacitet u privatnim dječjim vrtićima

Mjera 2.2.2. Jačanje dostupnosti i kvalitete osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad sufinancira prijevoz učenika gdje nema redovnih linija, učeničke marende i cjelodnevni boravak u osnovnim školama na području grada Vodnjana-Dignano. Kako na području grada nema srednjih škola najveći broj djece pohađa srednje škole u Puli. Uz subvencije učeničkog prijevoza Grad osigurava i stipendije za srednjoškolce, te studente. Subvencije, stipendije, i svi drugi oblici pomoći učenicima i studentima povećavaju dostupnost obrazovanju. U narednom razdoblju potrebno je nastaviti s provođenjem postojećih programa i njihovim unaprjeđenjem. Za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Povećati broj stipendija namijenjenih učenicima srednjih škola, a posebno kod deficitarnih zanimanja ▪ Nastaviti s provedbom i unaprjeđenjem postojećih programa sufinanciranja učeničkog prijevoza, marendi, cjelodnevnog boravka, nabave školskih udžbenika i vanškolskih aktivnosti OŠ Vodnjan.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - Istarska županija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Istarska županija, - OŠ Vodnjan
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Učenici, - Studenti,
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj odobrenih stipendija ✓ Broj odobrenih sufinanciranja učeničkog prijevoza ✓ Broj korisnika subvencije učeničkih marendi ✓ Broj korisnika cjelodnevnog boravka ✓ Broj odobrenih subvencija za školske udžbenike ✓ Broj vanškolskih aktivnosti OŠ Vodnjan-Dignano koje su provedene u suradnji s Gradom
Mjera 2.2.3. Poticanje cjeloživotnog učenja	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Cjeloživotno učenje odnosi se na svaku aktivnost učenja tijekom cijeloga života radi unaprjeđenja znanja, vještina i kompetencija u okviru osobnoga, građanskog, društvenog ili profesionalnog djelovanja pojedinca. Ono može biti formalno i neformalno, organizirano i individualno. Na području grada Vodnjan-Dignano visoka stopa nezaposlenosti osim manjka radnih mjesta i problema s kojima se suočava lokalno gospodarstvo rezultat je i nekonkurentnog tržišta rada. Tržište rada većim dijelom je nekonkurentno zbog nedostatka potrebnih zvanja, a posebno kod dugotrajno nezaposlenih.</p>

	<p>Koncept cjeloživotnog učenja znanstveno je dokazan kao efikasan mehanizam koji odgovara na probleme ekonomske krize i povećane nezaposlenosti. U Vodnjanu-Dignano djeluje <i>Pučko otvoreno učilište – Università popolare aperta „Vodnjan-Dignano“</i>. U narednom razdoblju potrebno je iskoristiti potencijale Učilišta u implementaciji modela cjeloživotnog učenja. U narednom razdoblju za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticati rad Učilišta s ciljem njegova profiliranja kao nositelja cjeloživotnog učenja na području grada Vodnjana-Dignano, ▪ Unaprijediti suradnju (zajedno sa Učilištem) sa resornim ministarstvima, institucijama i obrazovnim ustanovama, ▪ Poticati, surađivati i zajednički djelovati sa Učilištem u organizaciji edukacija za profesionalno preusmjerenje i/ili stručno osposobljavanje, ▪ U suradnji s Učilištem organizirati informativno-edukativne seminare i radionice za građane s ciljem promicanja cjeloživotnog učenja, ▪ Poticati rad udruga civilnog društva koje promiču cjeloživotno učenje,
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i institucija,
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Pučko otvoreno učilište – Università popolare aperta „Vodnjan-Dignano“ - Gradska poduzeća i ustanove.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Pučko otvoreno učilište – Università popolare aperta „Vodnjan-Dignano“ - Javne institucije - Obrazovne ustanove
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Nezaposleni - Zaposlenici gradske uprave, gradskih poduzeća i ustanova, - Udruge civilnog društva koje promiču cjeloživotno učenje, - Ostali građani.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj organiziranih informativno-edukativnih seminara i/ili radionica ✓ Broj provedenih verificiranih programa obrazovanja i/ili stručnog osposobljavanja ✓ Broj udruga civilnog društva koje promiču cjeloživotno učenje

STRATEŠKI CILJ 2 SUDJELOVANJE GRADA VODNJANA-DIGNANO U JAČANJU KVALITETE ŽIVOTA I LOKALNOG TRŽIŠTA RADA
 Prioritet 2.3. Poboljšanje primarne zdravstvene i socijalne zaštite

Mjera 2.3.1. Povećanje dostupnosti i kvalitete primarne zdravstvene zaštite

<p>OPIS I SVRHA MJERE</p>	<p>Osnivač Doma zdravlja Vodnjan-Dignano je Županija. Kako su sadašnji kapaciteti Doma zdravlja skromni, a zgrada u derutnom stanju, primarna zdravstvena zaštita je na granici prihvatljivosti. Premda se Opća bolnica Pula nalazi u blizini Vodnjana-Dignano (10-ak km) zbog nedostatka izravnih linija javnog prijevoza stanovnicima gradskih naselja (sve je više starijih i nemoćnih stanovnika) put u Pulu često se pretvara u cjelodnevnu avanturu. S obzirom na navedeno i očekivano povećanje dostupnosti i kvalitete zdravstvene zaštite kao jednog od elementarnih čimbenika kvalitete života u EU, uz izgradnju novog Doma zdravlja potrebno je poticati otvaranje specijalističkih ambulanti.</p> <p>Uz potrebe lokalnog stanovništva, zbog sve većeg broja turista izražena je potreba za povećanim kapacitetima primarne zdravstvene zaštite tijekom turističke sezone.</p> <p>U narednom razdoblju potrebno provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgraditi novi zgradu Doma zdravlja Vodnjan-Dignano/Zdravstveni centar Vodnjan-Dignano, ▪ Pokrenuti suradnju sa Županijom s ciljem otvaranja specijalističkih ambulanti, ▪ Samostalno ili u suradnji sa Istarskom županijom omogućiti rad turističke ambulante
<p>IZVORI FINANCIRANJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - Istarska županij.
<p>NOSITELJI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Dom zdravlja Vodnjan-Dignano
<p>PARTNERI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Istarska županija, - Istarski domovi zdravlja
<p>KORISNICI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Građani, - Turisti
<p>POKAZATELJI USPJEŠNOSTI</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nova zgrada Doma zdravlja/Zdravstveni centar je izgrađena ✓ Broj korisnika usluga turističke ambulante tijekom sezone ✓ Broj i vrsta otvorenih specijalističkih ambulanti

Mjera 2.3.2. Poboljšanje dostupnosti socio-zdravstvene zaštite za osobe starije životne dobi

<p>OPIS I SVRHA MJERE</p>	<p>Na području Vodnjana-Dignano nedostaje sadržaja koji pružaju socio-zdravstvenu zaštitu starijim osobama. U susjednim gradovima i općinama također je manjak raspoloživih kapaciteta za pružanje socio-zdravstvene zaštite namijenjene prioritetno starijim osobama. Zbog niza društvenih i socioloških promjena koje karakteriziraju trend starenja stanovništva i promjene u funkciji obitelji, sve je izraženija potreba za kapacitetima koji pružaju usluge socio-zdravstvene zaštite. Osim nedostatka raspoloživih smještajnih kapaciteta kao što su domovi umirovljenika, izražen je nedostatak sadržaja za osobe starije životne dobi koje bi omogućili njihovu resocijalizaciju. Adaptacijom i prenamjenom postojećih, ili izgradnjom novih prostora koji bi omogućili dnevno druženje i uključivanje u razne društvene aktivnosti starijih osoba pospješuje se njihova društvena integracija i doprinos razvoju društva.</p>
----------------------------------	---

	<p>Za ostvarenje mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgraditi dom za osobe starije životne dobi ▪ Izraditi program poticanja otvaranja obiteljskih domova ▪ Adaptirati postojeći, ili izgraditi novi prostor u kojem će djelovati Dnevni centar za osobe starije životne dobi
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Privatni investitori
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Privatni investitori
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Privatni investitori, - Grad Vodnjan-Dignano
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Osobe starije životne dobi
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izgrađen dom za osobe starije životne dobi ✓ Otvoren Dnevni centar za osobe starije životne dobi ✓ Smještajni kapacitet obiteljskih hotela na području Vodnjana-Dignano ✓ Broj korisnika doma za osobe starije životne dobi ✓ Broj korisnika Dnevnog centra
Mjera 2.3.3. Provođenje i poboljšanje postojećih programa socijalne zaštite	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad Vodnjan-Dignano već provodi programe socijalne zaštite, a u narednom razdoblju potrebno ih je unaprijediti u skladu s proračunskim mogućnostima i potencijalom korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova. S ciljem poboljšanja statusa socijalno ugroženih skupina potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s provedbom i unaprjeđenjem postojećih programa socijalne zaštite ▪ Poboljšati program pomoći obiteljima sa djecom s poteškoćama u razvoju ▪ Poboljšati programe prevencije ovisnosti ▪ Poboljšati program pomoći stambenog zbrinjavanja mladih obitelji ▪ U suradnji sa ustanovama, institucijama i udrugama uključiti se u socijalne projekte koji će se financirati iz EU fondova (ESF).
IZVOR FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Resorna ministarstva i institucije
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Centri socijalne skrbi, - Centri za mlade, - Odgojno-obrazovne ustanove, - Udruge civilnog društva
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Osobe starije životne dobi, - Bolesni,

	<ul style="list-style-type: none"> - Invalidi, - Nezaposleni, - Siromašni, - Obitelji s djecom s poteškoćama u razvoju, - Mlade obitelji koje nemaju riješeno stambeno pitanje, - Ostale ugrožene društvene skupine
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ukupan broj provedenih socijalnih programa ✓ Broj novih socijalnih programa ✓ Broj zajedničkih socijalnih projekata ✓ Broj korisnika provedenih socijalnih programa

STRATEŠKI CILJ 2 SUDJELOVANJE GRADA VODNJANA-DIGNANO U JAČANJU KVALITETE ŽIVOTA I LOKALNOG TRŽIŠTA RADA
Prioriteti 2.4. Povećanje ponude društvenih sadržaja

Mjera 2.4.1 Izgradnja centra za mlade i adaptacija postojećih prostora koji će biti na raspolaganju mladima

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Na području grada Vodnjana-Dignano nedostaje prostora i sadržaja koji bi mladima omogućili zabavu, održavanje kreativnih radionica, savjetovanja i sl. Kako bi se mladima omogućile navedene aktivnosti te ih zainteresiralo za uključivanje u društveni život grada Vodnjana-Dignano potrebni su adekvatni prostori sa potrebnom opremom (npr. multimedijalna oprema). Stoga je uz neizostavno jačanje suradnje s udrugama mladih potrebna izgradnja novih ili adaptacija postojećih prostora na području grada Vodnjana-Dignano koji će biti na raspolaganju mladima. Za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgradnja centra za mlade ▪ Adaptacija i prenamjena postojećih prostora koji će biti namijenjeni aktivnostima mladih
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan - Dignano
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge mladih
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Mladi, - Udruge mladih
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izgrađen centar za mlade ✓ Broj prostora na području grada Vodnjana-Dignano koji su na raspolaganju mladima

Mjera 2.4.2. Jačanje udruga mladih i poticanje na sudjelovanje mladih u društvenom životu	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Osim nedostatne potrebne infrastrukture za mlade izražen problem je i nezainteresiranost mladih za društvena zbivanja. Mlade je potrebno poticati na društveni aktivizam, na aktivno sudjelovanje u razvoju lokalne demokracije, na volonterstvo, na odgovorno ponašanje prema lokalnoj zajednici i sl. Zato je potrebo jačati suradnju s mladima, poticati ih na uključivanje u udruge mladih, organizirati tematska savjetovanja, podržavati njihove aktivnosti i sve ono što će doprinijeti njihovom aktivnom sudjelovanju u razvoju lokalne zajednice. Za provedbu mjere potrebno je sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ U suradnji s mladima izraditi program potreba mladih na području grada Vodnjana-Dignano ▪ Aktivno podržavati projekte mladih ▪ Aktivno ih poticati na suradnju sa ostalim udrugama civilnog društva
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Istarska županija - Sredstva resornih ministarstava i institucija
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Udruge mladih
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge mladih, - Ostale udruge civilnog društva, - Institucije i ustanove, - Grad Vodnjan-Dignano
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Mladi - Udruge mladih
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj udruga mladih ✓ Broj mladih koji su uključeni u udruge ✓ Broj provedenih projekata
Mjera 2.4.3. Poboljšanje kulturnih sadržaja	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Kultura je dugo bila zanemarena u prostornom i razvojnom planiranju. Uviđajući važnost kulture za društveni i gospodarski razvoj gradovi danas naglašavaju kulturne i kreativne sadržaje u razvojnoj i prostorno-planskoj dokumentaciji. Grad Vodnjan-Dignano razvojem kulture u narednom razdoblju postaje prepoznatljiv u odnosu na druge gradove jer stvara jedinstvenu sliku grada kreiranjem događaja i prostora. Obnovom postojeće kulturne i spomeničke baštine na području grada, te očuvanoj i prezentnoj nematerijalnoj baštini (tradiciji, običajima...) stvaraju se čvrsti temelji društvene i ekonomske valorizacije kulture. Nositelj razvoja kulturnog</p>

	<p>života u Gradu Vodnjanu-Dignano uz Učilište, u budućnosti bi trebala biti <i>Gradska knjižnica i čitaonica</i>. U narednom razdoblju sinergijskim djelovanjem svih društvenih čimbenika potrebno je poboljšati ponudu kulturnih sadržaja kroz provedbu sljedećih aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Osnovati Gradsku knjižnicu i čitaonicu ▪ Poticati zajedničku suradnju udruga i ustanova u kulturi, ▪ Pružiti potrebnu stručnu i financijsku pomoć u pripremi kulturnih projekata koji će se financirati iz EU fondova ▪ Poticati aktivnosti turističke zajednice u prezentaciji i brendiranju kulturnih događaja
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i institucija - TZ Grada Vodnjana
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Pučko otvoreno učilište – Università popolare aperta „Vodnjan-Dignano“, - Gradska knjižnica i čitaonica - Udruge i ustanove u kulturi
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - TZ Grada Vodnjana - Resorna ministarstva i institucije - Udruge i ustanove u kulturi - Gradska knjižnica i čitaonica - Pučko otvoreno učilište – Università popolare aperta „Vodnjan-Dignano“.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Građani - Turisti
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Osnovana je i u funkciji Gradska knjižnica i čitaonica ✓ Broj novih kulturnih događanja ✓ Broj posjetitelja kulturnih događanja

STRATEŠKI CILJ 2 SUDJELOVANJE GRADA VODNJANA-DIGNANO U JAČANJU KVALITETE ŽIVOTA I LOKALNOG TRŽIŠTA RADA

Prioritet 2.5. Povećanje ponude ostalih društvenih i sportsko-rekreacijskih sadržaja

Mjera 2.5.1. Gradnja Sportskog centra s bazenom

OPIS I SVRHA MJERE	<p>S ciljem unaprjeđenja postojeće sportsko-rekreacijske infrastrukture na području grada Vodnjana-Dignano potrebna je izgradnja dodatnih sadržaja. Uz bavljenje sportom potiče se i zdrav način života. Novi sadržaji poput polivalentnih dvoranskih prostora, sportski tereni i bazen u potpunosti bi zadovoljili potrebe lokalne zajednice za bavljenje sportom i rekreacijom. Također omogućuju razvoj sportsko rekreacijskog turizma i aktivnog</p>
--------------------	--

	<p>odmora. Za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Odabrati optimalni model financiranja projekta (Vlastita sredstva, JPP, EU fondovi, kombinirani model...) ▪ Pripremiti potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju ▪ Izgraditi sportski centar s bazenom
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Model javno-privatnog partnerstva
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Privatni investitor
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Privatni investitor, - Grad Vodnjan-Dignano
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Sportski klubovi i udruge, - Stanovništvo, - Turisti
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sportski centar s bazenom je izgrađen ✓ Zauzetost kapaciteta centra
Mjera 2.5.2. Održavanje, poboljšanje i proširenje postojeće sportsko-rekreacijske infrastrukture	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad Vodnjan-Dignano redovito pomaže rad sportskih udruga i klubova na području grada, te ulaže znatna financijska sredstva u održavanje postojećih sportskih terena i rekreacijskih sadržaja. Osim sportskih terena za različite namijene, na području grada Vodnjana-Dignano nalazi se 120 km uređenih biciklističkih staza koje koriste turisti i lokalno stanovništvo. Grad Vodnjan-Dignano permanentno promiče zdrav i aktivan način života, koji je ujedno i jedan od smjerova razvoja turizma pa je izražena potreba za izgradnjom trim staze koju će koristiti građani i turisti. U narednom razdoblju potrebno je:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti sa redovnim aktivnostima održavanja postojeće sportsko-rekreacijske infrastrukture, ▪ Proširiti postojeće biciklističke staze i povezati ih sa regionalnim trasama, ▪ Dodatno opremiti postojeću sportsko-rekreacijsku infrastrukturu ▪ Izgraditi trim stazu
IZVOR FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Sportski klubovi i udruge, - TZ Grada Vodnjana
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Sportski klubovi i udruge, - Stanovništvo, - Turisti

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Trim staza je u funkciji ✓ Biciklističke staze povezane su sa regionalnim trasama ✓ Broj sportskih klubova i udruga ✓ Broj članova sportskih klubova i udruga ✓ Broj rekreativaca
----------------------------	---

STRATEŠKI CILJ 2 SUDJELOVANJE GRADA VODNJANA-DIGNANO U JAČANJU KVALITETE ŽIVOTA I LOKALNOG TRŽIŠTA RADA

Prioritet 2.6. Poticanje humanitarnog i volonterskog djelovanja

Mjera 2.6.1. Osnivanje zajedničkog radnog tijela Grada Vodnjana-Dignano i civilnih udruga koje se bave humanitarnim i volonterskim aktivnostima

OPIS I SVRHA MJERE	<p>U narednom razdoblju važno je poboljšati komunikaciju sa civilnim udrugama i građanima kako bi se na vrijeme prepoznali novi socijalni i društveni problemi s ciljem njihovog pravodobnog rješavanja. U rješavanje identificiranih problema potrebno je uključiti sve one koji žele volontiranjem doprinijeti razvoju svog grada. Za provedbu ove mjere potrebno je:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Osnovati zajedničko radno tijelo u koje će biti uključeni Grad, humanitarne i volonterske udruge, volonteri pojedinci, poduzetnici ▪ Pružati stalnu podršku radu humanitarnih udruga i volontera ▪ Podržavati i sudjelovati u projektima udruga koji će se financirati iz EU fondova (ESF) ▪ Promicati važnost volontiranja i humanitarnog djelovanja
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Poduzetnici, - Ostali donatori
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Udruge civilnog društva
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Istarska županija, - Institucije i ustanove, - Udruge civilnog društva
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Ugrožene društvene skupine, - Stanovništvo, - Životinje.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Radno tijelo je osnovano i provodi programe ✓ Broj novih projekata ✓ Broj novih volontera ✓ Broj korisnika provedenih projekata

STRATEŠKI CILJ 3 ZAŠTITA PRIRODNIH RESURSA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Prioritet 3.1. Izgradnja i poboljšane komunalne i prometne infrastrukture

Mjera 3.1.1. Izgradnja i poboljšanje komunalne infrastrukture, te ujednačena opremljenost svih naselja

OPIS I PROVEDBA MJERE

Komunalna infrastruktura osnova je društvenog i gospodarskog razvoja svakog grada ili općine.

Vodoopskrba

- Na području grada izražena je potreba za ujednačavanjem kvalitete i dostupnosti vodoopskrbe i odvodnje. U sadašnjem vodoopskrbnom sustavu za vrijeme maksimalne satne potrošnje, Vodnjan-Dignano povremeno ostaje bez vode. Stoga Grad Vodnjan-Dignano treba osigurati pokrivanje vršne potrošnje s izgradnjom vodosprema i proširenjem vodoopskrbne mreže.

Odvodnja

- Za kvalitetan razvoj svih naselja i razvoj turizma potrebno je kvalitetno riješiti odvodnju fekalnih i oborinskih voda. Danas u svim naseljima Grada Vodnjana-Dignano, ne postoji cjelovit izgrađen sistem oborinske odvodnje. Izgradnjom fekalne kanalizacijske mreže po naseljima, planira se paralelno izgradnja i oborinske odvodnje s ispuštom u more, a što će se riješiti izvedbenim projektima odvodnje pojedine zone naselja, te umrežavanjem na zajednički pročišćivač otpadnih voda i ispušt u more.

Elektroenergetska infrastruktura

- Elektroenergetska infrastruktura je zadovoljavajuća, a današnje karakteristike potrošnje u skladu su s postojećim kapacitetima na nivou transformacije u trafostanici 35/10(20) kV Vodnjan. Problemi u napajanju određenih zona prisutni su na razini niskonaponske mreže. U skladu s očekivanim razvojem i povećanjem gospodarskih aktivnosti (posebno s aspekta stavljanja u funkciju poduzetničkih zona) potrebno je izgraditi nove električne vodove i trafostanice;

Plinoopskrba

- U narednom razdoblju potrebno je osigurati dostupnost građanima i gospodarstvu ekološki prihvatljivog i energetski učinkovitog energenta kakav je prirodni plin. Stoga je potrebno izvršiti plinifikaciju na području grada Vodnjana-Dignano.

Širokopoljasna mreža

- Osnova razvoja željenog IT&ICT sektora je razvijena širokopoljasna mreža koja jamči stabilan i brz Internet. Trenutno je u tijeku provedba projekta izgradnje širokopoljasne mreže na području LAG-a Južna Istra.

Groblja

- Grad redovito ulaže značajna proračunska sredstva u poboljšanje dostupnosti i kvalitete ove komunalne specifične usluge. U narednom razdoblju zbog trenda povećanja potražnje za novim grobnim mjestima i kvalitetom usluge (opremljenosti grobalja) potrebno je proširiti gradsko groblje u Vodnjanu-Dignano, a kroz rad Contrade d.o.o. poticati poboljšanje kvalitete ove usluge.

U narednom razdoblju za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće

	<p>aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgraditi potrebne vodospreme i na cijelom području grada osigurati stabilnu isporuku pitke i zdravstveno ispravne vode ▪ Omogućiti svim kućanstvima i gospodarskim subjektima mogućnost na priključenje sustava odvodnje otpadnih i fekalnih voda ▪ Izgraditi potrebnu elektroenergetsku infrastrukturu (elektroenergetsku mrežu i trafostanice) ▪ Izvršiti plinifikaciju cijelog područja grada ▪ Završiti projekt izgradnje širokopojasne mreže ▪ Proširiti gradsko groblje u Vodnjanu-Dignano, redovito održavati ostala groblja i poboljšati kvalitetu ove komunalne usluge ▪ Redovito pratiti stanje komunalne infrastrukture s ciljem pravodobnog reagiranja na povećanje/smanjenje potreba gospodarstva i stanovništva
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i institucija - Vodovod Pula d.o.o. - Pragrande d.o.o. - HEP - Plinara Pula d.o.o. - Contrada d.o.o. - Teleoperatori
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano - Vodovod Pula d.o.o. - Pragrande d.o.o. - HEP - Plinara Pula d.o.o. - Contrada d.o.o. - Teleoperatori
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarski subjekti - Stanovništvo
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj priključaka na vodoopskrbnu mrežu ✓ Stabilnost isporuke pitke vode ✓ Broj priključaka na sustav odvodnje ✓ Izgrađen je pročišćivač otpadnih voda ✓ Kapacitet elektroenergetske mreže ✓ Broj priključaka na plinsku mrežu ✓ Broj korisnika širokopojasnog Interneta ✓ Broj grobnih mjesta ✓ Redovita godišnja izvješća o stanju komunalne infrastrukture na području grada

Mjera 3.1.2. Razvoj i obnova prometne infrastrukture

OPIS I PROVEDBA MJERE

Prometni infrastrukturni sustav na području grada Vodnjana-Dignano uključuje cestovni, željeznički i pomorski promet.

Željeznički promet

- Željeznički promet na području Vodnjana-Dignano dijeli sudbinu permanentnog zanemarivanja središnje države kad su u pitanju ulaganja u željeznice. U narednom razdoblju potrebno je uložiti značajna financijska sredstva u obnovu osnovne željezničke infrastrukture i poboljšanje sigurnosti pružnih prijelaza.

Razvrstane ceste

- Razvrstane ceste zbog većih ulaganja proteklih nekoliko godina uglavnom odgovaraju svojoj namjeni i mogu zadovoljiti današnje potrebe pa je potrebno nastaviti s njihovim redovitim održavanjem.

Nerazvrstane ceste

- Nerazvrstane ceste su preuskog profila, bez odvodnje i potrebne nosivosti pa narušavaju sigurnost sudionika u prometu, a posebno najranjivijih skupina, djece, mladih i biciklista. U narednom razdoblju potrebno je asfaltirati, rekonstruirati i održavati nerazvrstane ceste koje uz lokalno stanovništvo sve više koriste poljoprivrednici i turisti.

Promet u mirovanju

- Trenutno je broj parkirališnih mjesta zadovoljavajući ali je potrebno investirati u održavanje i dodatno opremanje parkirališnih površina.

Pomorski prijevoz

- Pomorski promet nije razvijen jer na području Vodnjana-Dignano nema luka za javni promet. Međutim, sve veći broj stanovnika i turista koristi plovila i privezišta u lučici Portić u Peroju. Stoga je u narednom razdoblju potrebno proširiti kapacitet privezišta lučice Portić.

Javni prijevoz

- Loše organiziran javni prijevoz na području grada doprinosi izolaciji i depopulaciji ruralnog područja. U narednom razdoblju potrebno je u suradnji sa Pulaprometom ili privatnim prijevoznikom unaprijediti povezanost svih naselja sa Vodnjanom-Dignano i Pulom.

Provedbom predviđenih aktivnosti ove mjere postići će se bolja prometna povezanost i poboljšati razina sigurnosti sudionika u prometu.

Za postizanje ciljeva mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:

- Redovito održavati postojeće razvrstane ceste
- Rekonstruirati postojeće nerazvrstane ceste
- Izgraditi nove nerazvrstane ceste
- Uređenje pružnih prijelaza
- Održavati i dodatno opremiti parkirališne prostore
- Proširiti kapacitet lučice Portić u Peroju
- Poboljšati javni prijevoz
- Redovito održavati postojeće i novoizgrađene prometnice
- Kroz zajedničku suradnju Grada Vodnjana-Dignano, istarskih gradova i općina, te Županije poboljšati komunikaciju sa središnjom

	državom, s ciljem bolje željezničke povezanosti sa ostatkom zemlje i EU.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Hrvatske ceste d.o.o. - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i institucija - HŽ Infrastruktura d.o.o.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Hrvatske ceste d.o.o. - HŽ Infrastruktura d.o.o. - Pulapromet d.o.o. - Privatni prijevoznik - Grad Vodnjan-Dignano
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Pulapromet d.o.o. - Privatni prijevoznik
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarski subjekti - Stanovništvo
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj km rekonstruiranih nerazvrstanih cesta ✓ Broj km novoizgrađenih nerazvrstanih cesta ✓ Stanje sigurnosti na pružnim prijelazima ✓ Površina uređenih parkirališnih prostora ✓ Broj privežišta u lučici Portić ✓ Stanje željezničke infrastrukture ✓ Povezanost administrativnog područja grada javnim prijevozom sa Vodnjanom i Pulom ✓ Redovita godišnja izvješća o stanju prometne infrastrukture na području grada

STRATEŠKI CILJ 3 ZAŠTITA PRIRODNIH RESURSA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Prioritet 3.2. Zaštita i valorizacija prirodne i kulturne baštine

Mjera 3.2.1. Zaštita, obnova i stavljanje u ekonomsku i društvenu funkciju obnovljene prirodne i kulturne baštine

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Za održivi razvoj grada Vodnjana-Dignano važno je zaštititi bogatu prirodnu i kulturnu baštinu i obnovom staviti u funkciju derutne objekte u starogradskoj jezgri Vodnjana-Dignano. Za zaštitu i valorizaciju prirodne i kulturne baštine području Vodnjana-Dignano potrebno je provesti sljedeće mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s aktivnostima zaštite i redovitog održavanja prirodne i kulturne baštine ▪ Dovršiti i provesti projekte obnove materijalne kulturne baštine od kojih se ističu: <ul style="list-style-type: none"> ○ Izgradnja multimedijalnog centra Torcio,
--------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Obnova starog kina i bivšeg samostana ○ Obnova Narodnog trga, Župnog trga i Ulice Castello ○ Obnova starog kina i bivšeg samostana ○ Obnova zgrade Mlina ○ Projekt Javna vage ○ Obnova austro-ugarskih molova u Peroju i Barbarigi. <ul style="list-style-type: none"> ▪ U suradnji sa resornim ministarstvima i institucijama omogućiti društvenu valorizaciju arheološke baštine. ▪ Zaštiti i obnoviti lokve
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i institucija, - Kreditna sredstva financijskih institucija - Sredstva privatnih investitora,
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Privatni investitori
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Privatni investitori, - Grad Vodnjan-Dignano, - Resorne ustanove i institucije
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Poduzetnici, - Stanovništvo, - Udruge civilnog društva, - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izgrađen multimedijalni centar Torcio ✓ Izvršena obnova starog kina i bivšeg samostana ✓ Izvršena obnova Narodnog trga, Župnog trga i Ulice Castello ✓ Izvršena obnova zgrade Mlina ✓ Proveden projekt Javna vaga ✓ Izvršena obnova austro-ugarskih molova u Peroju i Barbarigi. ✓ Opća ocjena stanja prirodne i kulturne baštine pokazuje značajan napredak u odnosu na stanje u 2015. godini.

STRATEŠKI CILJ 3 ZAŠTITA PRIRODNIH RESURSA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Prioritet 3.3. Zaštita i valorizacija sakralne baštine

Mjera 3.3.1. Zaštita, obnova i stavljanje u funkciju postojeće i obnovljene sakralne baštine

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Sakralna baština dio je kulturnog naslijeđa i identiteta grada Vodnjana-Dignano. Njena vrijednost je povijesna, spomenička, kulturna i društvena. Svojim potencijalom predstavlja osnovu razvoja vjerskog turizma čiji razvoj pozitivno multiplikativno utječe na brojne gospodarske djelatnosti.</p> <p>Za očuvanje i stavljanje u društvenu i ekonomsku funkciju sakralne baštine na području grada Vodnjan-Dignano potrebno je provesti sljedeće mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s provedbom programa očuvanja sakralne baštine, ▪ U suradnji sa resornim ministarstvima i institucijama kreirati nove programe zaštite sakralne baštine,
--------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ U suradnji sa resornim ministarstvima i institucijama omogućiti društvenu valorizaciju sakralne arheološke baštine, ▪ Uspostaviti radno tijelo koje će činiti predstavnici Grada, Katoličke crkve i Turističke zajednice Grada Vodnjan-Dignano s ciljem očuvanja i prezentacije sakralne baštine, te stvaranja preduvjeta razvoja vjerskog turizma.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i institucija, - Katolička crkva.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Katolička crkva,
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Katolička crkva, - TZ Grada Vodnjana
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo, - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj provedenih programa i projekata ✓ Uspostavljeno radno tijelo ✓ Broj posjetitelja sakralnih objekata

STRATEŠKI CILJ 3 ZAŠTITA PRIRODNIH RESURSA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Prioritet 3.4. Zaštita okoliša i održivo upravljanje prostorom

Mjera 3.4.1. Provedba mjera zaštite okoliša i unaprjeđenje sustava praćenja stanja u okolišu

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad Vodnjan-Dignano provodi redovite programe zaštite okoliša koje je u narednom razdoblju potrebno poboljšati, i uz stalnu suradnju sa ustanovama i institucijama (ZZJZIŽ, ministarstva i agencije) uspostaviti trajni sustav praćenja vanjskih utjecaja na okoliš (tlo, zrak, vodu, more). Također je potrebno uključiti lokalno stanovništvo u akcije koje su usmjerene na zaštitu i očuvanje prirodnih resursa. Za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgraditi meteorološku postaju ▪ Vršiti redovita ispitivanja kakvoće mora na javnim gradskim plažama, ▪ Vršiti redovita ispitivanja kakvoće pitke vode, ▪ Vršiti redovita ispitivanja kakvoće zraka, ▪ Pratiti pritiske na tlo do kojih dolazi uslijed povećanja gospodarskih i poljoprivrednih aktivnosti, ▪ Uključiti se u regionalne programe zaštite okoliša i unaprjeđenja sustava praćenja stanja u okolišu, ▪ Organizacijom informativnih radionica i izradom promidžbenih materijala informirati i educirati stanovništvo o važnosti očuvanja okoliša, ▪ Promocijom i organizacijom akcija uključiti udruge i građane u
--------------------	--

	projekte vezane za zaštitu okoliša (čišćenje plaža, zapuštenih prostora i dr.)
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstva i institucija, - Istarska županija,
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - ZZJZIŽ, - Istarska županija
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Resorna ministarstva i institucije, - LAG-Južna Istra, - Udruge, - Građani.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo, - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izgrađena je meteorološka postaja ✓ Visoka kakvoća tla, zraka, vode i mora ✓ Broj održanih informativnih radionica ✓ Broj podijeljenih promidžbenih sadržaja ✓ Broj provedenih projekata i akcija ✓ Broj sudionika u provedenim projektima i akcijama
Mjera 3.4.2. Izgradnja reciklažnog dvorišta i održivo gospodarenje otpadom	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Zbrinjavanje komunalnog otpada, kao i ostale komunalne djelatnosti na području grada Vodnjana-Dignano obavlja trgovačko društvo Contrada d.o.o.; koje je u vlasništvu Grada. Za unaprjeđenje sustava gospodarenjem otpadom potrebna je izgradnja prostora koji je namijenjen razvrstavanju i privremenom skladištenju posebnih vrsta otpada. Za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dovršiti pripremu projektno-tehničke dokumentacije za izgradnju reciklažnog dvorišta ▪ Definirati model financiranja izgradnje i po potrebi ▪ Izgraditi reciklažno dvorište na području grada Vodnjana-Dignano ▪ Unaprijediti sustav selektivnog prikupljanja otpada ▪ Kontinuirano unaprjeđivati kvalitetu usluga koje pruža komunalno društvo Contrada d.o.o.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i agencija, - Contrada d.o.o.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Contrada d.o.o.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - K.D. Contrada d.o.o., - Grad Vodnjan-Dignano

KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo, - Poduzetnici, - Contrada d.o.o.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Reciklažno dvorište je izgrađeno, ✓ Efikasno se gospodari komunalnim otpadom (godišnje količine razvrstanog otpada), ✓ Broj zelenih otoka ✓ Broj i kvaliteta usluga koje pruža Contrada d.o.o.
Mjera 3.4.3. Učinkovito upravljanje gradskom imovinom, javnim površinama i pravodobno prostorno planiranje	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Za cjelovito uređenje i održivo korištenje prostora, te upravljanje gradskom imovinom potrebno je unaprijediti sređivanje imovinsko-pravnih odnosa, pravodobno vršiti potrebne izmjene i dopune prostorno planske dokumentacije i ubrzati administrativne procedure izdavanja suglasnosti i dozvola. Za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sukladno viziji razvoja i strateškim ciljevima planirati korištenje prostora, ▪ Pravodobno rješavati imovinsko-pravne odnose koji onemogućuju stavljanje u funkciju gradske imovine, te provedbu društvenih i gospodarskih projekata, ▪ Nastaviti sa aktivnostima uređenja javnih površina, i urediti sada neuređene javne površine, ▪ Pripremati dokumentaciju za strateške projekte, ▪ Poboljšati komunikaciju unutar Grada i sa institucijama na županijskoj i regionalnoj razini s ciljem smanjenja potrebnog vremena za izdavanje suglasnosti i dozvola, ▪ Dovršiti proces usklađivanja zemljišnih knjiga i katastra, ▪ Uvoditi nove tehnologije i tehnička rješenja, ▪ Edukacijom jačati administrativne kapacitete, ▪ Poboljšati komunikaciju s građanima s ciljem aktivnog sudjelovanja u prostornom planiranju,
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - Istarska županija, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i agencija
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Istarska županija, - Resorna ministarstva i agencije
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Ustanove i institucije, - Investitori, - Poduzetnici, - Stanovništvo
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj riješenih imovinsko-pravnih predmeta ✓ Broj pripremljenih strateških projekata

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj riješenih administrativnih predmeta ✓ Povećanje gradske imovine koja je stavljena u funkciju ✓ Razina usklađenosti zemljišnih knjiga i katastra (broj upisanih čestica) ✓ Implementirane nove tehnologije i informacijski sustavi ✓ Broj održanih edukacija zaposlenika nadležnih odjela ✓ Broj polaznika edukacije ✓ Posjećenost održanih javnih rasprava
Mjera 3.4.4. Unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja ima višeznačnu društvenu funkciju. Doprinosi povećanju sigurnosti stanovništva i njihove imovine te zaštiti okoliša. Planovi zaštite i intervencije, i opremljenost nadležnih službi omogućuje pravodobnu reakciju u slučaju požara, elementarnih nepogoda i eko-incidenata. U narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Unaprijediti postojeće planove zaštite i intervencija ▪ Izgraditi i opremiti Vatrogasni dom u Peroju ▪ Opremati nadležne službe potrebnom opremom i novim tehnologijama ▪ Educirati i informirati javnost o postupanju kod situacija koje ugrožavaju živote i imovinu građana
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Istarska županija, - Resorna ministarstva i institucije.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - DVD Grada Vodnjana-Dignano, - DVD Peroj.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - DVD Grada Vodnjana-Dignano, - DVD Peroj, - Grad Vodnjan-Dignano, - Istarska županija, - LAG – Južna Istra.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo, - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izrađeni planovi zaštite i spašavanja koji su u skladu s potrebama svih društvenih čimbenika ✓ Izgrađen i opremljen Vatrogasni dom Peroj ✓ Broj protupožarnih intervencija ✓ Broj intervencija zaštite i spašavanja

STRATEŠKI CILJ 3 ZAŠTITA PRIRODNIH RESURSA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Prioritet 3.5. Povećanje energetske učinkovitosti i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije

Mjera 3.5.1. Povećanje energetske učinkovitosti u kućanstvima, zgradama, javnim objektima, gospodarskim objektima i javnoj rasvjeti

<p>OPIS I SVRHA MJERE</p>	<p>Svrha podizanja energetske učinkovitosti u privatnim i javnim objektima grada Vodnjana-Dignano je učinkovito korištenje energije i energenata. Uz obnovu pročelja i ugradnju tehnologija koje troše manje energije potrebno je educirati stanovništvo o važnosti i benefitima povećanja energetske učinkovitosti. Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticati korištenje programa sufinanciranja energetske obnove stambenih i poslovnih objekata ▪ Razvijati i provoditi programe energetske obnove objekata u vlasništvu Grada ▪ Povećati udio energetske učinkovite javne rasvjete na području Vodnjana-Dignano ▪ Organizirati informativne radionice za građane i poslovne subjekte o važnosti i benefitima povećanja energetske učinkovitosti
<p>IZVORI FINANCIRANJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MZOIP, - FZOEU, - EU fondovi, - Financijske institucije, - Građani, - Poduzetnici, - Proračun Grada.
<p>NOSITELJI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vlasnici objekata, - Grad Vodnjan-Dignano.
<p>PARTNERI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MZOIP, - FZOEU, - Istarska županija, - Grad Vodnjan-Dignano.
<p>KORISNICI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Građani, - Poduzetnici, - Grad Vodnjan-Dignano.
<p>POKAZATELJI USPJEŠNOSTI</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj objekata kojima je povećana energetska učinkovitost ✓ Udio energetske učinkovite javne rasvjete na području Vodnjana-Dignano ✓ Broj organiziranih informativnih radionica ✓ Broj sudionika informativnih radionica

Mjera 3.5.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije

<p>OPIS I SVRHA MJERE</p>	<p>Na području grada Vodnjana-Dignano izrazito je mali udio korištenja obnovljivih izvora energije pa je potrebno poticati korištenje istih; prije svega sunčeve energije, energije vjetra, energije mora i biomase. Za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvijati i provoditi programe korištenja obnovljivih izvora energije u društvenim objektima i za potrebe Grada ▪ Poticati korištenje obnovljivih izvora energije u kućanstvima, a posebno u turizmu, poljoprivredi i drugim proizvodnim djelatnostima ▪ Organizirati informativne radionice za građane i poslovne subjekte o važnosti i benefitima korištenja obnovljivih izvora energije
<p>IZVORI FINANCIRANJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MZOIP, - FZOEU, - EU fondovi, - Financijske institucije, - Građani, - Poduzetnici, - Proračun Grada.
<p>NOSITELJI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vlasnici objekata, - Grad Vodnjan-Dignano.
<p>PARTNERI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MZOIP, - FZOEU, - Istarska županija, - IRENA - Grad Vodnjan-Dignano.
<p>KORISNICI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Građani, - Poduzetnici, - Obiteljska poljoprivreda gospodarstva, - Grad Vodnjan-Dignano.
<p>POKAZATELJI USPJEŠNOSTI</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj korisnika obnovljivih izvora energije ✓ Broj organiziranih informativnih radionica ✓ Broj sudionika informativnih radionica

STRATEŠKI CILJ 4 ZAŠTITA, OČUVANJE I JAČANJE ISTARSKOG IDENTITETA

Prioritet 4.1. Zaštita kulturne materijalne i nematerijalne baštine

Mjera 4.1.1. Zaštita i promicanje kulturne materijalne i nematerijalne baštine u funkciji razvoja kulture i tradicije

<p>OPIS I SVRHA MJERE</p>	<p>Za daljnji razvoj svih društvenih čimbenika važno je očuvati i promicati povijest, tradiciju, običaje i materijalnu baštinu grada Vodnjana-Dignano. Grad već provodi brojne projekte očuvanja kulturne materijalne i nematerijalne baštine među kojima se ističe projekt obnove kažuna i suhozida „Moj kažun-La mia casita“, a u budućem razdoblju potrebno je njihovo poboljšanje. Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Provođenje redovitih programa zaštite i promocije kulturne baštine ▪ Nastavak provedbe projekta „Moj kažun-La mia casita“ ▪ Aktivna suradnja sa ustanovama i institucijama u Istarskoj županiji koje brinu o očuvanju kulturne baštine i promicanju istarskog identiteta ▪ Aktivna suradnja sa TZ Grada Vodnjana, kulturnim društvima i udrugama u kreiranju i održavanju novih manifestacija ▪ Kreiranje i provedba novih projekata zaštite i promicanja kulturne nematerijalne baštine ▪ Kreiranje i provedba novih projekata zaštite i promicanja kulturne materijalne baštine ▪ Poticanje rada i razvoja civilnih udruga koje brinu o očuvanju kulturne baštine ▪ Podrška udrugama u pripremi projekata koji će se financirati iz EU fondova ▪ Suradnja sa civilnim udrugama u održavanju radionica za revitalizaciju tradicijskih obrta
<p>IZVORI FINANCIRANJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Istarska županija, - Sredstva resornih ministarstva i institucija
<p>NOSITELJI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Udruge civilnog društva, - TZ Grada Vodnjana
<p>PARTNERI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge civilnog društva, - Grad Vodnjan-Dignano, - TZ Grada Vodnjana, - IKA-Istarska kulturna agencija, - LAG-Južna Istra
<p>KORISNICI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge civilnog društva, - Ustanove u kulturi i obrazovanju, - Obrtnici, - Građani, - Turisti
<p>POKAZATELJI USPJEŠNOSTI</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj obnovljenih i izgrađenih kažuna i suhozida ✓ Broj zajedničkih projekata sa ustanovama i institucijama na razini Istarske županije

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj asocijacija koje promiču istarske kulturne i tradicijske vrijednosti, u kojima je član Grad Vodnjan-Dignano ✓ Broj civilnih udruga iz kulture ✓ Broj zajedničkih projekata sa udrugama iz kulture na području grada Vodnjana-Dignano ✓ Broj novih manifestacija ✓ Broj održanih radionica za revitalizaciju tradicijskih obrta ✓ Broj tradicijskih obrta
--	--

STRATEŠKI CILJ 4 ZAŠTITA, OČUVANJE I JAČANJE ISTARSKOG IDENTITETA

Prioritet 4.2. Razvoj i unaprjeđenje multikulturalizma

Mjera 4.2.1. Promicanje multikulturalizma u lokalnoj zajednici

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Multikulturalizam za Vodnjan-Dignano je više od tolerancije između različitih etničkih i vjerskih skupina. On je jednostavno način života u gradu Vodnjanu-Dignano pa ga je potrebno očuvati, njegovati i kreiranjem novih projekata podići na višu razinu. Za daljnje jačanje pozitivnih veza između građana koji su pripadnici različitih etničkih i vjerskih zajednica potrebno je:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticati i aktivno podržavati rad udruga koje njeguju kulturu i tradiciji etničkih skupina, kroz osiguravanje adekvatnih prostora i financijskih sredstava ▪ Poticati međusobnu suradnju između etničkih skupina i razvoj zajedničkih projekata ▪ Poticati zajedničku suradnju Grada i etničkih skupina sa zainteresiranim institucijama iz domicilnih zemalja ▪ Poticati i podržavati održavanje manifestacija i događanja koje su u funkciji očuvanja identiteta etničkih skupina ▪ Razvijati i provoditi projekte u odgojno-obrazovnim ustanovama koji promiču multikulturalizam
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Istarska županija, - Resorna ministarstva i ustanove.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Udruge i kulturna društva etničkih skupina.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge i kulturna društva etničkih skupina, - Istarska županija, - Prijatelji gradovi i općine, - Odgojno-obrazovne ustanove
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Pripadnici etničkih skupina, - Ostalo stanovništvo, - Turisti
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj udruga koji se bave očuvanjem kulture i tradicije etničkih skupina ✓ Broj članova udruga koje se bave očuvanjem kulture i tradicije etničkih skupina ✓ Broj provedenih zajedničkih projekata

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj provedenih projekata temeljenih na prekograničnoj suradnji ✓ Broj novih manifestacija i događanja ✓ Broj održanih odgojno-obrazovnih projekata usmjerenih očuvanju i razvoju multikulturalizma
Mjera 4.2.2. Poboljšanje uvjeta za očuvanje jezika, kulture i tradicije talijanske nacionalne manjine	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad Vodnjan-Dignano je dvojezični grad u kojem se ravnopravno koriste hrvatski i talijanski jezik. U nacionalnoj strukturi stanovništva Grada Vodnjana-Dignano talijanska nacionalna manjina čini 17% ukupnog stanovništva (1.017 Talijana). Osim po zastupljenosti talijanska nacionalna manjina je aktivna u društvenom, kulturnom i političkom životu. Održavaju se brojne priredbe, koncerti, humanitarne akcije, seminari i radionice u organizaciji i/ili suorganizaciji udruga Talijana. Talijanska nacionalna manjina osim svojim doprinosom društvenom razvoju kontaktima sa gradovima i općinama u Italiji omogućuje suradnju Grada na zajedničkim EU projektima, a lokalnim poduzetnicima izlazak na talijansko tržište. Nositelj očuvanja jezika, kulture, tradicije i društvenog djelovanja je Vijeće talijanske nacionalne manjine.</p> <p>U narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti izvrsnu suradnju s Vijećem talijanske nacionalne manjine Grada Vodnjana-Dignano, ▪ Poticati rad Zajednice Talijana Vodnjan-Dignano, ▪ Poticati rad Zajednice Talijana Galižana-Gallesano, ▪ Poticati suradnju udruga Talijana sa ostalim udrugama civilnog društva, ▪ Pružiti potrebnu stručnu pomoć u pripremi i provedbi projekata koji se temelje na korištenju nacionalnih i EU fondova (posebice kod projekata prekogranične suradnje s talijanskim regijama, gradovima i općinama).
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i institucija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Gradovi i općine u Italiji, - Vijeće talijanske nacionalne manjine Grada Vodnjana-Dignano, - Zajednica Talijana Vodnjan-Dignano, - Zajednica Talijana Galižana-Gallesano.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Gradovi i općine u Italiji, - Vijeće talijanske nacionalne manjine Grada Vodnjana-Dignano, - Zajednica Talijana Vodnjan-Dignano, - Zajednica Talijana Galižana-Gallesano, - Udruge civilnog društva.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Talijanska nacionalna manjina, - Udruge civilnog društva, - Građani, - Turisti i posjetitelji.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj projekata i događanja Zajednice Talijana Vodnjan-Dignano, ✓ Broj projekata i događanja Zajednice Talijana Galizana-Gallesano, ✓ Broj članova zajednica i udruga Talijana, ✓ Broj projekata zajednica i udruga Talijana kojima je stručnu potporu pružio Grad Vodnjan-Dignano
Mjera 4.2.3. Poboljšanje uvjeta za očuvanje jezika, kulture i tradicije crnogorske nacionalne manjine	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Crnogorska nacionalna manjina možda nije po brojnosti uz talijansku nacionalnu manjinu ali svojim povijesnim i društvenim doprinosom neodvojiva je od multietničkog identiteta Grada Vodnjana-Dignano. Nositelj očuvanja jezika, kulture, tradicije i identiteta crnogorske nacionalne manjine je Društvo perojskih Crnogoraca „PEROJ 1657“. Društvo djeluje kroz četiri sekcije čime se osigurava sveobuhvatnost očuvanja identiteta zajednice. Za očuvanje svih sastavnica identiteta autohtonih perojskih Crnogoraca u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti kvalitetnu i sadržajnu dosadašnju suradnju s Društvo perojskih Crnogoraca „PEROJ 1657“, ▪ Poticati rad svih sekcija Društva, ▪ Poticati suradnju Društva sa ostalim udrugama civilnog društva, ▪ Pružiti potrebnu stručnu pomoć u pripremi i provedbi projekata koji se temelje na korištenju nacionalnih i EU fondova (posebice kod projekata prekogranične suradnje s crnogorskim gradovima i općinama).
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i institucija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Gradovi i općine u Crnoj Gori, - Društvo perojskih Crnogoraca „PEROJ 1657“,
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Gradovi i općine u Crnoj Gori, - Društvo perojskih Crnogoraca „PEROJ 1657“, - Udruge civilnog društva
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Crnogorska nacionalna manjina - Udruge civilnog društva, - Građani, - Turisti i posjetitelji.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj projekata i događanja Društva, ✓ Broj članova Društva, ✓ Broj projekata Društva kod kojeg je stručnu potporu pružio Grad Vodnjan-Dignano

Mjera 4.2.4. Poboljšanje uvjeta za očuvanje jezika, kulture i tradicije ostalih nacionalnih manjina	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Uz Talijane i autohtone perojske Crnogorce u strukturi stanovništva Grada Vodnjana-Dignano najzastupljeniji su Bošnjaci (7%), Romi (5%) i Srbi (4%). Jedna od važnih smjernica društvenog razvoja Grada Vodnjana-Dignano je građanska politička kultura, uvažavanje multietničnosti, multikulturalizam, te uvjerenje da su sve kulture jednog društva ravnopravne i zaslužuju jednake šanse za svoj opstanak i realizaciju svojih potreba. Stoga je za povećanje blagostanja i kvalitete života svih građana, u narednom razdoblju potrebno unaprijediti međusobnu suradnju svih nacionalnih zajednica, jer one za Grad Vodnjan-Dignano predstavljaju neizmjereno društveno i kulturno bogatstvo, što je razvojni potencijal Vodnjanštine s aspekta kulture i turizma.</p> <p>Za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticati razvoj i aktivnosti udruga nacionalnih manjina koje su usmjerene očuvanju jezika, tradicije, kulture i običaja ▪ Poticati suradnju udruga nacionalnih manjina sa ostalim udrugama civilnog društva, ▪ Pružiti potrebnu stručnu pomoć u pripremi i provedbi projekata koji se temelje na korištenju nacionalnih i EU fondova (posebice kod projekata prekogranične suradnje sa domicilnim državama)
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i institucija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Gradovi i općine domicilnih zemalja, - Udruge nacionalnih manjina
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Gradovi i općine domicilnih zemalja, - Udruge nacionalnih manjina - Ostale udruge civilnog društva
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Pripadnici nacionalnih manjina, - Udruge civilnog društva, - Građani, - Turisti i posjetitelji.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj projekata i događanja udruga nacionalnih manjina, ✓ Broj članova udruga nacionalnih manjina ✓ Broj projekata udruga nacionalnih manjina kojima je stručnu potporu pružio Grad Vodnjan-Dignano

STRATEŠKI CILJ 4 ZAŠTITA, OČUVANJE I JAČANJE ISTARSKOG IDENTITETA

Prioritet 4.3. Razvoj udruga civilnog društva

Mjera 4.3.1. Potpora djelovanju i osposobljavanju udruga civilnog društva

<p>OPIS I SVRHA MJERE</p>	<p>Unaprjeđenjem rada civilnih udruga i jačanjem međusobne suradnje Grad Vodnjan-Dignano stvara visoku vrijednost društvenog povjerenja koji je osnova za učinkovitiju pripremu, donošenje i provedbu lokalnih javnih politika razvoja grada. Za aktivnije i kvalitetnije sudjelovanje udruga civilnog društva u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izraditi analizu stanja i rezultata rada udruga civilnog društva u proteklom razdoblju ▪ Izraditi program unaprjeđenja rada i suradnje sa udrugama civilnog društva ▪ Poticati osnivanje novih udruga civilnog društva u skladu s društvenim potrebama ▪ Osigurati potrebne prostore i sredstva za rad udruga civilnog društva (posebno onih koji se bave humanitarnim i volonterskim radom) ▪ Kreirati nove programe potpore radu udruga civilnog društva koji će se temeljiti na rezultatima njihovog rada i potrebama lokalne zajednice ▪ Poticati međusobnu suradnju između udruga civilnog društva, a posebno kod projekata od interesa Grada ▪ Omogućiti stručnu pomoć u pripremi, izradi i provedbi projekata koji će se financirati iz EU fondova ▪ Poticati građane na sudjelovanje u radu udruga i organizirati javne tribine, okrugle stolove s ciljem razvoja lokalne demokracije
<p>IZVORI FINANCIRANJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Istarska županija, - Donacije poduzetnika, - Donacije institucija i ustanova
<p>NOSITELJI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Vodnjan-Dignano, - Udruge civilnog društva
<p>PARTNERI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge civilnog društva, - Grad Vodnjan-Dignano, - Istarska županija
<p>KORISNICI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge civilnog društva, - Građani
<p>POKAZATELJI USPJEŠNOSTI</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izrađena analiza stanja i rezultata rada udruga civilnog društva ✓ Provode se ključne smjernice rada i suradnje sa udrugama civilnog društva ✓ Broj novih udruga civilnog društva ✓ Broj članova udruga civilnog društva ✓ Broj pripremljenih projekata za koje je pružena stručna i/ili financijska pomoć ✓ Broj provedenih projekata ✓ Broj održanih javnih tribina i okruglih stolova

Mjera 4.3.2. Povećanje transparentnosti financiranja i rada civilnih udruga	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Najveći broj udruga civilnog društva (u kulturi, sportu, obrazovanju i socijalnim programima) financira se novcem poreznih obveznika grada Vodnjana-Dignano. Cilj financiranja rada civilnih udruga i sportskih klubova je da se kroz njihov rad pridonese kvaliteti života građana, očuvanju kulturne baštine, okoliša i sl. Udruge i sportski klubovi koji kroz svoj rad generiraju veći broj društvenih benefita i pozitivnih eksternalija zaslužuju bolje uvjete rada i prednost pri financiranju. Zato je od iznimne važnosti povećati transparentnost financiranja njihovog rada i redovito pratiti rezultate provedenih aktivnosti. Za provođenje mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Redovito javno objavljujati izvješća o financiranju rada udruga civilnog društva i sportskih klubova ▪ Redovito pratiti i evaluirati rad udruga civilnog društva
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Grada
NOSITELJI	- Grad Vodnjan-Dignano
PARTNERI	- Udruge civilnog društva, - Sportski klubovi
KORISNICI	- Grad Vodnjan-Dignano, - Udruge civilnog društva, - Sportski klubovi, - Građani
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izvješća o financiranju rada udruga civilnog društva redovito se objavljuju i javno su dostupna ✓ Rezultati rada udruga civilnog društva u skladu su sa programom rada udruga

11. PLAN IMPLEMENTACIJE I EVALUACIJE STRATEGIJE

11.1. UVOD

Provedba strategije razvoja kompleksan je i zahtjevan proces. Za njegovo provođenje potrebno je imenovati provedbeno tijelo unutar lokalne javne uprave, definirati mehanizme provedbe, izraditi financijski plan financiranja predviđenih aktivnosti, definirati postupke praćenja i evaluacije programa i projekata, te osigurati informiranje javnosti.

Najvažniju ulogu u provedbi Strategije imaju gradonačelnik i Radni tim za provedbu Strategije razvoja, a njegovu osnovu čine ključni članovi Radnog tima koji je sudjelovao u izradi Strategije.

Uspješnost provedbe Strategije razvoja zbog ovisnosti ostvarenja brojnih razvojnih projekata o suradnji sa regionalnom i državnom upravom, ustanovama i institucijama, privatnim inicijativama, aktivnostima poduzetnika, uključenosti udruga civilnog društva i zainteresiranosti građana, ne ovisi samo o radu lokalne javne uprave ili predanosti Radnog tima. Zato je važno da se u provedbu Strategije (prema društvenoj ulozi pojedinca i/ili udruge) uključe svi društveni dionici.

Kako je Strategija razvoja ipak strateški plan cjelovitog gospodarskog i društvenog razvitka grada ili općine, često kod provedbe predviđenih mjera koje su u funkciji ostvarenja strateških prioriteta i ciljeva, dolazi do gubitka dragocjenog vremena i resursa u definiranju konkretnih provedbenih aktivnosti i raspodjela uloga u pripremi i provedbi razvojnih projekata i programa. Zato je potrebno pristupiti izradi *Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja*, dokumenta operativnog karaktera. Akcijski plan sadrži jasno rangirane projekte i programe po kriterijima prihvatljivosti, izvedivosti i spremnosti za provedbu, podjelu odgovornosti i aktivnosti, financijski plan i vremensku dimenziju pojedinih aktivnosti.

Izradom *Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja* osigurava se efikasna operacionalizacija razvojnih projekata i programa, što doprinosi uspješnosti ostvarenja vizije razvoja.

11.2. INSTITUCIONALNI OKVIR

Premda je najveći broj razvojnih projekata i programa u domeni lokalne javne uprave za ostvarenje vizije razvoja potrebno je uključivanje svih društvenih dionika.

Grad Vodnjan-Dignano

Ključnu ulogu u provedbi Strategije razvoja imaju upravni odjeli Grada. Gradsko vijeće kao predstavničko tijelo usvaja Strategiju, redovito temeljem izvješća prati njenu provedbu i po potrebi predlaže izmjene ili dopune. Za provedbu Strategije razvoja obično su potrebne izmjene i dopune prostornih dokumenata ili alokacije proračunskih sredstava koje usvaja Gradsko vijeće. Uloga gradonačelnika je u imenovanju članova Radnog tima koji je zadužen za provedbu Strategije, donošenju potrebnih odluka, redovnom praćenju ostvarenja razvojnih mjera i izvještavanju Gradskog vijeća o provedbi projekata i programa. Upravni odjeli prema poslovima koje obavljaju uključuju se u izvršenje aktivnosti pripreme i provedbe projekata i programa, alociraju aktivnosti nadležnim tijelima i surađuju s članovima Radnog tima.

Radni tim

Radni tim sastavljen je od zaposlenika lokalne javne uprave i vanjskih suradnika. Njegova uloga u ovoj fazi je savjetodavna i operativna. Radni tim u okviru svog djelokruga i nadležnosti odgovoran je za praćenje promjena u okolini, pripremu, implementaciju, nadzor i evaluaciju projekata. Uz praćenje promjena u okolini i obavljanje projektnih aktivnosti redovito se sastaje s gradonačelnikom te ga izvještava o stanju ili rezultatima provedbe projekata.

Javni sektor

Dionike javnog sektora čine predstavnici javnih ustanova, institucija i poduzeća koji su zaduženi za provedbu dijela razvojnih mjera ili se pojavljuju kao važni partneri u pripremi i/ili provedbi razvojnih projekata. To su primjerice komunalna društva, odgojno-obrazovne ustanove, županijske razvojne agencije, županijski upravni odjeli, županijski zavodi,

turističke zajednice, ministarstva, državne agencije, centri za socijalnu skrb, HZZ, udruženja obrtnika i poduzetnika itd.

Udruge civilnog društva

Udruge civilnog društva osim što u svom djelokrugu pozitivno utječu na razvoj i unaprjeđenje čimbenika kvalitete života, kulturnog i gospodarskog razvoja, često posjeduju znanja i vještine pripreme i provedbe projekata kojima osiguravaju prihode potrebne za njihov rad. Osiguravanjem sredstava za rad iz, najčešće nacionalnih i EU fondova pa aktivno pridonose priljevu financijskih sredstava. Iskustva u dosadašnjem korištenju EU fondova pokazuju da udruge civilnog društva imaju pozitivnu ulogu partnera u projektima i programima koji se financirati iz EU fondova jer svojim projektnim aktivnostima povećavaju vjerojatnost ostvarenja sufinanciranja.

Privatni sektor

Poduzetnici i obrtnici svojim aktivnostima stvaraju dodanu vrijednost i generiraju nova radna mjesta. Uloga privatnog sektora je najzahtjevnija jer ovisi i mnogobrojnim čimbenicima na koje nemaju utjecaja (poduzetničko okruženje, zakonske odredbe, dostupnost i cijena kapitala, makroekonomska kretanja itd.). Zato je Strategijom predviđen niz poticajnih mjera koje će u narednom razdoblju doprinijeti povećanju konkurentnosti poduzetnika i obrtnika (poduzetnička infrastruktura, poticajni programi, razvoj lokalnog tržišta rada, učinkovitija lokalna javna uprava itd.) i boljoj komunikaciji s lokalnom javnom upravom.

11.3. RASPODJELA ODGOVORNOSTI ZA PROVEDBU

U tablici 22 prikazani su glavni dionici, uloga u provedbi i raspodjela odgovornosti

Tablica 22: Dionici, uloge u provedbi i raspodjela odgovornosti za provedbu strategije

ORGANIZACIJA	ULOGA	ODGOVORNOST
Gradsko vijeće	Donosi važne odluke	Usvaja Strategiju razvoja; Usvaja važne odluke koje doprinose ostvarenju strateških ciljeva
Gradonačelnik	Nadzire provedbu Provodi dio aktivnosti Izvještava	Nadzire provedbu mjera, ostvarenje prioriteta i strateških ciljeva; Pružna potrebnu potporu nositeljima mjera Provodi aktivnosti iz svog djelokruga rada unutar mjera u kojima je Grad nositelj ili ključan partner; Redovito izvještava Gradsko vijeće o uspješnosti provedbe Strategije
Radni tim	Provodi aktivnosti Nadzire provedbu Evaluirana provedbu Izvještava	Provodi aktivnosti provedbe mjere u djelokrugu svog rada; Koordinira projektnim aktivnostima djelatnicima upravnih odjela; Nadzire provedbu aktivnosti Vrednuje rezultate provedbe projekata i programa; Izvještava gradonačelnika o potrebama i stanju provedbe aktivnosti unutar mjera;
Javni sektor	Provodi aktivnosti unutar mjera	Provodi aktivnosti iz svog djelokruga rada unutar mjera u

		kojima su nositelji aktivnosti
Udruge civilnog društva	Provodi aktivnosti unutar mjera	Provode aktivnosti iz svog djelokruga rada unutar mjera u kojima su nositelji aktivnosti
Privatni sektor	Provodi aktivnosti unutar mjera	Provode aktivnosti iz svog djelokruga rada unutar mjera u kojima su nositelji aktivnosti

Efektivnijoj raspodjeli uloga i odgovornosti unutar samih aktivnosti/projekata i programa doprinijeti će izrada Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja. Uz uloge i odgovornosti Akcijskim planom definirati će se financijski plan i rokovi provedbe aktivnosti

11.4. NADZOR I EVALUACIJA

Pošto se Strategija odnosi na višegodišnje razdoblje važno je osigurati postojanje stalnog sustava nadzora i evaluacije. Osnovu izrade godišnjih izvješća o provedbi Strategije razvoja čine rezultati nadzora i evaluacije. Za nadzor i evaluaciju potrebno je identificirati indikatore ostvarenja mjera, prioriteta i ciljeva.

Uzimajući u obzir metodologiju izrade Strategije (koja je ipak prvenstveno namijenjena izradi županijskih razvojnih strategija)⁴⁸ i specifičnosti jedinica lokalne samouprave definirane su sljedeće skupine indikatora:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva, prioriteta i mjera,
- ostvarene rezultate i učinke na razvoj,
- učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava.

Strategijom je definiran veliki broj različitih razvojnih projekata i programa pa je potrebno izraditi bazu podataka koja će sadržavati sve relevantne informacije i podatke provedenih aktivnosti. Upravljanje bazom podataka je u djelokrugu rada Radnog tima. Podaci i informacije baze podataka zapravo su vrijednosti indikatora učinka pojedinih aktivnosti unutar razrađenim mjera.

⁴⁸ Sukladno Pravilniku o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja Županijskih razvojnih strategija (NN 53/10)

S obzirom da su mjere detaljno razrađene, najveći broj indikatora već je definiran. Na Radnom timu ostaje da mjeri učinke provedbe aktivnosti/projekata i programa, a njihove vrijednosti unosi u bazu podataka.

Podaci i informacije iz baze podataka temelj su izrade izvještaja namijenjenih gradonačelniku, Gradskom vijeću i javnosti.

12. ZAKLJUČAK

Strategija razvoja Grada Vodnjana-Dignano rezultat je rada i suradnje predstavnika javnog, privatnog i civilnog sektora, te vanjskog konzultanta. Izrada dokumenta trajala je sedam mjeseci, a proces izrade temeljio se na načelima transparentnosti, konsenzusa, jednakosti i partnerstva. Strategija razvoja Grada Vodnjana-Dignano je razumljiv i jednostavan dokument (u mjeri u kojoj je to moguće), praktično primjenjiv u osmišljavanju razvoja Vodnjana-Dignano.

Analizom postojećeg stanja uspješno su identificirane razvojne potrebe, razvojna ograničenja i razvojne mogućnosti grada Vodnjana-Dignano. Navedene spoznaje utjecale su na definiranje optimalnog dugoročnog cilja - vizije razvoja, koja objedinjuje sve ono čime Vodnjan-Dignano raspolaže, što namjerava koristiti i postići u budućnosti. U svrhu ispunjenja dugoročnog cilja definirani su strateški ciljevi i prioriteti, te pripadajuće im mjere. S aspekta društvenog razvoja cilj je postići visoku razinu kvalitete života, što se postiže održivim upravljanjem prostora, izgradnjom moderne komunalne infrastrukture, izgradnjom društvene infrastrukture, poticanjem razvoja i aktivnosti civilnog društva, inkluzijom marginaliziranih društvenih skupina, očuvanjem i unaprjeđenjem multikulturalizma. Cilj poticanja gospodarskog razvoja sadržan je u jačanju najznačajnijih gospodarskih grana (poljoprivrede, turizma), ekonomskoj i društvenoj valorizaciji kulturne i prirodne baštine, podizanju konkurentnosti investicijskog i poduzetničkog okruženja kroz ulaganja u infrastrukturu poslovnih zona, poticaje malom i srednjem poduzetništvu i obrtništvu, razvoj ljudskih resursa koji je usklađen s potrebama gospodarstva. Gospodarski razvoj mora biti sukladan načelima održivog razvoja.

Projekti i aktivnosti prikazane kroz mjere oslanjaju se na različite izvore financiranja, a prioritetno je riječ o bespovratnim sredstvima iz EU fondova.

Sadržajno i konceptualno Strategija omogućuje Gradu Vodnjanu-Dignano optimalno proračunsko i prostorno planiranje, a poduzetnicima, poljoprivrednicima, turističkim djelatnicima, ustanovama, udrugama civilnog društva i građanima, praktično korištenje kod pripreme projektnih prijava za projekte koje namjeravaju financirati bespovratnim sredstvima iz lokalnog proračuna, županijskog proračuna i nacionalnih i EU fondova.

Na kraju ostaje zajednički izazov Grada i svih društveno-gospodarskih dionika da kroz pripremu i provedbu projekata, kontinuitet poboljšane komunikacije i suradnje, sinergijski

rade na ostvarenju postavljene vizije razvoja i strateških ciljeva razvoja Grada Vodnjana-Dignano.

13. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA

Dijagram 1: Sustav strateškog planiranja	4
Slika 1. Geografski položaj Istarske županije.....	12
Tablica 1: Stanovništvo po županijama RH.....	19
Tablica 2: Udio dobnih skupina stanovništva i usporedba na razini RH, IŽ i GV	20
Tablica 3: Kontingenti stanovništva Grada Vodnjana-Dignano prema popisu stanovništva iz 2011. godine.....	21
Grafikon 1: Struktura stanovništva Grada Vodnjana-Dignano prema narodnoj pripadnosti ..	22
Grafikon 2: Obrazovna struktura stanovništva Grada Vodnjana-Dignano.....	23
Tablica 4: Usporedba obrazovne strukture stanovništva na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.	24
Tablica 5: Srednje mjesečne temperature zraka u 2011., 2012., i 2013. godini	26
Tablica 6: Godišnji hod količine oborina za 2011., 2012., i 2013. godinu.....	26
Slika 2: Lokve na području grada Vodnjana.....	31
Tablica 7: Namjene površina na području grada Vodnjana-Dignano.....	42
1. SWOT ANALIZA PRIRODNIH I LJUDSKIH RESURSA	45
2. SWOT ANALIZA INFRASTRUKTURE.....	53
Tablica 8: Trgovačka društva po djelatnostima i veličini prema broju zaposlenih	54
Tablica 9: Struktura robne razmjene po gradovima Istarske županije u 2012. godini (u mil. Eura).....	58
Tablica 10: Raspoloživo zemljište na području grada Vodnjana-Dignano	60
Tablica 11: Kretanje broja turističkih dolazaka i noćenja od 2011. do 2014. godine u gradu Vodnjanu-Dignano.....	64
Tablica 12: Smještajni kapaciteti grada Vodnjana-Dignano	65
3. SWOT ANALIZA GOSPODARSTVA	74
Tablica 13: Dječji vrtići i druge pravne osobe, djeca i zaposleni, početak pedagoške godine 2013./2014.	78
Tablica 14: Osnovne škole, razredni odjeli, učenici i učitelji, početak školske godine 2013./2014.	79
4. SWOT ANALIZA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI	87
ORGANIGRAM 1: ORGANIZACIJSKI USTROJ GRADA VODNJANA-DIGNANO	95
Grafikon 3: Prihodi i primici Grada Vodnjana-Dignano	96
Grafikon 4: Udio prihoda i primitaka proračuna Grada Vodnjana-Dignano od 2010. do 2014. godine.....	97

Grafikon 5: Porezni prihodi Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2010. do 2014. godine	98
Grafikon 6: Prihodi od imovine Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2010. do 2014. godine.....	99
Grafikon 7: Kretanje prihoda od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima za razdoblje od 2010. do 2014. godine	100
Grafikon 8: Struktura rashoda i izdataka Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2010. do 2014. godine.....	101
Grafikon 9: Rashodi za zaposlene i materijalni rashodi Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2010. do 2014. godine.....	102
Grafikon 10: Struktura materijalnih rashoda Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2010. do 2014. godine.....	103
Grafikon 11: Subvencije, pomoći i donacije Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje od 2010. do 2014. godine.....	104
Grafikon 12: Rashodi Grada Vodnjana-Dignano za nabavu nefinancijske imovine za razdoblje od 2010. do 2014. godine	105
Grafikon 13: Rashodi Grada Vodnjana-Dignano prema funkcijskoj klasifikaciji za razdoblje od 2010. do 2014. godine.....	106
Grafikon 14: Ostvareni proračunski suficit/deficit u promatranom razdoblju od 2010. do 2014. godine.....	107
Tablica 15: Popis tematskih cjelina i izvora financiranja.	114
Tablica 16: BDP per capita u eurima, u tekućim cijenama i uz tekući tečaj po NUTS klasifikaciji.....	138
Grafikon 15: Struktura BDP-a Istarske županije	140
Tablica 17: Zaposlenost po sektorima i indeks promjene.....	143
Tablica 18: Kretanje broja nezaposlenih u RH, Istarskoj županiji i Gradu Vodnjanu-Dignano	145
Tablica 19: Nezaposleni prema stupnju obrazovanja u Istarskoj županiji.....	145
Tablica 20: Nezaposleni prema stupnju obrazovanja u Gradu Vodnjanu-Dignano	146
Tablica 21: Ciljevi i prioriteti Grada Vodnjana-Dignano za razdoblje 2014. – 2020. godine	153
Tablica 22: Dionici, uloge u provedbi i raspodjela odgovornosti za provedbu strategije	210

